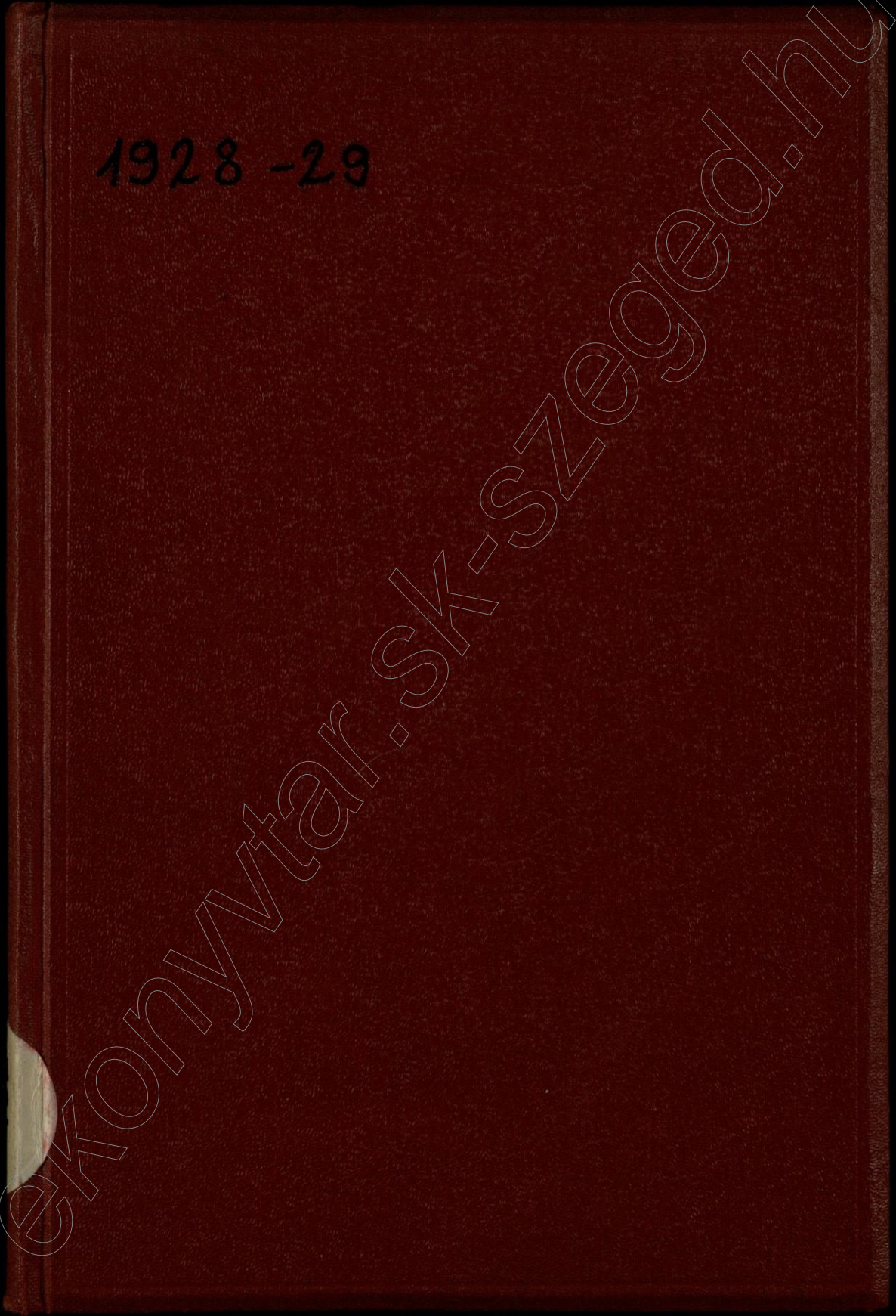
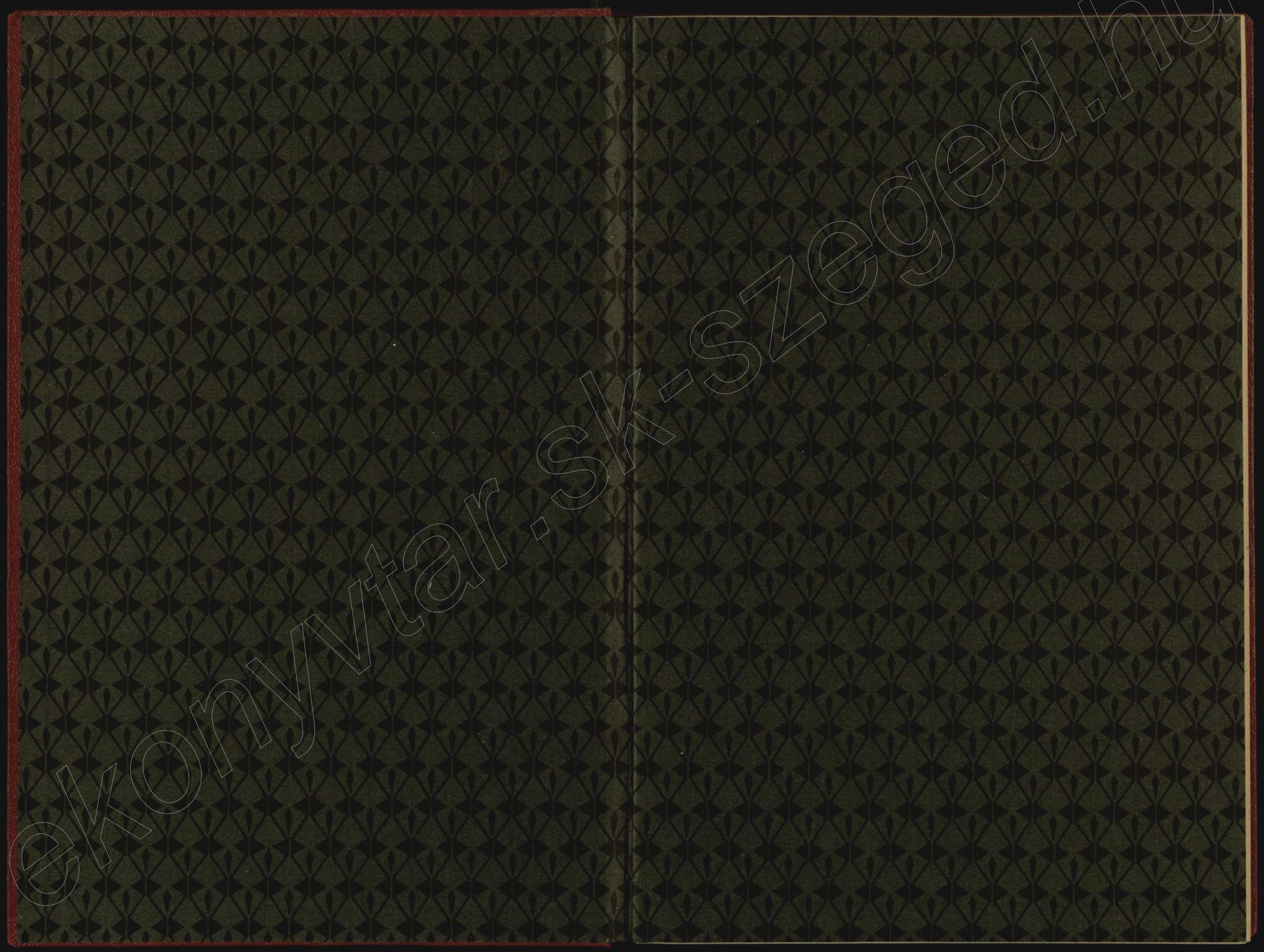

1928 -29

III. évfolyam.

1. szám.

1928 szeptember hó

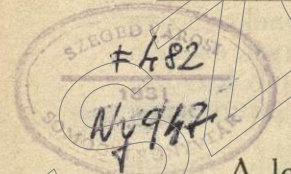
MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 250 P.
EGY SZÁM 25 FILL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DEÁK BÁRDOS GÁBOR

SZERKESZTŐSÉG:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKEPZŐ INT.
UJSZEGED.

Kedves Tanítójelöltek!

A legértékesebb tanulásnak azt tartom, ha valaki a fáradtsággal szerzett ismereteit felhasználva új megállapításokat tesz. Hiszen minden új ismeret új gondolatprocessust indít meg a lélekben, mely egyéni, sokszor eredeti és megkapó. Nem is gondoljátok, hogy mi tanárok és szülők milyen érdeklődéssel várjuk lapotokat! Belőle kiolvassuk lelketeknek fejlődését, valláserkölcsi és hazafias érzéseitek megnyilvánulását, tudástok gyarapodását és érdeklődétek irányát. Egy-egy szebb gondolatnak és igaz érzés tetszetős kifejezésének veletek együtt örülünk, mert saját munkánk sikerét látjuk a ti sikeres munkátokban.

Azzal a gondolattal fogjatok munkához, hogy lelketek kibontakozását a Magyar Tanítójelöltek Lapjában mi tanárok szüleitekkel együtt örömmel és büszkeséggel látjuk. Nemes törekvéstek sikere újabb munkára serkentsen benneteket, hogy lelketek kincseit minél gazdagabban értékesítsétek a magatok, tanáraitok és szüleitek örömére, ismereteitek mélyítésére és öntudatosabbá tételére, a magyar népiskola belső tartalmának gyarapítására, a magyar életökéletesítésére és édes hazánk szebb jövőjének biztosítására.

Dr. Becker Vendel
igazgató

SZÉPIRODALOM

Október hatodika.

Írta: Gáncsov Károly V. éves, Szeged.

Egy nap annak a nemzet történetéből, amelynek a szive ilyenkor mindig felzokog. A magyar lélek, a magyar szellem nagyságának és mélységének a diadalnapja ez, amely legyőzte az emberi gyűlölet, a földi gőg, hatalom és zsarnokság minden ármányát.

Október hatodika fájó és megrendítő, amely Aradot golgotává avatta ugyan, de történelmünknek örökké büszke emléke marad. A tizenhárom aradi halhatatlan bus jelenünk hatalmas erőforrása, nagy magyar álmaink és vágyaink vértanuja. Ők megértették a szabadságharc szentségét s lelkükben a büszke öntudat derűjével, szemükben a magyar dac tüzével léptek a bitófa elé, hogy meghaljanak a hazáért. Ezzel példát adtak nekünk, hogyha egy kis rögért meg kell halnunk, hát haljunk meg, de oda ne adjuk! És mi elzárándokolunk most Aradra, hogy hazaszeretetet és hűséget tanuljunk Tőlük. Hűséget elveinkhez, hűséget a hazához, hűséget mindahhoz, ami magyar szivünk fehér álmait jelenti. Elmegyünk és elvisszük hódolatunk, megemlékezésünk és szeretetünk koszoruját, leborulunk drága sírjukra s nagy, szent fogadalmat teszünk, hogy minden tehetségünket, minden erőnket, de ha kell, életünket is feláldozzuk legszentebb eszményeinkért; a magyar szabadságért s ezeréves területeink elvitathatatlan jogos birtokáért. A mult dicső szelleme, hős nagyjaink és vértanuinak lelke int, hív és figyelmeztet bennünket e harcra. Most talán még nem lehet, mert az új bécsi kamarilla: Trianon, megkötötte a kezünket s így lázadó haragunkat magunkba kell fojtani, de már úgy érezzük, lazulnak a láncszemek, amelyek egészen a husunkba martak, úgy érezzük sebünk lassankint beforr és mi ökölbe szorítjuk a kezünket. Mi magyar ifjak nem felejtünk el semmit. Mibenünk nagyapáink és hős vértanuinak vére forr s amely korbács az ő testükön kéklett, amely gyalázat az ő becsületüket mocskolta be, az minket is éget s Európa népeitől, akik becsületünkbe gázoltak, mi kérünk majd számot és elégtételt.

Addig is, míg eljön a nagy óra, amikor majd a magyar igazságért és a magyar becsületért szállunk síkra, zárjuk kegyelettel a szivünkbe a tizenhárom aradi vértanu emlékét

s igérjük meg, hogy visszaszerezzük azt a drága földet, amelyben pihennek. Igérjük meg, hogy elmegyünk és magyar virágot ültetünk sírhalmukra, magyar könnyel öntözzük és magyar koszorút helyezünk fejfájukra. Igen, igérjük és őrizzük meg drága emléküket, talán édesebb lesz pihenésük, ha puszta és elárvult sírjuk felett a magyar fiuk virrasztanak.

Ősszel.

Írta: Papócsi Ferenc V. éves, Jászberény.

Ujra ősz van, ujra szomorú vagyok,
Ujra kint a sárga erdőn ballagok.

Ugy szeretem járni ősszel az erdőt,
Elsíratom, ami szép volt ezelőtt.

Hervadt lombok susogását megértem,
Azért mondják bánatukat el nékem.

Sápadt, rozsdás arcukról leolvasom:
Ők is tudják, hogy mi az én bánatom.

Friss tavaszon itt bolyongtam közöttük,
A kis lepkét vígan együtt neveltük.

Ki hitte, hogy egyszer lehull a virág
S az őszi köd elveszi jó illatát?

... Sétaközben felveszek egy levelet,
Bepréselem egy kis hóvirág mellett.

Hosszu téli estén majd előveszem,
Eszembejut majd ezekről emlékem:

Hóvirágról — vidám napok, tavaszok;
A levélről — zokogó őszi dalok...

A kis naiv.

— Névnapod van, Bözsike. Nesze, adok neked egy kis jó pudert.

(Másnap): — No, Bözsike, tudod-e használni a pudert? Jó-e?

— Jó volt, kedves bácsi, de még most is fáj tőle a gyomrom.

Ököljog.

— Ide hallgass, apuci! Ha nem feledez meg velem a cigarettát, megmondalak anyucinak, hogy az ő tárcájából csended ki az egészséget!

Békés István.

Mégis csak ősz van!

Irta: Tari István II. éves, Budapest.

Hazafelé tartottunk öcsémmel a nyaralásból. Alig két perce futott ki a vonat a kis falu állomásából. Mindketten az ablaknál állottunk. Szótlanul. Éreztük, hogy fáj otthagyni azt a drága kis falut, ahol annyi kellemes napot töltöttünk.

Néztük, néztük a falu piros tornyát, míg el nem nyelte előlünk a messzeség. Azután leültünk. Én továbbra is elmerengve bámultam ki az ablakon. Néztem a mosolyogva ősülő természetet. Könnyű neki! Mosolyoghat. Ha meghal, tavaszszal újra ébred. De mi, földi halandók! A mi ősünk után már nem jön több tavasz. Használjuk ki hát az élet tavaszát!...

Fölálltam és kihajoltam az ablakon. Az előttünk lévő kocsiból is kihajolt valaki. Egy leány. Hát lehetséges ez: Felső rózsabimbót látni az őszben? Felém mosolygott. Azután eltűnt az ablakból. Valami megmozdult a kabátom alatt. A szívem. Ugy elkezdett dobogni, hogy a vonat csattogása ehhez képest semmi volt.

— Pista, ugy-e milyen szép az ősülő természet? — szólalt meg öcsém.

— Dehogy ősül, Sanyikám, nem jó látod! Ugy látszik, mintha most kezdődnek a nyár... —

Még jobban kihajoltam az ablakon. De ő nem nézett ki többet. Egy nagyobb állomáson leszállt. Kezében pohár volt. Odament a virágágyak közelében lévő kúthoz. A virágágyak fölött méhek döngicséltek. Mikor őt meglátták, egyszeribe körüldöngicsélték fejecskéjét. Oh a kis bohó méhek! Észrevették ő is a legszebb virágszálat... Ő pedig félve kapkodta fejecskéjét és visszasietett a vonatba.

Alig vártam, hogy meginduljon a vonat. Hátha megint kinéz. S csakugyan. Kinézett. Mosolygott is megint. Még szebben, mint először.

— No, ha ezt a kis állomást elhagyjuk, amely most következik, átmegyek és bemutatkozom, — gondoltam magamban.

Nagyot szusszanva megállt a vonat. De mi az? Ő is leszáll? Le. Kezében kis táská volt és a kijárat felé tartott. Utána ment az édesanyja...

Mikor vonatunk az állomásból kifutott, még látni lehetett őt az utmenti akácok alatt. Visszafordult. Elővette fehér zsebkendőjét és integetett vele... Néztem őt addig, míg el nem tűnt a szemem elől. Azután belebámultam a természetbe.

— Mit nézel olyan nagyon, Pista!? —

— Igazad volt, Sanyikám! Mégis csak ősz van... —

Esti idill.

Irta: Kovács István V. éves, Szeged.

Vérbiborban játszik már a nyugali ég,
Dalos szunyogokkal most megtelik a lég
És a levégőben lágy melódia zeng
S az esti szellővel a lelkem tova leng.

Csodálkozva nézi a szent természetet;
A magába rejtő titok-művészetet...
De visszaszáll hozzám és mesél nekem...
Mig a pásztor-furulya megszól csendesen.

E melódiánál lelkem ábrándozik
Légyvárat épít, dalol s álmodozik...
Kint már minden készül csendes nyugalomba
S az élet átvonul egy lágy fuvalomba...

Hazakolompol a nyáj a legelőről,
Dalos pórleányok jönnek a mezőről,
Majd csendesen, lágyan megszól a kis harang —
Ima intő szava: gínggalang — gínggalang.

Mély csend uralkodik kisfalumban régen..
Csak a csárda hangos kinn a faluvégen
Szép csillagos égen a holdvilág dereng
S egy ábrándos költő imádkozva mereng...

Hegyesdi legenda.

Irta: Kiss Ferenc, Szeged.

Kámzsás barát kért bebocsátást a hegyesdi várkapunál. A felvonóhid láncai nyikorogva ereszkedtek le. Bement. A várudvar virágzó hársak illatában fürdött és ő egy pillanatra boldognak érezte magát, mert itt minden ismerős volt neki.

A várur Zbóray István, egy veszekedő, vén ujhitű nemes volt. (Felesége és leánya katolikus maradt, csak ő maga tért át és fiait neveltette az új vallásban.) Éppen most is feleségével perlekedett, úgyhogy vad hangja a kapuig kihallatszott. „Fogd erősebben azt a gyereket, míg itthon nem vagyok, mert baj lesz!” — ezzel kilépett, hogy a jövevényt megnézzék. Tágranyilt szemekkel közeledett feléje. Kifejezése eltorzult, mikor a poros, mezillábos barát szelid arcát meglátta. Nézte, de nem ismerte meg. A barát nem várta meg.

mig az öreg kérdi, ő szólt először. — „Uram! Az apáti templomunk leégett. Kérni jöttem, hogy felépíthessük.“ Őszintén előadta mi a kérése. Jobban fejére huzta csuklyáját, mert a lakásból egy fiu és egy leány jött ki. Nézték. Egyszerre csak Zbóray rákiált: „Még te ide mersz jönni kérni? Mikor tudod, hogy nem adok? Megfogta a barát ruháját, megrázta, közbe-közbe hallatta dörgő hangját: „Nem elég, hogy a nagyobbik fiamat elcsábítottátok? Átkozottak! De ezért meglakoltok! Szakadjon le alattatok a föld, pusztuljatok — de a fiamért... — egy kéz ragadta meg és félrehuzta. A felesége volt, aki a nagy kiabálásra jött ki. — „István, mit csinálsz? Megver az Isten!“ — „Mit törődöm én az Istennel, de ezeket elpusztítom. „Péter! Balázs! tömlöcbe vele.“ A két szolga előrohan, megfogják a szerzetest, de a fiu odaugrik és nem engedi elvinni. „Apám! Én szeretem ezt az embert, nem engedem!“ Ki parancsol itt, mi? Te vagy én?“ Ellökte onnan a fiát. Levitték a börtönbe. Itt könnyezett, hogy apja így elhagyta az Istent. Tudta, hogy mennyire nyomorgatja a jobbágyokat, hogyan szed jogtalan vámot, de tudta azt is, hogyan átkozzák, gyűlölik mindenfelé. Félt, hogy testvérei megismerik s ezért rejtette arcát csuklyája alá, de onnan is látta anyját, öccsét, hugát és ez csalt ki szemeiből forró könnyeket.

* * *

Olvasóját morzsolta a börtön szűk cellájában. Csuklyáját lehuzta, itt már biztonságban érezte magát. De im, halk lépéseket hall. Ki lehet, ki keresi? Agyában efféle gondolatok kergették egymást.

Tovább imádkozott, mintha semmit sem hallott volna. Vaskos kulcsot tolt be valaki a zárba és kettőt fordított rajta. Erre fölállt. — Arcára a rácsos ablakon át fényt vetett a hold — és az ajtó felé ment. Alighogy az ajtó kinyílt, egy fiu ugrott a nyakába. — „Páli!... te vagy?... igazán ugy sajnáltalak, mikor apa így bánt veled. Megismertelek, ezért lejöttem, hogy kiszabadítsalak és veled mehessek. Én is ilyen barát akarok lenni, mint te vagy. Vigy magaddal.“ Átölelte bátyja nyakát. — „Nem lehet Mátyás, te csak maradj itthon... Nem vihetlek el. Mi lesz anyánkkal és hugunkkal, ha te is eljössz. Vagy különben gyere, majd ketten csak levezeljük apánk bűneit.“

Reggel Zbóray lement a börtönbe, hogy megnézze a rabot. Még a vér is megfagyott ereiben, mikor nem találta. Éktelenül káromkodva és átkozódva rohant fel a lépcsőkön, a lakásból pedig felesége jött ki, kezeit kétségbeesetten tördelve mondja urának, hogy Mátyás megszökött. — „Mátyás? Biztosan azt is a barát vitte el“, ordította magánkívül. Kezeivel az eget fenyegette. — „Ezer ördög, pokol, nyeljetek el

minden papot, ahány csak van a vi...“ Ki sem mondhatta egészen, dübörögve megnyílt a föld, lángok törtek fel, Zbórayt elnyelte a pokol.

* * *

Fiai papok lettek, felesége és leánya pedig jótékony adakozásokkal igyekeztek elfeledtetni a néppel a nyomorgatást.

* * *

A babonás falusiak még máig sem igen mernek felmenni a várba, pedig azóta nagyon sok év telt el már és a büszke lovagvár rég leomlott, csonka falait belepte a moha, befutotta a borostyán és a vadszöllő. Üregeiben sasok és baglyok, a kert elvadult virágai között kigyók tanyáznak már. Mondják, hogy zivataros sötét éjszakákon néha látják az öreg Zbóray fátyolszerű kísérteties alakját fönn a várban. Ilyenkor a pihenő madarak riadtan szállnak ki fészkeikből előle, a baglyok huhogva röpködnek, mert Zbóray keres valamit.

Keresi a barátot — saját fiát — hogy levihesse a pokolba.

Máriához.

Irta: Taár Ottó II. éves, Kőszeg.

A zugó tenger végtelen magányán,
Áll egy torony, fényét messze szórja;
S a hullámok tajtékzó haragja
Robajjal törik meg vaskemény falán...

Zug az orkán; a vész, ott dühöng körötte
Viharmadársereg csapongja őt körül;
Nem egy hullámhegy zudul rajta át,
A torony áll; mint kőszirt rendületlenül!...

A tengersötét éjszakában
Tört hajó küzd a hullámokon;
Reményt szór felé a torony sugára,
S ima éled a fásult ajkakon...

Te állsz Mária, bűnünk, gyarlóságink,
S vak elleneid óceán ölén;
Kik bolyongunk az élet viharában...
Segíts révbe jutni: Önts erőt belénk!

Hozzad kiált e csonka-ország népe,
Ősidők óta buzgó tisztelőd...
S mint virágos kertre napfény mosolygása
Tekints reánk, s mi ujjá éledünk!

„Remélj és imádkozzál“.

Irtá: Paulics Árpád V. éves, Szeged.

Zugott az ár. A hatalmas folyó megmérhetetlen vízmenyiségét kiakarta dobni ágyából. A kicsiny alföldi falucska lakói rettegő félelemmel huzódtak szegényes viskójukba, felhagyva minden reménységgel. Kint a töltés oldalában a koromsötét éjszakában meg-megvillant egy-egy kísérteties lámpafény. Serényen dolgoztak a kirendelt katonacsapatok, a falu népe, akik még egészségesek voltak. A szél kísértetiesen füttyölt s kiméltlenül vagdosta a járókelők szemébe az esőt. Magával hozott egy-egy hangfoszlányt a töltésről:

— Hó-rupp! Hó-rupp! — kiáltották az emberek, valahányszor együttes erővel akarták mélyebbre sülyeszteni a gerendát. A lázas kiáltások közül néha-néha kihallatszott egy-egy asszonyi sikoly, azután ismét elcsendesült minden, csak az eső locsogása és a hatalmas víztömeg zugása volt hallható.

* * *

A falu végén egy magányos házikó állott. Ódon falai bizonytalanul tartották a ház tetőzetét. Ablaka kicsiny, belülről halvány mécsvilág szűrődik ki a koromsötét éjszakába. Egy szerencsétlen, vézna, beteges asszonyka fekszik a rozoga nyoszolyán. Várja azt az édes percet, amikor magához szólítja az Ur, annyi tengersok szenvedés után.

— A világ legszerencsétlenebb teremtese vagyok — mondogatta magában könnyei között. Ennyi betegségét igazán képtelen elviselni, egy ilyen gyöngye asszony. Az Ég tudná elsorolni a többnél-több bajomat...

Arcán mély, sötét barázdákat hagyott a kegyetlen szenvedés. Szája kiszáradt, szomjas volt. Utolsó erejét összeszedve szökött ki a konyhából:

— Jössz-e már?

— Azonnal megyek asszony! — szólalt meg egy durva férfihang kívülről.

— Ugy-e? megint azt az átkos pálinkát iszod?

— Dehogy...! A pénzemet számlálgom. Ma kaptam ki a napszámomat. Hisz ugyis tudod.

— Abból már nem sokat számlálhatsz.

— Miért?

— Már régen megittad.

— Megint képzelődöl te szerencsétlen asszony — vágott vissza a férj durván. Az irigységtől vagy te ugyis beteg... Hiába! Nagy teher egy ilyen beteges teremtés a háznál. Már fél éve, hogy nyomja az ágyat. Az ember rendetlenséget lát minden helyen. Orvost nem tudok hívni. Pénz nincs...

— Mert megittad!

— Talán nem érdemlem meg?! Annyit kell dolgozni, hogy még ez állatnak is sok volna. Előbbre való vagyok én, mint te. Csak az Isten választana már el minket.

Arcát tenyerébe rejtve az asztalra támaszkodott. Néha-néha hallhatta felesége fuldokló sirását.

Mélységes csend honolt a szobában, a mécses kialudt. Az óra éjfél ütött. Az eső elállt, a fellegek elvonultak s az ablakból lehetett látni, amint a hold sarlója lassan ereszkedik a láthatár alá. A ház tetején megszólalt a halálmadár.

A nő törte meg a siralmas csendet:

— Van még nekem Istenem ott a magasságban, majd megsegít Ő engem.

A férfi felfigyelt a lány női hangokra, majd így szólt:

— Onnan ne remélj semmit. Ha eddig nem jött a segítség ezután se jöhet. Nem úgy van az egészen, ahogyan te most azzal a beteg fejeddel elképzeled. Soha sem hittem el az ilyen meséket.

— Fájdalom az a számodra, ... az enyéme is. Szegény jó anyám is azt tanította nekem, hogy remélni kell és imádkozni is, akkor a segítség elmaradhatatlan, mert e „kettővel“ az Isten iránti bizalmunkat is kifejezzük.

— Áldott gondolkozású asszony — suttogta magában a férj. Igaza van. Egészen jól emlékszem, én is hallottam valamit róla régen... de én elfelejtettem már azt... hogy bánt a lelkiismeretem rendetlen életemért... de megjavulok... .. igérem.

Amikor már ez utóbbi szavakat mondotta a szoba bejáratánál volt. Csendben — mint az álmában járó — tapogatta a falat, a kályhát, míg végre felesége ágyához ért, hol leült s imádkozott.

Az asszony elaludt. Mennyei látogatása volt álmában. Megjelent előtte a falu egy évvel ezelőtt elhalt plébánosa, aki a szentség hírében állott. Ezeket a szavakat mondotta neki:

— „Mária ne csüggedj! *Remélj és imádkozzál!*“ December nyolcadika van, gyógyulást fog hozni számodra!“

Régel már jobban érezte magát.

* * *

Virrad. A kicsiny falut derengő világosság váltja meg az éj kegyetlen sötétjétől. Egy férfi és egy nő ballag a verőfényes tavaszi reggelen a templom felé. Boldogok voltak, mert remélhettek mindenkor imáik meghallgatásában.

Hej... mai lányok!

— Klárikám, én megyek gyónni.
Te nem jössz?
— Nem.
— Miért?
— Mert még nincs kész az új ruhám.

Negatív bók.

Feleség: Már mindegy, apukám.
Megtörtént... De ostoba vagyok!
Férj: Most, kérlek, mondj egy újságot is!

Békés István.

Magyar leány vagyok!

Magyar leány vagyok, testem, lelkem magyar!
Egyszerű ruhácskám magyar szívet takar.
Ott ringatták bölcsöm, — altatgatva nótán
Aranyos kalászu, délibábos rónán!

Ott, ahol a ménes, a gulya legeltet
Kigyóként kanyargó szőke Tisza mellett.
Ott, hol nyári estén furulyaszó hal'szik
S lobogó pásztortűz soha ki nem alszik.

Ahol minden magyar örömben és gyászban . . .
Muskátlis ablaku bogárhátú házban.
E hazában melynek nincsen párja
Ez a nagyvilágnak ékes koronája.

Honfivérben fürdött minden kis göröngye,
Ezért lett a földnek legragyogóbb gyöngye.
E földön születtem, ez legyen lakhelyem
Ez takarja majdan porladó testem el!

Amig ereimben csak egy kis tűz lobog
Szívem csak érte ver és csak érte dobog.
Hála Neked Isten, hogy oly hön szeretted
S a szép magyar földön, magyarnak teremted!

A mi jelszavunk!

Irta: Fiák István V. éves, Nyiregyháza.

Jertek, óh jertek jövő tanító! Igen! ezt válljuk élni akarunk még.
Fennen lengessük célunk zászlaját, De nem hazánknak tépelt roncsain
Nagy dicső eszmék szent tüzének lángja, Hanem a régi dicső nagy hazában
Ifjú lelkiinket mélyen hassa át, Őseink földjén, sirjuk halmain,
Szent célunk felé dolgozva haladjunk, Ott ahol ők laktak, ami a mienk
Nagy tér előttünk, hol a munka vár, Melynek minden röge édes, szent
S legyen e tér hol munkás magyar [nekünk,
Szent tüztől égve egymásra talál. [lelkünk,
Melyért imádkoztunk összetett kézzel
Es odaadjuk ha kell életünk.

S most, hogy fáj a szívünk s zokogva Mi tanítók leszünk, magyar tanítók,
[tekint Célunk nemes lesz, munkánk alkotó,
Trianon felé könnyes két szemünk Gyermekek szíveibe magyar érzéseket
Ne csüggedjünk el hisz van még nekünk Szent hivatással, buzgón ápoló.
Hazát megmentő, munkás két kezünk Küzdjünk és bizzunk erős akarattal,
S ha látunk sajgó, vérző magyar lelket Legyen munkánknak ez a jelszava,
Ne lankadjon le soha két karunk Csak így fog egyszer derengeni kele-
Ez is buzdítson s töltse el a lelkiink, [ten,
Hogy mi dolgozni s élni akarunk. Borus egünknek biborhajjala.

Virág a siron.

(Talán mese, talán nem!)

Irta: Völgyesi József, Budapest.

Költöznek a fecskék. Nagy rajokban keringenek s kémlelik a tájat, vajjon érdemes-e még egy kissé ittmaradni. A lég tiszta. A napsugár ragyogó meleg. Hosszu selyemszálat visz a szellő. Oly márasztalóan — szép a vidék, — csak a rét bársonya fakó, csak a falombok sárgák, haloványak. Menjetelek hűtlen szárnyasok, vigyétek el innen a dalt, a színt, az életet! És jöjjetek ti borongó szomoru napok; töltsétek meg kinnal. Fájdalommal minden-minden boldog szívet! Hozzatok borot a fényben, sugárban fürdő arcokra! S Te nagy, Te hatalmas, Ki a végtelenség honában lakozol, tanítsd meg imádkozni mindnyáját, kiket az a szent tiszamenti sikság nevelt! Hogy fájjon az a halálos gyász, amely ugy halványítja ott a lágyhabu Maros mellett az arcokat, amely ugy beborított egy megtört védtelen családot.

— Gyermekek az a ház a mienk; a kert, az almafák, a raczka; a rét, a virágos pillangós rét, az öreg, odvas fűzfa a vizpartján, mind-mind apáé volt . . . a mienk . . . — mesél fiának, kicsi feketehaju fiának, egy sápadt, fehérhaju asszony. Aztán suttog, hörög egy ismeretlen sir halottjáról s kémleli a gyermekarcot, vajjon fellobog-e a vér apró csemetéjében? Mert csak benne él minden vágya, megcsalatkozott, összetört reménye. Ó mert az átok ráborult s elvette napját életüknek. Vad nép hurcolta el, ölte meg férjét, az apát. Azóta szőtték gyöttrő éjszakák fehér fűrtjeit az anya hajának. Aztán jött a parancs: Itt hagyni mindent, ami szép, ami drága, ami hozzánőtt ezer szállal szívükhöz. Talán jobb a halottnak, hisz annak csak lelkét tépték ki, míg neki a szívet is kifosztották, megtépték, megrudosták s lelkét azt a tépelődő, szomoru lelket, megizlettették a pokol minden gyötrelmével.

Csak meghalni lehetne! Eltűrné százszor azt a halált, amelyet a névtelen sir drága halottja, — de eggyel több árva maradna. Csak a könny hullhatna el lassan, mint a lepergő őszi lomb, — de a gyermek itt maradna. Sötöt árnyak fekszik meg a lelkét. Gondolatai tébolyult táncot járnak, szemében ijesztő lángok égnek. A gyermek figyel s megrémül. Szeme rátapad a márványarcra s mintha vért szívna róla csillogó tekintete, égő biborhullám önti el arcát.

— Anyácskám ne légy szomoru! — döbben rá siró, könnyörgő, követelő hangon. Nagy, tiszta szemében lángok gyuladognak.

Látod te sápadt asszony a jövőt gyermekedben? Látsz-e a rémlátomások sötét éjjében fényt? Látod-e? Látod! Már

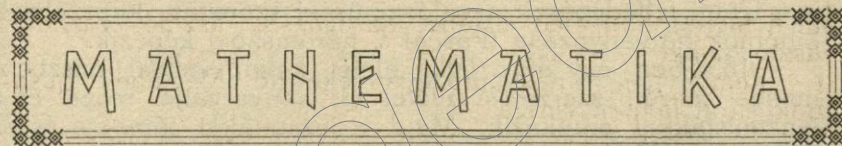
hat a méreg. Már éled a láng, az igazság tisztító, gazhamvasztó lángja.

Reményteljes imák apró gyermeke nő. Megtépett ifjúságunk siron fakadó virága...

Gondolatok.

Irtá: Deák Bárdos György, Budapest.

1. Aki szent akar lenni, annak nagyon sokat kell szenvednie.
2. Mindig minden úgy van a legjobban, ahogy van.
3. A pénz nyitott ajtó a pokolba.
4. Tisztán szenvedni: nehéz és nagy dolog, de tisztán örülni: sokkal nehezebb és sokkal nagyobb.
5. Parancsolj önmagadnak és engedelmeskedj önmagadnak.
6. Az ember legmagasabb célja: az élet megszentelése, egy tisztult egyéniség az Istennel egyesült lélek.
7. Mindenkinek annyi a tudománya, amennyi jót tesz.
8. Az embernek nincsen semmije, ami igazán az övé volna, csak a — bűne. Ez az övé.
9. A világ gyermeke örömei között is szenved, Krisztus gyermeke szenvedesei között is boldog.
10. A türelem: nyugalom, a nyugalom: erő. az erő: nyomában a győzelem és ez után már csak egy van hátra a: boldogság!
11. Az alázatos ember nem fél a szenvedéstől, sőt inkább örül neki, hogy keresztet viselhet, s így Krisztus nyomában járhat.
12. A szenvedés olyan drága kincs, hogy aki tud alázatosan és tisztán szenvedni, gazdagabb a világ minden királyánál. Mert a szenvedés útja a kereszt királyi útja, elvezet Krisztushoz, aki győzelmi koronát tesz minden szenvedő fejére, aki Őt keresztviselésben követni tudta. A szenvedés olyan nagy ajándék, hogy erre mi bűnös emberek nem is vagyunk méltóak.
13. A legnagyobb bűn a közönyösség.
14. A félelem a bűn gyermeke, tehát maga a félelem is bűn.
15. Aki igazán keresi, az mindig mindenben megfogja találni Istent.
16. Minden benned van, kívülről ne várj semmit. Szomorú vagy boldog, szegény vagy gazdag, gonosztevő vagy szent: mind benned van. Egyedül tőled függ, hogy melyiket választod. De először tanulj meg: „Akarni”.
17. Krisztus követése: ez minden embernek egyetlen hivatása. Hiszen nemcsak azok a szerzetesek vagy apácák, akik a ruhát hordják.

Rovatvezető: KÓHALMI GYULA

Beköszöntő.

Megújult lélekkel állunk meg az új tanév küszöbén. Várjuk az új munkát, a problémákat, miket elrejtve leplez még előttünk az elkövetkezendő esztendő. Valami ideges, kíváncsi izgalom vesz erőt rajtunk, mikor megpillantjuk a régi, a tavalyi Alma matert; érezzük, hogy elmúlt a nyár, annak minden szépsége, boldogsága. Diákszobánk őszi alkonyatában még elrohan egy-egy kép a vakáció emlékeiből, emlékek, melyek lassan elmosódnak, hogy egy év múlva föllevenedjenek ismét — a komoly munka után.

A Magyar Tanítójelöltek Lapja elindul újra utjára, most már harmadik éve; címlécén ugyanazon nevekkel, de más, remélhetőleg mindig gazdagabb — tartalommal.

Ha az elmúlt két esztendőre, főleg pedig első számunkra tekintek vissza, nem tudok pesszimista lenni egy folyóirat fejlődési lehetőségeit illetően. Lapunk ezalatt a két év alatt oly öröndetes haladást mutatott, hogy a legelfogultabb szemlélődő sem térhet ki az elismerés elől. Gondoljuk el már most; milyen lenne a Magyar Tanítójelöltek Lapja, ha ott lehetne minden magyar tanítójelölt asztalán, milyen lehetne, ha minden egyes tanítójelölt, tehetsége szerint, szívvvel, lélekkel munkatársa lenne?

Az elmúlt két év alatt már majdnem közeljártunk a fenti ideálhoz, hiszem, hogy célunkat az 1928—29. évben teljes mértékben elérjük, illetően nagyobb mértékben megközelítjük.

Ezzel a gondolattal indítom utjára a matematikai rovatot azok számára, akik szerették, s akiknek kedvenc studiumuk volt a mathézis a Magyar Tanítójelöltek Lapjában.

A rovatvezető.

Pascal

Pascal Blaise a francia matematikusok legnagyobbjai közül való; Clermontban, 1623 június 19-én született. Ő is azok közé a zenik közé tartozik, kik már nagyon fiatal korukban elárulják hivatottságukat a tudományok intenzívebb, magasabbfokú és eredményesebb művelésére. Fizikai felfedezései: A barométernek magasságmérésre való alkalmazása; a folyadékok egyensúlyának törvényei, számológépek. Meny-

nyiségtani felfedezéseit a valószínűségi számítás, kupszeletek, binomok hatványozása (Pascal f. háromszög) képezik.

1654-ben egy más lelki életet kezd, vallási miszticizmusba merül, szerzetesi életet él, sanyargatja magát és a janzenistákkal érintkezik. Majd a jezsuitákat támadja és elhatározza, hogy az isteni kinyilatkoztatásokat megvédi a szabadgondolkodókkal szemben, de ebben halála megakadályozza. Egy érdekes gondolata: „Le coeur a ses raisons, que la raison ne connaît pas”. („A szívnek megvannak a maga bizonyítékai, melyeket az ész nem ismer.”) „Maga az ész nem győzheti le teljesen a kételkedést, a teljes igazság a kinyilatkoztatásban van.

Nagyságát 1880 óta szobor hirdeti szülővárosában. K. Gy.

Kitűzött feladatok:

1. Egy ókori világáros alapításának évszáma három jegyből áll. Ha a baloldali jegyet jobbra tesszük, oly számot kapunk, mely 6-nak köbével együtt adja az alapítási évszámot. Ha a jobboldali jegyet balra tesszük, ugyoly számot nyerünk, melynek kétszerese megadja a kérdéses évszámot 3-hijjával. Ha a középső számjegyet jobbra helyezzük, oly számra teszünk szert, mely 3-al nagyobbítva adja az eredeti évszámot kisebbítve ezen évszám jegyeinek összegével. Keressük az alapítási évszámot!

2. Egy 400 pengőnél többre kerülő könyvsorozatnak megvásárlását indítványozta egy asztaltársaságnak az elnöke, mondván, hogy a megvételre szükséges pénzt úgy gyűjthetik össze, hogyha mindenegyes tag háromszorannyi pengőt ad, mint ahány tagból áll a társaság. Az indítványt öt tag nem fogadta el. A többi ekkor elhatározta, hogy mindegyikük hatszorannyi pengőt ajánl fel, mint ahányan az indítvány mellett vannak. A gyűjtés után kiderült, hogy 138 pengő hiányzik a vételárból. Hány tagból állott a társaság? Mi volt a könyvsorozat vételára?

$$3. x^2 - yz = -23, y^2 - zx = -4, z^2 - xy = 34.$$

$$4. \frac{2x + 3y - 29}{10} + \frac{7x - 8y + 24}{9} = 8$$

$$\frac{2x + 3y - 29}{10} = \frac{7x - 8y}{3} + 8$$

$$5. \left(\frac{3}{4}x^2 + \frac{2}{3}x - \frac{4}{5}\right) \cdot (2x^2 - 3x + 5)$$

$$6. \sqrt{\frac{a^8 y^4 x^{12}}{c^{16} z^{20}}}$$

7. Osszuk fel 84-t két részre úgy, hogy a kisebbik rész háromszorosa a nagyobbik rész kétszeresénél 12-vel nagyobb legyen. Melyek ezek a részek?

8. Magyarország lakossága 1890-ben 17.349.398 volt, 1880-ban pedig 15.642.102; hány % az átlagos évi szaporodás?

9. Egy kiránduló kiadja mindennap pénzének felét és még egy pengőt; pénze három nap alatt elfogyott. Mennyi pénze volt?

10. Hány számjegy kell az 1-től 6786-ig terjedő számok leírásához?

A rovatvezető üzenetei!

Jelen 1. számunkban kitűzött feladatok megoldási határideje 1928. X. hó 15. A határidőnél későbbben érkező megoldások nem vételnek figyelembe. A megoldások eredményeik a következő (2.) számban közlöm. A matematikai rovat körébe vágó életrajzokat, értekezéseket, beküldött példákat (megoldással) bárkitől szívesen veszek. A megoldások teljesen kidolgozva, egymás alá írva, tiszta miniszterpapiroson küldendők be. Minthogy a múltban érdeklődtek ily irányban: Ezen rovatba középiskolások is dolgozhatnak.

TUDOD-E HOGY . . . ?

Rovatvezető: KÖHALMI GYULA

- Hol van a Föld leghidegebb pontja?
- Hol van a Föld legmelegebb pontja?
- Mennyi a higány fajsúlya?
- Milyen hőmérsékleten indul forrásnak a higány?
- Milyen százalékos arányban oszlanak meg a levegő alkotórészei?
- Hol és mikor született Volta?
- Ki az elektromos kondenzátor feltalálója?
- Miből van több a Földön; szénből vagy vasból?
- Ki a Mona Lisa festője?
- Ki volt Baruch Spinosa?
- Ki volt az első magyar dinamógépszerkesztő?
- Ki a dinamógép általánosan elismert feltalálója?
- Ki a Telefon-Hirmondó feltalálója?
- Hol volt a világ első állatkertje?
- Mi volt az érdemük az alkimistáknak?
- Ki építette a budapesti Halászbástyát?
- Melyik fejedelemnek volt felesége Emese?
- Melyik királynak volt leánya boldog Margit?
- Ki a „Borivónak való” c. régi költemény szerzője?
- Hol látható ez a két, egymásmellett lévő felirat: „Itt nyugszik egy szivtelen ember”, — „Itt nyugszik egy ember-telen sziv.”
- Ki a „Karenina Anna” c. regény szerzője?
- Ki a „Faust” opera zeneszerzője?
- Ki írta a „Képzelt beteg” c. helyzetvígjátékot?
- Ki írta az „Aranyhegedű” c. regényt?
- Hány éves korában halt meg Tizián?

Megjegyzés: Beküldési határidőre, s.t.b.-re nézve a matematikai rovatvezető üzenetei érvényesek. (Lásd előbb.)

Levente órán.

Százados: Ismeri a különféle nemzetek fegyvereit?

Prepa: Ó, hogyan.

— Hol használják a német puskát?

— A dolgozat-írásnál.

Szekunda lesz az!

— Te Pali! Nem jó vége lesz ám ennek a sok diákcsinnynek! Mit fogsz csinálni, ha az Ur az égben számon fogja kérni a cselekedeteidet?

— Exkuzálok.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Ismét elmúlt egy év és az előbbi két esztendő sikerei után biztosan veszem, hogy a harmadik is sikerülni fog. Természetesen ez nemcsak tőlem, hanem Töletek is függ. Siesetek és fogjatok ahhoz a munkához, melyet eddig kifejtettek, hogy célunkat minél tökéletesebben elérhessük. Küldjétek be munkáitokat és mi azon leszünk, hogy lehetőleg mindenki szóhoz juthasson, amint ezt eddig is tapasztalhattátok. Küldjétek be a tudományos munkáitokat, értekezéseiteket, tanítási tervezeteiteket, szépirodalmi munkáitokat, ezeket megbíráljuk és a jókat közöljük. Bármilyen kérdéseitekre válaszolunk a szerkesztői üzenetekben.

A papirnak csak az egyik oldalára irjatok. Kéziratokat nem adunk vissza. Sulyosabb levelekre 24 f-es bélyeget tegyetek, mert az eddig érkezett levelek, csaknem mind portósak voltak.

B. Gy. I.: Versedet nem merem közölni, — bár egy pár jó, — mert a „Gondolatok” és a verseid merőben ellenkező nézetet vallanak. Ilyen gondolkozásu fiutól gondolátainak megfelelő témát kérek. A papir mindkét oldalára írtál, azért a „Gondolataid” közül a lap hátsó részét nem közölhetem. — **A teremtés koronája:** Jön. **Fehér virágok:** Novemberben meglátjuk. **Magyar leány vagyok:** Legyen szíves mondja meg a nevét. A vers a tartalom és a forma tekintetében egyaránt pompás. Öntől sok verset várunk, névvel ellátva. **P. F.:** Köszönettel emlékszem a nyári szíves fogadásra és ígéretekre. Váltátok most tettek. Jöjjetek minél többen. **N. P.:** A szünetben írt leveledből elfeledted a címet. Most köszönöm meg szíves érdeklődésedet. A viszontlátásra a lapban. **J. J.:** Köszönöm bizalmadat. Nem kell kétségbe esned. Lelked békéjét a „Lelkek Orvosánál” megtalálod. Menj el hittanárodhoz s mond el neki úgy, ahogy nekem megírtad. **T. F.:** Nem kell sajnálnod azt a 2 pengő előfizetési díjat. Jó befektetés az. Tudom, hogy nem hadimilliomos az édesapád s hogy gazdag amerikai nagynénéd sincs. De azért azt a 2 pengőt kibirod. Szervusz. **H. G.:** Bizony még idáig nem sok (— t. i. egyről sem) névmagyarosításról tudunk a képzősök közt. Nem akarják megbántani az édesapjukat. Mintha biz az megbántás volna. Sokan képesítő utánra hagyják. Persze azért, hogy mindenki lássa az oklevelén, hogy Feketét, Nemest, Diószegit stb. azelőtt Verschlag-nak, Trumbovics-nak v. Jakubeusnak hívták.

B. J.: Tetszett a bajusz és a bubifrizura vita? Hozz más tárgyat felszínre. Szívesen közreadjuk. Csak megfelelő legyen. **D. J.:** Hogy hány előfizetőnk van azt még nem tudjuk. Reméljük, lesz annyi, mint a múlt évben volt. Sőt eggyel több, mert te is ott lesz. Meg remélem, hossz még vagy tízet! Üdvözöllek. **B. P., L. M., N. J.** levélben válaszoltunk. Többi levélre a jövő számban.

Figyelem. Szeretnők lapunkat új köntösben megjelentetni, azért pályázatot hirdetünk egy címlapra. A rajzot rendes nagyságu rajzlapon, tussal kel készíteni. „Magyar Tanítójelöltek Lapja” felíráson kívül más írás ne szerepeljen rajta. — Határidő október 25. Pályadíj 8 pengő.

Szegedi Új Nemzedék a délvidék
egyetlen keresztény napilapja

III. évfolyam.

2. szám

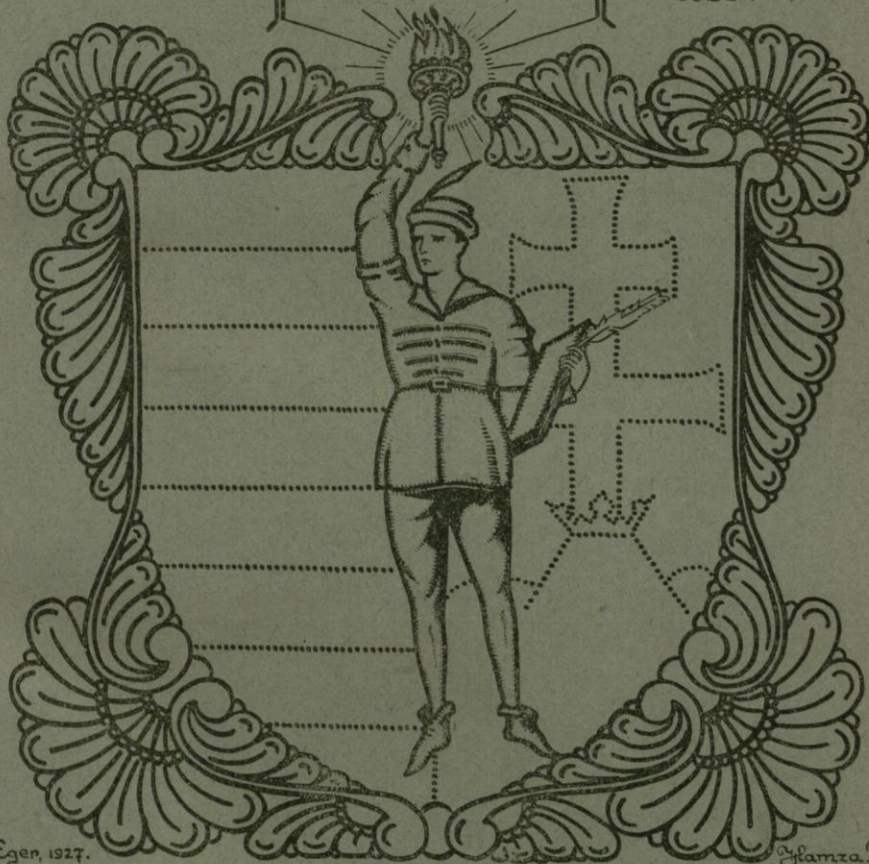
1928 október hó.

MAGYAR
TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE: 2.50 P.
EGY SZÁM: 25 FILL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DEÁK BÁRDOS GÁBOR

SZERKESZTŐSÉG:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED.

Eger, 1927.

Ylantz J.
v.é.l.n.

Készül:
Szegedi Uj Nemzedék
apvállalat r. t.
könyvnyomdájában
Szeged, Korona-u. 1.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 2,50 P.
EGY SZÁM 25 FILL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DEÁK BARDOS GÁBOR

SZERKESZTŐSÉG:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED.

TÁRSSZERKESZTŐK:

Kiss Ferenc V. é. és Kovács István V. é.

Szerkesztői bizottsági tagok:

Budapest II. ker. Sáfrán Györgyi IV. é.
Budapest VIII. ker. Budai László V. é.
Curgó : Lantos Hilár V. é.
Eger: Hornyák György V. é.
Esztergom: Bognár János V. é.
Győr: Bécsi Attila IV. é.
Jászberény: Sándor László V. é.
Kalocsa: Hütter Lipót V. é.
Kecskemét: Matkovics Erzsébet IV. é.
Kiskunfélegyháza: Békés István III. é.
Kőszeg: Rodig Tibor III. é.
Nyiregyháza: Kiss Lajos V. é.
Pécs: Weszely Margit V. é.
Sopron: Varga Irén IV. é.

Kérem a többi intézetet is, hogy a szerkesztői bizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

A kiadásért felelős: KIR. KATH. TANÍTÓKÉPZŐ-INTÉZET.

Halottak estéjén.

Az úton száraz leveleket kavar az őszi szél, ravataloz a természet. Temeti mosolygó tavaszát, kacagó nyarát, nyugovóra térő életét . . .

A temetőben ezer és ezer kis mécses imbolygó fénye világítja meg a könnyes emlékezést. Jön a földnek minden szeretete, bánata, virágot hoz Nektek hallgatag Testvéreink. Az árva fájó panaszja, az özvegy nehéz gondja, az anya szivettépő zokogása, a testvér fájdalma, a szeretet örök, hallhatatlan fényében virággá, mécsessé válik. Tiétek a szívünk, ne gondolja senki közületek, hogy árva, mindnyájatoké vagyunk mindnyájan testvéreink!

Ugye, ilyenkor lelketek beleszáll a virágok szirmaiba, ott vibráltak a szeretet gyújtotta kis mécsek lángjaiban, ugye, velünk vagytok . . .

. . . Meggyújtom a mécses, szememben könny remeg, végigfut arcomon és ráhull a sápadt, fehér virágra. Könnyem megcsókolta a lelket . . . A szívem elcsitul: Feltámadunk!

Budapest.

Sáfrán Györgyi.

SZÉPIRODALOM

A holtak honában.

Irta: Bózó József IV. éves, Nyiregyháza.

Kimentem a holtak honába,
Az egész kert fényárba úszott.
A sok gyertya pislogó lángja,
Mint pihegő szívek forró imája,
Sercegve a hanton kigyúlott.

A némaság beszédes hangját
Halk zokogás zavarta néha.
Soknak láttam a könnyes arcát;
Öreg nénikék mormoló ajkát,
Amint a sárga lángba néztek.

S én is néztem a sárga lángba,
Azt hittem, hogy lelkembe nézek.
Multom, jelenem titka, vágya
Volt ott nyíltan előmbe tárva.
És a lángnyelvek, hogy beszéltek!

Álltam némán a némább vádra
S mellettem száz meg százán álltak.
Némán nézve a holtak lakára,
A rajta fázó, reszkető lángra
S keblükben egymást üzték a vádak.

Ki tudja, hogy így meddig várok
Ha az a láng végső nem rebben!
Hazatolongtak már körültem
Mély szemmel néző fekete árnyok...
Fejem lehajtva én is jöttem.

Fehér virágok.

Irta: Székely Rózsa.

Lassan, fájdalmas szívvel haladt Mária a temető felé. A halottak csendes tanyája ott túl az akácerdőn, ma szokatlannul hangos. Csevegő gyermekhad, kezében gyertyával, szalad egyik sirtól a másikig és a kis pislogó lángokat régen porladó ismeretlen hamvak fölé teszi. — A sok apró sárga tűz nyelvcske ott, (túl) a fák között, hirdeti, hogy ma van halottak napja. Ma mindenkinek eszébe jut az, akit már nem bánt földi gond. Öreg nénikék kiballagnak a temetőbe és könnyes szemekkel kéri a jó Istent, engedje őket mielőbb párjuk mellé nyugodni. Szívük összetörve; a lábuk felsebezve, az élet göröngyös útján egyedül menni, oly nehéz... nincs már cél... csak a sír.

Őszszakállu aggastyánok is kimennek, az őket árván itthagyo feleség sirjához. Felsőhajt a lelkük: „Anyjuk jó volna itt melletted!”

Fiatal menyecskék és ifjú emberek, tarka őszirózsa csokorral a kezükben, mennek a kedves szerető sirjához, aki oly korán elment.

És ime, itt vannak a kis gyermekek is, akiket nem a halál szomorú fensége hív ide ki, hanem a sok kis gyertyavilág, a nagy csillogás. Ime, itt együtt a gyász, bú, fájdalom és a gyermeklélek értelmelensége: a gyermek boldogsága.

Mária, eléri a temető egyszerű kapuját. Nagy kék szeme hittel tapad a biztatásra: „Feltámadunk!”

Amint a keskeny ösvényen, a besüppedt sirok között halad, egy pirosarcú kislány papírfáklyájával rávilágít. Társai, akik elégették saját gyertyájukat, most egy megszeppent kislány kezéből akarják kis piros karácsonyfagyertyáját kicsavarni; megdöbbenve hátrálnak, mikor Máriát meglátják.

„A tanítónéni!” — suttogják és néma csend lesz. Piciny, gyermekszívük megérzi, hogy a tanítónéni aki mindig szomorú, amióta az édesanyja meghalt, most az ő sirjához jött.

Mária megáll előttük és szép fehér kezét Imre fejére téve lágy hangon mondja:

„Gyerekek, menjetek oda a kereszt mellé, térdeljetelek és összetéve kezeceketek imádkozzatok, hogy a jó Isten tartsa meg az édesanyátokat!” — S míg a gyermekek hangtalanul megindulnak a kereszt felé, ő megy a temető balsarkába, ahol fehérlik egy virágos sirhalom. Egyszerű márványtáblán a felírás:

„Itt nyugszik

kővári Kőváry Zoltánné

született 1880 május 20-án. — Meghalt 1925 november 1-én.

Kőváry Mária meggyújt egy kicsiny gyertyát és a márványlapra teszi. Majd búsan körülnéz. Olyan elhagyatott a temetőnek ez a része. Alig domborodik egy pár régi sirhalom. Ősi kúriák nemes lakói nyugszanak itt, ebben a külön parcellában. Egy magas, fekete márványoszlop tövében virítanak Mária anyjának a sírján levő fehér krizantínok testvérei. Ott is egy asszony, egy édesanya fekszik: Solymosy Lászlóné, a büszke úrnő, akit Mária kislány korában jól ismert, jóságos kezeivel sok beteget gyógyított meg a faluban. Ott lakott a domboldalon a abban szép magas kastélyban, a fiával. Korán özvegyen hagyta a férje, akit nagyon, nagyon szeretett. Oh most értette csak meg Mária, hogy miért volt a szép fiatalasszony mindig szomorú, sohasem kacagott vidáman, most megértette, ő is tudja mi az, ha valakinek meghal valakije, akit szeretett. Egyszer, egy napsugaras tavaszi napon, elment a kedves asszony, elment, üresen hagyva a virágos parkot, egyedül hagyva gyermekét. A 15 éves fiút valami rokona külföldre vitte tanulni, s azóta a ház bezárva, a sír elhagyatva. Tíz hosszú év telt el, a síron, a pompás márványemlék csúf gazok között emelkedett. Valahol a világban nem érzi valaki, hogy várja egy sír? A férfiak, úgy látszik könnyen felejtnek. Oh, a nők szívéen ejtett seb, lassan gyógyul és óh sokszor nincsen rá balszamír.

Mária szorgalmasan látogatta tavaly óta a temetőt és nemcsoda, tavaly óta az elhagyott síron is nyílnak a virágok.

Most is oda megy, meggyújt ott is egy kis mécsest. Majd karcsú, fekete ruhás teste megcsuklik és fájdalmasan borúl édesanyja sírjára, a fehér krizantínok közé...

A szomszéd sírnál, a fekete márvány oszlop mögül, előlép egy magas, szőke férfi: Nagy, barna szeme csodálkozva nézi, a fájdalom legszebb, legkifejezőbb szobrát. Nézi és a lelkét előnti valami nagy melegség. Itt a megoldása ennek a sok szép virágnak, melyeket valaki az ő édesanyja sírjára ültetett.

A temetőt zsolozsma hangjai töltik be. A kereszt felé megy a falu összes lakója, a pappal, zászlókkal és égő gyertyákkal... Mária felemeli, szép, sápadt arcát és a nagy fénytől körülvevő szenvedő Istenfiára néz. Ilyen fájdalmas Madonna fejet még nem szült festő fántáziája.

A fiatalember ajkát a bámulat hangos sóhaja hagyja el. A leány riadtan emelkedik fel s amint hátrafordul, ott áll vele szemben az ifjú.

Messziről az „Üdvözlégy” foszlányai szállnak a csillagos ég felé... közöttük magasan lobog a kis gyertyaláng.

A férfi meghajol és a nevét mormolja.

Felesleges, hiszen ismeri ezeket a büszke, nemes voná-

sokat, hullámos, szőke fejet. Férfivé válva ime a jóságos Solymosyné.

Öntudatlanul kapcsolódik a kicsiny kéz a férfi karcsú jobbábjára.

— „Mária, köszönöm anyám nevében, lelkének ezen fehér virágait.” — Mélyen a lelke közepéből jön, elfogódottan a hang és mégis csengőn. A pompás fehér krizantínokra mutat. A leány halvány arcát biborra festi a vér.

— „Honnan tudja a nevemet?”

— „Oh, nem emlékszik reám Mária? Egyszer régen a patakban fürdött és parányi cipőit elvitte a víz...”

— „És én sírva fakadtam!” — idézi a multat mosolyogva a lány.

— „Igen, pityeregni kezdett és épen arra jöttem én...”

— „És szép fehér ruhája volt s le sem vetve, beugrott a vízbe és kihozta a cipőmet!”

— „És... és Mária? — kérdezi a fiu, fürkészve a piruló leányarcot.

A szép barna lány lesütött szemekkel hallgatja, amint egy régi emléknek a sírját felbontja az ifju. Édes illatok szállnak abból fel, ártatlan gyermeklélek virágaiból és a már csendülő temető felett, két ragyogó csillag kigyul...

— Mária, akkor maga ragyogó szemekkel átölelte a nyakamat és még könnyes arcocskáját felemelte hozzám és... megcsókolt engem! — A fiatal tanítónéni ott térdel a márványlap mellett, ráhajítja barna fejecskéjét s miközben bucsú csókot lehel rá, súg valamit halott édesanyja fülébe. Mit? Talán azt, hogy imádkozzon érte ott fenn, hogy a jövő is olyan szép legyen, mint a múlt...

A kis gyertyák, ott, az akácerdőn túl, sápadtan haldokolnak... A temetőben a csend újra átveszi hatalmát. A Megváltó töviskoszorúval övezett feje köré, ezüst gloriát sző a hold. A kis, fehér falu, holdsütötte utján, megy Mária és a fiatalember. Némán hallgatja a leány, amint kísézője a távolban töltött éveiről mesél.

Az iskola előtti fehér kerítésnél megállnak.

A nyájas holdvilág ott csillag a szőke fején amint a fehér leánykéz fölé hajol:

— „És tegnap visszajöttem ide, haza és itt fogok maradni. Visszahivott a múlt, egy sirhalom fehér virágai és itt tart a jövő!”

Sokáig nézett ezen az éjszakán Mária muskátli ablakán át, két ragyogó csillagot.

*

Mennyire csodálkozott a kis gyermekhad, mikor hosszú idő multán, a mindig szomorú tanítónénit, vidáman mosolyogni látta.

Néhány kép az életből.

Irta: Mápehora Irén Budapest.

A békés kis fészekben éhesen tátong a négy kis csupasz-fióka, a boldog rigópár pedig a szomszédos fákon keresgél számmukra eledelt, miközben egyre füttyörésznek a jó dióról, meg a huncut biróról. — A levegőben, magasan egy fekete pont jelenik meg. Mindig nagyobbodik, nagyobbodik s egyszer csak villámgyorsan lecsap és a következő pillanatban már csak három megriadt fióka van a fészekben. A szegény rigópár rémült sikoltozása átjárja a völgyet s kétségbeesetten repülnek a rabló vércse után. Ott keringenek körülötte jajgatva, tehetetlenül. A kis fióka szaggatottan sipog, már alig piheg . . . s most az anyamadár haláltmegvető bátorsággal nekirepül a ragadozónak, hogy ereje végső megfeszítésével megmentse drága kis fiókját. De mi az ő ereje amazéhoz képest? A vércse vadul belevágja a karmait a szerető anyai szivbe és az elébb még vigan énekelgető szép kis rigó holtan hull le a földre.

*

Csendes téli éjszakán nagy pelyhekben hull a hó. A hold sápadt fénye megvilágítja a szűk kis utca jobb gyalogjáróját. A tuloldalon az árnyékban egy kendőbe burkolt alak suhan végig. Egy kapu előtt megáll és letesz egy csomagot, melyet eddig a karjában tartott s aztán nesztelenül, ahogyjött, tovatűnik. A házak között mély csend ólálkodik, semmi sem zavarja . . . de mi ez? A csomag a kapu előtt megmozdul és halk nyöszörgés lesz hallhatóvá. Mi ez? A nyöszörgés sirássá fokozódik, majd világosan felismerhető egy csecsemő fájdalmas zokogása. A havazás megszűnik és a fehér takaróra mind vastagabb és vastagabb kérget von a fagy. A sirás egyre halkul, egyre panaszosabb. Most egészen megszűnik, — majd újra felhangzik, hogy aztán végkép átadja az uralmat a megzavart csendnek. A hold bágyadtan világít. Egy-egy csintalan sugara bekukucskál az ablakokon, kapuréseken, bekukkant a zúguteákba, sikátorokba. Az egyik pajkosan megsimogatja a csomagot a nagy kapu alatt és kíváncsian furakszik be a fehér golyócs közt támadt tenyérszerű résen . . . de rémülten hőkken vissza. A hó újra hullani kezd s a kékre fagyott kis arcocskát puha halotti lepellel borítja be.

*

Reggel óta folyik az ádáz küzdelem s a nap, melyet pirkadatkor még vadvirágos, illatos mező köszöntött, most letaposott, halottakkal, sebesültekkal borított vérszagú csatatérre veti búcsúsugarait. A vad orditás, kétségbeesett fohász, durva káromkodás és haldoklók hörgése rettenetes kaosszá olvad

az ágyú bömbölésével, kardok csattogásával, gazdátlanul rohanó megvadult paripák nyerítésével. — A két ellenséges lovas csapat most újra összecsap. A zűrzavar pokolivá fokozódik, a golyó zápormódra hull. Egy fiatal huszár sárkányként hadakozik, szép pej lováról is csak úgy dől a tajték. Egyszerre azonban nyilaló fájdalom járja át a mellét. A paripa egyre ernyedni érzi a sarkantyús csizma szorítását, majd elfojtott nyögést hall és a következő pillanatban rémülten horkantva torpan meg. Hátáról élettelenül fordul le szeretett gazdája. Az első percben nem érti a dolgot, de aztán megdermeszti valami ösztönszerű érzés. Lehajlik a mozdulatlan fekvő alakhoz és sápadt arcára meleg leheletével igyekszik visszacsalni a hirtelen elhervadt rózsákat. Körülötte gazdátlan paripák nyargalásznak, menekülnek a halál közelségéből. Hívják őt is, hisz a gazdájának úgy sem lesz már rá szüksége . . . de nem hallja. „Kedves gazdám, édes gazdám, ne hagyd el a te jó Fecske lovadat. Ki ad neki sós kenyeret, ki simogatja, ki kefélteti, ha te elmész?” Szegény állat, nem kell többé sem etetni, sem becézni. Egyszerre két golyó fúródik a testébe. Térde esik, oldalából dől a vér, de még mindig a néma huszárt költögeti. — A fergeteg arrébbvonul, a halott és sebesültszedők megjelennek a hordágyakkal. Már el is akarnak távozni, mikor nyerítés hívja fel figyelmüket. Követik a hangot és megtalálják a sebesült huszárt. A ló teste jó paizsnak bizonyult, életét megmentette. Látja ezt a vérző állat utolsó tekintete és boldogan leheli ki hűsége páráját.

*

„Tűz van! tűz van!” Sikolt át a rémkiáltás a Párisi Nagy Áruház hatalmas terméin. Ember ember hátán tolong kifelé, a fejvesztett alakok halottfehér arccal ordítognak érthetetlen szavakat. Az elébb még gondtalanul nézdegélő vásárlóközönség megvadult bivalycsordaként törtet a kijárat felé. A tűzrohogása mindjobban hallatszik a meleg és füst egyre türethetlenebb, a menekülés majdnem lehetetlen a tumultus miatt. Aki már-már kint van, egyszerre csak érzi, hogy görcsös markok ragadják meg hátulról, melyeket nem tud lerázni magáról. Benn leszakad az első gerenda. Kimondhatatlan borzalommal kezdődik újra az ökölharc. Az eszüket vesztett emberek nem hogy engednék az elsőket előre, hanem még görcsösebben ragadják meg kabátjukat, mint a vízbefulló a mentőt, hogy aztán azt is maga után rántsa a halálba. Azok viszont két-ségbeesetten igyekeznek szabadulni, de hiába. — Most felvilan egy zsebkés és kegyetlenül átmetsz egy csuklót. Egy lépéssel előbbre jut és újra felvillan. Ez többször ismétlődik, míg végre az ember kiér az utcára . . . boldogan, mert megmenekült. Az ár, melyet fizetett érte, felejtvé van.

(Folyt. köv.)

Magyar imádság.

Irta: Fiák István.

Istenem Te látod könnyeim patakját
Végiggördülni sápadt arcomon.
Két karom fáradt, erei dagadtak,
Látod a terhet görbült vállamon.

Sorsom nagy gyásza homlokomra írva
E sötét szóval, mely ég: Trianon.
De karom gyöngé, a bilincs nem enged,
Óh nagy a kinom, sorsom: Laokoon.

S a nagy tusában vajudó lélekkel
Kitárom feléd vérző nagy sebem
S vértelen ajkam végső vonaglással
Imát küld feléd, örök Istenem:

Hiszem, hogy jó vagy, irgalmad végtelen,
Hatalmad örök, kegyelmed segít.
Tudom, hogy nincs más, aki erőt adhat
Aki sorsomra új napot derít.

Könyörülj rajtam, engedd, hogy reméljek
Hallgasd meg ajkam síró jajszavát,
S hozza el örök, végtelen kegyelmed
Egy szebb jövőnek derűs hajnalát.

Ők ketten...

Irta: Hock Lajos V. éves, Szeged.

Az ember kint dolgozik az udvaron. Az ágyat szögeli.
Odajön az asszony.

— Hát Kénd nem látja, hogy azt a lécet nem jól szegezte fel? Nézzé! Úgy lóg, mint kocsiban az ötödik kerék.

Az ember nem szól egy szót sem, leveszi a lécet és újra rászzegezi. A léce éppen úgy áll, mint az előbb, de az asszony már helyesnek találja. Az ember szögel tovább, az asszony meg nézi. Egyszer csak az előbbinél már magasabb hangon szólal meg:

— Mit gondolsz, jó lesz az ügy? Mit gondolsz, mi vagyok én, hogy annyira erőlködjem, mikor szétszedem, meg össze-

rakom az ágyat. Hisz a vaknak is látni kell, hogyha fordítva veri fel a pántot, akkor könnyebben lehet széjjel szedni...

Az ember csak ennyit mond: Igaz! Igaz! — Aztán fordítva veri fel a pántot.

Az ágy elkészült. Az ember fogja a festékes köcsögöt, kezébe veszi az ecsetet és neki fohászokodik az ágyfestésnek. Észreveszi ezt az asszony és most már csipőretett kézzel kelepel.

— Tán csak nem akar már festeni?

Az ember kezében a köcsöggel néz a feleségére.

— Mit bámul kénd? Előbb be szokták gittelni a hasadékokat és aztán festeni.

Az ura leleszi a festékes köcsögöt, meg az ecsetet és szép kényelmesen a padlás feljáró fele indul. Az asszonyt izgatja e csendes nyugalom és az ura felé rohan, akit félrelök az útból.

— Úgy mászik kénd, mint a... csiga. Fogadni mernék, hogy meg sem találná pedig én tettem el, amit pedig én elteszek, az a helyén van.

És, hogy nyomatékokat adjon a szavának, a lépcsőn meg a karfán nagyot dobbant. eltűnik a padlásajtóban. Sokáig keresi a gittet, de nem találja. Idegesen csapkod-kapkod, míg végre leszól az urának.

— Hallja, hová tette azt gittet? Nem találom sehol.

— Ott van az ajtó fölött a gerendán, a multkor azt mondtad, hogy oda tetted.

Az asszony lehozza a gittet, de már útközben szipog, törüli az orrát. Mire leér már kitör a sírás. Odacsapja a földre a gittet. A fejét fogja.

— Édes Istenem. Miért is vertél meg ennyire...

Az ember bámul, elfelejti felvenni a gittet.

— Mi bajod asszony?

Az asszony fuldoklik a sírástól és úgy nyöszörög.

— Még kérdezi? Úgy áll itt mint egy darab fa, érti, mint egy darab fa: Ha ideteszik, itt marad; ha odateszik ott marad. Ha mondják neki ezt tedd, akkor ezt teszi, ha azt, akkor azt... (Még szaporábban folynak a könnyei.)... Szegény jó első uram, miért is kellett neked meghalnod. Ha szoltam hozzád valamit, te visszaszoltál, ha nagyon beszéltem, még meg is vertél, (folyton erősödő sírással) ez a mamlasz meg még meg pofon se vágott...

Ez is felelet...?

Az apa, ki gimnazista fia helyett megcsinálta annak iskolai dolgozatát, így szólítja meg az iskolából hazatérő fiát:

— No mit szolt a tanár úr a dolgozatra?

— Azt mondta, hogy napról-napra butább vagyok.

Szebb jövőt!

(A levente köszöntés jelentősége.)

Irta: Matola Balázs IV. é. Kalocsa.

Hazánk könnypárás levegőjében végigcsendül az ifjak ajkáról ellebbent szó: „Szebb jövőt”!

Mennyi érzés, fájdalom, bánat és remény torlódik össze eme két szócskában, Mint csendes ima hangzik el és szívbe markol, felkever ott minden keserűt, haragot, tüzet, a hazaszeretet lángoló tűzét! Mégis ima . . . Hány ezer magyar ifju imádkozik, imádkozik Istenhez eme két szócskával: Szebb jövőt! . . .

Ne kérjé senki, miért! Hiszen most, amikor alig van hazánk, alig van erős hitünk, most, amikor az ellenség sáskatábora tanyáz magyar testünkön és ellepi minden virágunkat, amikor erős, kitartó, emberfeletti munka áll előttünk, miért ne imádkoznánk Istenhez, aki szabadságunkat, hazánkat adja! . . . Ő, érti eme szavak értelmét minden hív honfiszív, melynek vágya a várva-várt feltámadás!

„Szebb jövőt! — Adj Isten”!

Pattogjon le a rabbilincs munkás kezünkről, szabaduljon fel imádságos szívünk, lelkünk a nyomasztó teherrel. Legyen hazánk és szabadságunk. Legyen szabad e nép. Oly szabad, mint a madár és magasan szárnyalva csattogja, dalolja szive örömet és szabad hazája iránti szeretetét! . . .

Ez az a szebb jövő . . .

A jó Isten — bízunk szent bizalommal — meghallgatja kérésünket. Ő, aki mindenek Ura, fenntartója, nem hagyja, nem hagyhatja jutalmazatlanul annyi ifjuebél imával teli sóhaját. Lesz még feltámadásunk, hazánk, szebb jövőnk!

Légy résen!

(A cserkész jelszó jelentősége.)

Irta: Kölln Ödön IV. éves növendék Kalocsa.

Cserkésztestvérek! Tudjátok-e, mit jelent e két szó: Légy résen! Ugy-e nyájasan, lágyan cseng szívetek és lelketek mélyén, midőn ajkatokon elhangzik. De mégis kemény, szigorú parancs ez, mellyel ti egymást köszöntitek.

Emlékszem egyik cserkészavatásra, mely a természet ölén, erdőben folyt le. A nap sugarai csak itt-ott bújtak át a fák

lombjai között, honnan a csicsergő madárkák nézték az alattlevő cserkészeket. A fiúk ott álltak a lilimos zászló körül és hallgatták parancsnokuk mélyértelmű beszédét. Még mindig fülemben csengnek szavai: „Fiúk, aki a cserkész jelszó szerint él, aki résen van minden pillanatban, az nem veszhet el. És az megfelel rendeltetésének és eléri végső célját”!

E jelszó megtartása minden cserkész számára parancs, melyet önként vállalt el. Mellén ott ragyog a háromágu lilium, melyet a magyar szent korona fon egybe. De ez csak külső kifejezője a tiszta cserkész léleknek, hol a háromágu lilium fölött Isten trónol. De a tiszta lélek nehéz munka ára. Résen kell lenned minden pillanatban, hogy lelked tisztán, simán megőrizd. Önmegtartással, fegyelemmel és engedelmeskedéssel le kell győznöd szenvedélyeidet és nevelned lelkiismereted, mely megmondja, mik a kötelességeid.

De résen kell lenned testben is! Erős akaratra és acélos izmokra van szüksége e megcsonkított hazának. A gyenge test nem tud ellenállni az élet viharainak s előbb-utóbb összeomlik. Azért a cserkész jelszó kötelességeddé teszi, hogy erőssé és ügyessé fejedszd magad, hogy majdan a haza és társadalom javára kamatoztasd értékeidet.

Cserkészek! Lebegjen szemetek előtt mindig e jelszó: Légy résen! Kisérjen el benneteket az iskola padjaitól az élet göröngyein keresztül, egész a sirig! Ha e jelszó szerint éltetek, nem éltetek hiába, célotokat elértétek!

Intézetünk kedves ünnepély keretében köszöntötte fel Dr. Becker Vendel igazgató urat nevenapja alkalmával. Intézetünk ifjusági elnöke Kukla Ferenc gyönyörű beszéd keretében méltatta Dr. Becker Vendel igazgató úr pedagógiai munkásságát és kívánja, hogy még számos évnek boldog lefolyása alatt sok ilyen kedves ünnepélyt megélhessen és még sokan kerüljenek ki az életbe az ő pedagógiai elveivel. Méltatta az igazgató úr nehéz munkáját, melyet oly odaadóan végez, hogy a fiúk minél tökéletesebb tudással és munkakedvvel kerüljenek az életbe. Megható volt a kis gyakorlósok köszöntője, kik testületileg jelentek meg az ünnepélyen és kedves vers keretében kívántak az igazgató úrnak hosszú életet és megköszönték az igazgató úr nagy szeretetét, mellyel a kicsinyeket mindig elhalmozta. Mindegyik gyermek kezében virág volt, melyet felajánlottak az igazgató úrnak szeretetük jelül. Az igazgató úr megköszönte a figyelmességet, szép szavakkal. Az énekkar gyönyörű énekével befejeződött az ünnepély.

Tanítási tervezet.

Irla: Berta György V. éves, Szeged.

A tanítás helye: részben osztott iskola IV. osztálya.

A tanítás tárgya: beszéd és értelemgyakorlatok.

A tanítás anyaga: „Hány éves a fa”? (Évgyűrűk).

Tanítási idő: fél óra.

A tanítás tárgyi célja: a fa évgyűrűjéből a fa életkorára és a fa élettörténetére való következtetés.

A tanítás erkölcsi célja: Óvjuk meg a fákat a rosszelkű emberekkel szemben.

Vázlat.

Előkészítés: Hangulatkeltő beszélgetés: Ha valaki életkorát megakarjuk tudni megkérdezzük tőle. Megkérdezhetjük-e egy természeti tárgytól ezt. Pl. a fától az életkorát?

Ujanyagnyújtás: A fát elvágjuk és körülbelül megállapíthatjuk az életvének számát. Megismertetünk tavaszi és őszi évgyűrűt. A hullámos szélű gyűrű sok termésre vall. Ha a gyűrű egyik széle vastagabb, akkor a vékony rész felől egy másik fa elszívta a táplálékot. A beesett szélű gyűrű annak a jele, hogy a fa nagy ágat veszített.

Összefoglalás: Miből állapíthatjuk meg a fa életkorát és élettörténetét? Milyen ember az ki minden ok nélkül pusztítja a fákat?

Alkalmazás: Védjük meg a fákat azoktól, kik azt pusztítják.

Kidolgozás.

Gyermekek, ha megakarom tudni, hogy közületek valaki hány éves, mit kell tennem, hogyan tudom meg? De hogyan tudhatnánk meg attól, hogy hány éves, ki nem érti a mi beszédünket? Hogyan tudhatnánk meg például egy fának életkorát?

Azért, hogy a fa nem tudja megmondani, én mégis meg tudom, hogy milyen idős! Vágjuk el ezt a darab fát hadd jusson X-nek is. Kérdezzétek meg ettől a darabtól, hogy hány éves! Na meg tudjátok-e mondani? Látjátok én meg tudom. Ez a fa három éves, emez már hét éves. Miből tudom én ezt? Nézzétek csak meg a vágási lapot, mit vesztek rajta észre? Nekem ezek a szép körök mondják meg, hogy milyen idős a fa. De figyeljük csak meg mindannyian ezeket a gyűrűket, mert ezekből, mint nyitott könyvből nagyon sokat olvashatunk ki a fa életéről. Itt ez a hét esztendő fa, számláld csak meg, hogy hány gyűrűt látsz a vágási lapon! Évenként tehát hány gyűrű keletkezik? Hány éves az a fa, melyen harmincöt ilyen

gyűrűt találunk? Nézzük csak, egy színűek a gyűrűk a metszési lapon? A világos tavasszal és nyáron, a sötét ősszel és télen fejlődik. Hány részből áll tehát egy egész évi gyűrű? Az új gyűrű a többen belül vagy kívül helyezkedik el? Miért nem belül? Miért repedezett tehát az idősebb fák kérge? Melyik szervével is veszi fel a fa a táplálékát? A táplálékot milyen alakban képes felvenni a gyökér? Mi lehet az tehát amiből sok kell, hogy a talajba kerüljön? Nézzük ezt a vastag világos gyűrűt, mit tudsz te ebből kiolvasni? Miért maradt ez a sötétebb gyűrű ilyen nagyon vékony? Figyeljétek meg milyen hullámos ennek a gyűrűnek a széle, s milyen vékony? Miért lett ez ilyen? — Az ilyen vékony és hullámos szélű évgyűrű annak a jele, hogy a fának abban az évben sok gyümölcs volt, melyekben a fa sok táplálékot raktározott el s így nem tudott rendesen fejlődni. Hát ez minnek a jele, a gyűrű egyik fele milyen vékony s a másik oldala két-háromszor olyan vastag? Miért nem fejlődött ki a gyűrű ezen az oldalon is? Ez meg annak a jele, hogy a fához nagyon közel volt egy másik fa, mely elszívta a táplálék nagyobb részét. Mit tennél, ha egy hasznos fádhoz nagyon közel volna egy kevésbé hasznos fa? Mit mondanál te annak a gazdának ki a kertjében közel ülteti a fákat, hogy több fája legyen? Látjátok ezen a gyűrűn ezt a beesést? Mitől keletkezett ez a fán? Bizony ez szomorú esemény jele szegény fára nézve. Egy szép nagy ágát veszítette el. Vagy a vihar, vagy pedig valami gonosz ember tépte le. Miért mondtam, hogy gonosz ember, mit gondolsz? Megérezte azt a fa? Ha egy ilyen gonosz gyermeket vagy embert látunk, mit kell nekünk tenni? Az okos ember mikor szokta levágni, megmetszeni a fa ágait? Tulajdonképpen miért is kedvelik az emberek a fákat, te miért szereted?

Gyermekek miből is tudunk a fa életkorára következtetni? Mikor keletkeznek a világos és mikor a sötét gyűrűk? A fa melyik részén képződnek az új gyűrűk? Mit olvasol te abból, ha azt látod, hogy a gyűrű széle hullámos? Minek a jele az ha az évgyűrű egyik fele vékonyabb? Mitől keletkeznek az egyes gyűrűkön a beesések?

Milyen ember az ki a lombjait tördeli? Mire kell az ilyen embert figyelmeztetni? Miért kell, hogy a fákat megvédjük az ilyen emberektől?

Rajzoljátok le ezeket az évgyűrűket, melyeket a táblára rajzoltam, hogy el ne felejtsetek, amit ma tanultunk.

Nem okoz gondot.

Pumpa úr levele: „Kicsikém, a pénzzel legnagyobb óvatosságra intelek”.

Pumpáné levele: „...hála Istennek, nincs nagy gondom vele, mert pont ma fogyott el az utolsója”.

Békés István.

SPORT.

Rovatvezető: BAJKÁN LAJOS

Reálgimnázium—Tanítóképző 3:3 (2:1.)

SzAK-pálya. 500 néző. Bajnoki. Bíró: Vezér.

Rg.: Szabó I. — Kovács, Bednár — Popov, Tokos, Csucska
— Szabó II., Brenner, Halász, Solti IV., Kovács II.
Tk: Tóth — Csurgyai, Pével — Kovács, Haincz, Almássy
— Kukla, Adányi, Albert, Hinel, Dila.

A tavalyi országos bajnok majdnem vereséget szenvedett a lelkes Tk-től. Már 3:1-re vezet, mikor a Tk. hatalmas finisbe kezd és egalizál. A Reálgimn.-ből jők: Kovács, Bednár, Tokos és Solti IV. A Tanítóképző — egyben a mezőny legjobb embere Dila. Jók még: Albert, Haincz, Kovács. Kezds után hamarosan fölénybe kerül a gimnázium, minek eredménye Solti szép gólja a 16. percben. 8 perc múlva Brenner lövi a gimn. második gólját. Utána 11-esből Adányi révén a tanítóképző ér el gólt.

A második félidő ismét gimn. fölényel indul, amikor Halász a 3-ik gólt lövi a tanítóképző hálójába. Ettől kezdve a gimn. lelassít s a tanítóképző felnyomulva Hinel 2 gólja révén döntetlenné teszi a mérkőzést.

Felsőker.—Tanítóképző 1:0 (0:0.)

SzAK-pálya. 600 néző. Bajnoki. Bíró: Klein.

Felsőker: Pataki — Révész, Deák — Kiss, Pignitzki, Gémes — Nagy, Daubrovsky, Heim, Bayer, Szirmay.
Tképző: Tóth — Csurgyai, Pével — Kovács, Haincz, Almássy — Kukla, Adányi, Albert, Hinel, Dila.

A döntetlen eredmény lett volna reális. A mérkőzés folyamán a Tk. csapatának főerősségei megsérültek. Kezds után a 2. percben Kovács térdrándulással kiáll. Dila lesz a balhalf. A képző 4 csatárral is sűrűn támad, de a ker. kiváló bekkjei minden helyzetet rombolnak. Az első félidő eredménytelenül mezőnyjátékkal telik el.

A második félidő elején a képző erősen támad, komert is ér el, de eredménytelenül. A keresk. ellentámadással válaszol. A 15. percben a képzőnek alkalma lett volna a mérkőzést megnyerni, mert 11-est ér el, amit Adányi kapufának lö. Haincz, a csapat erőssége megsérül, a képző visszaesik és a 26-ik percben Pignitzki váratlan lövéssel megszerzi csapatának a győzelmet. A ker.-ből jők a bekkék és Pignitzki, a képzőből kivált Haincz, Pével, Csurgyai és Almássy.

Esztergomi érs. tanítóképző—Esztergomi Műve II. cs. 1:0. Góllövő Horváth II. A csapatok jó formát mutattak. A képző szerencsével nyeri a mérkőzést.

Atlétika.

Az egri érseki kath. tanítóképző int. „Pyrker” sportköre október 6-án kegyeleti stafétafutást rendezett. Az induló 8 csapat közül a tanítóképző lett az első.

A Jászberényben rendezett kegyeleti stafétafutásban a tanítóképző csapata második helyezést nyert.

A soproni kegyeleti stafétában az ev. tanítóképző futója helyezte elsőnek a koszorút a hősök emlékoszlopára.

Szegeden a MASz által rendezett kegyeleti stafétában 23 egyesület vett részt. A 23 csapat közül második, de a stafétában résztvevő 7 középiskola között első lett a tanítóképző.

Okt. 14-én a MASz által rendezett délkerületi ifj. csapatbajnokságban a szegedi tanítóképző 2 kerületi bajnokságot (4x400 és 4x1000) és egy második helyezést (4x100) nyert.

Atlétikai verseny Kalocsán.

A kalocsai főgimnázium Testgyakorló Köre a kínai miszsiós-ház alap javára folyó hó 21-én meghívásos házi atlétikai versenyt rendezett, melyen a gimnáziumon kívül a helybeli tanítóképző intézet Tomori Sport Köre és a kalocsai Vass József Levente Egyesület atléta gárdája indult.

A verseny kiemelkedő szereplői Schiffert Pál II. éves és Szabó Béla V. éves tanítónövendékek.

A pontversenyt a tanítóképző nyerte 60 ponttal. II. Gimnázium 11 ponttal. III. Levente S. E. 10 ponttal.

A verseny nivóját gróf Zichy Gyula érsek úr és a városi intelligencia számos jelenlevője emelte.

A tanítóképző kiemelkedő teljesítménye Dundler Gyula tan. képzőintézeti tanár úr érdeme.

Alkonyatkor.

Irla: Lövey István III. éves, Kiskunfélegyháza.

Alkonyatkor mikor minden elnémul
S mikor lanyha szellő csókolgatja a fák levelét;
llyenkor szívem úgy el-el szorúl . . .
. . . Sir. Talán siratja nyár végét, az ősz elejét.

Egyedül állok egy öreg hárs alatt.
A sárguló lomb kísérteties homályt vet reám;
Egy lent fetregő levél mely leszakadt
Ide-oda mozog, fent szeretne lenni még talán.

Majd későbbben a néma est beálltán
Lágy harangszó csöndes bűgással vonul át lelkemen,
S én csak állok elmerengve némán . . .
Az alkonyt szeretem, de a néma est, az mindenem.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Mindenkinek! A papírnak csak az egyik oldalára irjatok! Kéziratot nem adunk vissza. Súlyosabb levelekre 24 filléres bélyeget tegyetek. Névtelen levelekre nem válaszolunk. Levélválasz esetén 16 filléres válaszbélyeget kérünk.

A szerk. bizottsági tagoknak: Jó lenne, hogyha az intézetetekből beküldött munkákat átnéznének. Ezzel a mi munkánkat megkönnyítenék és így tevékeny részt vennék a szerkesztésben is. Bármilyen tanácsot, mely lapunk érdekeit szolgálja szívesen vesszünk tőletek.

Utolsó éjjelen. Bevezetésed és befejezésed költőies, de nincs a tárgyalásodnak semmi színezete és érdekessége, unalmas. Tőled jobbat kérünk. — **Habok ölné.** Költeményed nem jó, nincs benne semmi költőiesség, esemény, ellaposodik. Talán prózát írj, az jobban fog sikerülni. — **Hagyd el... A verselést.** — **Az én ajándékom.** Ritmus jó. Tartalom naiv. Rímei nem tiszták. — **Egy seb.** Bizony a sok sebtől a költeményed nagyon beteg. Prózát próbálj! — **„Hopp! Egy légy!”** Fogdosd stúdium alatt a legyeket, de azért ilyen témát ne válassz! Légyfogdosás helyett egy nyári élményedet írtad volna meg. Különbösen semmi komikum nincs benne. Próbálkozz az írással, talán lesz belőled valami. — **H. L. Kalocsa.** Szépszámmal jöttetek, köszönöm fáradozásodat és szép szavaidat, ha mindenki így gondolkozna, akkor elérnénk hamar célunkat. — **V. I. Sopron.** A lapot előzőleg is elküldtük, ügylátszik eltevesztettük a házszámot. Köszönöm, hogy ismét táborunkba lépett. — **F. I. Nyiregyháza.** Verseid közül „őszi vágyad” és „Magyar imádság” jók, a többi nem felel meg. Levélbélyegben is küldheted vagy postautalványon. Szeretném Pista, ha többen lépnének táborunkba. Üdvözlét. — **R. T.** Köszönöm fáradságodat. Átdolgozva közöljük. — **B. J. Esztergom.** Örülök Jancsikám, hogy ennyien érdeklődtek lapunk után. Csak minél többen jöjjetek. Köszönöm fáradságodat. Szervusz. — **Esztergomi érseki tanítónőképző.** Köszönjük az igazgatóságának, hogy ilyen szép számmal léptek táborunkba. Igazi célunkat csak így tudjuk elérni, ha tanítónőjelöltek is támogatnak bennünket. **D. J. Kr!** — **B. A. és Sz. J. Győr.** Az önképzőkörnek már régen elküldtem 2 példányt. Úgy látszik, nem került a kezétekhez. Gyertek többen. tártkarokkal várunk. Szervuszok pajtások. — **A. K. Kőszeg.** Mindkét versedben megcsillan valami, de ez még nem üti meg a mérteket. Küldj jobbat. — **Vetélytársak.** Majd meglátjuk. Valami van benne.

— **D. B. G. Bt.** Már két ízben megporították leveled, máskor 24 f.-es bélyeget tégy. Verseidet eltettük. Szervusz. — **Sz. L. Esztergom.** Humort akarsz verseddel elérni, de ez valahogy nem sikerül. Versed nem jó. — **K. L.** Köszönöm az irántam való bizalmadat. Ebben az ügyben csak tanácsot tudok adni. Levél ment. Többi levélre a jövő számban. — **„Kezdő. III.”** Kérem a nevét legyen szíves közölni velünk és másolja le a munkáját úgy, hogy a papírnak csak az egyik oldalára írjon, akkor közöljük, Munkája jó. — **Önnevelésről.** Bírálát a jövő számban. Mindkét oldalra írtál, ezt le kell másolni. — **S. Gy. Bp.** Kezdés jön. Többi levélre a jövő számban válaszolok.

A rajz pályázatot nov. 20-ig meghosszabbítjuk, mert többen kérték a határidő meghosszabbítását.

A matematikai rovatvezető üzenetei.

Betegségem megakadályozott abban, hogy jelen számunkban feladatokat tüsszek ki, illetve a múlt szám kitűzött feladatainak eredményeit feldolgozásom alapján közöljem. (Ugyanígy a „Tudod-e, hogy...?” rovatot is kénytelen vagyok ezen számunkban mellőzni).

Ezek szerint mindkét rovat megoldási, illetőleg megfejtési határidejét 1928. évi november hó 10-ig hosszabbítom meg.

A határidőnél később érkező megoldások nem vételnek figyelembe. A megoldások eredményeit a következő (3.) számban közlöm. A matematikai rovat körébe vágó életrajzokat, értekezéseket, beküldött példákat (megoldással) bárkitől szívesen veszek. A megoldások teljesen kidolgozva, egymás alá írva, tiszta miniszterpapirosra küldendők be. Minthogy a múltban érdeklődtek ily irányban: Ezen rovatba középiskolások is dolgozhatnak.

Szép tiszta nyomtatványt
mindég olcsó áron szállít
Szegedi Új Nemzedék nyomda.

➡ Kettősszám ára 40 fillér. ➡

III. évfolyam.

3—4. szám

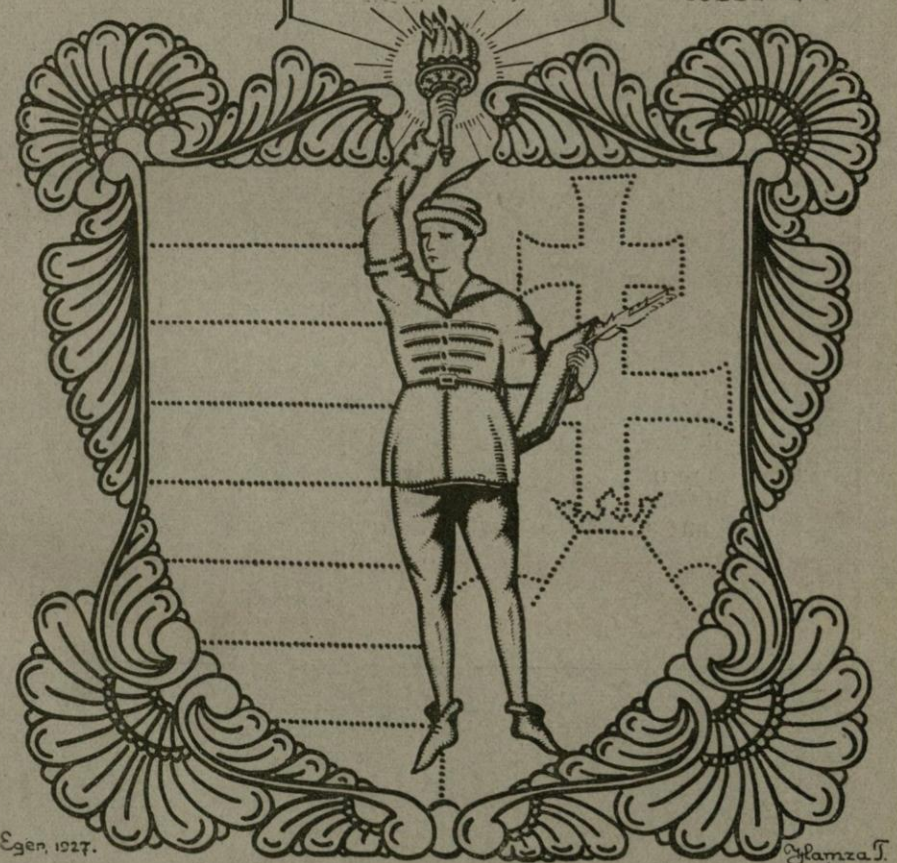
1928 nov.—dec. hó.

MAGYAR
TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE: 250 P.
EGY SZÁM: 25 FILL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DEÁK BÁRDOS GÁBOR

SZERKESZTŐSÉG:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED.

Eger, 1927.

Gy. Szamza J.
v. é. t. n.

TÁRSSZERKESZTŐK:

Kiss Ferenc V. é. és Kovács István V. é.

Szerkesztői bizottsági tagok:

Budapest I. ker.	Grüber László V. é.
Budapest II. ker.	Sáfrán Györgyi IV. é.
Budapest VIII. ker.	Budai László V. é.
Csurgó:	Lantos Hilár V. é.
Eger:	Hornyak György V. é.
Esztergom	Bartal Györgyi
Esztergom:	Bognár János V. é.
Győr:	Bécsy Attila IV. é.
Jászberény:	Sándor László V. é.
Kalocsa:	Hütter Lipót V. é.
Kecskemét:	Matkovics Erzsébet IV. é.
Kiskunfélegyháza:	Békés István III. é.
Kőszeg:	Rodig Tibor III. é.
Nyiregyháza:	Kiss Lajos V. é.
Pécs:	Weszely Margit V. é.
Sopron:	Varga Irén IV. é.

Kérem a többi intézetet is, hogy a szerkesztői bizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

A kiadásért felelős: HORVÁTH B. KRISTÓF

III. évfolyam.

3—4. szám. 1928 nov.—dec hó

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRÉ 2.50 P.
EGY SZÁM 25 FILL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DEÁK BÁRDOS GÁBOR

SZERKESZTŐSÉG:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED.

Karácsonyeste.

Irta: Papócsi Ferenc, V. éves, Jászberény.

*Fehér pelyhekben pici angyalok,
Mindegyik fején tűzcsillag ragyog;
Fehér a kezük, a lábuk is az,
Nyomukban a tél csendesen havaz.*

*Fehér utakon fehér angyalok,
Fehér kezükben a fehér csomagok...
Szeretet, hála, béke, nyugalom
Emberszívekben, angyalszárnyakon.*

*Nincsen bánat, bú, könny; senki sem kér...
Karácsonyeste minden hófehér,
Egyszer évente mindenki lelke,
Karácsonyeste, karácsonyeste...*

Könyörgés a Jézuskához.

Fényes paloták, kicsi bogárhátú házak lakói, mindnyájan jövünk Hozzád, magyarok. Jászolod elé borulunk és könyörgünk jöjj el fehér békességgel Jézuska! Őleld magadhoz a magyar lelkeket, hogy szeretet lakozzék közöttünk, hogy kipiruljanak a beesett, sápadt kis gyermekarcok, hogy felmelegedjenek a dermedt kis kezek, hogy elfelejtsünk gyűlölni, hogy szeressük egymást a Te szent karácsonyi szerelmedben, drága jó Jézuska! Mosolyogj a magyar földre, az ősz havasokra, az alvó szép mezőkre, siró magyar folyókra. Hozzá! fehér békét. égő szeretetet, zöld reménységet a fagyos magyar télbe, hogy szent Karácsonyesten Te lakozzál minden magyar szívben!

Sáfrán Györgyi.

SZÉPIRODALOM

ADVENT.

Irta: Tóth F. Rezső, II. é. Szeged.

A nagy természet ünneplőbe öltözött. Fehér lepel takar mindent, mely felemeli a lelket Istenhez. Az apró kis falusi házak fehérre meszelt falai, mintegy vissza verik a hó csillogó fényét.

Az apró házak közt csak egyetlenegy ház van, melyben a petróleumlámpa halványsárga fénye látható. Az utcán néma csend honol, csupán a házőrző komondorok mélyhangú csaholása hallik. A falú éjjeliőre már negyedszer ér a kis házhoz és álmos hangon mondja a félötöt jelző kiáltását. Eközben a falú öregharangja megszólal és végigbűg az apró házsorok között s bekopogtat a kis ablakokon. Lassan meggyulnak a többi házakban is a lámpák s apraja-nagyja mind ébren van, hogy a hajnali Rorátéra menjenek. A falú megélenkül és mindenki a templom felé veszi útját. Az emberek kis lámpásokkal kezükben elől haladnak, hogy utat tapossanak a hóval fedett uton a család többi tagjának. Egy ház van, melyből nem jön senki. Ez a ház az, melyben egész éjjel világosság volt s hol a jó anya készül a mennyei Rorátéra. A gyermekek az ágya köré csoportosulnak s várják könnyes szemmel az édesanyjuk távozásának pillanatát. A gondos anya reszkető kezekkel öleli sorban meg gyermekeit s így készül a mennybe, hogy ott részére megszülessék a Megváltó, kit oly nagyon szeret. Az anya fájdalmait nem tudja átérezni, de még kevésbé elmondani senki, mikor körül látja siró fiait. Az anya félti gyermekeit s szeretne még köztük élni, oh de már nem lehet, mert az ő órája elérkezett. A gyermekei éles szemmel lesik az édesanyjuk mozdulatát és kívánságát. A távozó anya e földi honban nem kíván már semmit, mint az ő kincsét, a feszületet. S míg a jó anya agonizál s készül a halálra, addig a templom megtelik az ájtatos pór néppel. A templom oltárán felgyújtja az öreg harangozó a gyertyákat és a pap a ministránsok kíséretével az oltárhoz vonul. Megszólal az orgona és a kántor elkezd a gyönyörű adventi éneket: „Harmatozatok égi magasok.” A hívők a kántorral együtt éneklék az éneket. Míg a hívők az ének gyönyörű melódiájába merültek, a pap a Szentmise legszentebb részéhez ért. A pap az ostya

fölé hajolva kimondja az átváltozás szavait és imádásra emeli fel az Ur szent testét. A templom harangja megszólal, hogy jelezze az Urfelmutatást. A hangja már nem oly élénk, hanem valami titkotrejő mélabus. Az ájtatos hívőkön valami különös érzés vett erőt. Mindenki érezte, hogy valami történt a faluban. Nyugtalan volt mindenki. A mise véget ért, a hívők kivonultak a templomból és tudakozva néztek körül s várták a hírt, hogy mi történt. A hír meg is érkezett szellőgyorsasággal és szállt szájról-szájra, hogy az öreg özv. Kállay néni meghalt. Mindenki részvételt tekintett a ház felé és sajnálkoztak a jó öreg asszonyon, de még jobban a hátramaradt gyermekeken. A temetés másnap volt. A család szegény volt és a temetés is ahhoz méltón történt, az árvák tőlük telhető módon megadták a végtiszteletet a halott anyának. A család tagjai búcsút vettek egymástól és mindenki otthonába tért. Az anyjával már csak a tizennégy éves Leopold lakott. A szive elszorult, mikor magára hagyatva állott a lakásban. Fájó emlékek voltak ott elejtözve, mert amerre nézett, mindenfelől csak az anyja emlékeit látta maga előtt s amelyek mind boldogult anyját varázsolták eléje. A lakás sivár, nyugtot nem adó volt, már nem érezte magát boldognak az oly sok meletget árasztó hajlékban. Az ifjú gyermeknek most már nem volt, ki gondját viselte volna. Az árva életpróbára indult, hogy maga keressen a megélhetéshez pénzt. A jó családból származó fiú, lassan átalakult a romlott társaihoz hasonlóvá. Kinn a vasuti pályaudvarok lakója volt s várta az utazó közönséget, hogy valaki felfogadja a csomagja hazaszállítására. Így tengődött sokáig, de végre is belátta, hogy neki komoly munkához kell fogni. Elment a munkaközvetítőhöz és beszegődött napszámosnak egy vasgyárba. Így már kevesebb ideje volt az utca rovására, de a társaságot melybe került, még mindig felkereste. Éjjeli kimezőések még mindig napi renden voltak. Ezért mint alkalmatlant elbocsátották. Hosszú időn át munka nélkül volt, míg ujra elbirt helyezkedni. Az idők hosszú sora után ismét érkezett az advent, amely oly sok fájdalmas emléket rejtett magában. A harangszava, mely igaz nem csendes kis öregharang hangja volt, mégis oly szívrehatóan szólt, hogy sirni kezdett. Elmerengett a múltba és látta maga előtt az ő szerető édesanyja hideg kezeit. Hallotta még fülében a búcsúszavakat, azt, melyet örökségül kapott boldogult anyjától: „Fiam imádkozzál!” S fölébredt benne a lelkiismeret szava, mely nem hagyta békében és űzte addig, míg térdre nem borult újból az oltár lépcsőjén. Az éjjelt nyugtalanul töltötte az ágyban. Reggel már korán hajnalban templomba sietett és várta a hajnali misét. A templom oldalhajójába húzódva forró könnyeket hullatott. S így rebegte el az első Ave Máriát megtérésekor, melyet 36 évvel ezelőtt édesanyja ajkairól lopott el.

Most kétszeresen hálás akar lenni Istennel szemben, mint amilyen hálátlan volt. Életének nagyobb részét Istentől távol töltötte s most a bűnbánók szerelmével tér az ő jó Urához. Méltatlanságának tudatától áthatva borul a gyóntatóatya lábaihoz, hogy megvalja bűnének számát s Isten fiai közé számíttasson. S az ég angyalai jobban örültek a megtért bűnösön, mint száz igazon. Megtérése után rövid idő volt már a bűnbánatra, mert érkezett az ő órája is, kimúlt az igazak halálával az első, de már az utolsó Ave Mária volt ajkain. A haldokló a jelenlevőknek ezt írta fel egy papírra: az első Ave Máriának köszönhetem megtérésem és boldog halálom. S ezt mondom barátom neked is, ha boldog halált akarsz. gyakran ismételd az „Ave Máriát...”

Ami nekem fáj...

Írta: Bognár János, V. éves. Esztergom.

Riadót zengő, poétalélek
nem vagyok. Én csak szeliden zsongó
húrokon fájó bánatot zenélek.

Miért? ó miért, hogy soha-soha
„pártos szívek piros kövéből”...
nem épülhet megértés temploma...?

Boldogan síró magyar határon
hozsannás, lelkes, ősmagyar ének
megszületését hiába várom...?

Férfilelkekbe mélyült dac és tűz,
miért nem az, mi testvért testvérrel
lángos akarással egybe fűz...?

Lányvagyak titkos, sóhajos álma,
miért nem lehet deli leventék
félőn-örzött, hattyúselymű zászla...?

Lehetne! De én poétalélek,
addig csak fájón zsongó húrokon
borongó, magyar bánatot mesélek...

Az egyiknek gyönyörűség, a másiknak fájdalom.

Írta: Hütter Lipót, V. éves. Kalocsa.

Most volt nálunk a lelki gyakorlat. Ott mondotta a Páter: „Ha szemed megboltránkoztat téged vájld ki azt...!” Krisztus szavai ezek, már gyermekkoromban hallottam, mégis úgy elgondolkoztam rajta, mint aki most hallja először. Pedig a Páter felhevült hangulatából is kiért, hogy itt nem habozhatunk. Vagy-vagy!

Pillanatnyi remegés futott át a testemen, amint így, minden szájalom, minden részvét nélkül mondotta... mintha olyan mindegy lenne látni, vagy nem látni. A rideg szavak is csak ezt hangsúlyozták. Mélyen a lelkembe markoltak... Hát tényleg olyan mindegy? Láttam én már vakot ugye? És benyúltam az emlékeim közé...

Igen... Emlékszem, már látam. És felelevenedik egy pesti vak asszonynak a képe előttem, amint az egyik sétatéren kis széken ülve harmonikáz és az arra járó-kezők közül el-elkapja egyik-másik a dalát.

„Szerelmes vagyok én, szép asszony magába...”

A kíváncsiság — hogy ennek kedve van ilyen dalt játszani — közelebb hajt hozzá és látom, hogy fekete szemüveg áll őrt az üres szemgödrök előtt és az arcáról, mintha folyton valamit keresne — leri a kérdés: mi van itt? Lassan tapogatva forgatja a fejét... De szeretne látni! Ha csak egy pillanatra is... Mennyivel más lenne ez az arc! De hiába próbálkozik, örök sötétség marad az ő világa.

Pedig valamikor kellett látnia, mert érzik a dalában, hogy ez mit jelent... Valamikor kellett látnia a szerető szívek egymás-iránti vonzalmát, mert nem tudom elképzelni, hogy lehet énekelni a nyíló tavaszról, de nem látni a rügyező fákat és a virágos mezőt.

És mégis százszor rossz neki! Bár nem látott volna sohase, mert könnyebb a sötétséget elviselni, ha tudjuk hogy nincs világosság is. De, akinek a szeme csupa fényt, színpompát látott, mily borzalmas lehet annak a nyíló tavaszról hallani...! Hallja a madár dalát, az ébredő élet zsongását, tanúja a virág illatának, magához is ölelheti, de meglátni már képtelen... Jaj csak ezt ne mondják neki, csak ezt a sebet ne érintsék soha! Keserű itt minden emlékezés...

Amint ez az asszony is énekel, mintha a bilincseitől, a rabságából megszabadulni akaró lélek hangja lenne. És milyen kevesen értik ennek a dalnak az igazi értelmét. Nem is törődnek vele, hogy honnan is jön, csak dudolják, örülnek neki. Miért is keresnék? Hisz, akinek a fülébe húzza a nótát: a

szerelmes párok andalgó serege. Egyik a másik után jön. Sűrögnek-forognak, mint a bogarak a lámpa körül. Nem is dalolni jönnek ide, hanem látni egymást és örülni az életnek. Egy kicsit kijönnek a világ vad zakatolásából ide félre, hogy a halk, elringató melódiának mámorában nézzenek egymás szemébe minél tovább, tovább, mert érzik, hogy ez boldogság... A jelen gyönyörének varázsa tartja fogva itt a lelkeket és nem tudnak mást, csak nézni, nézni. De el lehet-e menni csukott szemmel a természet tavaszi pompája mellett? — megcsendül bennem önkéntelenül is a kérdés...

Mégis, úgy elnézem ezt a néma tömeget, amint ki-ki a maga világába temetkezik. Pedig, ha igazán értenék a dal szavát, ha tudnák, hogy minden hangja, mintha segélykiáltás lenne... De nem hallják, nem értik. Ők mást hallanak belőle, aminek tudnak örülni... Milyen kétszínű is ez a zene...! Egyiknek gyönyörűségére szolgál, a másiknak csupa szenvedés, elérhetetlen vágy forrása...

És most visszagondolok arra, amit a Páter mondott... Megrázkodom az egész testemben, mert amit mondott ijesztő erővel visszhangzik bennem: „Jobb neked egy szemmel, vagy vakon bemenni az Isten országába; mint két szemmel elkárhozni!”

Esti lemondásom.

Irta: Kovács István V. éves.

Ha leszáll a napnak gyászoló bús éjje
Csal engem a város mulató zenéje.
Igén kincset... pompát... mámort... boldogságot...
Ráadásul adja az egész világot...
S a sok szép virágot...
Ne csalj! Nem megyek el! Egy se' nekem való...
Muló légvár... ködkép... délibábként csaló...
Szebb itthon az élet szegényen és árván
Isten halk himnuszát zengve a szívhárfán
S a Golgothát járván.
Hol kis kápolnánknak tömjén illatárja
S fényben úszó oltár fehér lelkem várja
... Világtól elzárja.
Mert míg kacag... mulat... dévajul a város,
Csillogó kápolnánk csendes... imádságos
S oltára virágos.

Flock!

Irta: Ifj. Vadász Zoltán, I. éves. Szeged.

Szép, barna, rövidszőrű vizsla volt. Borjunagyságú. Lovagoltam is rajta! Tiszta, nemes faj. Hatalmas, izmos lábakkal, „leleffedt” szájjal. Ha kinyitotta, 3 zsemlye belefért volna. A nyulat egészen átfogta, mikor apportírozott. Még az őzbakot is el akarta hozni, de az már nagy teher volt neki.

Kölyökkorában, mikor először volt vadászaton, nagyon ügyetlenül cselelt-botlott a szántóföldön. Szokatlan volt a talaj! Édesapám lábához lapult. De hamar fölébredt benne a vizslavér! Eleinte csak közelben, de már keresett, futkosott. Fölhajtott egy fogolycsapatot, de megijedt tőlük, lelapult. Apus driblingje eldördült, esett a fogoly. A kukoricában tünt el. Arra felé futottunk, hanem most Apust elhagyva loholt velünk Flock is. A lábunk alatt eklendezett, alig tudtunk szaladni tőle. Keressük. Nincs! Odajön Apus is, de nem találjuk. Már indultunk volna, de nincs itt Flock. Flock! Flock! — kiáltottuk szinte egyszerre Dinivel, a bátyámmal. Kisvártatva zörög a kukorica, szuszogva jön Flock. Majdnem földöntött nagy sietében. És a szájában... a fogoly! Vinnyog, ugrál, táncol, rázza a fejét s nagy ivben leng a fogoly feje! Nem is akarta ideadni a huncut. Ezt én fogtam! — gondolta magában.

Ezt nem vártuk, első vadászatán! Ilyen szépen apportíroz. A nemes faj tulajdonsága kiütött benne. A vér nem válik vízzé!

Utolsó vadászatán, a velezdi erdőségben, szinte őserdőben volt. Tíz-tizenkét km. hosszú, 5—8 km. széles, százados erdő. Alján vastagon száraz gallyak. Völgyében mocsarak. Egyik szélén hideg, kristályos csermely, másikon az öreg Sajó. A vaddisznó hazája. Gyakran lát az ember, gyorsan elillanó őzet is. Ide ment ki disznó-lesre Apus Flockkal. Délután fél 5-kor már sötét az erdő. A mocsár szélén áll lesbe Apus. Eljön az éjj, Nemsokára erős ropogás hallatszik. Disznó jár közelben. Az elhagyott erdő alján száraz ágak recsegnek a nehézkes csörtetés alatt. Baj az átkozott sötétség. Hiába sűt a hold, ide nem tud bevilágítani. Itt nappal is homály borong. Apus figyel, de nem lát semmit, még a drilling csövén sem lehet végig nézni, korom sötét van. És Flock először találkozott a félelmetes vaddal. Nyugtalankodik. Fél. Apushoz simul, remeg. Ijedtében makog. Apus mondja, hogy ilyen kínos hangot még nem hallatott. A disznó észrevette és felneszelt. Fújt, rőfögött, rettenetes szuszogása abban a félelmetes csöndben hatalmas lárma volt. És nem láthat az ember semmit. Ez így tartott 5—10 percig. — míg Flocknak egy élesebb, váratlanul kitörő szörnyhangjára megugrott. Apus kifáradt ebben az ideg-

tornában. A disznó helyett hajnalban egy 3 éves, villás őzbakot lőtt.

Flock, mivel otthon még két kis fekete rattler is van, velük kutyák közé járt. Azok között megbetegedett, megveszett. Ő, „aki” annyira szerette a drillinget látni, — mert tudta, hogy vadászatra indulhat, — a szeretett drillingtől mult ki.

Flock nincs többé!

Gyermekemlékek.

Irta: Gruber László, V. éves. Budapest.

Úgy visszaremlik bús gyermekkorom:
Apátlan idő, égett a világ;
Nyírkéreg lángnál mesélt az anyám,
Együtt morzsoltuk a háborús imát.

Melléje bújtunk öt apró cseléd,
Betűztük sűgva, mit ír az apám.
Felészállt imánk remegőn, árván:
Karácsony vagy újév meghozza talán.

Mintha látnám a fázó sereget;
Gyermekek kéken, a lábuk fagyott...
És volt egy jó, aranyszívű asszony,
Ki a didergőknek jobb ruhát adott.

Összegyűlt nála sok sápadt gyerek,
Az volt csak ünnep karácsony előtt!
Áldom, míg élek aranyos szívét,
Még halál után is az Isten előtt.

Többit nem tudom fátyolos a nyár;
Tán szebb volt minden, érett a kalász.
Úgy nyolc-tíz éves himpellér voltam,
Aki csak verébre, rigóra vadász.

Úgy visszaremlik bús gyermekkorom:
Apátlan idő, égett a világ;
Nyírkéreg lángnál mesélt az anyám,
Együtt morzsoltuk a háborús imát.

Néhány kép az életből.

Irta: Mapehora Irén. Budapest.

A békés kis baromfiudvarban vigan krécsélve kapargál Tyúkanyó. Mellette pár lépésre Kakasapó szorgalmatoskodik és mély hangon bele-beletercel Tyúkanyó szopránjába. Nótaszó mellett szerényen folyik a vadászat pajorokra, gilisztlákra, elejtett kukoricaszemekre. Kakasapó erős lábát mélyen beleveszi a földbe és a következő pillanatban egy pompás kövér pajort hoz napvilágra. Kakasapó szájában összefut a nyál a finom falat láttára és mohón kap utána, hogy a következő pillanatban eltüntesse, de... eszébe jut valami. Vajjon talált-e az anyjuk is ilyen inyencséget? Ez az ő kedvence. És rögtön ezután felhangzik hívó szava. Tyúkanyó fut, repül és már el is küldte a finom kövér pecsenyét a sok kukac, meg mag után, melyet mind-mind az önzellen, udvarias Kakasapótól kapott.

*

Tíz perc óta nem jön villamos. A megállónál mind több és több ember gyűl össze és türelmetlenül tipegnek-topognak. „Végre...!” hangzik föl egyszerre több hangon. Egy 4-es kocsi fordult be a sarkon. „Csin-csin” figyelmezteti a vezető az idegesen ide-oda szaladgálókat és megállítja a kocsit. No most aztán! Furakodás, lökdösődés mindenfelé. Ember-ember hátán tolong fölfelé a lépcsőn. Egynek a kalapját verték le: félhangosan szitkozódik. Felszisszenés, majd jajgatás hallatszik: valakinek a tyúkszemére léptek. Most egy idősebb nő szált fel. Még egy hely van a kocsiban és boldogan gondol arra, hogy fájós lábával nem kell állnia. De mi az? A perrónon elesik... valaki fellökte... egy fiatalember, aki hanyat-homlok átgázolva rajta beront a kocsiba és kényelmesen elhelyezkedik az üres helyen. Zsebéből ujságot húz ki és beletemetkezik. A perrónon a kalauz most segíti fel a félig ájult nőt.

*

Tíz éve szolgálja hűséggel a házat az eb és most, amikor ugatása meghalkúlt, fogai kihulltak, elúzik a háztól. Tegnap zsákba dugták, kocsira tették és elvitték messze, messze, ahol aztán kikötötték egy fához. Sokáig vonított, szűkölt, míg végre ma reggel sikerült neki elszakítani a kötelet és most ellen-szomjan rohanva újra ott fekszik a köszöbön. Halk nyöszörgésére kijön a gazda és nagyot káromkodik, amint meglátja. A hűséges eb azonban boldogan ugrálja körül és farkát csóválva nyalja meg kezét. „Nyomorult dög, — ordítia a gazda. — hát nem tudok téled megszabadulni? No várj!” Bement a házba és vadászfegyverével tér vissza. Bodri, örvendezve

szalad előre a kapu felé, hogy mint régen, fiatalkorában elki-sérje gazdáját a vadászatra. A fegyver eldördül, a hűség elnyerte jutalmát.

*

„Könyörüljön rajtam az Istenre kérem, már napok óta nem ettem egy falatot sem.“ A szegény özvegyasszony szá-nakozva nézi a toprongyos alakot, ki az ajtó előtt esdekel. Alig lehet tizennyolc éves s amint mondja, nincs senkije a világon. A fagyos őszi szél kegyetlenül sivít és hordja a sárga faleveleket. A tél a határban leselkedik s csak alkalomra vár, hogy az éjjel hófehér ruhába öltöztesse a kis falut. Borzal-mas idő! Még az ebet se zavarják ki az utcára. „Jól van édes fiam, gyere be. Nekem nincs ugyan tele a kamrá, de azért csak megélünk valahogy a tavaszig. Nem bírná el a lelkem, ha elküldenék ilyen csikorgó hidegben.“ A legény bemegy. A sublótból előkerülnek a rég meghalt fiú ruhái és miután az anya mégegyszer megöntözi könnyeivel, felváltják a rongyokat.

Tavasz van. A levegő balzsamos, a fák virágban állnak. Az öregasszony egy reggel arra ébred, hogy szekrénye feltörve van, csekély kis pénzecskéje oda, üres a kopott bugyelláris és... a fiú nincs sehol.

*

Háborítatlan nyugalmas életet élt a gerlepár az árnyas erdőben. A szerelem betöltötte kis szívüket és egész nap egyebet sem csináltak, mint erről turbékoltak egymásnak. Bol-dogságuk oly teljes volt, hogy nem is tarthatott soká, mint minden, ami szép a földön. Egy nap vadász golyója kereszt-üljárta az egyik kis szerelmes galambszívet. Párja jajveszé-kelve bolyongott az erdőn. Nem bírta elviselni a fájdalmat. Ezy szép hajnalon meghasadt szívvel, holtan találták a vadrózsa-bokor árnyékában.

*

A magas, szélesvállú férfi szép hullámos, barna haját felborzatta a fagyos szibériai szél. Két vödör vízzel a ház felé tart, melynek ablakaiból barátságos világosság szűrődik ki. Belép az ajtón és a konyhába letéve a vedreket benyit a szo-bába. Csinos fiatal asszony emelkedik fel a handalló mellett álló fotelból és eléje siet. „Hála Istennek, Sándor, hogy abba hagyta már a munkát. Olyan hideg van ott, kinn. Hányszor mondtam már — folytatja szikrázó fekete szemeit a férfira emelve, — hogy ne dolgozzon annyit.“ Kezét gyöngéden a férfi karjára teszi és maga mellé ülteti a diványra. „Hiszen tudja, hogy csak magától függ és... ura ennek a háznak“ szél és fejét hizelegve hajtja a férfi vállára, ki előtt hirtelen elvonul mindaz, ami azóta történt vele, hogy orosz fogságba esett. A viszontagságos út, a durva bánásmód, a nehéz munka

mindaddig, míg ebbe a házba nem került. Itt kellene neki bizonytalan ideig robotolnia, ha a ház asszonya első perctől fogva szívébe nem zárja. Lelki szemei előtt egy percre fel-tűnik egy kép. Tornácos kis falusi ház előtt ülő sápadt asz-szony négy éves kis fiával, ki hét éve vár férjére... hiába. De hirtelen eloszlik a látomás és csak a csillogószemű asz-szony marad ott, mint a megtévesült csáb. Isten tudja, látom-e többé őket, — gondolja — s így legalább jómódban tölthetem az életem.“ Karja a boldogan mosolygó özvegyasszony köré fonódik, ki gyanútlanul súgja a fülébe: „Jövő hónapban esküszünk!“

Dalos csendü este.

Irla : Mészáros Ferenc, V. é. Esztergom.

Nyűg, robot, szenvedés a napom
De vigaszul az estét kapom.

Életzaj után e csend-ének...
Óh ugy örülök az estének!

Újra s újra magamra leltem:
Ilyenkor felvidül a lelkem.

Álmaim nappal elhagyottan...
Most hívom őket meghatottan.

S mint gyermekeken édesapjuk:
Mulatok, sirok sokat rajtuk.

Olyan keserves óh az élet:
Sokan vannak az álomtestvérek.

Amig mind sorra megcirógatom
E jóban is elfáradok nagyon...

Amelyiket elérem épen,
Azzal pihenni térek szépen.

S hogy boldog legyek mindenáron:
Álmomban teljesül minden álmom...

... És holnap újra járok; lesve:
Jön-e már a dalos-csendü este?

Kezdés.

Irta: Sáfrán Györgyi IV. éves, Budapest.

Hallgató, a lombhullató ős felé sóhajtó éjszaka volt. A csillagok tisztán ragyogtak az ég sötét, ünnepi köntösén. Valahol a megmérhetetlen messzeségben egy kis fényes csillag hullott le, vakító sávot hagyva maga után; ki tudná megmondani hová, merre...?

De hallgassatok ide; meséltek nekem róla valamit a csillagok, kedves, a magunk szegény életéhez alkalmazkodó mesét.

Mi csak a csillagot láttuk, ami a homlokán ragyog, ködalakja láthatatlan gyöngye szemünknek. Egy volt ő az embereket szerető jellemekek közül a: Kezdés angyala. Fényes lakából letekintett a földre és látott sok-sok embert munka előtt állni, unott arccal, csüggedten lehajtott fejjel. Amit látott, fájt neki és sietve leszállott a földre, lelkének egész erejét, gazdagságát szépségét és jóságát hozva ajándékkul az embereknek. Útközben álmokat szólt, biztató, erősítő színes álmokat és azokkal kopogtatott be a föld lakóihoz.

Valahol egy öreg, ős tanár csöndes szobájába lopakodott be, megsimogatta biztató kezével és ifjú erőt öntött a lelkébe. Édes, kicsi házat mutatott az álmodónak, kacagó kis-unokái virágot hoztak feléje s a napsugár is velük mulatott. Életet, ifjú erős életet tárt az agg elé, hogy az felejtve mindent, gyönyörű álmának valóra válása előtt is örömmel vigye az angyal ajándékait oda, ahova eddig nehéz szívvel volt indulóban. Kezdés angyalának jövőbe tekintő lelke látta, mint viszi ajándékait az öreg tanár az iskolába, hogy általuk messzeűzze az unalmat, a csüggedést a növendékek szeméből. Fialatos, tüzes lelkesedést viitte az ős tanár, mert őt megihlette a kezdés...

Egy fiatal leány megy messze idegenbe; utolsó álmát alussza özvegy édesanyjával és öcsikéjével a meghitt, kedves otthonban. A Kezdés angyala megcsókolta és szent csókja nyomán édes álom lopakodott a szemére. Látta édesanyja gondterhelt homlokáról eloszlan a felhőket, jóságos szemében felcsillani a vidámság napsugarát. A válás nehéz fájdalomába a jövő sűrű ködén keresztül is átragyogott a viszontlátás verőfénye. A kis öcsike tapsolt, ugrált, hogy puskát, kardot megcsákot kapott karácsonyra, A nővérkéje Jézuskájától... — Bár az álom szerete foszlott, nem volt csalódás a leány lelkében. Erőt kapott és bizalommal ment megkezdeni a küzködést, megkezdeni dolgozni a kenyérért, azok kenyérért, akiket szeretett.

Kezdés jótevő angyala tovasuhant örömmel, hogy ismét megerősített egy szívet.

... Késő éjszaka, csönd, szomorú arcok, búcsúzás. A két fiú indul, át a trianoni határon, magyar iskolába. Az egyik már évek óta jár; Palkó, a kisebbik most megy először, tanítóképzőbe, magyar tanító akar lenni. Édesanyjuk könnyes csókja az útravaló, a szent talizmán. Indulnak, csak a rác őr meg ne lássa őket. Bizzunk! Örökösök fölöttük a jó Isten! — Palkó még egy pillantást vet az otthon felé és valamit súg annak a kedves rózsának, amit búcsúzáskor Erzsikétől kapott. Kezdeni meg, dolgozni az álmaért amit anyiszor gyerekeszével megálmodott, kiszínezett. A falujában magyarul tanítani! Mert addigra magyar lesz megint a faluja. Sok apró gyerek, tudásvágy csillog a szemükben és ő tanítja őket... Valahol pedig álmainak legkedvesebb helyén Erzsike áll, s ő megy feléje s megmutatja neki a megőrzött rózsát...

... És örökösök fölöttük a jó Isten...

Az angyal még sok-sok lélek kapuján bekopogtatott, csüggedőket erősített, gondterhes fejeket fölemelt, álmokat hozott, hogy legyen cél, ami után az emberek küzdjenek és azután? azután fölszállott a magas égbe, mi megint csak egy kis vakító csillagot látunk, amit homlokán visel a Kezdés angyala.

Őszi vágyak.

Irta: Fiák István.

Nyló őszi rózsa, csöndes, bús esték
Bágyadt őszi napfény, sárga levelek,
Ilyenkor mindig sirni szeretnék.

Csöndesen, némán lehajtvá fejem
Sirni, könnyezni, zokogni szeretnék
Elsirni halkán könnyes életem.

Szeretnék én is a nyárral elmenni,
Hogy ne fájjon az ős, az elmulás.
Szeretnék én is sárga levél lenni.

Mert fáj a csöndes, néma lemondás,
Fáj másnak a könnye, fáj az életem,
Mely egy mélyről jövő nagy sóhajtás.

Bágyadt őszi napfény, sárga levelek
Kihült nagy vágyak sápadt árnyai
Egyszer majd én is veletek megyek.

Gesztenyefánk meséje...

Irta: Kováts Klára, Budapest. II. ker. képző.

Az intézet kertjében a nagy gesztenyefa alatt ülök, kezemben a könyv, de nem tanulok. Az ős csodálatos muzsikáját hallgatom, a búcsúzó falevelek fájdalmas zizegését, az ittmaradt madárcák csicsérgését, a bogarak hattyúdalát. Fejem fölött a vén gesztenye rejtelmesen sutlog s a lágy szellő felém hozza a hangokat. A sutlogás régmúlt időkről mesél s a lelkem belemélyed a hallgatásába.

— Alig egy-két évtizeddel ezelőtt két fiatal leány ült itt az árnyékomban épp úgy, mint most te. Beszélgettek. Tapasztalatlan ifjú lelkük magasba szárnyalt és azt kutatta, jósolgatta, ami mindenki előtt örökre rejtve van, a jövőt. „Itt lakunk majd a fővárosban, nagy társaság közepette, — folytatta tervezgetéseit a mosolygóarcu, szőke ábrándos szemű Ilonka — és én utánam fog igazodni mindenki, én leszek a hangadó, de én nem törődöm majd mindezzel. Lesz egy kis meleg, édes otthonom, szerető családom és én ott leszek boldog, nem kívánok semmi egyebet. Szeretni és szeretve élni! Kell-e ennél több?” „Igen, te boldog leszel Ilonkám”, bólintotta meg fejét a másik komolyarcu, feketehaju leány. „Ne mond ezt olyan szomorúan, Margit, mert úgy hangzik, mintha te nem is remélnél boldogságot.” „Ó dehogy nem remélek. Különbösen sincsenek nagy igényeim. Egy kis tanyai iskola, jó könyvek és a nyugodt, békés élet bizonyára elég boldogságot rejtegetnek számomra.” „Ugyan ne beszélj badarságot — tiltakozott élénken Ilonka — éppen a te szépséged és csodás hangod való tanyára.” „Ne mondd ezt, kérte barátnőjét szeliden Margit, hisz tudod, hogy az lehetetlen, amire gondolsz. Csak te ne felejts el, csak te szeress engem továbbra is és akkor nem lesz okom boldogtalanságra.” Aztán... a gesztenyefa nagyot sóhajtva elhallgat.

Aztán? Mi lett, azután, ő meséld el, könyörgök neki. „Elvégezték az iskolát és elváltak. Soká, nagyon soká nem látták egymást. Egyszer aztán találkoztak... az Operában. Az egyik fönn énekelt a színpadon, lábánál virágerdő. Ott állt az elbűvölt hallgatók előtt, hollóhajjal körített szenvedelmes arcából, mint tüzés gyémántok tündököltek ki fekete szemei és énekelt. A másik ott ült a nézőtéren. Épp úgy nem lehetett ráismerni benne az egykori vidám ábrándos leányra, mint Margitban a szomorú, hallgatag falusi tanítójelöltre. Piros-pózsogás arca halvány lett és szomorú, korán megöszült haja mintegy összhangban látszott lenni egyszerű, szürke ruhájával. Fáradt tekintetű szeme azonban most átszellemülve ragyogott. Egész lelkével élvezte a tündéri hangokat és a gon-

dolatot, hogy az ének végeztével oly hosszú idő után ismét keblére ölelheti barátnőjét. Egyszerre elfelejtette életének minden keserűségét, fáradságos tanítói hivatását, piciny szegényes szobácskáját és azt, hogy teljesen egyedül, árván áll az életúton. Mikor a tapsorkán felhangzott, a szürke nő szinte repült a művészszoba felé. Az ajtó félig nyitva állt és Ilona látta, amint a kipirult arcu művésznő karjába kap és összevissza csókol egy „ennivalóan” édes leánykát s hogy egy férfi mindkettőjüket boldogan átöleli. Ilona megállt, várt míg a bájos családi jelenet végetért. Ekkor aztán boldogan lépett az ajtó felé s könnyein át rámosolygott az éppen arra forduló Margitra. Az közömbösen, hidegen pillantott rajta végig — látszott, hogy nem ismeri fel — és odaszólt az ajtóban álló szolgálóhoz: „Ferenc, má nem fogadok látogatókat.”

Az öreg gesztenye nagyot sóhajtva elhallgat s én zokogva borulok vastag repedezett törzsére. A száraz levelek fejemre, vállamra, ölembe peregnek és fülembe zizegik: „Elrepül az ifjuság, cserben hagy a szeretet, melyben reménylesz, elmúlik, elenyészik minden, csak szerenádként kísérelül marad egy bús vagy kedves emlék...”

Mikor a lelkünk egymásra talál.

Irta: „Iris”, Szeged.

Ha hajnal pírja reng a keleti égen,
S sebes szárnyalással közeleg a reggel,
Forró áhitattal leborulva Eléd...
Csendes, szent imában Feléd száll a lelkem.

Este, ha megpihen a rohanó élet
Fáradt pihegéssel elcsendesül minden,
Szenvedő szívemet s eltitkolt bánatom
Forró könnyek között lábad elé teszem.

Áhitatos csendben összeforr a lelkünk,
Fáradt, lázas fejem megpihen szíveden
Oly boldogok vagyunk egymásra borulva,
Szenvedéseinkben egymást vigasztalva;

— Tanítvány és — Mester.

Vetélytársak.

Irta: Balogh Gyula III. éves, Szeged.

Szöke Laci és Csáky Feri ez a két derék fiú örömben úszott, hogy végre elmúlt a tanév s itt a nyári vakáció, mikor nem kell drukkolni a fizikaiórák előtt. Most szabadon szárnyalhat az iskolai légnyomás alól fölszabadult lelkük s hogy vége a komoly munkának, teljes erővel tört ki belőlük a gondtalan és bohém féktelenség. Gyermeki hévvel hódoltak a vakáció szórakozásainak, mely különösen falun oly kedves dolog. Szóval szerették az élet ezer örömét, de különösen Mariskát, a falu kántorának szépséges leányát, ki erre a különös figyelemre oly méltó volt, hogy talán nem is mértékelté kellőleg a két hevülékeny ifjú nemes érzelmeit. Mulattatta a két fiú versengése, mely arra irányult, hogy ki tudja jobban szórakoztatni, Mariskát, ki méltóbb kegyeire. Ő azonban napsugár volt, ki sugarait egyforma melegséggel árasztotta a vetélkedőkre. Mikor édesanyja kérdezte, választott-e már? Nem tudott igent mondani, hanem mélyen elpirult s zavartan mentegetődzött: majd ráérek arra még.

Kitört a háború. A két fiú Itália kék ege alatt küzd, hogy megvédje ezeréves hazánkat. Ifjúságuk teljes lelkesedésével harcolnak, hogy megtartsák őseik által kivívott tiszteletét és dicsőségét a magyar névnek. Nap-nap után mentek a rózsaszínű tábori lapok a kis faluba, Mariskához, ki egészen megváltozott. Gondtalan, mosolygó kedélyére hangtalan bú feküdt. A sors messzeszakította köréből a két fiút, de a múlthoz menekülő lelkében újra felmerült a két vetélytárs képe. Sűrűn imádkozott forró könnyek között Szűz Máriához, hogy védje meg és hozza vissza azt, kit a kettő közül neki szánt az ég. A pósta pedig egyre hozta hol Laci, hol Feri hőstetteit és forró üdvözlését a messzi kék Adria mellől. Mindkettő zászlós már s büszke mellüket több vitézi érem díszíti.

Merőlegesen tűz le a forró nyári nap. Néma csönd ereszkedik a doberdói hegyekre. A vihar előtti feszültség ez, mely csak azért fekszik ólomsúllyal a szívekre, hogy annál vészthozóbb legyen a kitörni készülő fergeteg. Csáky zászlós a fedezékben ül gondolkodva eregeti szivarjából a füstfelhőket, előtte éppen elsiet vetélytársa, Szöke Laci zászlós. Csáky feléje kiált: Laci nem félsz? Szöke futtában félvállról visszaveti: Te jól tudod azt! Elválnak. Lacit az előőrsökhöz osztották be, tehát megindult kis csaptával a felderítő útra. Egy kis erdőn lopódnak át halálos csöndben. Amint kiérnek az erdő szélére,

Szöke zászlós kihajol a fák közül, balkezével félrehúzza a a lombokat. Szeme fürkésztve néz az előtte csobogó patak tulsó partjára. Néma csönd. Egyszerre szisszenés hallatszik, utána hatalmas sortűz dördülése rázza meg a léget. A zászlós gyöngye ütést érez mellén. Arca elhalványodik, szívéhez kap és lehanyatlik a hozzá siető közlegény karjaiba. A katona lefekteti a puha gyepre, mire fölnyitja megtört szemeit s alig hallhatóan nyögi: Fiúk siessetek vissza... mondjátok meg Csá... Csáky-nak, éljen boldogul Ma... Mariskával. Száján kibuggyan a vér, szemére leereszkedik a halál sötétsége, délceg teste utolsót rándul s a hős lelke elszáll megtört, ifjú testéből.

* * *

Dörögnek az ágyúk, kattog a gépfegyver, halálthozó sörése véres rendet vág a rohanó honvédek soraiban. De azok haláltmegvető bátorsággal rohannak a doberdói domboknak. Az elsők között, csapata élén rohan a kipirult arcú Csáky zászlós, villogó kardját előre szegezve. Lélekzetet elállító futásában hirtelen megáll s leszédül a véráztatta földre. Testén keresztül tovább rohannak a bakák szurornszegezve, mellette sebesültek jajgatása, haldoklók hörgése vegyül az ágyúdörögésbe, gépfegyver kattogásába. De ő nem hallja a fülsiketítő csatazajt, nem látja, mint foglalják el a hős honvédek Doberdót, nem látja, mint fut a talián. Kábuló agyának fáradt gondolata elszáll Mariskához s noteszét elővéve pár sort ír rá nagy kínnal. Azonban erőtlén keze lehanyatlik, fénytelen szemét utóljára kinyitja s fáradtan néz fel a füstfelleges égre, keresve a fénylő napot, de az elbűjt, eltakarja a füstfelhő. Szédült agyában villámgyorsan kergetik egymást gondolatai. Nem láthatja többé a kacagó napsugárt, viruló réteket, nem hallhatja a patak csobogását, a pacsirta dalát. Szeme lassan lecsukódik, melléből mély sóhaj szakad fel s ifjú lelke felröppen a felhők fölé, az Öröklét honába.

* * *

Este, mikor a véres nap lehanyatlott a doberdói dombok mögé, a szanitécek összeszedték a sebesülteket. Az egyik halott megmerevedett kezében vérről átitatott lapot szorongatott, melyen kusza vonásokkal állott:

Szöke László zászlós-nak.

Laci, élj boldogul Mariskával.

Feri.

Civakodás közben.

— Te! Hallod-e?... Meg ne fojts, mert megpofozlak!

Békés István.

A tanító úr legkisebb leánya.

Irta: Bécsy Attila, IV. é. Győr.

November egyik napján egy közeli falu tanítóját, két társammal meglátogattam. A kis kirándulás igen jól sikerült. A falu lassan kibontakozott a bányadűlő novemberi napsugárból.

Megérkezünk! A család nagyon kedves és vendégszerető volt. Szívesen látott bennünket. Csakhamar megismerkedünk a tanító ur gyermekeivel s vidáman társalogtunk.

Most mikor jobban szemügyre vehettem őket, azt találtam, hogy a legkisebb, Bözsike egészen más, mint nővérei. Félnélkebb, bántortalanabb; termetre, beszédre eltér a többitől.

Sokat gondolkodtam a dolgon! Majd megnyugodtam, gondolván: Csak jön kedvező alkalom!

Iskoláról beszélgettünk. Sárrika szereti a tánciskolát. Ella a németet kedveli, Ili a tanárnőjét Soror Ceciliát szereti. Bözsike meg itthon szeret legjobban. A tanító ur jött most be és kihívott bennünket. Megnéztük az iskolát. Szép tiszta rendes volt.

Felső társaim figyelmüket a kertre irányozták. Én megpillantottam a kis Bözsit az udvaron egy nagy fa alatt. A barátságos mosolygós, boldog kis teremtes ott játszott.

Itt az alkalom gondoltam s míg társaim a többiekkel a pazar szép kertet nézték, addig csendesen a kicsihez léptem és így szóltam hozzá:

- Hogy vagy?
- Jól! — volt a felelet.
- Hányadikba jársz?
- Negyedik elemibe — szölt.
- Apuskád tanít ugy-e? — kértem.
- Igen. — Az az én édes apám már meghalt.
- Meghalt?! —
- Hát édesanyád? — folytattam.
- Az is — szölt a kicsi.
- Mi volt édesapád?
- Azt hiszem napszámos!

Szegény gyermek, gondoltam. Most már értem a dolgot.

- Mikor kerültél ide?
- Már három éve! — A tanítóbácsihoz jártam elsőbe, szüleim meghaltak és ő, örökbe fogadott, ő lett édesapámmá.

*

Nyílt a kertajtó! A tanító ur és a fiuk jöttek. Abba hagytam a beszédet. Ili, a tanító ur kislánya Bözsikéhez szaladt és tovább játszottak. Pár pillanatig néztem őket. Szeretik egymást gondoltam.

Megnéztük a falut, a templomot, a szép orgonát, aztán kis ozsonnán is részt vettünk.

Beszélgettünk a nehéz életviszonyokról. A tanító ur jóvedelmét is megmondta. „Ebből élünk négy gyermekemmel együtt.”

Mélyen elgondolkoztam! Soká nem is tudtam figyelni a beszédre.

Az idő is eljárt. Félhat tájban indulni készültünk.

Este lett!

Búcsúzáskor valamit mondani szerettem volna a tanító urnak. Szavak helyett azonban könny tolult szemembe. Erősen megszorítottam a kezét.

*

Az úton társaimnak elmeséltem a dolgot. Végtelenül csodálkoztak a hallotakon. Ha majd tanítók leszünk! — szóltam. Mentünk csendesen, szótlánul. Ugy látszik egy gondolat járt fejünkben...

Virágok.

Irta: Bartal Györgyi, III. éves. Esztergom.

Akácvirág bontogatja fehér szirmát,
Lepke szellő kapja szárnyra az illatát.
Tele van a lelkem akácós illattal,
Fehérszirmú, tisztá, imádságos dallal.

Égető nap perzseli az arany rónát,
Bíborszínre befesti a pipacs szirmát.
Megtölti a lelkem fénylő napsugárral,
Gerlice bűgással, pacsirta dalával.

Könnyű szellő borzolja az őszirózsát.
Ezüstfátyol borítja a hegyek ormát.
Megtelik a lelkem ezüstszerű fényvel,
Továsuhant, drága, gyönyörű emlékekkel.

Zuzmarás, fagyos tél borul a világra,
Hamvadó tűz vetít kékes lángot rája.
Kékes színű lángok álomtáncot járnak
Lelkem dérvirági lassan hulldogálnak.

Mozaikok Annó 1928-ból.

Írta: Sándor István IV. éves, Szeged.

A kisváros ködpárás levegőjének csendjében panaszosan tör az ég felé... „Add meg a mi mindennapi kenyerünket...”

Öreg koldus szomorú hangja azonban nem talált meghallgatásra mindenkinél; csak gyéren hullnak a fillérek abba a sapkába, mely azelőtt 10—12 esztendővel ott szürkéllett az isonzói-haláltánc golyózaporában.

A szemközti toronyóra búsan jelzi a negyedeket egyszer... kétszer... háromszor míg egy-két fillér megcsörren a kopott katonasapkában.

Jönnek büszkeléptű urak arcukon a meglepedettség, zsebükben dagadt erszény, de a szívük üres Jönnek kényes léptű dámák drága bundákban, kezük azonban nem nyúl a retikül mélyébe midőn az élet Lázárja elé érnek.

...Az őszi szél panaszos zúgással jajongott... az eső keserves paskolással verte az öreg koldus megtört alakját, ki az utca szegletén az egek Urához buzgón imádkozott: ...és add meg a mi mindennapi kenyerünket... Azután csak a szél zugott az eső csapdosott... Piave vaskeresztes hőse a sarkon az Egek Urához imádkozott.

A szálloda borgőzös levegőjében szól a nóta, az öreg cigány csapzott hajjal huzza... huzza. Sír a hegedű húrja, panaszosan cseng a hangja és szól a régi szép magyar nóta.

„Szomorú a nyárfaerdő

Fodrával a futó felhő bevonta...”

Zokog a húr, sír a vonó, könnyezve döl a vén cigány; kemény ököl csattanása a vén tölgyfaasztalon véget vet a zeneszónak.

„Hej füstös! Sarokba azzal az ocskasággál. Uj nótát... szebb nótát! — Ott ahol a banán”.

...A kávéház füstös levegőjében nem szól már a nóta... nincs már aki huzza... nincs már amin huzza.

A hegedű széttörve hever a sarokban... gazdája pedig a pítvar ajtóban. Kidobták a csapzott haju vén cigányt, ki nem akarta tudni a banán nótát, ki nem bírta húzni az új nótát; csak a régi... régi szép magyar nótát,

A kis vicinális fáradtan állt meg a kis állomás előtt. Az emberek megindultak a város felé. A sarki villanylámpa bágyadtan hinti halvány fényét az útra, melyen már csak egy-két utas halad. Egy nő és egy férfi beszélgetnek.

„... Nem vettem meg neked a téli kabátot. Majd a tavalyit kifordítjuk. Nagy a drágaság... azért hoztam neked

egy szép nyakkendőt... Hja takarékoskodni kell fiacskám... De hol a hordár?

A hordár?

Na igen, vettem egy szép szilkszin bundát... hogy fog a Grünné pukkadozni...

... A hideg könnyeket csalt az emberek szemébe, kegyetlen szél fújta a világosi hegyek felől. Ugy hangzott süvöltése ott a magyar-oláh határon, mint egy halál-induló, mintha a természet is tiltakozni akarna a Regát önkénye ellen. A havások bekecses grancsárja fogcsikorgatva, rosszkedvűen állta a vártát, feltűzött szuronnal őrizte Mihály király orzont országát.

Hirtelen, árnyékszerűen csúszik egy alak a határon át... a kis Lenkeffy Pista az. Ment a ködös éjszakában dobogó szívvel, vizsgálódó szemmel az oláh gránic felé; ment az édesanyjához születésnap vacsorára.

Vékony felöltőben, egy csokor hófehér khrizanténummal a kezében, átszököt a határon.

Még nem tett tíz lépést sem, mikor megállította a bekecses-végzet... A szomorú magyar éjszakában eldőrdült a fegyver. A havas-katonája „Salvét” kiáltott a kis magyar diáknak.

Szegény Lenkeffy Pista, lerogyott az elrablott magyar földre, a hófehér khrizanténumakat pirosra festette kiömlő meleg vére, üvegesedő szeme rátapadt a bús magyar égre... Lelke fölszállt az égbe, a Teremtő elébe.

A szél zúgott, havazott, a Maros menti nádfödeles házban az édesanya lehajtott fejjel imádkozott. Felfigyel a legkisebb zörejre, ki-kiszalad az utca ajtóba... várja a fiát születésnap vacsorára.

Felhívjuk figyelmeteket a Szent István-Társulat kiadásában megjelent karácsonyi könyvujdonságokra:

S. Bokor M.: Az esztergomi diák. (Történelmi regény az Árpádok korából.) 5.50 P.

Manzoni: A jegyesek. Regény. 8.20 P.

Mézes J.: Kántorék Annuskája. Regény fiatal lányok számára. 5.50 P.

P. Pál Ö.: A felhők kapitánya. Regény. 6.60 P.

H. Sienkiewicz: Sivatagban, Óserdőben. 7.40 P.

Blaskó M.: Édesanyám. Szűz Mária élete szépirodalmi feldolgozásban. 7.40 P.

Törökné-Kovács H.: Kormos Biri. Ifjúsági regény. 4.60 P.

Palásthy M.: A csodák szigete. Kalandos ifj. regény. 5.30 P.

A kereszt diadala. Zenés színjáték, négy felvonásban.

Karácsonyi miszterium. Bibliai színmű.

Álomban.

Irta:
Batka Gyula III. éves, Szeged.

Vidáman énekelve ültük körül tábortüzünket. A láng magasan csapkodva emelkedett a holdfényes ég felé, mintegy felemelve lelkünket Istenhez. Sokáig ültünk még ott énekelve, míg el nem hangzott az utolsó ének: „Magyarok Asszonya képe alatt egy Isten, egy haza, egy akarat...” Felálltunk. Elhangzottak az esti imádság utolsó szavai: ... „Hiszek Magyarország feltámadásában. Amen.” A napostiszt beosztotta az őrseget, azután ki-ki aludni ment, csak ketten maradtunk továbbra a tűz mellett. (Pista és én) majd lassan sétálgatva megkezdtük az őrseget.

Egyszer csak megszólal Pista: nézz oda, — az ég felé mutatott s ahogy oda néztem, még láttam a leeső csillagot, pályáján felkiáltójellé alakulni, majd leesett. Tovább sétáltunk, egy-két szót még váltottunk, aztán jött a felváltás s aludni mentünk.

Álmodtam... Álomban a határon álltam, láttam a felkiáltójelhez hasonló csillagot leesni, az elszakított részre, aztán több-kisebb darabra töredezett s körülvették a határokat. Láttam, mint dobálják szét a határőrök fegyvereiket, láttam mint nőnek az egyes csillag darabok hatalmas, szikár, izmos magyarokká, kezükben karddal, mellükön kereszttel. Láttam, mint menekülnek a gaz árulók s minden egyes menekülő előtt ott világítani a felkiáltójelet mint isteni büntetés jelét, mely felejük kiálja: Jaj nektek, hogy meggyaláztátok Isten ajándékát s szétéptétek Szent István országát, de megkaptátok érte a büntetést! Én is a küzdők közé léptem. Ott küzdöttem, harcoltam, űztem az ellent. Segítettem a gúnyhatárfák ledöntésében s az integer határok visszaállításában. Kezünkben volt a kard s mellünkön a kereszt. Oroszlán módjára harcoltunk, mint egykor őseink s nem volt senki, aki ellenszegült volna lelkünkben égett a hit, a meggyőződés, szemünk szikrázott, az árulók, a nemzetgyalázók s az országrablók fulva menekültek előlünk s mi győztünk, mert velünk volt az Isten. Mienk volt Erdély, a kincses Kárpátok, a kéklő Adria. Magyar zászló lengett Aradon, Pozsonyban, Kolozsváron, a kassai dómon magyarul szólalt a nagy harang. Magyarul szóltak az ajkak s az országban nem volt más, csak egy szent akarat.

Félálomban voltam még, midőn éles trombitaszót halottam, egy pillanatra azt hittem, hogy a győztes csapatok vonulnak fel, de tévedtem, az ébresztő volt az. Oláh bocskor taposta Erdély áldott földét. A Kárpátok kincseit mások rabolták. Aradon, Pozsonyban, Kolozsváron gyász lobogó lengett s a kassai dómon elnémult a nagyharang. „De lesz még ünnep a világon”. Eljön a nagy leszámolás s akkor az álom valóra válik, akkor ismét mienk lesz Erdély, a kincses Kárpátok, a kéklő Adria. Magyar zászló leng majd Aradon, Pozsonyban, Kolozsvárott s Kassán magyarul szól majd a nagyharang s akkor újból felcsendül az ének: „Magyarok Asszonya képe alatt egy Isten, egy haza, egy akarat”.

IRSA BÉLA

„Lekaszálták már a rétet
Nem hagytak rajt virágot”

Őszi tájék hervadásába, hulló falevelek szomorú zenéjébe olvad a dal. Így még ezt a nótát sohasem énekelték talán. Az éneklők lelke sir, zokog a dalban, hogyne — hiszen utoljára énekelnek annak, ki egész munkás életét az ifjúságnak, a dalnak szentelte.

Irsa Béla c. igazgató, a budapesti II. ker. áll. tanítónő-képző mindenki által rajongva szeretett s tisztelt ének- és zenetanára itt hagyta az ő „édes leányai”-t örökre. Örökre! Mintha mi megtudnánk érteni ezt a szót! Elhigyük mi azt, hogy többet sosem látjuk az ő atyai szeretettől, jóságtól, megértéstől sugárzó, mosolygó arcát? Nem érezzük az ő tüzes, magyar lelkét szavaiban égni, mely után mindnyájan lázasan csillogó szemmel, magyarságunk büszke öntudatára ébredve énekeltünk: „Talpra magyar, hí a haza!”

A dal szárnyain vitt ő bennünket egy gyönyörűséges világba, hol a köznapi élet szürkeségében kifáradt lelkünk rózsaszínű idealizmussal gazdagon megrakodva, mintegy újjászületve könnyen, boldogan járta az élet útját tovább. Ábrándjaink testet öltöttek a dalban, mit ő énekeltetett velünk. Az ünnepélyek fénypontja mindig az ő művészi lelkének alkotásai, a karénekszámok voltak. Mily boldog volt, ha szépen énekeltünk!

Egy hónappal ezelőtt a várva-várt énekórák maradozni kezdtek, a mi szeretett Irsa bácsink beteg lett. Azonban bámulatos életereje egy rövid időre fölülkerekedett s mi boldogok voltunk mindnyájan, mert jött a hír, hogy visszajön közénk, — mint ő mondta: teljesen meggyógyulni. De Isten másként akarta. Örömünket megdermesztette az újabb hír: meghalt, itthagyt bennünket. Utolsó perceiben is magyar dalt zongorázott s ennek szüzi szárnyán szállt fel lelke az Örökkévaló trónusa elé.

... „Csakhogy az én életem fája
Tavaszt többé nem remél”.

Könnyes zokogás szakítja meg a fájó dallamot. A válasz fájdalma tépi, szakgatja a szíveket, de énekelnek, mert — utoljára énekelnek neki.

... Vége a dalnak, a szerető szívek búcsúszavának, egy frissen hantolt sírdomb áll előttünk. A virágerdő alatt alussza örök álmát egy nemes szívű, művészi lelkű, kemény magyar.

Búcsúznak sírhalmától megenyhült fájdalommal, mert tudjuk, hogy a Te tüzes, magyar lelked nincs, nem lehet egy koporsóba bezárva a rideg föld alá, annak gyémántszilánkjait odaszórtad Te a magyar ifjúság szívébe. Ezekkel az égő, patogó szikrákkal álmodunk, imádkozunk, dolgozunk a Te álmódért s mindnyájunk közös, szent álmaért: Magyarország feltámadásáért.

Ványi Margit. IV. éves, Budapest.

SZERZŐK ÉS MŰVEK.

Rovatvezető: GÁNCISOV KÁROLY.

E cím alatt a „Magyar Tanítójelöltek Lapja” új rovatot indít meg, amelynek célja a legjobb magyar írók és azok nevelőirányú irodalmi munkáinak méltatása.

Hangsúlyozzuk azonban, nem bírálni és kritizálni akarunk e rovatban, hanem értékeket bemutatni s így azt az utat megvilágítani, amelyen haladnunk kell, hogy szellemben gazdagabbak, szeretetben nemesebbek, kitartásban erősebbek legyünk.

Fiúk! Szóljon meg a szívetek és iratok méltatást olyan jellemfejlesztő könyvekről, amelyek rátok is nagy hatással voltak s amelyek igazi értékeket képviselnek a magyar fiúk számára.

Dr. Tóth Tihamér és könyvei.

A világháború vérzivatarja s az azt követő rettenetes összeomlás után Dr. Tóth Tihamér az első nagyság, aki harcot indít a magyar fiú kék szeméért, aki visszaadja hitét, bizalmát s aki belécsókolja a tiszta élet gyönyörűségét.

A fiúk egyszerű nyelvén szól, de mély érzés, kitűnő pedagógiai éleslátás és krisztusi szeretet vezérli mindig. Megindít, meggyőz és rábir s mindezt a szavak oly közvetlen, meleg és természetes erejével teszi, amely alól lehetetlen kivonni magunkat. Szavaiból kiérezzük azt a nagy, nagy szeretetet, amely teljes ugyan, de tele van aggodással, féltő gonddal és segíteni vágyó akarással. Az ifjú az ő munkáinak „csodatükreben látja meg önmagát. Vágyai, törekvései, szenvedései és küzdelmei, kételyei és mély problémái vannak itt letéve lehellestzerű finomságban. Tanít és nevel egyaránt, Igazi életművész, aki belelát a fiatal lélek legmélyére. Látja a sok küzdelem, a vívódást, kételyt és tépelődést, de látja az alkotni akarást, a felfelé törést és azt a sok szépséget, amely az ifjúnak kimondhatatlan bája, öröme és értéke. Ez tüzei, ez lelkesíti, ez ad szavának súlyt, színt és fényt. Dr. Tóth Tihamér meglátja a fiúban a szépet, a nagyot, az értékest. Meglátja legelső sorban a hálhatatlan lelket, amely a mennyországra hivatott, de látja annak készségeit is, a jóságot, szeretetet, nagylelkűséget, őszinteséget, hálát és ragaszkodást s ezek helyes kifejtésére siet. A tiszta lélek szentsége és szépsége ihleti első sor-

ban s így válik az ifjúság művészenek varázsává. Tóth Tihamér dr. a legmélyeségebb erők és szépségek Nagymestere. Eszméivel megtisztítja és megszenteli a lelket, amelyhez mindig a Szentlélek pünkösdi tüzével szól. Javít, simít, gazdagít, nemesít, vigasztal, fölemel. Könyveit levelek alakjában írja, mert ő a bizalmas hangot választotta s ennek legjobb és legmegfelelőbb alak a levél. „Levelek diákjaimhoz.” Mintha minden diákot keblére akarna ölelni, mintha minden diák hallgatná, úgy ír, ezekben a levelekben. Csupa finomság, kedvesség és báj minden sora és akár tanácsot ad, akár korhol, mindig kiérezni szavából a szeretetet. Szereti a diákot, igazi, mélyesége, nagy, átfogó szeretettel s ez az ő népszerűségének titka. Ezért tudott oly közel férközni a fiúk lelkéhez s ezért szereti őt is minden diák. A másik, amivel meghódította a fiatal lelkeket, a nyelv egyszerűsége és szépsége. Dr. Tóth Tihamér az élet legmélyebb értelmét is a legegyszerűbb nyelven, a legtermészetesebb hangon mondja el. Nem egyszer az ifjú ajakára adja mondanivalóját s ezzel beszélgeti tovább, mert nem akar soha a száraz oktató, a prédikáló pedagógus alakjában feltűnni. Stílusa könnyed, gördülékeny, könnyen folyó s írásának minden sorát valami belső melegség, valami belső ihletesség hatja át, amely áhitatra, tiszteletre int, gondolkodásra és elhatározásra készítet. A két utóbbiban gyökeredzik tanításának és nevelésének értéke. Azt, amit ifjúsági írók régóta keresnek, Dr. Tóth Tihamér megtalálta a kulcsot az ifjú szívekhez s azért éri el a legnagyobb eredményeket s azért művei és alkotásai beláthatatlan időkre szólnak, mert társadalom, kor és izlés változhat, de az ifjúság örök, mindig egy és ugyanazokkal az álmokkal, vágyakkal ábrándokkal és problémákkal. Az ifjúság, az erő, a szentség és szépség örök forrásából, az Ur Jézus Krisztusból merít erőt a jövő nagy terveire. Tőle tanulja meg az élet szentségét s örök hálával azért tartozunk Dr. Tóth Tihamérnak, mert ő tulajdon lelke sugarából építi fel Jákob lajtorjáját, azt a szívárványos hidat, amely a földről az égbe vezet, amikor a modern élet szabad ege alatt bolyongó ifjúság ragyogó álmai és tündéri ábrándjai, világi csábításai és pusztai kísértései közepette odaállítja Krisztust, a tisztaság örök mintaképét, aki „az Ut. Élet és Igazság” s akit követnünk kell, ha méltóak akarunk lenni szeretetére.

Gondoljunk tehát mindig szeretettel és tisztelettel Dr. Tóth Tihamérre, adjunk hálát Istennek, hogy Őt ily nehéz időkben nekünk adta, olvassuk és terjesszük könyveit, hogy ez az ország, szent Imrék és Margitok országa csakugyan „minden diadallal teljes, győzelmes, boldog mennyország legyen!”

A cirkusz szónoka beszél:

— ... Itt látható Ali úr, a csodaember, akinek az egyik keze egyforma, de másik pont kétszer akkora ...

Békés István.

Hugomnak.

Írta: Ambrus Béla V. éves, Esztergom.

Itt a kis udvarban, mint a nagyvilágnak
Tengere körülvesz. van egy kis sziget:
Egy boldog család az, melynek puha fészke
Csicsergő madárul rejt el tégedet:
Nem ismered te még azt a nagyvilágot,
Melynek hullámai hozzádérve, tán
Elvesztik hatalmuk ama szeretettől.
Mellyel itt szeretnek téged, szép leány.

Hogyha úgy lehetne, azt kívánnám néked,
Maradj meg örökre e kis szigeten,
Ahol úgy szeretnek és ahol az élet
Úgy folyik el boldog csendesesen:
Ahol parancs nekik minden kívánságuk,
És a fájdalmat csak hírből ismered,
Ahol csak egy harc van, amit vív egymással
Jóakaró gondos, meleg szeretet.

De tudom, hogy úgy van megírva a sorsból,
Hogy édes szülőjét elhagyja a lány,
Mások boldogságát kell keresni
Istentől kirendelt férje oldalán:
Boldogítani férfit, tartani a harcban,
Sebeit gyógyítani tűrően. édesen:
Ez a sors van a nő fejére szabva,
Te sem kerülöd el, sorsod ez leszen.

És a nehéz dolgot, mely a teremtésben
Osztályrészül gyöngé kezdednek jutott,
Meggöngyösi szíved, ettől kérj tanácsot,
Ha az utat könnyen lenni nem tudod:
Szívednek verését, lelkednek sejtelmét
Adta örökségül a szent szeretet,
Amely oltalmára küzdő férfiúnak
Hozta e világra a női szívet.

Ha majd tudsz szeretni, ha tudsz megbocsájtani,
Kinyílik az údv is lábaddak nyomán:
Ífjan ez lesz lelked édes magvetése,
Gazdag szép gyümölcs lesz élted alkonyán:
És körülted boldog emberek leendnek,
És ott lesz körülted a tündérsziget,
Amelyről csak sejtet, hogy most is körülvesz,
S amely minden bajtól megvéd tégedet...

Lásd, ottan előtted, ott jár egy pár ember,
Kiket még a gond is jobban összefűz:
Mert benn van szívükben az az égi szikra,
Az élet keservét elhamvasztó tűz:
Édes anyád a nő, jó apád a férfi
És az ő szerelmük, a bűvös sziget:
Amely veled indul, akármerre is mégy,
Amig benned él az igaz szeretet.

TETSZIK – NEM TETSZIK

Rovatvezető: BOGNÁR JÁNOS.

Uj rovat. Célja: A közlésre nem kerülő munkákról megmondja a véleményét a „Szerkesztői üzenetek”. Miért ne hallhatnánk néhány szót a lapban megjelent közleményekről? Miért ne kaphatnának néhány dicsérő, buzdító szót? Mikor az oly jól esik! Miért ne mutathatnánk rá az esetleges kisebb fogyatkozásokra? Mikor az oly jó! Hisz tanulni akarsz!

Azért bírálatom ne bántson senkit, én örülnék, ha rólam, munkáimról, véleményt mondanának. Ha hamarabb kértem volna erre valakit, akkor egészen bizonyos, hogy nem ott tartanék még mindig, ahol vagyok. Amit írok, azt a szeretet diktálja. Nem akarok senkivel szemben igazságtalan lenni. **Akinek valami kifogása van a bírálat ellen, szintén megteheti észrevételeit.** Kritikára szükség van, hogy a hibákat felismerhessük és kis lapunknak tartalmat adjunk. Dolgozzék mindenki legjobb tudása szerint és munkánk nem lesz hiábavaló. Elérjük a célt!

Lássuk az utolsó számot!

Halottak estélyén. Csupa színes kép. Csupa élet. Tele ezernyi érzéssel. A gyengéd női lélek „könnyes emlékezése”.

A holtak hónapján. Jól sikerült ellentétek vannak benne szembe állítva. Pl. A némaság „beszédese” hangja. Képei tiszták, világosak. Vigyázzunk, hogy a rím kedvéért ne használjunk a magyar fülnek szokatlan szavakat. Pl. „árnyok...”

Fehér virágok. Jól felépített novella. Tele élménnyel. El tudja velünk hitetni, hogy megtörtént. Mi magyarok volnánk. Épen ezért kérem ne írja máskor így: „...lelkének „ezen” fehér virágait.” Megtörténik néha a legjobb akarat mellett is, de lehetőleg kerüljük az ilyen és hasonló idegenszerűségét. A szörend is fontos! A képek nem lehetnek homályosak.

Néhány kép az életből. Úgy hiszem elég, ha csak annyit mondok, hogy nyitott szemmel járja a világot és szíve érzékeny, puha. Könnyen belevésődik az élet egy-egy megkapó jelenetébe. Ugye nemcsak az örök rosszról, kiméletlen önzésről fog írni ezután? Keressen szépet is abban a történetből lihegő, nyugtalan és sokszor kiméletlen emberlelkében.

Magyar imádság. Az érző, a vérszemeségtől elcsigázott magyar ifjú imája. Hited nagy és még sem lángol, csak kér, könyörög. Ne beszélj végső vonaglásról! Élned, akarnod és:

dolgoznod kell és munkád imádsággá, lélekből fakadó fohásszá válik! Így hamarabb eljön a szebb jövő derűs hajnala.

Ők ketten... Kitűnő humorral megírt karcolat. Nagyszerűen tudja jellemezni a békesség kedvéért mindenre kész, türelmes embert, ugyancsak a szeleskedő, kapkodó asszonyt, akinek fegyvere a sírás. No Lajcsi! Erre ugyancsak rábizonyítottad, hogy „hosszú haj — rövid ész”. A vége egy közismert viccre emlékeztet.

Alkonyatkor. A rím csengéséért ne áldozz fel egy-egy szép, talán tetszetősebben kifejezhető gondolatot. Így kissé erőltetett az eleje, amit sokkal hamarabb észre lehet venni, mint a gyengébb rímet.

A két jelszó jelentőségéről csak annyit, hogy — igen helyesen — észrevettétek, megláttátok benne a „jelentőséget” és írtatok róla.

Gondolatok.

Írta: Deák Bárdos György, Budapest.

1. A férfi erős, amikor „akar”, amikor megtagadja önmagát, amikor győz ellenségei fölött és amikor tud alázatos lenni. De a legerősebb akkor, ha tud — gyöngéd lenni. Mert az erőszakosság, a durvaság nem erő. Az igazi erő a gyöngédségben, a szárnyalásban és a jó kedvben van.
2. A lélek, ha közeledik Istenhez, egyszerűbbé válik. S ez a külsőben is megnyilvánul. Egy túlságosan felcicomázott, gyöngygel ékesített külső a lélekre is enged következtetni.
3. Sohase alacsonyodjál odáig, hogy mentegesd hibáidat.
4. Ha az öröm túlságosan elhatalmasodik a lélekben, az már fáj. Viszont van a szenvedésnek is egy oly mértéke, amikor az ember nagyon jókedvű.
5. A tiszta és tökéletes szeretet viszonzást nem vár soha, sőt mindenről le tud mondani a mások érdekében és minél több bánatalom éri, annál tisztább és tökéletesebb lesz. Mert az igazi szeretet nem tudja: mi a bosszú, a szemrehányás, és mi az valakiről rosszat gondolni?
6. Minden jól átélt élet, hosszú élet.
7. Ha boldog akarsz lenni, szeresd a szenvedést.
8. Az igazi férfi mindent elvisel és mindig remél.
9. A félelmet nem a gyűlölettel, hanem a szeretettel kell legyőzni.
10. A mennyország ajtaja szűk és alacsony, úgy hogy csak gyermekek és gyermeki lelkek mehetnek be rajta.

SPORT.

Rovatvezető: BAJKÁN LAJOS

Esztergom. Tanítóképző — ESC I/b. = 1:0 (1:0).

Erős iramu mérkőzés, a gölt pompás akcióból, Leiht II. lövi.

Sárospatak. Tanítóképző — Sátoraljaújhelyi gimn. = 4:2.

A reváns mérkőzést megint a Tanítóképző nyerte. Góllövők: T. k. Kállay. Hubai. Kovács és Szilágyi, illetve: Pruzsinszky és Kovács.

Eger. Érseki tanítóképző — Miskolci tanítóképző = 3:1 (2:1).

Erő és szép mérkőzés, egyenlő ellenfelek küzdelme. Az eredményesebb egri csapat győz.

Szeged. Tanítóképző — Piaristák = 5:0 (1:0).

Biró: Klein. A két tartalékkal szereplő képző nagy győzelmet aratott a piaristák fölött. Képző támadásával kezdődik a játék, amiből a 2. p. korner lesz. Ezt Adányi mellé lövi. A piaristák is támadnak, de játékuk széteső és erőtlén. A képző támadásai állandóak lesznek és Kukla szép beadásából, Albert nagyszerű gölt lő. A 20. p. Pálinkás beletalpal Albertba, mire Albertot kiviszik és Pálinkást pedig kiállítják. Két perc múlva Albert visszajön, de az eredmény már nem változik.

A második féldőben a képző csatárok nagy kedvvel játszanak. Aminek meg is van az eredménye. Egy eredménytelen korner után a 4. p. Adányi. A 20—24 és 28. p. ismét Adányi a gólszerző. A képzőből jók Adányi, Albert és Kukla. A piaristában Luszti és Bauch.

Tizpercben

mindenkinek le kell mennie az udvarra. Szellőzniök kell az osztálytermeknek. Sokan nem akarnak lemenni, mert ilyenkor tanulják a leckét. N. tanár úr végig járja az osztályokat s könyörtelenül — leküldi a magolókat.

— Üresek az osztályok s az emeleti folyosó.

N. tanár úr meglegedve megy le a lépcsőn. Utközben találkozik Kissel.

— Hát maga miért nem megy le? — förmed rá a tanár úr.

— Én már voltam lent, — feleli nagykomolyan Kiss.

Békés István.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Mindenkinek: Jelen kettős számunk ára 40 fillér. A papírnak csak az egyik oldalára írjatok! Kéziratokat nem adunk vissza. Figyelmeztetlek benneteket, hogy a postán kérdezzétek meg, hogy a szerkesztőségünkbe küldendő levelekre mennyi bélyeg kell, mert a postás a portós leveleket, a mi megbízásunkból visszaküldi. Ez az intézkedés szükségessé vált, mert mindig gyakrabban érkeztek portós levelek. Névtelen levelekre nem válaszolunk. — A több oldalról megnyilvánuló kívánságnak engedve zenemellékletet is adunk. Ára előfizetőknek 20 fillér lesz. A mellékleten képzősök szerzeményeit, vagy képzősök megzenésített költeményeit közöljük. Mindenki dolgozhat. — *Őszi szerenád.* Nem felel meg. — *Gyermekszemek.* Nagyon hasonlít, a már megjelent versünkhöz. Másokat kérek. — *A kicsi biztos...* Nem rossz dolog, de azért annak diszkrét tartalma miatt nem közölhetem. Más munkákat szívesen. Szervusz! — *H. Gy. Eger.* Köszönöm a lelkesedéseket, a pénzügyet úgy tudod legegyszerűbben elintézni, hogy beszeded a pénzt minden egyes szám után és egy postautalványon elküldöd. Költségeidet az előfizetésekből levonhatod. Üdvözlöm a fiúkat. — *B. A. Győr.* A lapot megkaptam. Várom a munkáidat. Köszönöm az üdvözlőket. Szervusz. — *Szt Orsolya-zárda Győr.* Köszönöm az előfizetéseket. — *D. A. J. Kr. November.* Portósan érkezett a leveled. Máskor vigyázz erre. A versedben volna gondolat, de nem tudod érvényesíteni, rímeid erőltetettek. Talán prózát próbálj, ott gondolataid érvényesülhetnek. — *Önképzőkör. Jászberény.* 1926. évi 1., 2. számunk elfogyott, miért is kérésteknek nem tudok eleget tenni, — *B. I. Esztergom.* Kimondhatatlanul örültem kedves soraidnak. Ha mindenki ennyit áldozna a lap érdekeiért, mint Te irtad leveledben, hogy: „A lapé és a Tied legyen minden erőm, életrevaló gondolatom, ragaszkodásom és szeretetem”, akkor már régen többre mentünk volna és sokkal jobban elérnénk célunkat; mindenesetre még nem késő. Az Ég áldjon meg Jancsikám! — *Diákkaland.* Ez a munkád nem megfelelő részünkre. Diákszerelmi históriákat nem közlünk. Más munkádat szívesen várjuk. Szervusz! — *Tudok lenni Érted.* Versed tele van érzelmes motivumokkal, sőt néha anynyira tulságba viszed, hogy undort kelt ki az emberből, pl. „Érted hulla-dombon dicsérem az Istent.” Több helyen a gondolat sem függ össze. Pajtás! tudsz Te szebbet is írni. A másik versed sem üti meg a mértéket. — *Nem! Nem! Soha! E*

versed még igen gyenge, de hiszen még csak II. éves vagy. Te még, sokat fejlődhetsz. Munkáidat szívesen elolvasom máskor is. — *B. Gy. Esztergom.* Üdvözlöm Önt a szerk. bizottsági tagok közt. Munkássága biztos áldást hoz lapunkra. — *B. A. Győr.* Leveled és munkádat megkaptam. Igen későn kaptam kezemhez. Szervusz! — „*Gyáva*” c. munkája névtelen. Ne legyen olyan gyáva és írja meg a nevét. Nem közöljük! — *S. J. Szeged.* Munkád jó. Sorra kerül. — *K. I.* „Ne a valót”, — annak „égi mását!” Munkája elhamarkodott és tele van helyesírási hibával. — *Budapest. G. L. E.* munkád jön. — *Bandi.* A téma nem alkalmas. Előadás színtelen. Más kérünk! — *Mindenfelé mondom.* Mindenfelé mondom, hogy szerelmi históriákat nem közlünk! — „*Iris.*” Miért könyörögtet magának, már többször megírtam, hogy névvel lássák el a munkákat. Oly szépen kiönti lelkét, hát nem meri megmondani nekem a nevét? Ha jelige alatt kéri a munkája megjelenését, azt megteszem akkor is, ha nevét kiírja leveleiben, de én tudni akarom, hogy kivel levelezek? Munkája jó, ezt kivételesen közlöm név nélkül, ha nevét megírja. Üdvözlét! — *Leányifjúság. Kalocsa.* Köszönjük a megrendeléseket. Számonkint is lehet fizetni. Csekklapunk még nincs. Szíveskedjenek majd postautalványon küldeni. És ha nem ütközik akadályokba, a szerk. bizottsági tag nevét is kérném beküldeni. — *S. Gy. Budapest.* A lapot számonkint is lehet venni, mi csak azért irtuk, hogy lehetőleg fél évre szedjék össze, hogy minden tekintetben kevesebb munkával járjon. Üdvözlét! — *A lusta diák. W. I.* Eltettük. Kissé hosszadalmas. — *Alkonyat meséje.* Bár szépen kérted, hogy közöljem, de úgy gondoltam, hogy Te tökéletesebbet is tudnál alkotni. Szervusz! — *H. L. Kalocsa.* Az adventi gondolatod nem üti meg a mértéket. Másik munkádat közöljük. A lapokat elküldtem. Szervusz. — *K. I. Jászberény.* Verseid gyengék, közlésre nem valók, de prózád, annak stilusa, formája, meseszövése I. évestől nagyon szép. A helyesíráásra azonban vigyázz. Idillikus természeti képet és naiv lelkednek lágy zenéjét irtad meg. Máskor csak a papírnak az egyik oldalára írjál. Szervusz. — *Többi levélre a jövő számban.*

A rajzpályázat eredménye.

I. csoport.

1. *Mudrony Z. Sárospatak.* Pompásan szimbolizálod a népnevelő munkáját és rajzod mély pedagógiai gondolatokat tartalmaz. Kiforrott rajz. Tied az első díj. — *Micska. Eger.* Rajzának mély gondolatával és szép kidolgozásával versenyez veled, ezért 5—5 pengő jutalomban részesültök. Brávó. Mind-

ketten szépen dolgoztatok. Gratulálunk. 2. **Berényi Z. Sárospatak.** Szépen fested a mai helyzetet rajzodban. Úgyes gondolat. Szép rajz. Jutalmul a M. T. Lapját év végéig ingyen kapod. 3. **Micska. Eger.** Második rajzodban is van szép gondolat, azt is az elsők között említjük. 4. **Egry, Pécs.** Rajzod kitünő, de az előzők a gondolatot jobban eltalálták. 5. **Borbély. Kecskemét.** A rajz a maga egyszerűségében kifogástalan. Megérdemli, hogy az elsők között említsük.

II. csoport.

1. **Dér Juhász S. Eger.** A felírás, külső keret jó, de az alak csökkenti az értékét. 2. **Csernák J. Szeged.** A keret szép, a gondolat zavaros. 3. **Egry L.** Hosszukás betűid nehezen olvashatók, az oszlop elhelyezése sem megfelelő a második rajzodon. Harmadik rajzod az alakok miatt nem jöhet számításba. 4. **Fehér J. Kőszeg.** Összehalmozott gondolatok szép kidolgozással. 5. **Koós G. Kőszeg.** A keret jó, a belső kitöltés gyenge.

III. csoport.

1. **Bertha Z.** Alakod gyenge. A keret találó. 2. **Uhrin G. Jászberény.** A keret nem jó, a gondolat megfelelő. 3. **Borbély. E. Kecskemét.** A vonalakból alkotott keret kidolgozás gondos, de nincs benne gondolat. 4. **Seres B. Félegyháza.** A felirat jó, de alakjaid fantasztikusak és tanítójelöltekhez nem illő módon viselkednek. 5. **Névtelen.** Valami gondolat van benne, egy kereszt, Magyarország ráfeszítve, kidolgozása aránytalan és lerombolja értékét. 6. **Jary L. Félegyháza.** Gombához hasonlító túl modern betűid olvashatatlanok. A főalak nyomorék, a gyermekalakok igen merevek. 7. **Virágh M. Kecskemét.** Szerény kidolgozású, nem pontos rajz. 8. **Virágh M.** Gondolat nélküli igen egyszerű stilizálás. 9. **Zsembery J.** A gondolat megfelelő. Alakodnak egyik csizmáját kisebbre szabta a csizmadia. Arcának bamba nézése és lehetetlen testtartása teljesen lerontja a gondolatot. 10. **Névtelen.** Feliratod kicsi. A rajz hanyag. Banánalakú leveleid közül kikandikáló, Darwin által elképzelt majomember alakok az „Aladin” csodalámpánál, csaknem akkora tollal írnak mint saját maguk. Főalakod arca nem emberi ábrázat és mellékalakjaid olyanok, mint a délsarkí pinquinek. Az előtérben a tudomány és művészet rá nem ismerhető tárgyagnak halmaza.

A tanító a rossz...

Tanfelügyelő (a tanítóhoz): Kidobatom, mert nem tudnak a gyerekek számolni!

Tanító: Parancsolja megpróbálni!

Tanfelügyelő (Jancsihoz): Mondd fiam, hány kocsi homok van egy katasztrális hold földben?

Békés István.

III. évfolyam.

5. szám

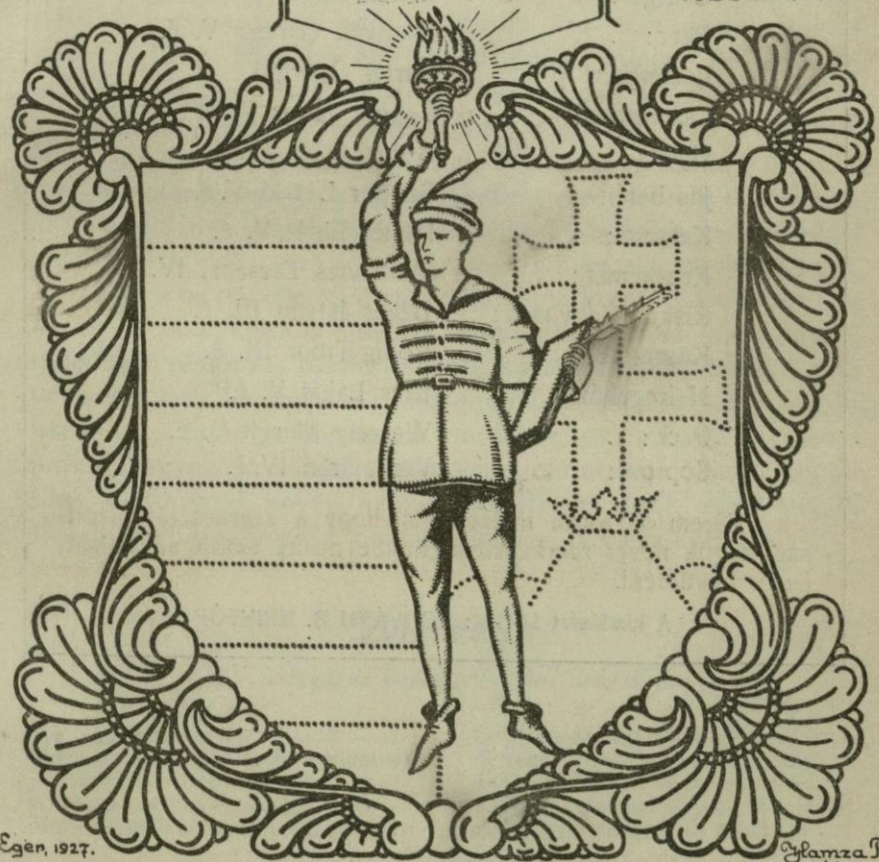
1929 január hó.

MAGYAR TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE: 2.50 P.
EGY SZÁM: 25 FILL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DEÁK BÁRDOS GÁBOR

SZERKESZTŐSÉG:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
ÚJSZEGED.

Eggen, 1927.

Glanza J.
v.é.t.n.

Szegedi Új Nemzedék Lapr. Irt. nyomdája.

MAGYAR
TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

ELŐFIZETÉS: EGÉSZ ÉVRE 2-50 P. EGY SZÁM 25 FILL.	FELELŐS SZERKESZTŐ: DEÁK BÁRDOS GÁBOR	SZERKESZTŐSÉG: KIR. KATHOLIKUS TANÍTÓKÉPZŐ INT. UJSZEGED.
--	--	--

Új év.

Irta: Hábel Sándor III. éves, Eger.

Új esztendő! Régen volt nekünk, különösen és végzetesen nekünk magyaroknak. Tíz esztendő óta szilveszteri szorongásban élünk. Multunk van, csak jövőnk nincs. A bánatok, megcsúfolások ö-esztendőjének foszladozó gyászában didergünk: rongy már az is. Ma-holnap bánatunk sem lesz, csak fásultságunk és könnyes dacunk. Hol az új esztendő? A várás türelmetlenségével, a félelem kétségbeesésével követelődünk és a mult, fájó, hosszúszilveszterünkön, az utolsó, reménységet takaró éjféli előtt, véres ököllel döngetjük az új esztendő ajtaját.

Ilyenkor mindig kívánni szoktak valamit egymásnak az emberek. Maguknak is titokban. Mindenkinek van titkos vágya, rejtegetett reménye. Kívánjunk mi is magunknak: hosszú szilveszter után végtelen új esztendőt, szomorúságok után jó kacagást s örömet. Kívánjunk csodát, hogy magyar gyalázatunkból legyen büszkeség, csonkaságunkból erős épség. Kívánjunk magunknak kevés szóval sokat: az örök egy Istentől Hazánk feltámadását s boldog magyar „Új esztendőt.”

Évmúltán.

Irta: Mészáros Ferenc V. éves, Esztergom.

Úgy vagyunk ezzel az elmúlt évvel,
 Mint egy rakoncátlan kis cseléddel,
 Aki feleselt, rossz volt, léha
 S egy-egy örömünk ellopta néha —
 Meneztljük hát: no pakoljon össze!

Sok bosszuságunk batyúba kösse
 S vegye nyakába az uti-kendőt...
 És megfogadjuk új szolgálónak,
 Reméljük dolgosnak, szépnek, jónak
 A fehér pruszlikos új esztendőt.

TÁRSSZERKESZTŐK:

Kiss Ferenc V. é. és Kovács István V. é.

Szerkesztői bizottsági tagok:

Budapest I. ker.	Grúber László V. é.
Budapest II. ker.	Sáfrán Györgyi IV. é.
Budapest VIII. ker.	Budai László V. é.
Curgó:	Lantos Hilár V. é.
Eger:	Hornják György V. é.
Esztergom	Bartal Györgyi
Esztergom:	Bognár János V. é.
Győr:	Bécsy Attila IV. é.
Jászberény:	Sándor László V. é.
Kalocsa:	Hütter Lipót V. é.
Kecskemét:	Matkovics Erzsébet IV. é.
Kiskunfélegyháza:	Békés István III. é.
Kőszeg:	Rodíg Tibor III. é.
Nyiregyháza:	Kiss Lajos V. é.
Pécs:	Weszely Margit V. é.
Sopron:	Varga Irén IV. é.

Kérem a többi intézetet is, hogy a szerkesztői bizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

A kiadásért felelős: HORVÁTH B. KRISTÓF

SZÉPIRODALOM

Két ezer éve . . .

Írta: Szamosi Ferenc IV. éves, Esztergom.

Végtelen, gyászos némaság borult a sárga fűvényes sivatagra. Hallgatott minden, csak a szellő hozta szárnyain az oázisok pálmáinak csendes suttogását. Néha egy vad suhant el feketén a hold fényes éjszakában, hosszú barázdát hagyva maga után. Újra csend lesz megint. Csend illett ebbe a nagy temetőbe, ahol elpusztult karavánok csontjai fehérlettek borzalmas csillogással és három égbe-szűrő piramis takarta a fáraók múmiáját.

Messze ahol az égbolt kergetődző csillagai csak annyira látszottak lenni a földtől, hogy egy gyermekkéz elérhette volna, egy óriás, hallgató kolosszus állt. Üveges szemgödreivel, veres porphyrkő arcával, belebámulva a sivatagi éjszakába, állt a Sphinx. Körülötte az oltárok piros, kék, zöld lángjainak füstje kavargott és szállt az imádó ének hangjaival. Népek tüntek, népek jöttek, az oltárok romhalmazzá létek és az ének helyett vad állatok ordítása hangzott. A Sphinxet részben betemette a fűvény. Lábai összetörve hevertek szerteszét. A kövek között vad aloe tenyészett. Csend volt, végtelen.

A csendet hirtelen vad ordítás zavarta meg. A vérszomjas oroszlán hangja eldübörgött, vágatott az éjben és megtört a piramisokon. Robaj támadt. Két vad suhant a Sphinx felé. Elöl az üldözött antilop, utána az üldöző oroszlán. Az antilop remegő teste szinte repült. Hiába, az oroszlán utoléri. Már a Sphinxhez értek, amikor az oroszlán megtorpant és bámulva nézett a piramisok felé, ahonnan egy férfi közeledett. Jobb kezével egy szamarat vezetett, amelyen egy nő ült ruhájába burkolva. A másik kezében hosszú botot tartott. Hosszú útat tehettek meg, fáradtnak látszottak.

A számaron ifjú arcú asszony ült. Karjai között alvó gyermekét tartotta. A gyermek arca mosolyogni látszott, haján a hold sugaraiból glória szövődött. Hallgatva jöttek. A férfi meglátta a Sphinxet, felé ment és megszólalt.

— Mária! Megpihenjünk? Már nem üldöznek bennünket. Három éjjel nem aludtunk. Fáradt lehetsz.

— Nagyon fáradt vagyok. De József, hol akarsz megpihenni?

Mindjárt a Sphinxhez érünk. Ott találunk védett helyet, ahol nem ér a szél bennünket.

Elhallgatott és gyermekére nézett. Örült a lelke ha nézhetett, hisz azért menekültek hazájukból. Újra szólt Máriához:

— Mily édesen alszik gyermekünk.

— József! Az Ő mosolyában egy világ van. Ha te nem látsz álmot, most halvány arcát nézhetnénk. A kicsike ajkakon a halál nevetése ülne. Hála Neked Uram!

— Hála! Imádat, örökre . . .

A kisdud arca még szebben mosolygott. Felnyitotta szemét és a két csillagból szent béke sugárzott. Kicsiny kezeivel játszadozni kezdett Mária leomló fűrtjeivel és nevetett édesen.

A Sphinxhez értek. József megállította a szamarat és lesegítette róla Máriát. A szamar fejét sem rázta meg, csak állt és lassan elaludt. József a Sphinx alatt egy üreget talált, amely nem volt a föld színénél alább. Itt nem érte őket a szél. Pokrócot terített le a földre. Párnául összehajtott palástját tette. Mária lefeküdt. Kis gyermekét is maga mellé fektette. Nemskára az Úr nevével az ajkán elaludt.

József az üreg előtt, leült egy nagy köre. A végtelenbe nézett, ahol a csillagok ragyognak. A menekülésre gondolt. Egy éjjel az Úrangyala megjelent előtte és figyelmeztette, hogy Máriával és gyermekével Egyiptomba meneküljön. Megfogadta az Úr szavát és menekült.

Hallani vélte a betlehemi kisdudok jajsavát, az anyák rácheli siralmait. Ha nem menekül, akkor ő is gyermekét sirathatná.

Imádkozni kezdett, sokáig, hosszan. Amint imádkozott az oroszlán, amely eddig bámulva nézte a családot, békésen József lábaihoz feküdt. József lábaihoz feküdt. József elaludt.

A Sphinx körül zene röpködött, mintha rejtett húrokon puha angyalkezek játszottak volna. A sivatag megélnéült. A vadak mind a Sphinxhez gyülekeztek. Az antilop is az oroszlán mellé feküdt. Az ádáz ellenségek, a gyilkos állatok békén pihentek egymás mellett. Nem a Sphinxnek hódoltak, nem a porladó, mulandó kőarcnak, hanem a gyermeknek, aki békésen elaludt, akinek mosolya békét hozott a lelkek sivatagjába.

— Azon az éjjelen, angyalok énekeltek a sivatagban . . . Minden örök békéről álmodott.

Gondolatok.

1. Nincs nevetségesebb, mintha valaki dicsőséget keres mellékes úton.
2. Ugyanezen hűr, mely hárfán hangjával szíveket elbájol, ha ivre vonod, öldöklő nyilakat vethet. — Arra, hogy az élet vagy a művészet körében hatást gyakoroljunk, ugyanazon tulajdonságok szükségesek: erő és lahjlékonyság.

Ambrus Béla, Esztergom.

Ünnepi beszéd

az egri érseki róm. kath. tanítóképzőintézet Mária-Kongregációjának december 7-én tartott Immakulata ünnepélyén. Mondta: **Monszport József** V. éves tj.

Advent van, az emberiség várja a Megváltót. Igen, a holnapi ünnep is biztosít bennünket, hogy el fog jönni s kiemeli az emberiséget a bűnök posványából, elhozza a béke és szeretet melegét a földre, mely szeretet kell, hogy áthassa az emberek szívét, kiolvassza onnan a gyűlöletet, meg hozza a nemzetközi békét s ha szabad remélnünk, 8 esztendő magyar advent után visszaállítja Anyja országának régi határait. Ismét virágos kert lesz híres Pannonia, a Boldogságos Szűznek virítanak majd a csikországi gyöngyvirágok, valamint a Felvidék és Bánát legszebb virágai.

Mily nagy isteni jóság a remény érzete, mily boldogok vagyunk mi, hogy remélni tudunk! Egy becsülettel eltöltött élet után remélni tudjuk az örökkévalóságot, remélni tudjuk, hogy Csonka-hazánk, mely most mintegy félholt fekszik lábainál, megelevenedik, az elszakított testrészek ismét egyé forrnak s a legteljesebb összhangban lesz a négy folyó hármashalom lája.

Szűz Anyánk! Kit a végtelen Bölcsesség kiszemelt az istenanyai méltóságra, kiből a Szentlélek által testet öltött az Ige az emberiség megváltására, Téged kérünk, kiéneked első szent királyunk országát felajánlotta, ki már annyiszor öntöttél gyógyírt e nemzet sebeibe. Egy megtört nemzet fiainak szövege hangzik, a Te fogadott gyermekeid borulnak lábaid elé, kik táborodban működve iparkodunk kiérdemelni a Te pártfogásodat, segítségdet. Adj nekünk erőt, kitartást e kongregációban, honnan nemes eszmékkel gazdagodva indulhassunk a magyar nép fiai közé nevelni, oktatni, a tiszta erkölcs alapján a jövő Nagy-Magyarország alapjait lerakni. „Minden ország támasza, talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész Róma ledűl, rabigába görnyed.” A Szűz lovagias tiszteletével párosult erkölcsös nevelés legyen legnagyobb feladatunk. Édes hazánk joggal elvárja ezt tőlünk, kiknek kezünkben van, illetőleg lesz a nemzet reménye, jövője, ifjúsága. Hivatalunknál fogva viaszlagyságú gyermeki lelkekkel lesz dolgunk, azokba kell majd mélyen belevésni az Isten és a haza iránti szeretetet, tiszteletet, kötelességtudást. Legyünk zászlóhordozói az erkölcsös nevelés gondolatának, akkor leszünk jó kongreganisták, akkor leszünk jó hazafiak. Ne feledjük, hogy a ránk bízott gyermekek földi és örökboldogságáért felelősek vagyunk, mutassunk nekik jó példát minden tekintetben, hogy nyugodtan mondhatjuk, ha majd végóránk közeledik: „Most bocsátod el, Uram, szolgádat békességben.”

Hivatásunk az iskolához köt minket, ott kell tehát dol-

goznunk. Legyen a mi kis világunk égi tűzhely, mely árássa melegét és világosságát, e tűzhely melegében edzzük meg a gyermeki lelket és puhítsuk meg a kemény elfásult sziveket. Mily szép feladat vár a magyar kongreganista tanítóra. Nevelni az erkölcsös életre, Szűz Mária erényeinek követésére, nemcsak az iskolában, hanem mindenütt, ahol alkalma nyílik. Apostolkodni fiúk! Nem jó kongreganista és nem jó tanító az, ki egyedül megy be a mennyországba. Dolgozzunk tehát és ha hazánk ügye úgy kívánja, sorakozzunk a Szűz Máriás zászló alá s ne engedjük, hogy idegenek bitorolják hazánk területét, hogy idegen kertészek más irányban neveljék elszakított magyar testvéreink fiait! Itt mi vagyunk az illetékesek! El innen rablók! Ez a mi hazánk!...

Azt hiszem velem együtt éreztek mindnyájan kedves kongreganista testvéreim, ti is, kik holnap fogadtok örök hűséget a Szűzanyának. Csak jertek fiúk, szükség van rátok! „Egyesülésben az erő” — azt mondja a közmondás. Mutassuk meg, hogy nem vénasszonyok gyülekezete vagyunk, mint ahogy ellenségeink gondolnak bennünket, hanem meggyőződéses, igaz katolikusok, kik elveikért síkra szállnak, dolgoznak, munkálkodni akarnak Isten, a Boldogságos Szűz és a haza legnagyobb dicsőségére. Legyetek vallásos igaz hazafiak, Isten és haza iránt tisztelettudók, legyen elöttetek szent a hazaszeretet, emelkedjete hivatástok magaslatára, itt az iskola falai között nevelkedjete bölcsességben és kedvességben, mint az ifjú Jézus fogadott testvérei. Hallgassatok mindenkor szelid lelkű prézesünk és áldott lelkű tanáraink szavára, kiknek munkáját mi eléggé meghálálni nem tudjuk, kiknek nevelő munkájára azt hiszem, a Boldogságos Szűz teszi majd fel a koronát, miután Isten bölcsessége kiszólítja őket az élők sorából. Az ő tanításaik új életre kelnek bennünk s mi visszük szerte az országba. Így lesz a mustármagból nagy, terebélyes fa, így lesz Csonka-Magyarországból újra Nagy-Magyarország.

Legyen emlékezetes e nap elöttetek és váltson ki lelkeitekben nemes elhatározásokat. Mutassátok meg már itt az iskolai életben viselkedéstelekkel, kötelességtudástokkal, hogy ti a Szűz választott katonái vagytok, hogy szennyet nem tűrtök lelketek ruháján, melyet Krisztus vett meg drága vére árán, alkuba nem léptek soha, a sátánnal szembeszálltok, ha kell, az egész világgal. Szűzanyánkat érintetlen tisztasága a menny királynéjává tette, nem lehet közömbös elöttünk, fogadott gyermekei elött erkölcsünk, viselkedésünk. Az út, melyen haladnunk kell, meg van jelölve, nekünk csak követnünk kell a tövises úton Szűzanyánkat s akkor nem fogják mondani rólunk, sokszor talán lenézőleg: „Ez csak prepa”, hanem büszkén, némi tisztelettel és megbecsüléssel hallhatjuk majd, ez tanítómövéndék, ki tudatában van élethivatásának magasztos cél-

jával, a megteremtett embernek az örökéletre való nevelésével. A tövises úton haladunk, azonban nehéz, sokszor hatalmas akadályok gördülnek majd eléink, nekünk azonban, kik a Szűz zászlaja alatt indulunk az élet csatáját megvívni, nem szabad ezektől az akadályoktól megijednünk, nem szabad a legkisebb szellőre ide-oda hajlanunk, hanem egyenesen, fölemelt fejjel, igazi öntudatos kongreganista jellemmel kell törtetnünk célunk felé.

Berlinben az egyik temető kapuján ez a felírás olvasható: „Ember gondolj a kapun túlra!” Nekünk is kongreganista tanítóknak a kapun túlra, a földi élet kapuján túlra kell gondolnunk, ha azt akarjuk, hogy munkánk nyomán az isteni Mester, a világ legnagyobb pedagógusa ezt mondhassa nekünk: „Jöjjetek Atyám áldottai! Bíjátok a világ kezdetétől fogva nektek készített országot”.

Azt mondtam, ti lesztek a zászlóhordozók, emeljétek azt a zászlót magasra, lássa mindenki, hogy aki rajta van nemcsak Isten Anyja, hanem Magyarország áldott Pátronája. Ápoljátok úgy magatokban, mint a rátok bízottak lelkében a Mária-tiszteletet s Őt lelketekből kivesszini soha sem engedjétek. Ha ez így lesz, akkor hamarosan vége lesz a magyar adventnek, kilűzzük a Szűz-Máriás lobogókat a Kárpátok szent bércére, megszűnik a demarkáció s az Árpád fiainak vérével megszentelt földön mi leszünk az urak „egy ország lesz itt, egyellen s magyar”.

Kérdezgetik ...

Írta: Ambrus Béla V. t. n., Esztergom.

Kérdezgetik tőlem sokszor,
Mért nem lakom városon?
Mért merengek kis falumban
Szinevesztett álmokon?

Nincs itt élet, nincs itt pezsgés,
Csak unalom tespedez,
Hol a lélek szárnyra kapjon,
Nem ez a hely, oh nem ez!

Sokszor hallom ezt a vádat
Kicsiny falum ellened,
És a lelkem, ez a bohó
Csak hozzád vonz, nem feled.

Oh, hiszen a boldogsághoz
Élég vagy te énnekem,
Pásztortűznek enyhe fénye
Csendes, néma éjjelen!

„Bátor leszek”.

Írta: Kanicska Julia III. éves, Esztergom.

Kezeit csókolom! Jó napot! volt az egyszerű, kimért gögös felelet. Irénke szívéből gyűlölte azt, aki most neki köszönt, Szász Pali. Ha valaki megkérdezte volna, hogy miért haragszik Palira, bizonyára nem tudott volna a kérdésre megfelelő választ adni.

Haragudott rá, mert nem kísérgette őt úgy mint a többi fiú. Egyszer, mikor úgy véletlenül hazakisérte, megkérdezte Pali, hogy kitől fél. Talán a tanáraitól. No iszen! Mondhatom bátor gyerek maga, de csak ott, ahol egyedül van! De tévedtem, mert maga még ott is ijedezhet, mert még a saját árnyékától is megijed. De mit is beszélek ennyit! Hisz röviden, egy pár szóval is megmondhatom azt, amit már oly régen megakartam mondani. Azt akartam mondani és most még is mondom, hogy maga „gyáva.”

Ekkép csipkelődött Irénke éles nyelve, nem is sejtve, hogy szavaival vérig sértette Pali. Pali teljesen le volt sujtva. Fájt neki, hogy őt a legjobb, a legbátrabb, a legügyesebb fiút egy leány „gyávanak” nevezte. Gyávanak és pedig olyanak, aki még a saját árnyékától is megijed.

Nem, ezt nem engedhetem meg — tépelődött magában Pali, — hogy ilyen véleménye legyen Irénkének rólam. Ha kell szembe állok a halállal is, de megmutatom, hogy én Szász Pali bátor fiú vagyok.

Esküszöm s három újját titokban a magasba emelte, esküszöm, hogy kivívom magamnak a bátor, a vitéz nevet.

Telt, mult az idő, de az alkalom csak nem akart kinálkozni Palinak. Nagyon boldogtalannak érezte magát s már a sorsot is átkozta, mely ily mostoha hozzá. Végre, nagy sokára megjött (bár ne jött volna). 1918-ban mikor bejöttek a csehek akkor a 17—18 éves ifjakat is vitték, hogy visszaverjék az ellenséget, azt az ellenséget, mely ezt a drága szent földet akarta elfoglalni (sajnos el is foglalta).

Hogy újjongott Pali szíve, mikor fegyverrel a vállán ment az ellenség ellen. Itt az alkalom, ütött a drága, szent, várva-várt óra, hogy lemossam magamról e gyűlölt nevet: „gyáva... Örült és nagyon boldog volt.

Barátai, kiknek szemeiből a félelem volt kiolvasható, kiknek arcát a félelem rózsái pirosra festették, nem tudták elképzelni, hogy Pali miért olyan vig, miért oly jókedvű.

Dübörög az ágyú, pattog a gépfegyver pokoli zsvájjá tömörülve. Pali úgy hallja az ágyú bömbölését, a gépfegyver ropogását, mintha ezer meg ezer ajak kiáltaná féléje e rettegést szót: „gyáva... „gyáva” ... „gyáva” ...

A legveszedelmesebb helyen lehet őt látni, a bátrak között is ő a legelső. Az egyik kitüntetést a másik után kapja. Boldog mosoly ül arcán, ha arra gondol, hogy ezek az érmekek lesznek tanúi, majd ezek fognak tanuskodni Irénke előtt, hogy ő a „gyávának” nevezett milyen bátor volt.

Egy halálhozó golyótól találva, Szász Pali haldokolva bukik le fekete lováról. Ujvári Zoli látva barátja szerencsétlenségét, odarohan s egy forró búcsúcsókot lehel Pali halálverejtékes homlokára. De nini, a haldokló szája mozog. Valamit suttog. E zsvajban alig lehet hallani, amit Pali mond. Szagatottan leheli mondani valóját, barátja kezét görcsösen szorongatva. Mondd meg Irénkének... és mindenkinek... aki engem „gyávának” tartott, ... hogy én nem gyáva... hanem bátor vagyok... Minden erejét összeszedi és folytatja. Bátran halok meg... hisz te látod... Itt elakadt a lélekzete, pedig még valamit akart mondani, de a halál egy fagyos csókjával örökre lezárta azt.

Ujvári Zoli megszorítja a hideg kezét s bosszúért kiáltván, mint egy őrült rohan az ellenségre. Pusztítja a cseheket, mint az oroszlan a pusztát védtelen állatait. De sorsát ő sem kerülte ki, mert egy golyó szíven találja s minden kínlódás nélkül leheli ki lelkét, mely száll, száll fel a magasba az Úr Jézus trónja elé, hogy ítéletet mondjon fölötte.

Meghalt Ujvári Zoli is és elvitte magával Szász Pali titkát. Nem mondta meg senki se Irénkének, se a többieknek, hogy Szász Pali hős volt, aki életét adta a hazáért és egy kis lány meggondolatlan szaváért.

H o l ?

(Heine után.)

Irta: Forgó István IV. éves, Budapest.

Hol talál a fáradt vándor
Majd egykor nyugvóhelyet?
Délvidéki pálmák alatt?
Vagy rajnai hársak megett?

Vagy sivatag homokjában
Temet el egy idegen?
Vagy találok a nyugalمامat
Túlhan a tengereken?

Legyek bárhol, ragyogni fog
Rám Istennek kék ege,
S éjjel világít felelettem
A csillagok serege!

B u d a p e s t e n !

Irta: Gruber László V. éves, Budapest.

Duna mellett nyújtózó óriás! Szépséged bűbajos. Nem tudom, mikor mondjalak szebbnek: ha napfénytől csillog koronád a Vár palinás tetején s fehér hajók, csolnakok siklanak tova a kékes, zöldes Dunán; vagy este, amikor apró fény-szemek pöntözzák be fekete testedet s föléd hajlik a menny csillagos boltozata.

Este vonz a fekete város. Hosszú fény-sávok remegnek a hömpölygő folyam tükrén. Gyenge bűgás neszlik át a sötétben: a város lehelete. Nem pihen az óriás szív, szüntelenül dobog, vonaglik. Ezer meg ezer ember menekült belé, ezer meg ezer fájdalom. Talán ez kinezza? Tengernyi érzés centruma, tengernyi bánat, könny temploma. A levágott tagokkal, az elszakított erekek sok vére elfolyt. De már ismét lüktet, már ismét tombol benne a vér: áramok futnak szét a határok felé. Bár szétfeszítenék!

Csak belső férgeid meg ne fojtsanak te csodálatos város! Küzdelmed folyik ma is a bekerült baktériumvilággal. Csak erre ne fogyasztanád erőidet.

Bűnök pogány, álmok szent városa! Benned rejtőzik a láng, mely fényövet vont elesett csatások fejére. Mért nem gyúl ki már a fáklyád, hogy megláthatnák messze keleten, a Szent Anna-tavánál? S megtudhatnák, hogy a Megváltó jóslata: az ítélet következik. Álmok fakadnak, színes, nagy álmódások az ígéret idejéről. Miért késlekedsz? Miért nem jön a lovag, a királyfi, aki megcsókolná szunnyadó szenvedélyedet? Hallgatsz rémítő sejtelemben. De én látom este, bús éjszakákon, a testedből kipattanó milliónyi villamszikkát. Érzem lázas tested forrongását. Mélyen vájja belém gyökereit a remény. Somogyországból elvonzott delejed. Vágyó, mániákus tekintetek csüggnek rajtad. Csak egy szó a trónoló várból, — s megmozdul a medence népe. Mikor? Elfelested elrabolt kincseinket? A vágyak halnak, a sóhajt, hangot elfújja a szél, a végváriak szava elvesz az éjben. Tudod-e? Hallod-e? Érzed-e halálos csöndességét az elnémult harangoknak?

Szorongva nézem komor palotáidat, a nyüzsgő hangyanevet. Érzem, megfagyok a kőarcok láttán. Hol van ezekben a lélek, a szív? — kutatom szétomló reménnyel. Vagy talán álmodom. — Volt egyszer egy király, akinek országában kőből voltak az emberek... Zsibong bennem a mese. A kőkirály kőarcú népe. A megkövült szívűek.

Két gyermek ballag előttem. Haloványak. Ruhájukat átfújja a szél. Lassan tipegnek, mint a madárfiókák s bámulják

azt a sok fényességet, ragyogást, amivel a város csábít, csalogat. A kicsinyek után lépegetek. Egy kirakat megfogta őket, tele csokoládéval, ördöggel, krampusszal, trombitával és sok más aranyos holmival. Odaállok a két gyermek mellé. — Tanító bácsi! — kiáltja az egyik s mindketten rámismernek. — Kit keres tanító bácsi? — Megfogják a kabátomat szemük csillog, mint a karbunkulus. Nem tudok felelni, varázs fog meg. De a szívem muzsikálni kezd. — Titeket, ti földön tipegő angyalok, titeket kereslek. Ártatlan szívetek fogékony a hitre, a reményre, a szeretetre, ami a nagyok szívéből elveszett. — Könny párázta be szememet. Egy forró csöpp ráhullott az egyik szőke fejcskére, amint megsimogattam a hajukat.

— Jertek haza! — Kézen fogom őket s úgy érzem, felhőkön járok, angyalok vezetnek.

Álmok hídja.

Irta: Hábel Sándor III. éves, Eger.

Régi tüzek húnnya-hunytak,
Téli álom ült a siron
S fölsendült egy hívó nóta:
Bűvölő hang, titkos sípon.
Látó szemre álom szállott,
S megragyogtak új világok
Túl ködökből tornyolt hidon.

Túl ködökből tornyolt hidon,
(Bolygó lábam arra tévedt
Csalogató sipszó után)
Nagy vígságok tornya fénylett.
Arany felhőn hatyuk úsztak,
Álmok, vágyak hívtak, húztak:
Be szép lehet ott az Élet...!

Hogy tán egyszer majd elérem?
Be hazug a gyermekálom!
Arany-felhők sohse szálltak
Ezén a bús, magyar tájon...
Régi tüzek rég kihúnytak,
Cifra álmok megfakultak,
De a sipszót... mégis... várom...

Be szép lehet ott az Élet,
Túl a ködből tornyolt hidon...!
(Szólt a sipszó csalogatón,
lgézőn, várón, hívón.)
Suhant az éj, jött a hajnal
S én zokogva, csapzott hajjal
Ébredtem az álmos siron.

Én Istenem, be régen volt...!
Tizenhárom hosszú éve...
S azóta még mindig kísért
Arany-tornyok messzi fénye...
Azt a sipszót, ó, hogy vártam,
Vak ösvényen mennyit jártam.
Hogy tán egyszer majd elérem!

HIREK.

Az „Esztergomi Érseki Tanítóképző” Kongregációjának karácsonyi ünnepélye. Meghitt, bensőséges karácsonyi ünnepélyt rendezett az esztergomi tanítóképző Mária Kongregációja december 21-én. A kongregáció fiatal, lelkes praesese Pantol Márton főtisztelendő úr vezetésével Halper János praefectus és a fiúk nagy buzgalommal állították össze az ünnepély programját. Az ünnepélyen több tanár úr is részt vett. A „Csendes az éj, szent ez az éj...” gyönyörű dallamával kezdődött az est, amelyen végig a karácsonyi fenséges örömet visszaadó énekék, versek, novellák és egy szindarab — Pantol főtisztelendő úr szerzeménye — szerepeltek. Az asztalfőn üres hely volt a „Láthatatlan vendég”: Jézus Krisztus számára. Ő is velünk volt, éreztük közelségét, hallottuk vidám gyermeki kacaját, velünk énekelt és lelkünk megtelt vele. Boldogan távoztunk az ünnepélyről, emelkedett lélekkel, visszhangos lélekkel: „Dicsőséggel menyben az Istennek.

Mészáros Ferenc, Esztergom.

Az egri érs. róm. kath. tanítóképzőintézet Mária-kongregációja 1928. évi dec. 7-én d. u. fél 6 órakor ünnepélyt tartott. Szép nagyszámú közönség zsufolásig megtöltötte a termet. Legkiemelkedőbb számok voltak: Meiszner Imre főszekesyházi karnagy, tanítóképzőintézeti zenetanár énekszámai, amelyeket az Ő vezetésével adott elő énekkarunk. Azután Monszport József beszédével, majd Kiss László, Bögös László, Hernyák György, Hórvölgyi István és Móvik Sándor szavaló készségük minden erejével iparkodtak az ünnepély szépségét emelni.

Az egri érs. róm. kath. tanítóképzőintézet IV—V. évfolyama 50 taggal belépett az Országos Kath. Tanítótestületbe. Január 1-től 50 példányban jár a „Nemzetnevelés”. Jöjjetek minél többen és járassátok e folyóiratot.

Gondolatok.

3. A tányér-virág is csak addig fordul a nap felé míg fiatal; ha már megérett ez is szomorúan hajtja le fejét.

4. Épen kitűnő embereknek szükséges a vallás leginkább, mert ők érzik igazán az emberi elme szűk korlátait.

5. Mondják, hogy fiatal korában minden ember költő; inkább az öregséghez közeledve válunk azokká, mert mindegyikünk legalább saját fiataltságát látja költői világításban.

Ambrus Béla, Esztergom.

MATHEMATIKA ÉS TUDOMÁNY

Rovatvezető: KÓHALMI GYULA

Kitűzött feladatok!

1. Egyszerűsítsük az

$$\frac{1+x+x^2+\dots+x^{n-1}+x^n}{1+\frac{1}{x}+\frac{1}{x^2}+\dots+\frac{1}{x^{n-1}}+\frac{1}{x^n}}$$

törtet. Mennyi a kifejezés határértéke, ha $(x) < 1$ és n minden határon túl nő?

2. Oldjuk meg az

$$xy + x + y + 1 = 0 \dots 1.)$$

$$yz + y + z + 1 = 0 \dots 2.)$$

$$zx + z + x + 1 = 0 \dots 3.)$$

3. Mennyi ideig tartana az 1-től 6786-ig terjedő számok leírása? (Kísérlet.)

4. Hány 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9-es számjegy szükséges ehhez?

5. Mennyi azoknak az 1-től 200 ig levő számoknak az összege, melyek 6-al való osztásnál első maradékul 1-et, második maradékul 5-öt adnak?

6. A, B, C és D között egy összeg 3:4:5:6 arányban lenne felosztandó. A felosztás azonban 3:4:6:7 arányban történt, miáltal C és D együttesen 728 P-vel többet kapott. Mekkora volt a felosztandó összeg? Mennyit kap mindegyik mind a két felosztás szerint? (Képesítői feladat.)

7. 12 éven át évi előleges betétet teszünk a bankba. Az első évben 1 P-t és minden következőben az elsőnek a kétszeresét. Mennyi pénzünk lesz a 12-ik év végén, ha a kamatláb 5%? Hány %-os kamatra kell kiadni, hogy évi kamatja 480 P legyen? (Képesítői feladat.)

8. A 30 cm. oldalú szabályos hatszöget középpontjából háromszögekre bontjuk és mindegyik háromszög köré kört rajzolunk. Számítsuk ki e keletkezett idomok kerületét és területét! (Képesítői feladat.)

9. Mekkora annuitással törleszthetünk 6000 P-t kölcsönt 4 év alatt, 6 %-os kamat mellett? Elkészítendő a törlesztési tervezet!

10. A szabályos hatszöget, melynek egyik oldala 10 dm., két szembe fordított csúcspontján forgatjuk. Mekkora az így keletkezett test köbtartalma?

Megjegyzés: Az első nyolc feladatot Kiss József bpesti tanítónőképző intézeti tanár ur volt szives rendelkezésemre bocsájtani. A 9. 10. feladatok Kövessy Jenő szegedi tanítóképzőintézeti tanár ur dolgozati példáiból valók.

Az 1. számban kitűzött feladatok megoldásai:

1. 753. (Róma)

3.

$$5. 90x^4 - 55x^3 + 9x^2 + 344x - 240.$$

$$6. \frac{a^2 y x^3}{c^4 z^5}$$

$$7. 3x - 12 = (84 - x)^2; \text{ a részek: } 56, 48.$$

8. Az átlagos évi szaporodás 1'04⁰o.

9.

Megoldók: Berta György V. Szeged,
Stiebel József V. Szeged.

2. 12 tag — Vételár = 432 P.

$$4. x = 5 \quad y = 7.$$

10. 26,037 számjegy.

Tudod-e, hogy...?

Kitől származnak ezen mondások? 1. Wir gehen nicht nach Canossa! 2. Noli turbare circulos meos! 3. Ecce homo! 4. Veni, vidi, vici! 5. A kocka el van vetve! 6. Et tu mi fili, Brute? 7. Eppur si movve! 8. A gárda meghal, de meg nem adja magát! 9. Robespierre, követni fogsz! 10. A haza vesztélyben van! 11. A boszorkányokról pedig, mivel nincsenek, ne tétessék említés! 12. Óreg ember → nem vén ember. 13. L'État c'est moi!

14. Melyik a világ leghosszabb alagútja? 15. Mi volt a neve a Margitszigetnek az Árpád-házi királyok korában? 16. Hány szimfoniát írt Beethoven? 17. Ki alapította a Nemzeti Múzeumot? 18. Ki írta a „Csongor és Tündét“-t? 19. Melyik volt Jókai első regénye? 20. Ki fedezte fel legelőször az elektromos hullámokat? 21. Ki építette a Halászbástyát? 22. Melyik pesti kávéház volt a 48-as ifjak találkozóhelye? 23. Mikor nyílt meg a Nemzeti Színház? 24. Mi a logaritmus? 25. Ki a puskaapor feltalálója?

Az 1. számban kitűzött „Tudod-e hogy...?“ kérdések feleletei:

1. Szibéria — Verhojanszk, 2. Afrika Ny.-i részén, 3. 13°6, 4. 360°, 5. 79° N — 21° O, 6. Como, 1745 február 18, 7. Volta, 8. Vasból, 9. Leonardo da Vinci, 10. Filozófus, 11. Jedlik Ányos, 12. Jedlik Ányos (Hopkinson-Kapp), 13. Puskás Tivadar, 14. Kinában (Kr. e. 2000), 15. A kémiai tudomány felkentése. 16. Schulek Frigyes, 17. Előd, 18. IV. Béla, 19. Balassa Bálint báró, 20. Esztergom, a primási sirbölcsönökön, 21. Tolsztoj Leo gróf, 22. Gounod, 23. Molière, 24. Herczeg Ferenc, 25. 100 éves korában.

Opel rakétaautója.

Írta: Kóhalmi Gyula.

Jules Verne elgondolása a Hold és Föld közötti érintkezésről, Holdba való utazásról ma még nem kézenfekvő és megoldott probléma, de már nem — illúzió.

A rakétaautó működésének megértéséhez a hatás és visszahatás elvének ismerete vezet bennünket. Newton szerint egy kocsi a rajta elhelyezett tartályból kitóduló gőzsugár segítségével mozgásba hozható. A falhoz erősített rugó kihuzásához erő kifejtésre van szükség, mert a rugó is húzza kezünket — ellenkező irányban. A ható erőnek vele egyenlő nagyságú, de ellenkező irányú erő felel meg. A két erő mindig és kivétel nélkül együtt működik.

Még teljesebb fényt derít a rakétaautomobil működésére az alábbi példa: Könnyen mozgó kocsiból löjünk ki löfegyverrel, a kocsi a lövés irányával ellenkező irányú mozgásba jön. Ha a kocsiról gépfegyverrel gyors egymásutánban több lövést eszközölünk, a hatások összegeződnek — gyorsabb mozgást észlelünk. Természetes, hogy a mozgatandó kocsi tömegének nagysága a sebességnövekedésnek rovására megy és fordítva. A kocsi és a gépfegyver tömegének szorzata egyenlő a kilőtt golyók tömegének a kilőtt golyók sebességével való szorzatával.

A fenti előrebocsájtások alapján elképzelhető most már az Opel által épített rakétaautomobil. A kocsi lényegét a löporral töltött csövek (rakéták) képezik, ezeknek begyújtása — a fokozatos sebességnövekedés céljából — nem egyszerre, hanem egymásután történik. Az első kerekkel közelében, metszetében a repülőgép szárnyaihoz hasonló stabilizáló szárnyakat találunk. A rakéták elektromos gyújtóberendezéssel, lábball (kuplunggal) gyújtatnak be.

Az első kísérlet — Rüsselheimben 1927 április 11-én történt; 12 rakétával 400 km. órasebességet érek el. A második kísérlet 1927 május 23-án az „Avus“ versenypályán (Berlinben) történt. A harmadik kísérlet — egy hónap múlva — sinen futó, egyensúlyozó szárnyakkal és önműködő fékkel rendelkező kocsival történt, azonban a gép kisiklott, a rakéták felrobbantak,

tehát ez meghiusult, emberáldozat nélkül. — Azóta Opel újra, fáradhatatlanul dolgozik egy újabb gépen.

— Következnek most még a rakétaépítés elméletének, ennek a Föld vonzóerejével kapcsolatos teóriájának, főleg pedig a rakétarepülőgépnek leírása. Adós maradok ezzel; ha Opel elérte az óránkénti 1000 km-es sebességet, akkor majd folytatom, mert ez a sebesség valóban óriási teljesítmény lesz a közlekedéstörténelemben. Meg azután mire való az a holdba való utaztatás. A földbirtokokért? Opel nem gondol arra, hogy ténykedéseivel újabb földbirtokreformot fog előidézni. Azt hiszem, — és ebben sokakkal egyenztelen vagyok — sokkal jobb volna, ha a sinen szaladó rendszeres rakétaközlekedés segítségével 20—30 perc alatt járhatnánk meg pl. a Budapest—bécsi utat. Ugyebár ez már nem konzervativizmus?

A rovatvezető üzenetei:

Rovatomat most ismét kibővítettem és azt hiszem, szívesen fogadják majd azok, kik szeretnek mindennel — ahogyan mondani szokták — foglalkozni. A tanító az az ember, akinek a leginkább kell univerzális műveltséggel rendelkeznie. Minden körülmények között, még a „jéghátán” is meg kell élnie abban az iszonyú és mégis érdekes vidéki magáraultságában. Ezen rovatomban céлом a tanítójelöltekkel foglalkozni, mindazzal, ami a matematika s általában a reális tudományok körébe vág. Minthogy pedig ebben Straub Ferenc, Kiss József és Kövessy Jenő tanár urak vannak segítségemre, céloimat el fogom érni!

Jelen 5. számunkban kitűzött feladatok megoldási határideje 1929 február 1. A határidőnél későbbben érkező megoldások *nem vétetnek figyelembe*. A megoldások eredményeit a következő (6.) számban közlöm. A rovat körébe vágó életrajzokat, értekezéseket, beküldött feladatokat (megoldásokkal) bárkitől szívesen veszek. A megoldások teljesen kidolgozva, egymás alá írva, tiszta miniszerpapirosra küldendők be. Minthogy érdeklődnek ily irányban: ezen rovatba mindenki (más középiskolás is) dolgozhat. Helyszüke miatt kimaradt, Pécsy: Nagy számok. Jön!

Tetszik — nem tetszik.

Karácsonyeste. Fehér lélek karácsonyi öröme. Édes nyelven, boldog, örömteli érzés röviden, de gyönyörűen versbe öntve. — **Könyörgés...** A bizó lélek hitteli imája, könyörgése. — **Advent.** Szép, hogy II. éves létére ilyet tud írni. Vigyázzon egy kissé a névelők elhelyezésére. Sok helyütt főöslegesek. Ugyanígy az „ő” (ővé) birtokos névmás is. „... csendes kis öregharang...”? Milyen az pajtikám? Képezze magát tovább! Törekedjék a szabatoságra! — **Az egyiknek gyönyörűség...** A lelkigyakorlat felnyitotta szeméd? Igen! Gondolkoztál a megkapó, köznapi életünkben talán közönyfakasztó témán. Lelkedben felrívul a nagy kérdőjel. „Miért?” Megfeleltél rá. Helyesen! Stilisűd szép. — **Esti lemondásom.** „Csillogó kápolnánk csendes... imádságos s oltára virágos”, mint a lelked, ahol ez a dal szövődött. A jobbik részt választottad. — **Flock!** Szerethetted Flockot, hogy ítél róla. Izgalmas vadászkalandot vártam az elsősorok olvasása után. Tévedtem! No de nem baj! Legközelebb olyat írsz ugye? A magyar fiúnak „édesapja” van nem „apukája”. Flockról még annyit: szépen „jelmezted”. Egészen ráismertem. — **Gyermekemlékek.** Versnek szép, emlékek még inkább. Vannak szép kifejezéseid, Tudsz kevés s óval sokat mondani, tömör lenni. A szép gondolathoz és jó ritmushoz keress szebb, tisztább rimeket. — **Néhány kép az életből.** Ijesztő, lelket remegtető kérdés mered rám sorából. Csak az állat jószívú és önzetlen? Az emberből végkép kiveszett volna ez az érzés?

Sajnos, sok igazságot mond. Talán azért is fáj... — **Dalos csendű este.** Nem kezdő poéta verse. Látszik a szerkezetén és a téma különös, de sikerült feldolgozásán. Tetszik: — **Kezdes.** A téma szép feldolgozása ugyancsak. Stilusa hozzá lapul a tárgyhoz és ez a hozzásimulás valami megható, békés nyugalomba ringat. Ilyen lélekkel lehet „kezdeni”. Várjuk a „folytatás”-t. — **Őszi vágynak.** Enyje! enyje! Mikor leszel vidámabb? Fiatal vagy. Öntsd daiba lelked mosolyát is. Akkor majd nem fáj az élet. Versed szép. — **Gesztenyefánk meseje.** Megtörténhet az életben is ez a „mese”. Vagy meg is történt? Vannak emberek, akik elfelejtik idővel a legjobb barátjukat is. Ez fáj, de nem halunk bele. Kedves, közvetlen hangja van. Stilusa könnyed. Irjon máskor is — vidámabb „mesét”. — **„Iris”.** Ha nem is formaművész, azért a lelke tele van érzéssel. Iparkodik szépen kifejezni, amit mondani akar és ez eléggé sikerült is. Ha a forma is olyan szép lenne, mint mondani-
valója, gratulálnék.

Az alábbi bírálatokat Mészáros Ferenc V. éves írta:

„A tanító úr legkisebbik leánya”. Kedves történet. Megszívlelendő. Az átmenet némely helyen nagyon hirtelen, váratlan. Pl. a második és harmadik mondat között. Párbeszélgetése ügyes. Gyakorlott stilizáló. — **Vetélytársak.** A történet képekbe szedése ügyes megoldás. Elsőben valószínűtlen, hogy az anya ilyen kérdéseket adna fiatal lányának. A „ráérünk arra még”-et már inkább az anya mondhatta volna. Jó az ütközet előtti feszültség és Csáky halálának festése. Viszont nem ideillő az ilyen stilizálás; „notesztől előlve pár sort ír rá...” Nagyon tragikus a vég. Egyik fiú hazajuthatott volna. Bár ez a megoldás nem sablonos. — **„Virágok”.** Napsugaras lánylélek megnyilatkozása. Nem szabad azonban lánykáknak zuzmarás telet emlegetni! Leánylélek mindig üde legyen. Eleget sírdogálunk mi férfiak. Ki fog az élet ezernyi jában kedvre ösztökélni minket, ha leendő vigasztalóink maguk is lemondóan verselgetnek? — A vers kedves, őszinte, hangulatos, képei elevenek; rímei és ritmusa azonban kifogásolhatók. Majd máskor erre is több gondot fordít. — **„Mozaikok Anno 1928-ból”.** Pessimista szemmel nézi a világot. Igaz, igaz, hogy szomorú a sorunk, de az is igaz, hogy sohase lesz jó többet, ha örökké sírunk, Bizalom, kitartás! Reméljünk. A remény éltet, kedvet, ösztönözést nyújt. — Az első és utolsó kép szép, a másik kettő erőltetett. Az meg érthetetlen, minek Kohnnének — valószínű így hívhatják? — a szülőkín bundához hordár? Derűsebb világ szemléletet kérünk, testvér! — **„Álomban”.** Tele van tüzzel, hazaszeretettel. Az utolsó bekezdése kissé zavaros, kapkodás. Egyik-másik mondat túlon túl hosszú. — **„Hugomnak”.** Szép gondolatok. Néhány hiba azonban bántó. „Egy harc van, amit vív egymással jóakaró, gondos, meleg szeretet”. Hol a másik harcoló fél? „A sorsból megírva” — semmi sincs! Szabadakaratom van! Rimelése kezdetleges. Több külső szépségre való törekvést kérek, hiszen gondolata van sok és szép, megfelelő formába is kell önteni azokat. Múgond! — **„Ami nekem fáj”.** Nagyon szép vers. Kár hogy az utolsóelőtti szakasz homályos értelmű. Nem tudjuk, mi a „leányvágy álma”? Erre nem kapunk magyarázatot. Rim kedvéért ne törjünk le darabot a szó végéről (zászla...). Technikája irigyléreméltó. Tovább lélekkel testvér!

A rovatvezető üzenete: Akinek a megjelent munkák bármelyikére valami megjegyzése van, a szerkesztőség elkerülésével közölje velem (Költészkimélés szempontjából.) Ha lehetséges, akkor az e fajta véleményeknek a rovatban helyet adunk.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Minden kedves olvasónknak, munkatársunknak, jóakarónknak áldástaljes boldog üresztendőt kívánunk. — **P. F. Jászberény.** Minden rendben van. Jóakarattal, megérteélssel mindent el lehet intézni. Üdvözet! — **V. J. Budapest.** I. Egyik versed most, másik a következő számban. — **B. J. Esztergom.** Minden rendben. Kivánságaid teljesítve. Fáradozásodért hálásköszönet. — **N. R. és S. G. Eger.** Szives üdvözet és köszönet buzgólkodásukért. Hozzanak még többet. — **A legnagyobb fájdalom.** Ezt nem tartjuk megfelelőnek. Nagyon elvont. A többi jön. — „**Egy soproni II. éves.**” Egyáltalában nem untat levelével, sőt örömet szerez. Küldje csak el verseit, írja alá nevét. Ha jök lesznek közöljük, ha nem, külön levélben megírjuk. Köszönjük a laphoz való ragaszkodást, kérjük, terjessze. — **Ha tudnák...** Az utolsó versszak egy kicsit szabad. Szeretném, ha jobban ragaszkodva az eredeti szöveghez, újra fordítanád. — **Hazám.** Vannak gondolataid, ritmusod elég jó, de még fejlődőnek kell. — **P. J. Eger.** Pajtás! Meggondoltad, mit irtál? Mikor vártál 25-ig a lapra? Az első szám okt. 5., a 2. nov. 6., a 3-4. december 7. jelent meg. Az ötödik is ott van 15-e előtt. Örülök, hogy oly hosszúnak tűnik fel az idő a nagy várakozásban. Minden esetre köszönjük a figyelmeztetést. — **Nép gyermeke:** Nyári est, majd később. — **A lusta diák.** Ritmusa nem jó. A kinrímek egész sora van benne. Tartalmával nem akarjuk Magácskát rossz színben föltüntetni. — **Nyiregyházai névtelen.** Felelj magad a kérdésre: Illik-e, jellemes dolog-e, férfias eljárás-e, jóvendőbeli tanítóhoz illik-e, névtelenül öltögetni nyelvedet? Bizonyára tudtál a dologról már a bírálat előtt. Nem lett volna-e kötelességed, — ha tanítójelölt vagy és a lap javát akarod, már előre figyelmeztetni bennünket? Senkisésem kívánhatja tőlünk, hogy az országban megjelent könyvek címlapjait ismerjük. Köszönjük szives jóakarodat. — **Küzdés.** Köszönjük szives sorait. Örülünk ragaszkodásának. Engem gyönyörrel töltött el kis elmefuttatása, de mások azt hiszem üresnek találják. Eseményt vigyen bele novelláiba. Azokban is hozhat szép leírásokat. Kérünk más munkákat is. — **B. Gy. Esztergom.** A kottát kiadtuk bírálatra. — A mult számunkban beígért kottamelléklet csak most készült el. Minden képzőbe küldünk mutatványszámot. Kérjük a szerkesztőbizottsági tagokat, hogy jelezzék, hány darabra van szükség. Ára jelezve van rajta. — Február hónapban a lap ünnepélyt rendez. Minden intézet idejében megkapja a meghívót. — Második félévben új előfizetést nyitunk. A következő öt szám ára 1 P. — Felkértek bennünket a következő sorok közlésére: **Közhirre tételik,** hogy a karácsonyi szám „Tízpercben” kezdetű vice nem az én sötét koponyámban látott napvilágot. **Bekés.**

A szerkesztőséghez 2 levél érkezett. Itt közöljük teljes egészében, szójatok hozzá január 25-ig. A Magyar Tanítójelöltek tek. Szerkesztőségének! A magyar háza feltámadásában nagyrésze van a tanítónak, mint népnevelőnek. Ő hinti el a hazaszeretet magvát a gyermekek szívébe, mint az egyház az Isten fogalmát és létezését. Az egyház e munkáját sok tekintetben az egységének köszönheti. Az egyház által mutatott egységhez hasonlót vélnék megvalósítani, de ezt csak úgy lehet, ha minden tanítójelölt szíven hordja az ország sorsát és szivesen csatlakozik véleményemhez. Ennek az egységnek célja lenne az, hogy egymástól nem idegenkedve, hanem karöltve, egyetértőleg és örömmel munkáljuk a háza javát. Külsőben is meg kellene ennek az egységnek nyilvánulnia. Ezt úgy gondolom, hogy minden intézet hozzájárulásával egy jelvényt kellene megállapítani, melyet minden tanítójelölt büszkén, látható helyen viselne. (Ajánlanám pl. a közös színű mellszalagot.)

Igy a külsőről is könnyen meg lehetne ismerni a tanítójelölteket. Annál könnyebben megismerhetnék egymást és nem dikiós bemutatkozással, hanem egy szívből jövő „szervusszal” üdvözöljük egymást. Ezek után pedig, mint testvér — mindegy, hogy első, vagy ötödikes — szivesen beszéljenek egymással. Egységben az erő! Fiúk, tömörüljünk! Legyünk testvérek! Pár fillér ne riasszon vissza e szép cél elérésétől, inkább mondjunk le napi 3-4 cigarettáról. Fiúk, tömörüljünk a tanító tekintélyének emelésére és édes hazánk szebb jövőjének biztosítására! Állapítsa meg a T. Szerkesztőség, hogy érdemes-e ezzel a gondolattal foglalkozni? Testvéri szeretettel: **Vasas Fauszt** IV. é. tj.

Mélyen Tisztelt Szerkesztőség! Hűséges előfizetője és olvasója vagyok, a Magyar Tanítójelöltek Lapjának. Figyelemmel kísértem az eddigi munkálkodását és láttam azt a lelkesedést és érdeklődést a tanítójelöltektől, mellyel a lap megjelenését fogadták. Nagyszerű gondolat volt a lap megindítása! Tartsunk össze már ott is, ahol még csak készülünk, a jóvendő pályánkra. Hiszen annyi rosszakarónk van! De most nem erről akarok szólni. Szerény indítványom lenne.

Ugyebár a mi lapunknak az a célja, hogy a tanítójelöltek tehetségeiket kifejthessék. Ez már is gyönyörű eredményeket mutatott fel. Az eddig megjelent versek, elbeszélések, a legérősebb kritikát is kiállják. Felvetem a kérdést: lehetne-e más irányban is alkalmat adni a tanítójelölteknek, hogy tehetségeiket kifejthessék? Pl. lehet-e egy szavaló és énekversenyt rendezni? Mindkét dologra nagy szükségünk van jóvendő pályánkon. Erre a versenyre, nagyon alkalmas hely lenne Szeged. Sok kiadással sem járna, mert minden versenyző a saját költségén utazna el Szegedre. Sok más haszna is lenne ennek a versenynek. Egymáshoz közelebb hozná az intézeteket, sok fiú megismerné az Alföld nagy metropolisát: Szegedet.

A szerkesztőség kitűzne egy kötelező verset és éneket, melyet mindenkinek el kellene szavalnia, illetőleg énekelnie. Ezenkívül mindenki szabadon választott dolgot adhatna elő. A kötelező verset közölni is lehetne a lapban, hogy mindenki tudomására jusson. Az éneket pedig a legközelebb megjelenő zenemellékletben lehetne hozni. Éppen időszerű lenne. A verseny idejére legalkalmasabb lenne a husvétii szünetben, virágvasárnap.

Kérem az igen tisztelt Szerkesztőséget, hogy a legközelebbi Tanítójelöltek Lapjában ezen gondolatomra választ adni sziveskedjék. Jó gondolat volt-e ez és megvalósítható-e? Ászinte tisztelettel: **Kovács L. IV. éves tanítójelölt, Kalocsa, 1928. december 15.**

Szent István Társulat Budapest, Ifjusági kiadványai.

Édesanyám. *Blaskó M.* (Ára 7.40 P.) A vallásos irodalomban hézagpótló mű. A Boldogságos Szűz Mária életét összefüggően — születésétől mennybeviteléig — ismerteti szépirodalmi alakban, evangéliumi és történelmi alapon feldolgozva. Érdekes, teljesen modern és könnyen folyó elbeszélés. Az író a serdültebb ifjuságnak szánta könyvét, de való a felnőtt olvasópublikumnak is.

A csodák szigete. *Palásthy Marcell.* (Ára 5.30 P.) A mindvégig érdekfeszítő regény két világrepülő izgalmas kalandjain át viszi el az olvasót teljesen újszerű viszonyok közé Jéglutaj földjére, ahol a távoli észak eszkimó törzsének tűzimádó ivadékai élnek egy ismeretlen sziget trópusi világában. Nagy nyeresége ez a könyv ifjúsági irodalmunknak.

Kormos Biri. *Törökne Kovács Hermin.* (Ára 460 P.) Mese és élet, álom és valóság, mai ifjúság és történelem szálaiból fonta össze Kormos Biri történetét a szerző mesteri tolla, amikor megoldotta a nagy problémát: a mai ifjúságot érdeklő irodalom eszközeivel vezetni végig a fiatal olvasót a mult történelmén át a jelen idők révéig. Különösen ki kell emelnünk, hogy az újabb ifjúsági regényirodalomban nagy hiányt pótol azzal, hogy értékes és minden részében művészi könyvet ad a leányok kezébe.

Az esztergomi diák. *S. Bokor M.* (Egészvásznonkötésben 5.50 P.) S. Bokor Malvin legújabb történelmi regénye, az Árpád-ciklus harmadik kötete, ismét a regényes középkort tárja a fiatal olvasó szeme elé. Összefüggésben van az „Árpádvér“-rel, de azért teljesen különálló regény. Gergőnek, az esztergomi diáknak lovagi, ábrándos rajongását írja le Margit, III. Béla király szép leánya iránt. A romantikus álom szétfoszlott: Margit, Izsák bizánci császár boldogtalan hitvese lett, míg Gergő magához illő szép és jó lány mellett találta meg életének boldogságát.

A jegyesek. *A Manzoni.* (Egészvásznonkötésben 8.20 P.) Ez a klasszikus történelmi regény, a legjobb olasz regény és a katolikus szellemű regényírásnak vezérműve. Érdekfeszítő mese, pompás élethűségű alakok, festői olasz tájrajzok, megkapóan hű korrajz bájos közvetlenségű, derűs humorú előadás a fő erényei e remekműnek.

Kántorék Annuskája. *Mézes János.* (Regény fiatal lányok számára. Egészvásznonkötésben 5.50 P.) E regény hősnője küzd, hogy boldog, verőfényes életet megalapozza. Néha szinte a földig hajítja le a vihar sodra, de kacagva emelkedik fel, mert erős talaja szerető és megértő családja, amely körülveszi és hatalmas támasza törhetetlen akaratereje, amellyel minden akadályt legyőz. A „Kántorék Annuskája“ a serdülő hajadonoknak olyan ideális olvasmánya lesz, amelynek párja a ma irodalmában aligha akad.

A felhők kapitánya. *P. Pál Ödön.* (Egészvásznonkötésben 6.60 P.) E regényben előttünk pereg az erdélyi, a dunántúli élet (a Maros völgye és a Balaton), a háború, a kommunizmus, a fény, az árnyék, amelyben nemrég éltünk. Megfogó élményekből, a hitbe fogódzó lélek mélységeiből, a magyar föld, a magyar szív ismeretéből épül fel ez a megrázó és mégis megnyugtató társadalmi regény.

Sivatagban, őserdőben. *H. Sienkiewicz-Bányay K.* (Egészvásznonkötésben 7.40 P.) Két, Egyiptomban élő európai atyának gyermekeit, a 14 éves Szaniszlót és a 8 éves kis Nellit arab szolgák elrabolják szüleiktől. A bátor és találékony Szaniszló minden akadályon átküzdözi magát és minden veszedelemtől megóvjá kicsi társnőjét, míg végre eljutnak a keresésükre indult ismerősükhöz. Érdekfeszítő olvasmány. Különösen az ifjúság fogja haszonnal olvasni, mert a még mindig ismeretlen, rejtelmes Afrika földrajzi, természeti viszonyait jobban és elevenebben ismerheti meg ebből a regényből, mint bármely száraz, tudományos munkából.

A kereszt diadala. *Evetovics Kuno dr.* (Négyfelvonásos ifjúsági zenés színjáték. Füzve 1.40 P.) Nagy Konstantin idejében játszik, de a fővezér családi tragédiájában összesűrítve, szóban, dalban, zenében megelevenedik az első 3 század szellemi, lelki küzdelme, viaskodása s végül diadalmaskodik a kereszténységnek világot megújító csodás hatalma. A darab előadásának megkönnyítése céljából mellékelve van az énekszámok kottája is. A zongorakivonat és zenekari partitúra dr. Kalovits Alajostól kölcsönözhető. A zongorakivonat kölcsöndíja 20 P., a zenekari partitúráé 40 P.

Karácsonyi misztérium. *Feysz Hugolin.* (Bibliai színmű 2 előképpel, 7 felvonásban. Füzve 1.40 P.) Feysz Hugolin e művében fantáziaszülte epizódok helyett a történelem tényleges és megragadó mozzanataival ülteti körül a karácsonyi nagy eseményt. Drámai erő lüktet benne s emelkedett dikciók domjnálják. Nem vérszegény kis pásztorjáték, hanem valóban hiten, történelmen s irodalmon felépülő nagy misztérium.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK

LAPJA

ELŐFIZETÉS: FELELŐS SZERKESZTŐ: SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE: 250 P. DEAK BÁRDOS GÁBOR KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM: 25 FILL. EGY SZÁM: 25 FILL. TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED.

Egen, 1927.

Blanza I.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 2-50 P.
EGY SZÁM 25 FILL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DEÁK BÁRDOS GÁBOR

SZERKESZTŐSÉG:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED.

TÁRSSZERKESZTŐK:

Kiss Ferenc V. é. és Kovács István V. é.

Szerkesztői bizottsági tagok:

Baja:	Klingler Rezső III. é.
Budapest I. ker.	Grúber László V. é.
Budapest II. ker.	Sáfrán Györgyi IV. é.
Budapest VIII. ker.	Budai László V. é.
Csurgó:	Lantos Hilár V. é.
Eger:	Hornyak György V. é.
Esztergom	Bartal Györgyi III. é.
Esztergom:	Bognár János V. é.
Győr:	Bécsy Attila IV. é.
Jászberény:	Sándor László V. é.
Kalocsa:	Hütter Lipót V. é.
Kecskemét:	Matkovics Erzsébet IV. é.
Kiskunfélegyháza:	Békés István III. é.
Kőszeg:	Ródig Tibor III. é.
Miskolc:	Andók István V. é.
Nyiregyháza:	Kiss Lajos V. é.
Pécs:	Weszely Margit V. é.
Pécs:	Lengyeltóti János IV. é.
Sopron:	Varga Irén IV. é.

Kérem a többi intézetet is, hogy a szerkesztői bizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

A kiadásért felelős: HORVÁTH B. KRISTÓF

Ünnepi beszéd.

Elmondta: Deák Bárdos Gábor V. éves. A Magyar Tanítójelöltek Lapja ünnepélyén.

Mélyen Tisztelt Közönség!

Nagyon megtisztelő rámnézve, hogy szólanom lehet ezen a helyen és ez a megtiszteltetés nagyobb, mint érdemem és a feladat, mely jelen esetben reám vár, nagyobb, mint erőm. A M. T. Lapjának az étellel való kapcsolatáról szeretnék néhány szót mondani.

Három éve, hogy mi, mostani V. é. összedugtuk fejünket és megalapítottuk a M. T. Lapját. Ha most három év után visszagondolok vállalkozásunkra, nagyon merésznek tartom. De az eredmény mégis megjött. Magyarország legtöbb képzője csatlakozott hozzánk és lapunk ma országos lappá fejlődött. Szeretném ezt a folyamatot összehasonlítani az ősemler munkájával, ki az ő két száraz fapálcikáját dörzsölte s amint mondják, lángrollobbant. Hiába rejtegette, hiába akarta magának megtartani az áldást hozó elemet, eljöttek hozzá és ki szépszerével, ki erőszakkal megszerezte tőle a kincset. Nekünk is egészen előlről kellett kezdenünk, hisz példát nem láttunk sehol sem. Igaz, mi nem rejtegettük lapunkat, sőt felkínáltuk, hogy abban a munkában, melyet magunk elé tűztünk, mások is részt vegyenek.

Mi tanítójelöltek vagyunk. Maholnap mint tanítók megyünk ki az életbe, elhelyezkedünk városban, falun, vagy tanyán és a család ránk bízva legdrágább kincsét, gyermekét, a nemzet örök reményét, az ifjúságot. Nagy feladat elé állít. E gyöngye emberpalántákból embert, jellemes embert, egyházát és hazáját szerető, felebarátját megbecsülő és segítő embert kell nevelnünk. Felteszem a kérdést: Melyik hivatás az, mely ennél nehezebb munkát követel, melyik hivatás az, mely jobban követeli a tudást, a jellemet és jó hazafit?

Amilyen fontos a fánál a virág és a gyümölcs, épp olyan fontos a magyarságnak a nemzetevelés! A fa lebocsájtja gyökereit a föld

mélyébe, ott keresi meg azt, ami életfenntartásához szükséges és egy különös vegyi processussal azt a piszkos sarat átváltoztatja virágaiban a legrikítóbb színekké.

A nemzet gyökere a kis gyermeki lélek, melyből a tanítójelölt lesz hívatta embert faragni. Embert, ki megállja helyét itt a földön és eléri célját a másvilágon. Ez nekünk, jövődöbéli katolikus tanítóknak célkitűzése, hisz oly intézetnek vagyunk növendékei, mely büszkén viseli homlokán a királyi katolikus címet! Az elméleti tudást, a tudásnak közlési módját: a módszert megtanuljuk az iskolában. A vallásos és hazafias lelkületet belénk öntik tanáraink az intézetben. Ellátnak bennünket jó tanácsaikkal is az élet számára. De azt is mondják, hogy az életben sokkal több kell: jellemes, minden nehézséget leküzdő, kollégákkal együtt dolgozó, önmagát tovább művelő, akaraterős ember kell!

Ennek az embernek kialakítását tűzte ki céljául a M. T. L. Azért kezdjük már most munkánkat, hogy majd akkor tettekre szeljenek álljunk. E munkánknak tere a M. T. Lapja.

Pásztortűz tehát a M. T. L. mely köré melegedni gyűlnek össze Magyarország jövődöbéli tanítói, hogy boldogan egymásra találva, kifejlesszék már most tehetségeiket és mint a magyar nép vezető csillagai tündököljenek a szomorú magyar éjszakában.

Zászló a M. T. Lapja, melyben kell, hogy minden tanítójelölt az ő szíve zászlajára ismerjen. És örömtől reszkető szájjal mondani ki, hogy a M. T. L. kürtszava ismét egygyé tette a magyar tanítójelölteket, hogy közös akarattal és egy cél eléréseért küzdjenek és majd az élet tengerén, akár dúsan megrakott hajón, akár kicsiny sarkán evezzen kikötője felé, célját minden tekintetben elérje.

És talán nem volt szerénytelenség tőlünk, ha a M. T. Lapja feladatának tartjuk, hogy bennünket, a tanítónemzedéket, megismerjenek. Lássák a szülők, hogy a képzőintézetekben komoly munka folyik, hogy a jövődöbéli tanítók a kötelező tanításon kívül szorgos munkával, önképzéssel is foglalkoznak — hogy az intézetekből minden tekintetben megfelelő emberek kerülnek ki.

Látván ezt a szülők, bizalommal adják gyermekeiket ilyen emberek kezébe, mert tudják, hogy ők jellemes, vallásos, hazafias és erkölcsös emberekké nevelik őket.

Szépen mondotta a költő, hogy «Minden állam támasza és talpköve a tiszta erkölcs, mely ha megvész, Róma ledől s rabigába görbed.» A M. T. Lapjának tanítógenerációja neveli azt az ifjúságot, mely éppen jellemességével és erkölsi felfogásával támasza és talpköve lesz a nemzetnek! S amely felfogás következtében testi és lelki energiáját megőrizve képes lesz mindnyájunk álmát és örök vágyát, Magyarország feltámadását megvalósítani!

Ajda Isten, hogy úgy legyen!

SZÉPIRODALOM

Pétör megérkezett . . .

Írta: Kisházy Mihály IV. éves.

Sétálgattam az utcán. Velem szembejön egy legény és egy leány; a plébános urtól jönnek, jegyesoktatáson voltak. Nem-sokára — talán 2—3 hét múlva — már úgy jönnek ki, mint férj és feleség a templomból, hogy azután együttesen küzdenek a jövődö boldogságért.

Ezekről eszembe jutott egy másik pár, akiket a Gondviselés igen széjjelvezérelt egymástól, amennyiben ebben a pillanatban valószínűleg ellenlábások. Pedig abban az időben mindenki egymásnak szánta őket. De Sulyok Barabás Pétör kivándorolt Amerikába. Julis pedig itthon maradt: szolgál. Sokszor találkozom vele; szomorú, de mindenkivel szemben kedves. Valamikor nagyon szép lány lehetett, de az idő nem megy el nyomtalanul: öregszik. Rossz nyelvek beszélik, hogy 25 éves. De őtöle még ezt nem hallottam, hát nem is hiszem.

Sulyok Barabás Pétörre is jól emlékszem még. Negyedikes elemista voltam, amikor utoljára láttam. Olyan kis, zömök, köpcös ember volt. Ha az volt a sorja, hát dolgozott három legény helyett is, ha úgy hozta a sor, mulatni is tudott úgy, (Falun ez is érdem . . .) hogy ritkította a párját. Ha ünnepélyesebb alkalommal az Icíg «temploma» megtelt úgy, hogy már a legényeknek szűk volt a «nagyterem», hát ő csinált ott helyet, csak hogy akkor egypáran a szenvedő alanyok közül lepedőben következtek haza. Persze hát ez tekintélyt is biztosított neki . . .

Máskor azonban igen jó ember volt ő. Még a legyet is csak akkor bántotta, hogyha az orrára, vagy a fülére repült, mert ezt a két tulajdonát soha nem hagyta bántani.

Lakott akkortájt — azaz, hogy még ma is ott lakik — egy nagyon gazdag ember. János bácsi volt a neve, aféle kurta nemes. Önála szolgált már Pétörnek a nagyapja is; ő sem ment tovább, megmaradt régi gazdájánál. Talán az elődei érdemeinek köszönhetette, hogy ő csak belső munkát végzett — udvarosféle volt. Dolgozott is meg nem is, de azért csak megkapta azt a fizetést, amit a többi béres, amellelt — mivel árva is volt — még valahogy a családhoz is számítottott.

Ugyancsak János bácsinál szolgált Julis is. Még akkor 17—18 éves volt. Ő is árva volt már. Édesapja meghalt még a háboruban. Őt pedig az édesanyja tartotta el egy darabig. Egyszer

aztán, mikor János bácsiéknál mosott, meghült. Hamarosan meg is halt. Így aztán a gazda erkölcsi kötelességének tartotta, hogy a lányról gondoskodjék — megfogadta szolgálónak.

Péterrel azután a lány nagyon jóban volt. Talán azért, mert ösztönszerűleg keresett magának egy hozzá hasonló embert, aki-ben megbízhatott. És ez az ember Pétör volt.

Ahogy nőttek, növekedtek, mindig jobban és hangosabban kezdtek az öregasszonyok beszélgetni róluk; hogy milyen egy pár lesz belőlük, még az Isten is egymásnak teremtette őket! Lassan-lassan már a két cselédnek szemébe is mondták ezeket. Először meglepődtek, elpirultak. De azután kezdték ők is természetesnek találni a beszélgetést, pletykálgatást. Maga János bácsi is kezdett már komolyan gondolkozni rajta. Mondogatta is: — Kiházásítom ezt a két cselédet úgy, mintha a gyerökeim lennének! — De ember tervez, Isten végez. Julis mondott egyszer Pétörnek valamit. Hogy a Pétör nagyorru. Ezt már Pétör nem szenvedhette el. Azonnal kikérte a hátralévő bérét. Este nagyot mulatott, reggel pedig már a hetedik határban járt. Azóta nem látták a faluban, csak egy Pesten dolgozó munkás mondta, hogy találkozott vele a fővárosban, akkor már Amerikába készült... Pétör elment...

II.

Egy napon egy kis gimnázista tanítvánnyal foglalkoztam. Nagyon meleg volt, s ráadásul a gyerek sem árult el sok tudást, hát bosszankodtam. Még harapófogóval sem tudtam volna talán belőle egy becsületes mondatot kiszedni. Éppen a büntetés egy nemén kezdtem gondolkozni, amikor irtózatos láрма kerekedett. Kirohantunk a hűvös szobából mindketten, mert azt hittük már, hogy újra betörtek az oláhok. De nem ez történt, csupán Kati néne, a falu amatőr alapon működő rádiója csapott ilyen lármát. Már a kapuból kiáltott a tanítványom mamájának, de mivel ő történetesen nem volt otthon, a szakácsnőhöz fordult:

— Jaj, Örzse néni, szörnyű nagy ujságot mondok! De először adjon egy kis paprikát, meg egy kis sőt — ezt az utolsó gondolatot már azonban lényegesen alacsonyabb hangon mondta, érthető okból.

Örzse néni azonnal hozzálátott a kért dolgok kereséséhez, de közben nem minden érdeklődés nélkül kérdezte:

— Na! Micsoda?

Kati néni megint igen-igen magas hangon kezdett beszélni:

— Ugy biz a! Megjött a Pétör! A Sulyok Barabás Pétör! Egyenesen Amerikából.

— Öszt messze van az?

— Bizony, mer' még hajóval is jött. Én azonnal megismerem. Olyan szép uri ruhában van, hogy még a földesur is megbámulta, amikor beállított hozzá.

— Hát oda is elment? — kérdezte növekvő érdeklődéssel Örzse néne.

— Első dolga volt Icig «temploma» után. Osztán pénze is van sok. Azt mondja, hogy földet vesz, oszt megházasodik.

De erre aztán Örzse néne is felpattant:

— De ki is kaparom ám a szemét, ha nem Julist veszi el! Mert az a lány ütöt várta; férhöz mehetett vóna, de ütöt várta, mert szerette.

— Ugyan, hát nem is hagy má' beszélni! Éppen azt mondja ő is, hogy Julist veszi el. A Julis olyan boldog, hogy azonnal összetörte az egyik tálat, amikor meghallotta. Már estére meg is tartják az eljegyzést.

Itt Kati néne nagyot fujt. Már kezében volt a só, paprika, indulni akart. Sok helyen kell még leadni a nagy ujságot.

Most bátortalanul fordultam hozzá:

— Mondja Kati néne, honnan tudja maga ezeket?

— Nahát! — sipította el magát. Hát azt hiszi maga, hogy én hazudok? Jegyözze meg magának, hogy arra, amit én mondok, mérget vehet, mert az olyan igaz, mint a... a...

Nem fejezte be; otthagyt.

Én is abbahagytam az «óraadást». Nagyon meleg van, nem lehet tanulni, — indokoltam meg. Hazafelé menet, már minden harmadik-negyedik kapuban összebújva sugtak-bugtak a ráérő asszonyok, hogy hát ez szép volt a Pétörtől.

...Három hét múlva egy nagyon szép nászmenet jött ki a templomból. Boldog vőlegény, aki azt gondolta, hogy ő az a személy, akire egy leány — a falu legszebb lánya — nyolc évig vár... Boldog menyasszony, aki azt hisz, hogy ő az a lány, aki haza tudja vonzani a világ másik végéről is a gazdag legényt, akit ő szépségével örökre magához tud láncolni...

S talán egyik sem tévedett...

A cserkészliliom.

Irta: Gáncsov Károly, V. éves Szeged.

Zöld cserkész ruhámon ragyog a liliom,
Nézem, ölelgetem, szívemre szorítom;
Egyszerű kis virág, nincs nagy ékessége,
De lelke hű képe szentelt lényessége.

Három picit szirom, a korona tartja,
Ha ránézek lelke szent öröm dagasztja,
Olyan e kis jelvény, mintha kereszt lenne,
Glóriát sugárzó szent öröm van benne.

Legyen százszor áldott, ki mellemre tűzte,
Belőle sugárzik a szemem ezüstje,
S liliomos, fényes, arany ragyogása:
Üde ifjú lelke tiszta mosolygása.

A tanító ur levele.

(Elbeszélés.)

Irta: Bécsy Attila IV. éves Győr.

Nem mai történet ez, régen elmúlt. Nem is itt, hanem messze volt. Nem is mese ez, hanem végig igaz valóság.

Az öreg Duna lassan hömpölyög Esztergom alatt, csendesen suhognak a fák. Az idős város kopott, régi épületei között volt egy, amit most lebontottak, a Kir. Kath. Érseki Tanítóképző intézet. Ebben az épületben hajdan más élet volt. Pár évtizeddel ezelőtt itt diákoskodtak a most már idősebb tanítók. Ők talán többet próbáltak a nehéz időkből, mint mi. A fiuk szerették egymást, össze is szokhattak, mert már a negyedik évet töltötték együtt ebben az intézetben.

A tanulók közül többen az internátusban laktak s a zárdában étkeztek. Közöttük is, mint köztünk, voltak vidámabbak, komolyabbak. Tréfás csintalanságával kivált közülök egy, már kis természeténél fogva is. Ez a prepa (ott répaszoknak hívták őket) szintén a zárdában étkezett.

Év vége felé járt az idő, mikor a zárdába egy halvány arcú, fekete hajú szép lány került. Erről a lányról az a hír járta, hogy teljesen árva. Apja hajós volt s a Dunába fúlt, anyja már ezt megelőzőleg súlyos betegségben halt meg. Az ő sápadt arcáról sem mosolygott az egészség. A fiuk többször beszéltek róla. Szegényen segíteni akartak. Egyikük, az a csintalan, kieszelte, hogy ír a nagybácsijához Budapestre, nem fogadná-e fel gyermekei mellé nevelőnek. Ugy van — úgy van! kiáltották a többiek. Legalább egészsége, hangulata helyreáll újra!

A nagybácsi kedvesen fogadta a szegény árvát. Többször beszélgetett is vele. Egyszer az amugy hallgatag leány azt kérdezte: Kinek köszönhetem, hogy ilyen kedves helyre kerültem? A nagybácsi nehezen felelt: «Kisasszony erre nem felelhetek.»

Elérkezett a képesítő vizsga. Mindnyájan szerencsésen tanítók lettek. A bankett után könnyes szemmel búcsúztak a fiúk egymástól. Mindenkinek a jövőn járt az esze. A sok szép szándékot, tervet mind megvalósulva látták. A kis vidám tanító úr is felkereste nagybácsiját.

— «Majd Tolnára még tanítónak». — mondta az ebédnél. Jó állás he? (tanfelügyelő volt). Nagy gazdaság! Minden, minden, ami kell!

A kis faluban szívesen látták a tanító urat. — «Kiváló mun-

kát végez!» — mondta a jegyző úr. — Lám, méheket is tart! Gazdálkodik és nagyon szépen gyarapodik.»

Nagy, fekete levelet kapott a tanító úr: a nagybácsi hirtelen meghalt. Két gyermek árván maradt a nevelőnővel. A tanító úr hosszasan gondolkodott, majd leült asztalához írni. Irt, irt soká, egyszer csak megállt egy szónál: magát pedig ... várom!...

Az öreg Duna lassan hömpölyög Esztergom alatt, csendesen sutognak a fák...

A cseréppipa.

(Elbeszélés.)

Irta: Varga Ilona III. éves, Győr, Sz. Orsolya zárda.

Hajnalodott. Mindíg magasabbra és magasabbra emelkedett az a vörös fénysáv, az égbolt peremén, ami a nap közeledtét jelzi.

Megérezte ezt az öreg tanyai juhász, — hiába, az ilyen pásztor népnek van egy hatodik érzéke — és szélesre kitérte az istállóajtót, megjelent a küszöbön. Kémlelő szemekkel nézi az ég alját, aztán széles mosollyal megállapítja, hogy szép napunk lesz ma.

— De ejnye, azt a héccer rikkantós sárgarigóját, hát hun lehet az én pipám? Az én féltve őrzött öreg cseréppipám? Hát persze, a gyerek, .. ki is lenne más ... csak kerüjön a kezem közé.

Azzal megindul a lakóház felé s nézi erősen a homokot, mintha az áruló lábnyomait keresné annak a haszontalan dohányos szájú gyerekeknek.

Mikor a cserényhöz ér, kiperdül ám csak az anyuk az ajtón, mintha bizony most lenne fiatal menyecske. Minek ugrándozik e' meg vénségire, dörmögi magában, mert hát ha az embernek rossz kedve van, minek örül akkor az asszony.

— Hát a gyerek hun van? — veti oda csak amugy félvállról.

— Nem tuggya kigyelmed, — pörög már az asszony nyelve — hogy vasárnap minden igaz keresztény bemegy a városba istentiszteletet hagatni. Oda van a gyerek is. Persze maga istentelen, talán tíz éve se ment má templomba. Maga miatt kell nekem is itthon kuksúnym. Pedig minden vesárnapra előveszem a régi, szép selemviganómat.

Hessent egyet a juhász, mintha csak egy légy csípte vóna meg, szünycgdongás még a napig se hallikel, hát még az ü fülhöz, hun van az attúl.

Azzal szótlanul megindul a nyáj után. A magyar ember keveset beszél amúgy is, hát még mikor haragszik.

Delelőre jár már a nap, mikor az akácok sarkánál kibukkan ám a gyerek. Oda pislant az öreg, csak úgy félszemével, nem engedí

azt meg a magyar büszkeség, hogy észre vegye előbb, mint, hogy köszönne az idésapjának.

Ejnye a sárkányfajzatát, még füttyül is, nem érzi, hogy írja haragszik az apja.

Megvetőleg rándítja össze a szemöldökét, ... mai fiatalság. Gondol is az most arra, hogy rossz fát tett a tűzre, hogy elvitte az apja gondfelejtőjét, a cseréppipát. De már ahun van ni, itt is áll mellette nagy kézlóbálással, s ráköszön, hogy «Aggyon Isten.»

— Há' — hun a pipám — mi? Ugye e' vitted, aztán összetörted, most meg még ide merészkecc a szemem elé. — Tört ki belőle a reggel óta felhalmozott keserűség, már készítette is a kérges tenyérét, mert még erre is sor kerülhet, amikor megszólalt ám a gyerek, — hogy ki meri a száját még nyitni, — iszen ott lóg a pipa a kigyelmed szájában.

Ejnye bizony, — de hogy a gyerek észre ne vegye, hogy az apja szégyelli magát, rámondít az előbbi hangján, — mi közöd neked ahhoz, e' csavarogja itt az egész délelőttöt, aztán még aszongya nekem nagy bamba képpel, hogy a számba lóg a pipa Persze, hogy ott lóg. Hun lógna máshun. Ott a helye.

De hogyan is találhatta ezt el mindjárt azzal a csavaros eszével, mikor ű, a tapasztalt vén juhász reggel óta nem jött rá.

Gondolkodva végignéz a nyájon, aztán — mostmár minden harag nélkül, — szélnek bocsájtja nagy elnézően, — hát persze, mikor mai gyerek.

Jézusom, én Lázár vagyok!

Irta: Völgyesi József V. éves, Budapest.

Harangoznak zsongnak foly' a könny,
Va'laki bús sötétben száll:
Feltámadásról szól a pap,
Nem lesz örökös a halál.

Ki Lázárt életre kelté,
Kit Naimban áldott a nép:
Vigaszt hoz az Ur nektek is,
A húnyt az életútra lép.

Könnyes nyugodt a gyászszereg,
Csak nekem fáj a pap száva;
Az égvilágba néz szemem, ...
Jajj, ha szóm Hozzá hallana!

Én nem tudok dalra kelni,
Egy halott felém integet ...
Odateszem Lábadhoz
Alvó, virágos szívemet.

Jézusom, én Lázár vagyok!
A lelke sziklasírban áll;
Életforrásra szomjazom
S bilincsbefogott a halál.

Lelkemre hull a sok göröngy,
Talán engem siratnak itt?
Ugy fáj törten, koszorúban
Látni a kert virágait.

Te szántad a Lázár-népet, —
(Mennyi bűnös, poklos halott!)
Amerre jártál Krisztusom,
A nyomor ujjongott, dalolt.

HIREK.

Meleg ünneplésben részesítették tisztelői és diákjai a szegedi Tanítóképző igazgatóját *Dr. Becker Vendelt*, pápai kamarássá történt kinevezése alkalmából. Azt hiszem minden magyar tanítójelölt örömmel fogadja e hirt, annál is inkább, mert pedagógus embert tüntettek ki, olyan pedagógust, kinek pirosgombos reverendája alatt, csodálatos melegséggel dobogó és az ifjúságot szerető szív van.

A Magyar Tanítójelöltek Lapjának ünnepségéről, illetve annak sikeréről a „Szegedi Uj Nemzedék“ alábbi kis cikkét szösz szerint léközöljük: A „Magyar Tanítójelöltek Lapja“-nak ünnepsége. Szombaton délután jólsikerült ünnepélyt rendezett a „Magyar Tanítójelöltek Lapja“ illetőleg annak lelkes vezetősége Horváth B. Kristóf tanár kitünő irányítása és rendezése mellett. Az ünnepélyen Glattfelder Gyula dr. megyéspüspök, valamint Gombkötő Antal kir. tanfelügyelő is megjelentek. Kiemelkedő eseményként kell megemlítenünk Deák Bárdos Gábor felelős szerkesztőnek a lap működését jellemző beszédét, Fekete József V. éves növendék szólóénekeit, a Tanítóképző énekkarának számait, melyeknek betanítása Klazsik Lehel zenetanár érdeme. „Egy óra a dalkörben“ c. kórus nagy óvációt keltett, a lelkes hallgatóság körében. Az énekszámokat Köhalmi Gyula V. éves tan. jel. kísérte. Heckl László konferánszai eleven derüvel enyhítették a számok közötti esetleges hangulatlan-ságot. A közönség meglegedetten távozott a „Magyar Tanítójelöltek Lapja“-nak ünnepélyéről.

A Szűzanya ...

Irta: Szabó István I. éves, Esztergom.

Esti homályban Szűzanya képe,
Mint ha mindig mosolyogva nézne.
Karján a Gyermekkel.
És én igaz hittel
Imádkozom!

Titkot rebegő éjjeli álom
Hít! Ima! Jóság! Ezeket várom.
Tőled ezt megkapom.
Égi anyám tudom.
Imádkozom!

Álmodó éjjek titkos hajnalán,
Álomimát küldök hozzád Anyám!
Ajkamon imával,
Szívemben hálával
Imádkozom!

MATHEMATIKA ÉS TUDOMÁNY

Rovatvezető: KÓHALMI GYULA

Kitűzött feladatok:

1. Valakinek adóssága 4% előleges évi kamatláb mellett 5 év alatt a kamatok kamatjával együtt 10,000 P-re növekedett; mekkora volt a kölcsöntőke?

2. Valaki 15 éven át minden év végén 300 P-t tartozik fizetni. Hány pengővel törleszhetné most, vagyis az első év elején ezen adósságot, ha az utólagos kamatláb 6%?

3. Hány éven át kell minden év elején 4%-os utólagos kamatra 150 P-t a takarékpénztárba tennünk, hogy 1872'51 pengőnk legyen?

4. Hányféleképpen köthető össze telefonnal öt olyan állomás, amelyek közül három-három nem esik egy egyenesbe?

5. Hányféleképpen foglalhat helyet egymásmellett 4 férfi és 4 nő úgy, hogy a férfiak és a nők felváltva következzenek egymásután?

6. Melyik azon végtelen geometriai haladvány, amelynek összege 6, hányadosa pedig $\frac{2}{3}$?

$$7. (-8)^{-\frac{2}{3}} = ?$$

8. Iktassunk 10 és 25 közé 4 számot oly módon, hogy a beiktatott számok az adott számokkal számtani haladványt alkossanak.

9. A és B együtt bizonyos munkát 6 nap alatt végeznének el. A azonban 3 nap múlva megbetegszik és ekkor B-nek egyedül még 7 napig kell dolgozni, hogy a hátralévő munkát elvégezhesse. Hány nap alatt végezné el a munkát mindegyik egymaga?

$$10. \frac{6x+5}{8y+3} = \frac{9x+4}{12y+2} = \frac{12x+5}{16z-5} = \frac{11-6x}{7-8z} = \frac{24y-13}{8z+3} = \frac{12y-4}{4z-1}$$

Az 5. számban kitűzött feladatok megoldásai:

1. Szorozzuk meg a számlálót és nevezőt is x^n -nel, lesz

$$\frac{x^n(1+x+x^2+\dots+x^{n-1}+x^n)}{x^n+x^{n-1}+x^{n-2}+\dots+x+1} = \frac{x^{2n}}{x^n}$$

$$\lim_{n \rightarrow \infty} x^n = 0$$

$$n = \infty$$

mert $|x| < 1$ vagyis $|x|$ valódi tört.

2. Az egyenletek alakjából következik, hogy $x = y = z$.

Az 1. és 2. különbsége

$$xy - yz + x - z = 0$$

$$y(x-z) + x - z = 0$$

$$x \sqrt{z-\text{vel egyszerűsítve}}$$

$$y+1=0$$

$$y=-1$$

$$\text{azaz } x = y = z = -1.$$

3. A relatív feltételek következtében az alábbi megoldásokat kaptam:

$$4^h 50' - 5^h 30' = 6^h$$

$$4. 77 + 137 + 197 = 411.$$

$$5. 0 \text{ kell } 1948 \quad 5. \text{ kell } 3059$$

$$1. \quad 3059 \quad 6. \quad 3039$$

$$2. \quad 3059 \quad 7. \quad 2045$$

$$3. \quad 3059 \quad 8. \quad 1955$$

$$4. \quad 3059 \quad 9. \quad 1948 \text{ jegy}$$

$$6. A) 1092 \text{ P}$$

$$A) = 1213 \cdot 33 \text{ P}$$

$$7. \% = 10 \cdot 6$$

$$B) 1456 \text{ "}$$

$$B) = 1617 \cdot 77 \text{ "}$$

$$8. 1 \text{ kör ter.} = 942 \text{ cm}^2,$$

$$C) 2184 \text{ "}$$

$$C) = 2022 \cdot 22 \text{ "}$$

$$1 \text{ kör ker.} = 108 \cdot 90 \text{ cm.}$$

$$D) 2548 \text{ "}$$

$$D) = 2426 \cdot 66 \text{ "}$$

$$9. a = K \ddot{o} \quad V_n^{p\%/o} = 1731 \cdot 54 \text{ P}$$

$$\text{Kölcsönösszeg} = 6000 \text{ P, } - 6\% \quad 4 \text{ év!}$$

Év	Tartozás az év elején	Kamatra	Törlesztésre	Tartozás az év végén
1	6000'00 P	360'00 P	1371'54 P	4528'46 P
2	4628'46 "	277'70 "	1453'84 "	3174'62 "
3	3174'62 "	190'48 "	1541'06 "	1633'56 "
4	1633'56 "	98'01 "	1633'53 "	0'03 "

$$10. K = 3140 \text{ o/m}^3$$

Megoldók: Berta György V. Szeged.
Stiebel József V. Szeged.

Tudod-e, hogy ...?

- Ki írta a «Szív» című regényt?
- Ki volt Magyarország első kormányzója?
- Mikor alapították a Benedekrendet?
- Hol született Bacsányi János?
- Melyik királynak volt a felesége Gizella?
- Hogy kezdődik a «Gesta Hungarorum»?
- Hány évig uralkodott János király?
- Mi az aranygyapjas rend jelmondata?
- Ki írta V. László magyar királynak nevelési útmutatásokat?
- Ki volt erdélyi trónkövetelő?
- Hol halt meg Dávid Ferenc?
- Ki volt a három kassai vértanú?
- Melyik magyar gróf járt Madagaszkárban?
- Ki fedezte fel a magyar-lapp rokonságot?
- Ki volt a sakkozógép készítője?
- Ki írta a «Kondorosi csárda mellett» című nóta zenéjét?
- Melyik zeneszerzőnk írta a «Báthori Mária» c. operát?
- Kihez írta Petőfi «A szerelem gyöngyei» című versciklusát?
- Kitől kapták a Petrovicsok (Petőfi ősei) a nemeslevelüket?
- Ki volt II. Rákóczi Ferenc keresztapja?
- Melyik magyar bíboros lett csaknem papa?
- Hol van eltemetve Lóczy Lajos?
- Ki volt a fraknói vár?
- Milyen címe volt II. Rákóczi Ferencnek?
- Kihez írta Mikes a levelet?
(A kérdéseket Kiss Ferenc szegedi V. tan. jel. bocsátotta rendelkezésemre.)

Az 5. számban kitűzött Tudod-e, hogy ...? kérdések feleletei:

- Bismarck. — 2. Archimedes. — 3. Pontius Pilatus. — 4. Julius Caesar. — 5. Julius Caesar. — 6. Julius Caesar. — 7. Gallilei. — 8. Cambrone, a gárda ezredese. — 9. Danton. — 10. Kossuth Lajos. — 11. Köny-

ves Kálmán király. — 12. Jókai Mór. — 13. XIV. Lajos. — 14. New-Yorkban, (29,400 m.) 15. Nyulak szigete. — 16. Kilencet. — 17. Gróf Széchenyi Ferenc. — 18. Vörösmarty Mihály. — 19. «Hétköznapiak». (1846). — 20. Herz. — 21. Schulek Frigyes. — 22. Pilvax kávéház. — 23. 1837. — 24. Az a kitévő, amelyre az alapot emelni kell, hogy eredményül a megadott számot kapjuk. — 25. Schwartz Berthold.

Megoldók: Virágh Margit IV. Kecskemét. Herbay Ilona Budapest II. ker. Pál Mária Budapest II. ker. Szőlgyémy Borbála III. Esztergom. Zapády Gabriella III. Eger. Steigerwald János II. Szeged.

Kirándulás a komlói bányába.

Alig kezdtük meg az iskolai évet, már is egy kellemes élvezetben volt részünk. A tanári kar határozata folytán, elmentünk kirándulni az ujonan felfedezett gyógyforráshoz Sikondára.

Korán reggel indultunk s már 9 órakor rendeltetési helyünkön voltunk. A kacagó leányoknak vidám seregét, azonban csakhamar elhagytam két barátnőmmel együtt. Mi ugyanis már láttuk a fürdőt, azért hazamentünk, a Sikondától egy órányira lévő Komlóra.

Othon nagy örömmel fogadtak. Reggeli után azon tanácskoztunk, vajjon mivel töltjük el a napot? Erre nagyszerű ötletem támadt. Menjünk a bányába! Lett erre öröm, amelybe kis félelem is vegyült.

A bányalátogatásra az engedélyt megkaptuk, a vezetőnk is rendelkezésünkre állottak, mi tehát öltözködéshez láttunk. Felöltöttük a hosszú és bő gumvizet szövetből készült bányászruhát. A cipő vastag bivalybőrből volt s oly nagy, hogy a felében elfért a lábunk. Barátnőim még komikusabbak voltak, mint én. Senkisémondta volna, hogy IV. éves tanítónövendékek vagyunk. De mi most ezzel nem törődtünk. Gyorsan átvettük a számunkra előkészített bányászlámpát és vig kacagással mentünk az aknaházba. Először azt tekintettük meg. Az aknaház közepén van az akna és fölötte a 20 méter magas aknatorony. Ebben vannak elhelyezve a kötélkorongok, amelyek a kötelet a géptől a kasig vezetik. Szembetűnő az aknaházban a külszin és az egyes szintekkel egybekapcsolt csengő, amelyek 110 volt egyenárammal működnek. A csengők arra szolgálnak, hogy anyag (szén) vagy személyszállítás esetén megadhatassák a jelzést a külszinen levő csatlósoknak, ez viszont a gépésznek továbbítja s a gépész ennek megfelelően a sebességet növelje, illetőleg csökkentse. Az anyagszállítás sebessége mp.-ként 10 méter, a személyszállításnál 6—8 méter másodpercenként.

Alig, hogy ezt megtekintettük, már is jött a kas két csille szénnel. Ekkor a csatlós jelzést adott a harmadik szintre, hogy személyszállítás lesz. Ismét 6 csengőjel érkezett s a harmadik szint ezzel értesítette a külszint, hogy a jelzést tudomásul vették.

Beszálltunk a kasba, amely 5 méter magas, 2 méter hosszú, 1 méter széles, 2 etággal bíró vasszerkezet. A kas felső részén van a kötélfej amelybe a kötélfég van befoglalva. Az alsó része kapcsolatban van a királyrúddal. A fogókészülék a fenyőfavezérlecekre kapaszkodik és a kast a lezuhanástól megóvjá.

Adott jelre a gépész lassan engedett le bennünket, hogy az aknát is megnézhessük. Egymásután hagytuk el az első, második szintet és nagy zökkenéssel megérkeztünk a 270 méter mélyen lévő harmadik szintre. A kasból kiszállva egy megvilágított boltívesen kibetonált térre érkeztünk. Ez az aknarakodó. Az aknától északi irányban van a szivattyúkammera, amelyben állandóan két szivattyú működik.

Rendeltetésük az, hogy a bányákban összegyűlemlt talajvizet a felszínre nyomják. A szivattyúkammerától utunkat délfelé folytattuk és a főszállítófolyosóra értünk.

A folyosók trapéz alakúak. Baloldalán van a vízleeresztő árok, közepén pedig egy sínpar halad, amelyen a szénnel megrakott csillékot vonatszerűen kapcsolva ló húzza. A főfolyosón minden 200 méterre egy váltó

van. Itt kerülik ki egymást a csillék. A főfolyosót elhagyva, keskeny mellékfolyosóra értünk, amely egyenesen a fejtésbe vezetett.

A szénréteg észak-déli irányban húzódik s a fejtések ennek megfelelően helyezkednek el. A felső végén mentünk be a fejtésbe, itt azonnal feltűnt a vaslemezből készült csúzda, amelyet a sűrített levegővel hajtott motor tart állandóan mozgásban. A fejtés 50 méter hosszú s minden 3 méterre dolgozik egy ember, sűrített levegővel hajtott fejtőkalapáccsal és csakánnyal. Aszerint, hogy milyen minőségű a szén, felváltva használja a szerszámokat. A termelt szénnel, a csúzdába lapátolják, onnan a töltőtorokba. A fejtést elhagyva 2 méteres nyíláson másztunk le a fejtés alapfolyosójára. Itt láttuk, amint a szenet a töltőtorokból a csillékbe lapátolják.

Egyszerre azonban valami zugásra lettünk figyelmesek. Közelebb mentünk és akkor láttuk, hogy a vitla — amely egyik kötelén a megrakott csillékot húzza fel, ugyanekkor az üresek leengedi, — csap olyan nagy lármát.

Nagyon fáradtak voltunk. Igyekeztünk tehát vissza a kashoz. Most vettük csak észre, hogy a 600 méter utat nem is olyan könnyű megtenni szénrel telt ólomnehéz csizmáinkkal. Végre ismét mentünk már felfelé. Egyikünk sem szót egy szót sem, de le lehetett olvasni mindegyikünk arcáról, hogy boldog, mert megláthatja Isten szabad egét. Nagyon nehéz és szomorú a bányász munkája.

Most megértem, miért köszönnék a bányászok így: «Szerencse fel!» és még jobban megértem, hogy miért imádkoznak leszállás előtt egy «Üdvözlégy Máriát».

Gogl Augusztia, IV. Pécs.

Mit tehet a tanítónő szegénysorsu tanítványainak segélyezésére?

Irta: Gyulai Ilona V. éves. Debrecen.

Egy kép áll előttem a multból u. i. mint IV. évesek tanítógyűlésen voltunk. Díszes, ragyogó terem, jólét sugárzik a falak sötét burkolatáról, gazdagságot hirdet a bársony drapériák leomló redője, a csillogó ablaküvegen zuhatagként ömlik be a napsugár kévéje s ebből a derűs környezetből oly élesen válnak ki a kopott, szomorú emberek.

Tanyákról, falvakról idejött szegény tanítók, úgy fáj rájuk nézni. Miért is jöttek ide. Lent az utcák színtelenségében elvész szürkeségeitek, de itt e finom, előkelő környezetben úgy rikít a félszeg mozdulataitok, a békés harmóniát úgy zavarja sötét arcotok. Beszéltek magasztos s szent dolgokról, s a lélek mélysége izzik szemetekben, s ha letéved tekintetetek a fényes parketta gúnyosan tükrözi felétek a rongyos cipőket s a megtört, görnyedt alakot; felhő borul a sugárzó homlokokra, s csak azt kéritek már, emeljék fel a fizetést.

Nem kell nagy fantázia hozzá, hogy elképzeljelek titeket otthonotokban. Nyomor, szegénység mindenütt. Szóljatok, voltatok egyszer ti is nagy tervekkel, lelkesen, hittal útnak induló emberek? Vagy inkább ne szóljatok, higyjük inkább azt, hogy cél, terv nélkül mentetek neki az életnek, mint azt, hogy óriásként indultatok és

törpévé zsugorodva értetek ide. Mert ha ti összetörtök bátor, erős férfiak, mit várjunk magunktól mi gyöngé nők.

Látva a ti szegénységeteket, én mégis arra gondolok, hogy én gazdag leszek s velem együtt tanítványaim is. Ezt persze ti nem hiszitek, s lehet, hogy egyszer én sem fogom hinni, de most még hiszem, akarom hinni. Gyertek velem, hadd mutassak meg valamit kis bircdalmamból, ne szóljatok közbe, hadd beszéljek most én.

Ezeket a csinos kosárcákat a gyerékek készítették. Virág áll benne nyáron felfüggesztve, itt a folyosón. Sokat lehet látni ebből a páraszt házikókban, mert első munkájukat mind hazavitték a gyerékek. A többit névvel ellátva egy szekrényben gyűjtjük össze. S ha valamelyik gazda szekerével lemegy a városba, elviszi eladni. Milyen örömmel várják a fiuk, lányok a visszatérő kocsi, s boldogan viszik haza a fényes pengőket. Hogy mikor csináljuk? a heti szünnapokon, de így télen más délutánokon is. A kisebbek válogatják, adogatják a vesszőt, de csinálnak mást is, ez a gyékén lábtörő itt az ajtóban szintén az ő munkájuk, de menjünk talán beljebb. Ezt a tintatartót egyik legügyesebb tanítványom készítette, most aztán jutalmul ő vezeti a kisebbeknek a lombfűrész munkát. Sok csinos tárgy készül itt a városi bazár számára.

Délutánonkint egész átváltozik az osztály képe. Az egyik szöglet valóságos műhely alakul, ahol az én apró asztalaim mérnek, fűrészelnék nagy komolyan. Az ügyetlenebbek fakanalat faragnak, élvezet nézni munkájukat. A másik sarokban a leányok szövök a szőnyeget. Nem valami finom, perzsa szőnyeget, azt gyárilag olcsóbban lehet előállítani, meg nem is akadna annak a drágaságnak itt vevője, nyereség sem lenne rajta, mi pokrócot szövünk. Minden háznál akad itt rongy, melyet kimosva elhoznak az iskolába, itt a kisleányok felhasogatják, színük szerint osztályozzák, mi pedig megszőjjük. Készlet nem tudok mutatni, mert a vásáron mind eladták, de darabban talán lesz itt a szekrényben. Együttal megmutatom ezeket a kiszabott játékokat is. A kereskedő küldi a mintát és anyagot, mi pedig elkészítjük. Most, különösen karácsony előtt van sok dolgunk vele, alig győzzük a sok babát, nyuszit, kutyát, stb. elkészíteni, pedig már a hímzést is abba hagytuk miatta. Itt ebben a dobozban kész hímzések, csipkék vannak, amit az ismétlősök csináltak, már csak postára kell adni ezzel a levéllel együtt, melyben selyemhernyó petét rendeltem Szekszárdról. Az utcákon, udvarokon sok az eperfa, s miután a selyem most ugyis drága, gondoltam, jövedelmező foglalkozás lesz a gyermekek számára. A leányok nem szívesen foglalkoznak ilyesmivel, azért velük inkább gyógynövényeket fogunk gyűjteni, van a falu határában elég. Ott van a virágoskert, meg az iskola nagy kertje is, ott kísérleteztünk bolgáerkertészettel, de nem sikerült, mert rossz a talaj, így mondott csődöt a gyümölcsfaiskolánk is.

Igy dolgozunk mi jókedvvel, szorgalmasan, ősztől a vizsgáig. Júniusban ünnepélyt rendezünk, s a befolyt összeget iskolai felsze-

relésre fordítjuk. S ha végignéz valaki a padsorokon, nem tudja megkülönböztetni a szegényt a gazdagtól. Mindegyiknek mosolygó az arca, tiszta, csinos a ruhája, van könyve, füzeté mindeniknek. S ilyenek a szülők is. Pedig, de nehéz volt a kezdet, a zsugori, bizalmatlan falusi nép nem segített semmit, a befektetési tőkét magamtól kellett elvonni, de nem volt hiába.

Ne védekeztek azzal, hogy könnyű nekem, mert itt minden együtt van, hisz az Ur keze aranyat rejtett a föld minden rögébe, de kitartó, munkás kéz kell, hogy azt napfényre hozza.

Igy indulok én, de nemcsak én, hanem velem együtt sokan, nagyon sokan. S ha egyszer eljutunk mi is abba a ragyogó terembe, lábunk nem fog inogni a tükrös talajon, ruhánkat nem tépik meg a cifra faragások, s szavunk nem fog remegni, mert bennünket megacélozott a munka, szenvedés, s a szeretet és a mi szívünkben állandóan virraszt Jézus.

A magyar irodalom ismerete mennyiben fontos a tanítónőre nézve?

Irta: Zséger Margit V. éves. Esztergom.

Az irodalom ismeretére mindenkinek szüksége van a mai társadalomban. Minden nemzetiségű egyén műveltségének elengedhetetlen feltétele, hogy ismerje nemzetének irodalmát. Ha mindenkinek kell ismernie az irodalmat, mennyire fontos lehet az, hogy egy tanítónő az irodalmi ismeretek birtokában legyen. Egy tanítónő, aki arra van hivatva, hogy apró gyermeklelkeket neveljen, tanítson, érzelmeiben nemesítsen, izlésében finomítsa.

Irodalom! — milyen könnyen kimondjuk ezt a nyolc betűből álló szót s nem is gondoljuk meg hamarjában, hogy mit is rejt magában. De nekünk éreznünk kell, hogy ebben egy nemzet tragédiája, öröme, bújja, harci lelkesedése, Istenben való hite, földjéhez való szent ragaszkodása van elrejtve. Éreznünk kell, hogy ebben a szóban nemes, nagy lelkek hisznek, remélnek, sírnak, kacagnak, kétségbeesnek, küzdenek a Haza szent szabadságáért és kiöntik szívük keservit a Mindenható Istennek, kinek akaratában megnyugvást találnak. Irodalom — ebben össze van foglalva minden, amit a nemes, nagy, halhatatlan emberi lélek magából művészi formában kitermel. Csodaszép, kimeríthetetlen kincsesbánya, amelyben a bányász, a kereső lélek mindig megtalálja a neki megfelelő, a legszükségesebb drágakövet. A fájó lélek írt talál fájdalomra, az örvendő társat lel boldogságában, a csüggedő eszmét, buzdítást nyer.

Az irodalommal való beható foglalkozás széppé, nemessé teszi a lelket; látóvá varázsolja a szemet. A költők, írók istenáldott szemeivel fogja vizsgálni a világot. Megcsodál egy nagy szembe-tűnő természeti tüneményt, de megáll és gyönyörködik egy piciny árvácskában is. Nem kell azt hinni, hogy ez teljesen elvonja a lelket

a földről, a valóságtól, óh ez már túlzás lenne! Csak vágyó lélekkel, nyitott szemmel keresi a szépet, jót és nemeset.

Mennyire fontos, hogy ilyen legyen a tanítónő lelkülete. Ő van hívatva arra, hogy a zsenge, tudatlan gyermeklelkeket öntudatra ébressze; a kis, csodálkozó, ártatlan szemeket látókká tegye. Milyen boldog érzés az, ha fáradozása nyomán öröm, derű rebben be a gyermekszívekbe, a meglátott, meghallott, megérzett szép következtében. Finom tapintattal, ha a tanítónő irodalmi ismeretek birtokában van, könnyű egy-egy irodalmi termék ismertetésével a gyermek érzelmeit felkelteni. Hol van olyan kristályos hazaszeretet, oly meghatározó szülőtisztelet, a jó Isten tisztelete, mint egy Aranyánál, Vörösmartynál, vagy Tompánál? Ha hasonló érzelmeket akar kelteni, mi sem könnyebb, mint egy-egy alkalmas költeményt felolvasni és le-tárgyalni. De amikor tanít, hassa át lelkét az irodalom szeretete, égjen az arca, tüzeljen a szeme, az egész lelkével szólaltassa meg a költőt, amikor költeményét elolvassa; akkor lesz majd értéke irodalmi ismeretének, mert a gyermekek is átértik, megszeretik a magyar irodalmat.

A nagy írók, költők életében eszméket, célokat lelhet a tanítónő, amelyek alkalmasak lehetnek arra, hogy a gyermek elé állítsa. A kis gyermeklelkekben önkénytelenül is felébred a kívánság, hogy ők is szeretnének úgy tenni, érezni, élni, mint ez, vagy az a költő bácsi. Nagyon szép cél a gyermekeket az irodalom világába bevezetni, de nem történhetik ez felületesen. Biztos, pontos tudással kell a tapasztalatlan gyermekeket vezetni, mert az irodalom útvesztőiben könnyen el lehet tévedni és akkor vége mindennek, mert ellenkezőt érnek el vele, mint ami a cél volt.

Ezek szerint a tanítónőnek nem pusztán csak az általános műveltség szempontjából kell ismernie az irodalmat, szebb, magasabb cél is lebeg egy tanítónő előtt, amikor ezirányú tanulmányait végzi. Érezze át azt, hogy az irodalom nagy, nemes dolog, az irodalom szent, az irodalomban egy nemzet szelleme, csillog, egy nemzet lelke él és egy nemzet szíve dobog. Ezt kell először önmagának belátnia és azután a gyermeklelkekbe ültetni, hogy ne kerüljön ki a keze alól egy olyan gyermek sem, aki közönyösen tudná a magyar irodalom értékes kincsét kezelni.

A rovatvezető üzenetei!

Jelen 6. számunkban kitűzött feladatok megoldási határideje 1929 március 1. A határidőnél később érkező megoldások nem vétetnek figyelembe. A megoldások eredményeit a következő (7.) számunkban közlöm. A rovat körébe vágó életrajzokat, értekezéseket, beküldött feladatokat (megoldásokkal) bárkitől szívesen veszek. A megoldások teljesen kidolgozva, egymás alá írva tiszta miniszterpapiroson küldendők be a rovatvezető címére. Többeknek: A «Tudod-e, hogy...?» kérdéseire azok is beküldhetik feleleteiket, akik nem tudnak valamennyi kérdésre telni. Nem is valószínű, hogy valaki segédkönyvek nélkül mind a 25 kérdésre megfeleljen. (Ezen megállapításomat, kérem, ne méltóztassanak sértésnek venni.) Minthogy érdeklődnek ily irányban: Ezen rovatban mindenki, (más középiskolás is) dolgozhat. —

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Mindenkinek. Új előfizetést nyitunk a 2-ik félévben. A megjelenő 5. számért 1 pengő az előfizetés. Mely összeget számonkint is lehet fizetni. Az 1. számú zenemellékletünk elfogyott. Azon intézetek, melyek az 1. számú mellékletünkre fizettek, a 2. számú zenemelléklettel pótoljuk. A zenemelléklet minden számmal megjelenik. Tavaly megjelent zenemellékletünk «Szeretném még egyszer» teljes kotta nagyságban 8 oldal 50 fillér. A zenemelléklet címlapját mindenki megrajzolhatja, kérjük a rajzlapot olyan nagyságban, mint a zenemellékletünk és ezt ceruzával rajzoljátok meg. A lehető legegyszerűbb rajz is megfelelő. — **V. S. Sopron.** Zenemellékletünk elfogyott. — **H. L. Kalocsa:** Köszönöm leveledet. Ne haragudj, de a mi kis lapunknak ez a munka nagyon hosszú. Kérésednek ezen esetben szívesen teszlek eleget. Viszakiüldöm. — **B. Gy. Esztergom.** Pénz küldeményt megkaptuk. A megrendelt számokat megküldtem. Kérésed teljesítem. Örülök, hogy ennyire tetszik a zenemelléklet. Üdvözet. — **Köszegieknek.** A megrendelt zenemelléklet elfogyott. Számítástok pontos. Szervusztok. — **K. J. B. P.** Állami Polgáriiskolai Tanárképző címé Szeged, Boldogasszony-sugárút 6. szám. — **K. R. Baja.** Igazán örülök, hogy ti is úgy mint tavaly táborunkba léptek. Egy célért küzdünk s ezt közös akarattal higgyétek el jobban elérhetjük. A jan. számokat elküldtem. Szervusztok pártások. — **G. Z. Bp.** Köszönöm pajtás, látom, hogy szíveden fekszik az ügy. — **Vasas Fausztok levele van a szerkesztőségünkben, kérem a címet megküldeni. — Orsolarend Győr.** Zenemellékletünk elfogyott, a 2-ik számból pótoljuk. — **L. J. Pécs.** Higgyétek el, hogy nagy örömet szereztek nemcsak nekem, hanem az összes tanítójelölteknek, amikor ilyen szép számmal táborunkba sietetek. A ti megjelenésetek előbbre vitte célunkat. Üdvözöllek a többi szerk. bizottsági tagok között. Szervusztok. — **B. J. Esztergom.** Kedves Jancsikám. Az ötleted nem lehet teljesíteni, mert minél apróbb a betű, annál drágább a szedés. — **H. K. Szeged.** Versed nem aktuális már. Nem rossz a vers. — **Kisdednél, Bp.** Versed jó, de már nem aktuális, a másik versed közöljük. — **A kis Pásztorlány, Szeged.** Ilyen hosszú munkát nem közölhetünk. Különben is igen ismert téma. — **Az Anyám-nak.** Versed nem jó. — **L. E. Győr.** Örülök bátorságának szívesen venném, ha máskor is beküldené kedves kis munkáit, de ez még nem üti meg a mértéket. — **Magyar Alkony.** Igen gyerekes téma. Rossz helyesírás. — **Kárpáti J. Győr.** Dehogy haragszom, hogy felkerestél soraiddal, sőt örülök neki, örülök, hogy a munkatársak táborába léptél. Verseidet megbíráltam, de egyiket sem találtam jónak. A rímek nem jók, pl. rózsa, rubintja. Öntözte, eseh kezekbe. Sehogyan sem rímel. A másik versed: száza rug, mirtusz koszorút, lázrózsa, árnyéka. Azt hiszem Te is érzed, hogy nem jók. Próbálkozz 2-3 stórfás versekkel, mert egyes versszak egészen jó. Szervusz. — **Ki az úr a háznál. Bp.** című munka jó, szerzőjét nem ismerjük. Kérném legközelebb megírni. — **Nagymama meséje. B. Gy. Esztergom. Jón.** — **Harmónium. Esztergom.** Dolgozatod még gyenge. De próbálkozz irogatni, van idő a fejlődésre, még csak II. éves vagy. Szervusz. — **S. Gy. Bp.** Kedves sorainak igazán megörültünk. Örülünk pedig azért, mert, ha másképp nem lehetett, de lélekben közöttünk volt. Soraidból meglátszik, hogy a szívéhez nőtt kis lapunk. Köszönjük jókívánságait. Az ünnepély kitünően sikerült. Üdv. — **L. J. Pécs.** Örömmel üdvözöllek, a többi bizottsági tag között. A teendő az lesz, hogy a fiúk munkáit, amit nekünk beküldeni szándékoznak, Te átnézz és mindjárt rá is írod a véleményedet. Azonkívül a lapnak az intézet tevékenységéről is beszámolsz pl. ünnepélyekről

stb. Ötleted jó, úgyis úgy fogunk eljárni a jelvényekre vonatkozólag. Szervusz. — **G. L. Bp.** Köszönöm a munkásságodat és a propagandálist. Versed eltettem. Szervusz. — **A harmatsepp meséje. Bp.** Eltettem kissé későn érkezett. — «**Karneval**». Azt írod, hogy a Tetszik-Nemtetszik rovatban adjuk a választ. En itt is megmondhatom, hogy — nem tetszik. Szervusz. — **Farsang. Pécs.** Kedves pajtásom a stílusod jó, de igen kétértelműen írsz. Tekintettel kell lenni a nő kollégáinkkal szemben is. Szervusz. — **T. J. Kalocsa.** Az I. év csak a 3, 7, 8, van meg, a II. év-ből 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9—10 van meg. A III. évből az 1, 2, 5 van meg. Munkád nem jó, helyzetkamikumok nem találók. Majd meglátjuk. — **I. évesek. Esztergom.** Kedvesek vagytok hogy mindnyájan aláírtatok. A jelvényt megvalósítjuk. Szervusztok. — **Gy. J. Debrecen.** Örülök, hogy mefeg érdeklődéssel olvassák lapunkat. Munkáját közöljük. Üdvözlöt. — **D. O. Sopron.** Kedves sorait örömmel vettem, remélem bizonyítványának megőrült s az izgalmas napok elmúltak. A zenemelléklet jön, minden hónapban gazdagabban jelenik meg. Kıtartás, jó munkát továbbra is. Munkáját eltettem. — **Tavasza tében.** Bírálat a jövő számban. — **Fehérházú. Esztergom.** Zenemellékletben jelenik meg. — **T. J. Csurgó.** Stílusod egészen jó, de sokszor megírt téma. Irjál máskor is. Szervusz. — **Meséljétek nekem.** Egy kicsit mesterkél, de van tehetsége, írjon máskor is. — **K. J. Esztergom.** Jön! — **B. J. Esztergom.** Későn érkezett. — «**Tetszik, nem tetszik.**» Nagyon hegyes volt pajtás a tollad. Mélyen szurkáltál. Gondolod, hogy így célra vezet? — A színdarabot illetőleg 10—12 oldal 1000 példányban 100—120 P-be kerülne. Ha gondoljátok hát mi szívesen állunk rendelkezésre, de ha 100—120 jelentkező van, úgy igen könnyen össze lehet hozni a pénzt. Szervusztok.

A többi levélre a jövő számunkban.

Mindenkinek. Nagyon sokan hozzájárultak Vasas Fauszt és Kovács kollégánk ötletéhez. Most már töledek függ, hogy megvalósítsuk ezt. Azért kérem a szerk. bizottsági tagokat, hogy küldjétek be, hogy kik vennék meg a jelvényt és a versenyre hányan jelentkeznének. Volna ének, szavalo, tehetség és szellemi verseny. Amennyiben mindkét ötletre elegendő jelentkező lesz, úgy megvalósítjuk. Arra is kérék beneteket, ha valakinek volna valami ötlete a jelvényekre vonatkozólag, úgy küldje be rajzban és amelyik a legjobb lesz, azt megfogjuk csináltatni. A lányok úgy szeretnék, hogy az övek is olyan legyen, mint a fiúké. Ha ebben nem lesz valami akadály, megvalósítjuk. Tehát rajta fiúk, számoljuk össze a jelentkezőket és küldjétek el a szerkesztőségünkbe. Jelentkezési határidő: Március 1.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK

LAPJA

ELŐFIZETÉS:	FELELŐS SZERKESZTŐ:	SZERKESZTŐSÉG:
EGÉSZ ÉVRE: 250 P.	DEAK BÁRDOS GÁBOR	KIR. KATHOLIKUS
EGY SZÁM: 25 FILL.		TANÍTÓKÉPZŐ INT.
		ÚJSZEGED.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

ELŐFIZETÉS:

EGÉSZ ÉVRE 2.50 P.
EGY SZÁM 25 FILL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DEÁK BARDOS GÁBOR

SZERKESZTŐSÉG:

KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED.

TÁRSSZERKESZTŐK:

Kiss Ferenc V. é. és Kovács István V. é.

Szerkesztői bizottsági tagok:

Baja:	Klingler Rezső III. é.
Budapest I. ker.	Grúber László V. é.
Budapest II. ker.	Sáfrán Györgyi IV. é.
Budapest VIII. ker.	Budai László V. é.
Csurgó:	Lantos Hilár V. é.
Eger:	Hornyák György V. é.
Esztergom	Bartal Györgyi III. é.
Esztergom:	Bognár János V. é.
Győr:	Bécsy Attila IV. é.
Jászberény:	Sándor László V. é.
Kalocsa:	Hütter Lipót V. é.
Kecskemét:	Matkovics Erzsébet IV. é.
Kiskunfélegyháza:	Békés István III. é.
Kőszeg:	Rodig Tibor III. é.
Miskolc:	Andók István V. é.
Nyiregyháza:	Kiss Lajos V. é.
Pécs:	Weszely Margit V. é.
Pécs:	Lengyeltóti János IV. é.
Sopron:	Varga Irén IV. é.

Kérem a többi intézetet is, hogy a szerkesztői bizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

A kiadásért felelős: HORVÁTH B. KRISTÓF

Márciusi hittel...

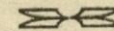
Irta: Andók István V. éves, Miskolc.

Emeld fel a fejed fakóálmú ifjú testvérem! Emlékező szívedet melengesd a honszerelem márciusi kisugárzásában. Magyar szemed véres tüzével üzd el a magyar alkonyatot... Lásd meg, hogy lélekenek fel újhajnalvárással az izmosodó magyar lelkek. Érezd, hogy március szentelt lángja villan szemedbe... akard, hogy e láng szivedbe hasson át. Akard a derengő új életbredést, akard a megszilajúlt magyarakaras morajló érzését, akard az új eskük ősi hallelujáját, akard átélni a magyarság mosolygó, könnyes történelmét... légy ma egy eltemetett élet karácsonyi harangja. Könyörögd ki nagypénteki gyásztól husvét diadalát.

Balga hittel ne szorítsd hát ökölbe kezed: új imádságra álljon ajakunk, új hajnalról mélázzon ma a dal, a megifjúlt dal, az ős márciusi dal. Dalos kedvedet ültessd bele a csüggedő lelkek pusztuló humuszába, hogy terebélyesedjenek a nótacsemetek, hogy elhalkuljon a sirató harang és magadhoz ölelhesd az új életbimbók biztató csilingelését.

Ragyogjon lelked a márciusi lángban, mint új tavaszt sugárzó fáklya. Tartsd meg hitedet! Légy ama fehér szarvas, amely a feltámadás édes patakjára szomjúhozik... igyál a szabadság aranykelyhéből, hogy ittasuljon meg szíved a hazaszeretet örömitalától.

Emeld fel a fejed hittel hívő ifjú Testvérem!

SZÉPIRODALOM

Vezeklés.

Irta: Andók István V. éves, Miskolc.

Véresre kiáltom ősdaccai a számat Fehérre sóhajtom a gyászkalászetést!
(Nem láttatok még vezeklő magyart!) (Magyarakarással festem a jövőt!)
És megfojtok ma minden kacagást: Várom a megváltó órapercenést,
Hagy tudják, hogy itt benn valami fáj... S megcsókolok ma minden szenvedést,
Bizok, de nagyon fáj. Távozó szenvedést.

Nem láttatok még vezeklő magyart! Nem vádolhat az újszülött idus!
Felhörgök remegő turándaccai... Odaadom néki bús ifju szívem:
Elhajtok minden mosoly születést, Trianongyalázta életem jogát,
Fehérre sóhajtom a gyászkalász-vetést, Az elringató álmok templomát...
A tarka magvetést. Vérző templomát.

És megfojtok ma minden kacagást: Örökké bizó szent akarással
Ne vádoljon az újszülött idus!... Várom a megváltó órapercenést
Rákötöm a testem a nemzet sebére, — Tűrésre csitítom új hittel a számat,
Ne csörgedezzen szentnél szentebb vére, Felkönyörgöm még elfojtott imámat,
Sokat áldott vére... Bús magyar imámat.

Márciusi lángba öltözzön a hajnal:
Jöjjön, mint lobogó, véres fáklya,
Hozza a legszentebb idusi vágyat...
Fűtse imára vezeklő számat,
Bús imás számat.

Hadúr.

Hadúr, az éjben lelkek járnak...
Teltajkú, néma sóhajok.
Vess véget e bús szellemárnak,
Hisz' Te tudod, hogy mi a bajunk!

Keletről jöttek régen, régen,
Itt küzdtek át sok századot,
De, hogy vihar dúlt fenn az égen,
Sírjában egy sem nyughatott...

Kikelt porából sok-sok lélek
S kesergve járnak a hazát...
Bolyongva járok én is vélek
Elsírni szívünk panaszát.

Hadúr! Segíts e szellemárnak!
Te tudod csak, hogy mi bajuk!
Egy új hazát, egy szebbet várnak,
Hadúr! Hallgasd meg sóhajuk!

Március 15-e a határokon túl.

Irta: Takács János I. éves, Szeged.

A kolozsvári állomásépület ablakait beragyogták a felkelő nap sugarai. A váróteremben szanaszét bocskorosok heverték. Ez a csőcselék népség lenne tehát az úr itt Erdélyben? A csöndet most éles fütty hasította meg. Egy mozdony futott be, nagy robajjal az állomásra. Az útasok kiszálltak. Az egyik fülkéből egy fiatal magyar diák szállt ki, Kutas Jancsi. A kijáratnál megállott. Könnyes szemekkel nézett körül. Mély sóhaj szakadt fel kebléből és így szólt: «Milyen szomorú kép ez. Igen, csak kép lehet. Nem tudom elhinni, megérteni, hogy Erdély már nem a miénk.» Így beszélt magyarul, mintegy önmagához. «Mikor legutóbb még itt voltam — folytatta — mindenütt...» «Ne mondd tovább! — szólt most egy suttogó hang hozzá — ha meghallja valaki, hogy magyarul beszélsz, bajba jutsz!» «Mit, hát már magyarul sem szabad beszélni?» «Ugy van. Itt már csak a román szó járja.» «Tehát már eddig juttottak — mondta halkán Kutas Jancsi — de te meg... hiszen te Peti vagy. Ösmersz még pajtás?» «Hát én csak nem Kutas Jancsit látom magam előtt?» «De igen! Én vagyok a Jancsi, de mondd, mi történt, amióta láttuk egymást?» Petinek elborúlt az arca és így felelt: «Oh az nagyon szomorú. Azért inkább majd máskor mondom el. Ne rontsuk el a viszontlátás örömét ezzel. De mi járatban vagy te erre?» «Engem tulajdonképpen diáktársaim küldtek, hogy megnézzem, tudnak-e még bízni, várni, reménykedni elszakadt testvéreink. És én jöttem, hogy megtekintsem szüleimet is, kiket már rég láttam.» A két diák beszélgetve haladt az úton. Mindkettőnek arcáról lerítt az öröm. Peti szülei lakására kísérte Jancsit. Itt elváltak.

Peti másnap felkereste Jancsit. Jancsi arról beszélt, hogy odahaza — Magyarországon — milyen szépen megünnepelik a március 15-ét. «Óh azt mi is megüljük — mondta Peti, — de ti persze nem tudtok róla. Ha kedved tartja, eljöhetsz.» «Rendben van — mondta Jancsi — Mikor kezdődik?» «Március 14-én éjfélkor. Majd eljövök érted és elvezetlek.» Jancsi türelmetlenül számolta a napokat március 14-ig. Végre elérkezett a várva-várt nap. Este érte jött Peti és elindultak az ünnepélyre. Az éjszaka titokteljes leple ráborult az utcára. Az utcák már teljesen kihaltak. Az ablakokon már csak néhol szűrődött ki fény. A két diák szótlanul haladt. A Nemere szél süvítve, füttyülve csapódott arcukba.

A város már rég elmaradt mögöttük. Most egy igen nagy és szép villához értek. Ide tértek be. Peti bevezette Jancsit egy tágas terembe. Itt már sokan voltak. Jancsiék is elvegyültek a tömegben. A város felől most felkondult a toronyóra hangja. Kísértetiesen hangzott a csöndes éjszakában. Peti számolni kezdte az utésekét. 12 óra. Az egész teremre fojtó csönd nehezedett. Megkezdődött

az ünnepély. A magyar diákok énekelni kezdték a legszebb magyar éneket, a Himnuszt. A diákok igazi áhitattal énekeltek. Jancsi mind nagyobb bámulattal figyelt. Nem hitte volna, hogy ott, ahol az utcán egy magyar szót kiejteni nem szabad, most a himnuszt énekeljék. Hátha valamelyik böcskoros észreveszi? Még gondolatnak is borzasztó. Aggodalmát közölte Petivel. «Oh, sohse félj — mondotta Peti — azok ilyenkor pálinka mellett ülnek. És ha jönnek? Elbánunk velük.» És szemei haragosan csillogtak.

Az emelvényre most egy tisztas, ősz ember állt. Szemei fiatalos hévvel ragyogtak, míg beszélt:... «Ti töletek függ a haza sorsa. Ti vagytok Magyarországnak egyedüli reményei. Még tűrjünk! Azonban, ha a határon áthallik a riadó, ti is álljatok fegyverbe és fizessetek vissza mindent gyáva hóhérainknak...» Mind nagyobb tüzzel beszélt. A diákok csillogó szemekkel hallgatták. Jancsi könnyesen figyelte. Most látta és érezte meg, hogy mily szabadságszerető nép ez. Most Peti elszavalta a «Talpra magyar!» című költeményt. Jancsi lelkesen megtapsolta. Ezután még egy-két énekszám következett, aztán végetért az ünnepély.

Peti és Jancsi ismét együtt mentek haza. Jancsi még mindig az ünnepély hatása alatt állott. Még fülében csengtek az ősz embernek lángragyujtó szavai:... «Azonban, ha a határon áthallik a riadó, ti is álljatok fegyverbe...» Peti szótlanul haladt mellette. Jancsi ekkor megkapta Peti kezét és így szólt elcsukló hangon: «Kedves barátom... Leghőbb kívánságom az, hogy ha jövőre ismét visszajövök, már ne titokban kelljen megtartani a március 15-i ünnepélyt, hanem fényes nappal, nyíltan, az egész világ előtt.» «Ugy legyen» — mondta csöndesen Peti...

A Nemere pedig sivitott a házak fölött, átcsapott a határon és elsírta nekem, hogy a határokon túl csak titokban lehet magyarul érezni. Tűrjük ezt még tovább?

Nem, nem, soha!!!

Zeneórán.

- Tanár: Kérem, miért nem tudja a leckét?
- Diák: Mert rossz a harmonium, nem szól.
- Tanár: Kérem, mikor én diák voltam, néma zongorán tanultam.
- Diák: Tanár úr akkor biztosan nem fogott falsot.

Stúdióban.

— Főduktor: Ne zajongjanak annyira, mert még a ceruzámat sem lehet kihegezni!

A posta.

— Tanár: A magyar posta a legmegbízhatóbb és a legpontosabb az egész világon.

— Diák (közbe): Bizony. Minden elsején pontosan hazaviszi a róvót. Almási Károly III. éves, Szeged.

Emlékezzünk . . .

Írta: Veres Márta IV. éves, Esztergom.

Az egyetemi templom barokk tornyának órája nagybőjt márciusi alkonyata felé lassú zengéssel, bűgással üti el a hetet. Bann halk orgonaszó finom muzsikájával, meleg áhítatával, a «Veni Sancte» énekének férfias szárnyalásával telik meg a templom izgatót, feszült légköre. — A szószéken biborszárnyalattal fénykoszorú gyűlöl ki s a következő percben feltűnik a magyar szónoklás legzseniálisabb mestere, Prohászka Ottokár. Egy kis ideig szótlanul áll. Végignézi a közönséget. Mindez csak egy pillanatig tart; addig, amíg tekintete összemelegedik a hallgatóságával. Azután ércesen csendül fel: «Krisztusban kedves Testvéreim!»

Két évvel ezelőtt hangzott el ez a megszólítás utóljára s még ma sem tudjuk elhinni, hogy nincs többé Prohászka. Nem tudjuk elhinni, hogy kialudt az a fáklya, amely oly biztatóan és oly vigasztalón világított a koromsötét magyar éjszakában. Nem tudjuk elhinni, hogy örökre némult el az az ajak, melyről ezek vártak reményt és hitet visszaadó szót. Nem tudjuk elhinni, hogy visszavonhatatlanul és örökre bezárult mögötte a kriptaajtó...

Váratlanul hagyott itt minket a nagy Vezér s talán azért nehezebb beletörődnünk a «nincs» gondolatába.

Nincs...

A megdöbbenés, a fájdalom első perceiben némán néztünk egymásra, de azután a már amúgy is meggyötört magyarság lelkéből egyszerre szakadt föl a sóhaj: «Még ez is?...» Könnyes szemmel tekintettünk fel a márciusi szélben meg-meglibbenő fekete lobogóra.

Végtelen, betölthetetlen űrt hagyott maga után a nagy Főpap. Két év után is keressük s keresni is fogjuk mindig Prohászka. Vátrakozva tekintünk föl megszokott szószékére, melyről oly pazarlón szórt a fönséges lelkének kincseit. Néma kérdésünkre a kis emléktáblának, a templom félhomályában meg-megesisllanó aranyos betűi adják meg a feleletet: «Elhangzott már az utolsó szó. Isten bérénye...» Pedig szükségünk volna rá, mert szerető atyánk volt. Az ő szavai erősítették meg bennünk a már-már megingó jövő hitét. Az ő szavai adtak erőt ahhoz, hogy elviselni tudjuk nehéz, keserű sorsunkat. — Keressük s megtaláljuk a lelkét, a szellemét. Lelkét, mellyel csak Istent kereste. Azt a lelket, mely mindig a magasságokat járta, de tudott gyönyörködni a madárdalban; azt a lelket, mely szépet talált a mezők virágaiban, s még a kis madárfészek is beláthatatlan mélységet rejtett magában a számára. — Szelleme köztünk lebeg s fönsége felénk marad minden egyes szóból, melyet mondott s leírt. Égnek a meggyújtott «pünkösdi lángok», most még szétszórva, de egybe fonódnak majd s kiolthatatlan, messze világító glóriával fogják körül Prohászka emlékét.

Megmutatta nekünk, a jövő tanítóinak is azt az utat, mely a gyermeklelkekhez vezet. Megtanított arra, hogy hogyan kell vezetnünk, nevelnünk azokat az apró sziklákat, melyekből fölépül a jövő nemzedék, ez pedig megteremtője lesz Nagy-Magyarország boldogságának...

Főnséges lelkének egész tartalmát hagyta ránk örökbe Főpapunk s mégis gyászoljuk... Gyászoljuk, de — «Te Deum»-ot kell énekelnünk. «Te Deum»-ot azért, hogy a jó Isten nem feledkezett meg rólunk s adott nekünk egy Prohászktát, aki megmutatta nekünk az utat a sötétségből a világosság felé...

Meddig várjunk még?

Irta: Gruber László V. éves, Budapest.

Meddig várjuk még a feltámadás napját.
Meddig várjuk a gyűjtő szózatot,
Melynek hívó hangjára északról és délről
Rohannak majd, a tépett magyarok!
Meddig várjuk még?

Elrabolták tőlünk drága szép hazánkat,
Minket magyarokat, a porig aláztak.
Hát ezért hullt annyi drága magyar vérünk.
Hogy most összetörve rab hazában éljünk?
Meddig várjunk még?

Rablók kiraboltak, sárban meghurcoltak,
Vonagló testünkről letépték a ruhát!
Hát mi ezt örökké csak tétlenül nézzük?!Hát pusztulni hagyjuk a szép magyar hazát?
... Meddig várjunk még?

Sokáig ülték már aljas orgiáikat,
A vérszopók, az aljas zsarnokok.
Sanyargatón, nyúzva a felföldi népet,
Mégölnék ha tudnák, a drága magyar szót!
Meddig várjunk még?

Nyissuk fel hát végre azt a szemfedeleket,
Hogy az elsíratott új életre keljen
S újra lobogtatva a dicső magyar zászlót,
Hirdesse a nagy, s szent, husvétvasárnapot.

Örzse rendet teremt.

Irta: Sándor István IV. éves, Szeged.

Örzse asszony fogta a sodrófát, megigazította a fejkendőt, csipőre tett kézzel kiállt a pitvarajtóba. Várta a fiát az iskolából.

Máskor is megtette, de akkor nem sodrófával, hanem friss kaláccsal várta a Jani gyereket. Egyetlen bgyerek a lelkem és hál' Istennek telik, van miből, vélekedett Örzse asszony. Meg is látszott ez a nagy szeretet a Janin. Nem volt olyan gyerek az egész felvégen. Hát éves korában ismerte az összes hazai dohányfajtákat. Hét éves sem volt még a «lelkem», mikor olyan akkurátosan becsicsantott, hogy egy hétrébás korhelynek is becsületére vált volna. Nyolc éves korában utánozni kezdte a nagyokat. Eljárt a szomszédék Rózsijához. Tette és adta a szépet. Vett a Rozinak olyan pántlikát, hogy a Jóska béres is megirigyelte. Mivel az üzletet tojás alapra rendezte be, Örzse asszony erélyes keze durván szétszakította a gyöngéd szálakat. Örzse asszony ámúlva tapasztalta, hogy hiába igyekeznek a tyúkok, még sincs tojás. Egyszer megfogta a Janit, amint a tyúkölből igyekezett a zsidó felé. Egy erélyes nyakleves-sel végt vetett a «lelkem» nagyozolásának. Icig nagy bánatára, ki ezen az üzleten egész szépen keresett. Megvette a Janitól a tojást olcsón s eladta Örzse asszonynak drágán, közbe a pántlikát is megvette a Jani gyerek. Most kilenc éves a Jani, de már annyi forradás ékesíti az ábrázatát, mint egy leszerelt bakának. Nem volt a környéken gyerek, kinek az orrát; ház, melynek az ablakát be ne törte volna. Az is igaz, hogy gazda sem, ki meg nem kergette volna.

A jó öreg S. Lajos bácsi, akinek az a nem éppen irigyléseméltó feladat jutott, hogy a Jani gyerekből embert faragjon, szokta mondani:

«Negyven éve tanítok már; az Ur virágos kertjében sok mák-virágot láttam, de a Jani gyermeknek még csak párját sem láttam. Az a gyerek maga a fiaördög...»

Haragudott is rá Örzse asszony nagyon, de még jobban az öreg papra. A jámbor öreg azt találta mondani, hogy a Jani nagy számár és még nagyobb lökötő ahhoz, hogy az Ur nyájában pásztor legyen. A Jani gyereket ugyanis papnak szánta a rokonság. No iszen... szegény gyűlkezet.

Mondom, hogy most az egyszer a Janit sodrófával várták a kapuban. Rossz fát tett a lelkem a tűzre. Kenyérsütés volt reggel a háznál. Már kakaskukorékolás előtt bevetette Örzse asszony a kenyert. Hét órakor benéz a kemencébe, a kenyér még fehér. Olyan sáppadt nyolckor, de még tizkor is. Persze, hogy olyan... Hogy pirosra süljön, nem úgy kell a kemencét előkészíteni... A Jani a kenyerek alá zúdított két sajtár vizet. Az Örzse meg várja... várja, hogy süle már a kenyér..

De meg is ríkatom, ha haza jön, gondolta Örzse asszony.

Jött is a «lelkem». Nem kellett azt ríkatni, sírt az úgy is. A kopott, csíkos szeredás még le sem került a nyakából, már elkezdte:

— Hallja-e ked, idősanyám?!

Hallotta biz' az. Mikor látta, hogy baj van, sír a «lelkem», feledett kemencét, kenyeret, sajtár vizet, mindent.

— Mi kő lelkem, egyetlenem; hogy eszém a lelked, mondd már, ki bántott... hogy menjek rajta keresztül!

A «lelkemnek» felvillant a szeme, de jó politikus volt, mert ezt rögtön elfojtotta, s még keservesebb sírásba csapott át Örzse asszony nem kis rémületére.

— Jaj, jaj idősanyám, csúffátettek, agyonütöttek.

— Beszélj már szívem mi baj; ki bántott?! Biztatta Örzse a lelkem csemetéjét. A Jani azonban nehéz gyerek, nem egykönnyen adj ameg magát. Ő ebből tőkét akar csinálni. Azt már látta, hogy a két sajtár vizet szárazon megúsza.

— Mit ad idősanyám, ha beszélék?

— Mit? Azt nem tudom, de ha nem beszélsz, úgy a szádra teszem a kezem, hogy nem köszönöd meg, hangzott a nyájas biztatás. Azonban ő maga sem bízott az eredményben, mert sietve hozzátette:

— Ha beszélsz, veszek neked egy szájharmonikát... egy okarinát, meg egy hátul fütyülős tollas kakast.

Erre már megoldódott a Jani nyelve, de a sírásról sem feledkezett meg.

— Hát tudja idősanyám, ez az új tanító csúffá tett; megvert, oszt kidobott az iskolából.

Na iszen több sem kellett Örzse asszonynak.

— Megvert, téged?

— Meg a; azt is mondta, hogy ha meg nem mosdok, oszt nem veszek tiszta inget, nem enged be az iskolába.

Jancs itt újból sírni kezdett, de ez már nem volt sírás. Ez már több volt ennél. Ez már...

Ezt már nem bírta Örzse. Futott mint egy furia az iskola felé.

Na megállj tanító — lihegle — majd adok én neked. Utközben mindenkinek elmesélte, hogy elmegy, rendet terem az iskolába; megregulázza a tanítót, mert előbb agyonütötte; azután meg kidobta a fiát... De majd ad ő neki. Azután rohant, rendet teremteni.

Az iskolából jött a Kispál Péter. Elmesélte a Jani esetét Örzse-nek. Nem bántotta azt senki, még kevésbé dobta ki. Mindössze az történt, hogy a tanító úr megunta, hogy a Jancsi ott üljön az orra előtt két hetes ing illatával. Megkérte a gyereket, hogy váltson otthon fehérneműt. A mosdással pedig ne várjon a legközelebbi záporra, hanem álljon reggelenként a mosdó mellé.

Erre a Jani azt találta mondani:

«Szagújjon a tanító úr otkolonyt, ne engöm». Nem azért gyün ű az iskolába, hogy szagúlgassák, hanem tanulni.

Erre a tanító úr egy kissé meghúzta a fülét. Többet nem is

tehetett, mert illa-berek, a tanítvány ott hagyta a mestert, azt sem mondta, hogy befellegzett.

Örzse dühösen berugta az iskola kapuját, megindult a tanterem felé. A gyerekek még benn voltak, azért leült a kút kávjára, hogy itt kint megvárja a tanítót.

Amint ott ült, nyílik a lakás ajtó és kilép rajta a tanító kis lánya, a kis szösze Bertuska. Örömmel majszolta a nagy darab vajjas kenyeret. Amint meglátta Örzse asszonyt, odament. A kisgyermek közvetlenségével megszólította.

— Hogy vagy néni? Gyere be hozzánk, kapsz a szép mamától fánkot... — megfogja a kezét — na gyere... ne félj, anya nem bánt. Anya jó... ugye te sem bántasz senkit... na gyere már, kapsz fánkot.

Volt észébe most Örzse-nek a fánk... Félre fordította a fejét, egy szót sem szólt. De nem úgy Bertuska.

— Na gyere néni... én szeretlek téged, nesze vajjas kenyér. Téged szeretlek, nem úgy, mint a Jancsit. Az nagyon rossz gyerek — tette hozzá mély meggyőződéssel. — Ismered? Erre már Örzse is felneszelt. Itt alighanem az ő Janijáról lesz szó.

— Janit; melyik Janit?

— Hát a Takács Janit. Az a rossz fiú mindig meghúzza a hajamat. Nézd az arcom, azt is ő karmolta össze... Mondjad, ismered?

Most nagy dolog történt. Örzse megtagadta a fiát. Nem vállalta vele a közösséget.

— A Janit nem ismerem. Ha ismerném, meg is cibálnám a fülét, amért téged bánt.

A nyitott ajtón benézett az iskolába. Látta, hogy a gyerekek milyen szeretettel veszik körül a fiatal tanítót. Nem is lehet olyan rossz ember, gondolta. A gyerekek is olyan tiszták, olyan rendesek, még a zsellérék Imréje is... Nem olyan rendetlenek, mint az ő Janija.

Örzse észrevette a kezében a sodrófát. Nagyon elröstelte magát; bánta már, hogy eljött. Gondolt egyet, hirtelen felkelt és szép lassú lépésekkel megindult a kapu felé. A kis Bertus ott állt és magyarázta Kacúr bácsinak, a harangozónak, hogy milyen rossz fiú a Takács Jani; hívta az öreget frissen sült csöröge-fánkra.

Örzse keze már a kilincsen volt, mikor kijött a tanító.

— Hozta Isten Örzse néni! Kerüljön beljebb. Mi jót hozott?

— Nem hoztam én semmit, hanem erre jártam és bejöttem, hogy jó egészséget kívánjak a tanító úréknak... és megkérném, hogy a Jani gyereket tessenek egy kissé szigorúbban fogni, mert nagyon el van kaptva.

... A nap tüzesen tűz le az udvaron álló fiatal tanítóra, a kis Bertusra, aki magyarázza az öreg Bodrinak, hogy milyen rossz gyerek a Jani; Örzse asszonyra, ki eljött, «jó egészséget» kívánni a tanító úrnak.

Magyarok sóhaja.

Irta: Poór Olga II. éves, Sopron.

Hazám! Te sokaktól meggyötört haza
Meddig lesz még sorsod árva, mostoha?
Várjuk, hogy feltünjön csillagod az égen,
S ragyogj, tündököljél, épen úgy, mint régen.

Miért kell ennyit szenvedni a magyarnak?
Engedelmeskedni francia parancsok,
Melyet Trianonban mondtak ki reánk,
Ez hát a te sorsod, hön szeretett hazánk?

Hát nincs már becsülete a büszke magyarnak,
Akit most nemzetek gyaláznak, tipornak?
Nincs már Nagyasszonya fenn a magas égben,
Ki őt oltalmazza vések idejében?

Mi lett a magyarból, a büszke nemzetből?
Hős Turán apánknak még hősibb véréből!
Mi mostan a magyar? „rút sybarita váz,”
Kit lépten, nyomon mindenki gyaláz?

Nem! a magyar nincsen letiporva,
Csak bitorlók tartják fogva hazánk;
De szabadok leszünk nemsokára,
Meglásd te rabló, te bocskoros oláh!

Nagy lesz még a magyar, én érzem, én tudom!
Hiába nem szállt égbe fájdalmas sóhajom.
Nagy lesz még a magyar, nagy lesz még ez a hon,
Meglásd te hatalmas, kegyetlen Trianon!

Lenn a Bánát áldott, kalászos rónája,
S Erdély vadregényes, gyönyörű szép tája.
Kincsés Kolozsvárunk: ez kellene néktek?
Ti hazánkat bitorló, vad ellenségek!

De nem lesz a tiétek, megvédjük százszor is,
Bár haljunk nem egy halált, nem egyet, ezret is!
Nem tűnt le csillagunk, felvirul még újra,
Minden halom, róna, hegy, víz csak ezt zúgja:
Nem adjuk hazánkat: nem, nem, soha!

A harmatcsepp meséje.

Irta: Borenich Lajos I. éves, Budapest.

Hideg tavaszi éjjel volt. A hold barátságos fénye megvilágította az alvó földet. Mintha megszűnt volna a földön az élet, oly nagy volt a csend.

Éjjel, késő éjjel fáradtan sétáltam szobámban, mert nem tudtam aludni a nagy fejfájástól.

Megálltam.

Fejemet a hideg ablakhoz szorítottam és kinéztem a kertbe. Hallgattam az éjszaka mélységes csendjét, melyet nem zavart meg semmi. A nyugalom tengerén ringatóztam.

Kíváncsi voltam, milyen az éjszaka odakint. Fölvettem a felöltőmet és kimentem a kertbe. Leültem az öreg diófa alá a padra. Lassan hajnalodott.

Körülnéztem.

Egyszer csak a sejtelmes ködből egy kis virág bontakozott ki. Mintha könnyezett volna.

Jobban megnéztem.

A holdfényben csillogó kis harmatcsepp ringott a virágon.

Annyira elmerültem a kis könnyező virág szemlélésében, hogy lassan elaludtam.

A kis virág álmomban is előttem volt. Beszélgetni kezdett a csillogó harmatcseppel.

A harmatcsepp elmesélte életét. A kis virág türelmesen végighallgatta.

— Régen, nagyon régen sok kis társammal együtt egy nagy tengerben éltünk boldogan, vidáman.

Ha jókedvünk volt, ha szél kerekedett, mindig magasra ugráltunk, hogy vigyen fel a szél. De sohse birt el. Pedig mindnyájan a magasba vágytunk.

Amint egyszer táncoltunk, ugráltunk, meleg, lágy fuvalom ért. Kis tündérek emelgettek.

Egyszer aztán felkapott engem egy tündér és vitt, fel a magasba, ahova mindig vágytam.

Milyen boldog voltam! Soha nem örültem még így.

Körülottem is apró tündérek szálltak, azok társaimat hozták.

Milyen boldog voltam. Soha nem örültem még így.

Ragyogott a napfényben.

Mi nagyon jól éreztük magunkat. Meleg volt s ez jól esett nekünk. Beszélgettünk is.

De örömünk, jókedvünk nem sokáig tartott. Egyszer csak hidegbe kerültünk. Itt már a tündérek is fáztak. Be akartak takarózni és minket eleresztettek. Mi pedig gyorsan estünk lefelé s bizony már a tündérek sem tudtak elkapni.

Mennyire elszédültem, mire leértem! De meg is örültem, mikor kelyhedre kerültem és itt megpihenhettem.

Most, hogy újra lenn vagyok, nem kívánkozom fel a magasba. Nem, többé soha!

A felkelő nap sugarai ébresztettek fel álmomból. Még akkor is magam előtt láttam a kis harmatesepet. Szétnéztem.

Kérem a kis harmatesepet, de már nem találtam a virágon. Biztosan megint elvitték a tündérek.

A tanterem.

Irta: Trifán Rózsi III. éves, Budapest.

A napsugár beköszönt az ablakon,
Megsimogatja a zöld padokat.
Csókja ott tüzel a gyermekhomlokokon,
S mosolygóssá teszi azokat.
Itt ül előttem az én kicsi nyájam,
Hallgatva lesi minden szavam,
Csak az osztálykönyvet kell, hogy bezárjam,
Azután semmi sem zavar.
Mély gyermekszemeknek tükrébe nézek,
Melyből rám ragyog a titokzatos világ,
Melynek mélyében ott kacag az élet,
Melynek ablakán a lélek kilát.
Járok köztük, mint kertész rózsái közt,
Alakítom e zsenge lelkeket;
Melyet néha a bű felhője födöz,
De a legkisebb öröme felnevet.
Én kézenfogva vezetem őket
S ők nem botlanak,
Mert a Mester vezet minket
S az ő hatalma nagy.
Megyünk utána nyáj és pásztor,
Szemem ráemelni sem merem.
Ő véd meg minket a viszálytól,
Ezért áldott a tanterem.

Hazatér, visszajő . . .

Irta: Kanieska Julia III. éves, Esztergom.

Az azúrkek ég kárpitján, a nap sugarában, fürdik millió, meg millió báránnyfelhő. A természet, mely olyan, mint egy elvarázsolt tündérvilág, ineselkedve csalogat kebelére. Visz magával oda, hol a legszebb, a legköltőiesebb a táj. Egy gyönyörű kastély előtt állok. Nézem, nézem e kastélyt s önkéntelenül eszembe jut ennek története.

Egy dúsgazdag bankár építette, kinek egy fia és egy leánya volt. Boldog családi életet éltek, de boldogságuk, mint minden e földön, elmúlt. A fiú iskoláit elvégezve, hazatért szüleihez, kik nagy örömmel fogadták. A szülők boldogsággal telt szívvel tekintettek fiukra, ki szép és jó. Boldog és szép jövőt jósolt fiának a büszke apa, nem sejtve, hogy fia számításait keresztülhúzza.

B. . . város legrejtettebb zugában áll egy rozoga kis vityilló, ennek lett mindennapi vendége a dúsgazdag, szép, jó és művelt fiú. Szenvedélyes rabja lett az italnak, mely mint a mágnes úgy vonzotta magához az erkölcs útjáról letért szerencsétlent.

A szülők kérték rimánkodva, hogy hagyjon fel iszákosságával, de ez mit sem használt, mert folytatta életmódját tovább. Egyszer az anya, a drága jó édesanya kérte egyetlen ját, hogy javuljon meg. Könnyei, mint a gyémánszemek omlottak, hulltak bánatos, éjfekete szeméből. Végigfolytak az alabástrom fehérszínű arcon, mely visszatükrözte a bánatos anyai szív minden keservét, minden fájdalmát.

Nem nézhetem a könnyeket, melyek minden ok nélkül hullanak — fakadt ki durván a fiú. — Nem nézhetem, nem nézhetem.

S mint egy vadállat — mely áldozatát megtámadni készül, — úgy rohant a fiú az édesanyja felé, kezét ütésre emelve fel. Fel-emelte kezét arra, kinek annyi szépet, annyi jót köszönhetett. De keze lehanyatlott, midőn megpillantotta a bánatos, fénytelen szemeket, s mint egy örült, úgy hagyta el a szobát. Elment. Senki sem tudta, hogy hová, senki sem tudta, hogy merre ment.

A vigasztalás angyalaként járt a lesújtott szülők között Ilonka, karcsú alakjával, szőke, hullámos hajával, égszínkék szemével valóban olyan volt, mint a jótétemény tündére. Végtelen gyöngédség, kedvesség, báj sugárzott szemeiből, melyek mindig azt keresték, kutatták, hogy hogyan és mivel tudná a bánatos szülőket megvigasztalni. Egész lénye maga az ártatlanság és jóság volt. A szőke angyal kacagása, csilingelő hangja egybeolvadt a madárdal csi-csergésével, midőn mindennapi sétáját végezte az erdő terebélyes fáinak között, beteg, bánatos lelkű édesanyjával.

Teljesen megnyugtatóni nem tudta édesanyját, kit emésztett a bánat, amely napról-napra hervadtabbá, fonyadtabbá tette. Szinte-

len ajkát gyakran hagyták el a fájó, anyai szívet nyugtalanító, gyötrő szavak:

Fáj, hogy búcsú nélkül ment el. Fáj, hogy egy vigasztnyújtó levelet nem ír. De legjobban fáj, hogy a legnemesebb, a legjobb szívűnek gondolt fiamban csalódnom kellett. Hová mehetett? Merre mehetett? Van-e neki ruhája, betevő falatja?

De érzem és tudom, hogy ő hazatér, ő még visszajő. Hazatér, mint a tékozló fiú. Hazatér, visszajő, mint az eltévedt bárány, mely már kereste, de még nem tudta megtalálni azt az utat, mely a nélkülözhetetlenekhez vezet. Vajjon megbánta már a bűnét? Meg; drága jó anyám. Nyugodj csak meg, mert ő már megbánta tettét és még is bűnhődöt térte. Bűnhődik, mert megbüntette saját magát azzal, hogy nem hallhatja szerető, vigasztaló szavaidat, mely erőt csepegtet a csüggedő gyermeki szívbe, s mely széppé, boldoggá teszi a gyermek életét e földön.

Telt, múlt az idő, de a fiú csak nem adott életjelt magáról. Az édesanyát pedig már csak a remény táplálta, hogy az eltévedt fiát még látni fogja. Látni, mert hazatér, visszajő.

Édes jó anyám, mondá egy vasárnap Ilonka, ma elmegyünk a ferencrendiek templomába, hol egy páter fog prédikációt tartani. Azt mondják, hogy Istentől megáldott szónoki tehetséggel bír. A nép özönlött a templomba, hogy az új páter prédikációját meghallhassák. Az özönlő sokaság között halad a bankár beteg feleségével és örökké vidám, rózsásarcú leányával.

A templomban néma csend uralkodik. Száz meg száz szem lesi a prédikációs-zék kicsi ajtaját, hogy mikor jelenik meg a híres páter alakja. Magas, karcsú alakja, hófehér bánatos arca oly ismerős. Vajjon ki lehet ez? Senki sem ismer rá? De igen, valaki rá ismer! Ráismert az anyai szív, mely megsejtette, hogy a páter nem lehet más, mint az elveszett fiú, ki hazatért, visszajött.

A páter végighordozza sok szenvedést eláruló, jóságos tekintetét a híveken s kezdi hirdetni, tanítani Isten igéit. Majd reszkető, remegő hangon beszél a szülői szeretetről. Szeressétek, imádjátok a drága jó édesanyát, harsogja lázasan. A páter két könnyecppet törül le arcáról. A hívek is mind könnyeznek. Lázas izgatottsággal lesik minden szavát. Midőn az «Amen» szó elhangzik, a hívők, mintha csak álomból ébredtek volna fel, ámuló tekintetet vetnek az üres szószékre.

A drága jó édesanyát boldog érzés remegteti meg. Halovány arca kigyúl, az öröm rózsái jelennek meg rajta. Fejét odatartja leánya füléhez s mosolygó ajakkal sugja: «Az anyai szív nem csal, hazatért, visszajött.»

A meggyötört, lelkileg összetört, fájdalomtól csordúltig levő anyai szív nem bírta elviselni a viszontlátás fájdalmas örömet, «meghasadt».

Sírja felett ott virraszt az anyai szeretet olthatatlan fénnel ragyogó csillaga, mely az anyai szív soha meg nem szűnő szeretetét hirdeti.

Nagymama meséje.

Irta: Bartal Györgyi III. éves, Esztergom.

Fásúlt unalmas téli délután volt. Mint tegnap és azelőtt. Vagy csak ma van ilyen eseménytelen szürke nap? — ezt Jutka nem tudta eldönteni.

A szoba tompa hallgatásba volt burkolva és a nagy, néma csendben ő is csak automatikusan mozgatta keskeny ujjai között a tűt. Harisnyát stoppolt. Közbe-közbe kitekintett az ablakon és elmélázott az olvadt hópolyhek egyhangú megsemmisülésén. Kristálytisza, fényes csillagokként jöttek az égből, fehér, prémsüveggel borították be a házakat, szikrázva, vakítva ragyogtak az éjjeli holdfényben s most elolvadva csöpögnek az ereszről. Elmerülnek az utca sáros, csatagos semmiségében.

Stoppolt és nézett. Nem gondolt semmire. A fásúlt unalom körülfonta őt.

— Gling! — ütött egyet a krinolin időkől ittlejtkezett óra. A rózsagirlándok közül előlépett egy abbécipős, florentinkalapos pásztorlányka és mosolyogva intett a fehérparókás, csipkebodros lovagnak.

Judit az órára nézett. — Fél három — állapította meg. — Mikor fog elmúlni ez a mai nap?

De, mintha az óraütés szétszakította volna az unalom köréjefonódó pókhálóját. Mintha a pásztorlányka neki is intett volna s a fásultságból magához tért lelke csapongva röppent a rokokó födros-bodros, illattól terhes, csupa illem-kellem és finomság tarka-virágos rétvjére. Óh, miért nem élt ő akkor! Miért kell neki most itt harisnyát stoppolni és imádkozni. Óh, miért nem mehet selyembe, aranybrokátba öltözve pillangókat kergetni! Óh, miért nem...

Csrrr!!! A csengő szava élesen belevágott a tompuló homályba és félbeszakította Judit ábrándfonalát. Sietve ajtót nyitott. Fölszilandó szemé szeretettel övezte az érkezőt: a nagymamát. FÜRGE kézzel lesegítette róla a régimódi, puha, plüss bundát, azután beállította a villamos kávéfőzőt. Azalatt a nagymama elhelyezkedett a nyitott ajtajú kályha mellett álló kényelmes karosszékben. Judit egy hasábot dobott a tűzre, azután előkerítette a sámlit és nagyanyó lábaihoz ült. A nagymama a fehér, reszkető kezével végigsimította unokája hullámos aranyfürtjeit és meleg pillantása belemértült a szép, sötétkék szemekbe.

— Mesélj kislányom valamit, — szólt.

— Inkább meséljen nagyanyó kám valamit — kérlete szelíden a lány.

Nagyanyó belemélyesztette tekintetét a fahasábot mohón körül-táncoló kékes-sárga lángokba. Emlékei között kutatott. Azután mesélni kezdett...

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kislány. Aranyos, göndör volt a haja, szelíd, ábrándos tótükör a szeme. Karcsú, sudártermetű liliom volt. 17 éves, mint te most.

A kertben susogtak a hársfák és döngicséltek a méhek. A rózsák harmatos függőnyei felpattantak s bíborruhájú tündérek ébredtek a pacsirták hajnali dalára. Pillangók röpködtek a légben, hímes szárnyukon megcsillant a nap gyémántharmatos sugara. A kisleány a hársak alatt sétált és hallgatta a tavasz ezüstszongású dalát... «Mert vannak percek, amelyek örökké élnek és vannak órák, amelyek zengő boldogságról ezüstcsilingelésű meséket regélnek — amikor üt a nagy, a szent óra, a tavaszvirágzás órája.»

Azutár szólt a reggelihez hívó harang és neki be kellett mennie a nagy sárga ház fehéroszlopos tornácára, mert édesapja, a turán-magyar földesúr így kívánta. A szelíd jószágos nagyasszony már a terített asztalnál várta háznépét. S míg a férfinép a vetésről beszélt, ők ketten csendben és némán ültek az asztalnál. A nagyasszony a cseléd-népség per-patvarán bibelődött, a leány meg mesékké szötte tele a fehér oszlopokra futó borostyán szelíden kúszó indáit. A tavasz zsongása betöltötte lelkét s valami lobogó, nyugtalan és mégis gerlebúgásos várakozással telt el.

Rózsaszárnyakon suhant tova a nyár és a reggeliző asztalnál már az új terméstről folyt a szó.

— Hej, kislányom, lesz itt olyan aratóbál, hogy hetedhétországon sem találod párját! — szöjt az apa és megsimogatta a lány fehérrózsaszírom arcát. — Sokat kell ám ott táncolnod, vigyázz, hogy el ne fújjon a szél!

— Anyuskám, — fordult a nagyanyóhoz — jó lakomát készíts ám, mert itt lesz a fél megye.

Készülődött az arató nép. Előkerültek a selyemvirágos pántlikák, rézcsöngettyűs piros csizmák, tarka himzésű rokolyák. A legények is felöltöztek háziszóttos, rojtos ruháikba, sárgapikés piros selyempruszlikjukba s árvalányhaj is került a kis pörge kalapok mellé.

Az ünneplő nép hatalmas kalászkoszorúval közelgett a tornác felé, élükön a torkát köszörülő aratógazdával. Az uraság már várta őket. A kölcsönös áldomás után előkerült Kormos cigány a bandájával s a ropogós csárdásra táncra perdült a fiatalság.

A vidék gazdag földesurai körülrajongták a lányt, ki szép is volt, gazdag is, és olyan szelíd, mint a galamb. Kézről-kézre kapkodták, csak úgy ropták a pattogóst! És ő kábultan penderült a forgatagban...

Azután... azután nem tudom, mi történt. Egy pillanat suhant-e tova, vagy evszázadok gördültek lomhán?... A tavasz dala ujjongó himnuszba csapott s a vadrózsák tövises ágai szétváltak: megjelent a királyfi, hogy életre csókolja Csipkerózsikát... Szép volt. Erős, vállas, délceg. Sötét haja hátra volt simítva és égő pillantása, mint

mágnes, vonzotta az ábrándos kék szempárt. Azután nem láttam az ünneplő forgatagot, csak azt a két szemét, azt a némá és mégis beszédes ajkat...

A hársak susogtak a kertben és egy boldog menyasszony egy erős férfikarra támaszkodva csacsogva mesélt a tavaszvirágzás daláról...

A lángok már halálra kábitották villogó táncukkal a fahasábot. Azután kimerülten elpihentek. Nagymama lelke is visszatért a mult emlékei közül. Jóságos keze félresímitotta Judit homlokáról a fürtöket.

Bizony kislányom, így volt ez...

A rokokó óra megint ütött. A kis pásztorlány ismét előlépett és mosolyogva intett lovagjának. És mosolyuk nyomán elkezdtek a girland rózsái a tavasz dalát susogni. A dal édes zsongása betöltötte a szobát tavaszmuzsikával, virágnylással, napsugárral. Legalább is Judit így érezte.

Magyar sóhaj.

Irta: Kónya Ferenc III. éves.

Egy csonkaországnak porba hullott népe
Sirva, zokogva tekint fel az égre;
Óh, édesanyánk, védő Nagyasszonyunk, —
Hozzad fohászokodunk, mi szegény magyarok.

Hozzad fordul sirva egy letiport nemzet,
A rabló csordáktól szabadíts meg minket!
Add vissza mi nekünk — szegény magyaroknak
Székely testvérünket, régi határunkat.

Bácskát, Bánátot, a drága magyar földet...
Óh anyánk, add vissza! — sirva kérünk téged.
Fáj a szívünk, lelkünk, össze vagyunk törve.
Küldj békeséget e hervadó nemzetre.

Csüggedő magyarnak hallgasd meg imáját
Elvesztett véreink hangos zokogását;
Enyhítsd fájdalmunkat, gyógyítsd sebeinket,
Add vissza nekünk az édes magyar földet.

De hisszük, hogy eljön a várva-várt óra,
Melyen találkozunk könnyes arccal sirva.
Egészé lesz újra ez a csonkaország;
S csiki gyöngyvirágok egymást csókolgatják.

H u s v é t.

Irta: **Batka Gyula** III. éves, Szeged.

Feltámadott Krisztus. Hozsanna Néked Úristen! A husvéti feltámadás után üde, friss pázsitot nevelt a föld. Az erdő szálfái rügyeket hajtottak. A dalos madár újjongva száll párja felé. Fenséges, bódító illatok áradoznak a levegőben. Megújhodott az emberek lelke szent áhítatban. Megteltek a szívek újjongó, szent örömmel. Feltámadott Krisztus!

Megvirradt mindenkinek. Mindenkinek meghozta Krisztus feltámadása a boldog örömet. Áthidalta a tátongó mélységeket; a lelkeket összefűzte szent áhítatban, a boldogság szent örömet oltotta a szívekbe.

A szomorú nagypéntek után zöld pázsit lepte be a Golgota hegyét. Az erdők újra kivirultak, a nagymindenséget boldog örömtölti be s mi mégsem örvendhetünk. Csak nekünk nem akar megvirradni, nem jön el a boldog feltámadás. Csak nálunk tátonganak örvény gyanánt a magyar haza földjének ránk erőszakolt határai. Miért nem indul meg tehát nemzetünk új életerőt hozó rügyfakadása? Miért nem hegednek be a Trianon nagypéntekjén ejtett sebek? Miért nem simulnak el a tátongó nagy mélységek? Miért felejtettük el a dalt? Miért könnyezik folyton fénytelen szemünk? S miért sajog szíveinkben sajgó fájdalom? — Hiszen feltámadott Krisztus!

Kétségbeesve kiáltunk. Az üldözöttnek segélykérő kiáltása kiáltásunk, melyre segítséget várunk, nem emberektől s nem is ellenségeinktől, hanem a halottaiból feltámadott új életet adó, örök Krisztustól. S kérjük, ajándékozza meg nemzetünket önmagának tudatával s keressük a hibát. Keressük önmagunkban! Vékezünk nagyon Krisztus ellen. Megtagadtunk Istent s hazát s a forradalmi idők posványáiból ástunk magunknak csatornát s most bűnhődünk érte, büntet az Isten, de nagyon. S mi lett ennek az eredménye? Az, hogy még most is nagy azoknak a magyaroknak a száma, akiknek előbbrevaló minden, mint Krisztus és a haza, akik szét-húzást teremtenek s a nemzeti érzés ellen izgatnak. Ajándékozd meg ezeket óh Istenem e béke csókjával, hogy egyesüljenek lélekben. Teremts közöttük egyetértést, hogy egyesüljenek egységes, nagy testvéri szeretetben, egy szent eszme, a haza szeretetének szolgálatára. Ajándékozd meg bennünket egymás szeretetével, hogy egymást támogatva, egyetértésben dolgozzunk Magyarország újjávirágoztatásán. Segíts meg munkánkban, hogy nekünk, elárvult, szegény nemzetnek is szabad legyen örvendenünk a Krisztus feltámadásának ünnepén. Hívd elő lelkünkéből a teremtő öntudatot, hogy feltámaszthassuk önmagunkat, hazánkat, nemzetünket a Te dicsőségedre.

T ö v i s e s a z ú t.

Irta: **Szentpéteri János** II éves, Szeged

Varga Vince tanító ráncolt homlokkal mérte végig a kis tanítói lakás nyikorgó padlóját. Nyugtalan lelkében végig vonultak az ifjúkori emlékek: a gimnáziumi csínyek, a képezdei komoly munkák, a sok szép dolog, mellyel az osztályfőnök a tanítói hivatást színes képben ecsetelte.

— Az ám! Az osztályfőnök. — Ejnye, hogy erre nem jött rá előbb. Mennyiszer hívta magához és még ő nem ment el hozzá egyszer sem.

De most elmegy és elpanaszolja a sok csalódást és a sok bánalmat, ami eddigi tanítói működése alatt vele történt.

Elmegy! El! — És elmondja.

* * *

Zoboki Imre nyugalmazott tanár, volt tanítványát szívesen fogadta. A háza előtt kis kert; ide vezette tanítványát.

— Hát eljöttél, Fiam! — Na ez szép tőled. Már azt hittem, hogy elfelejtkeztél a te öreg tanárodról.

— Nem felejtettem el a tanár urat. De nem felejtettem el a beszédeit sem. — Most is fülembe cseng a szava: „Szeressétek a gyermeket, mert szemükben mennyország van és ezért szeressétek a hivatástokat is.”

— Én szerettem is a hivatásom, de annyi csalódás ért már engem, hogy azt nem tudják elfeledtetni és ellensúlyozni a gyermeki szemek sem velem.

— Hm, — hm, — dörmög az öreg, de nem szól semmit.

— Nem értenek meg az emberek, — folytatja most már mindhevesebben a tanító — nem szeretnek, mindenütt gúnyolnak és én nem tudok mit csinálni ez ellen. — Mit tegyek? — Mit tegyek?

Hosszú hallgatás után az öreg tanár így szól: „Nézd Fiam! Milyen szép rózsáim vannak.”

— Hozz, ide egy szálat!

A tanító nem tudja mire yelni az öreg furcsa viselkedését, de azért utánanyúl a rózsának. Azonban ügyetlenül fogja meg és megsúrja a kezét.

Ejnye — mondja rossz kedvűen — még ez is!

— Várj csak! — Így ni — és az öreg tanár ügyesen leszakítja a rózsaszálat.

— Látod, fiam! — Így kell, okosan, körültekintéssel hozzáfogni mindenhez. Most fogadd e rózsaszálat. Ez majd mindig eszedbe juttatja, hogy tövisek vezetnek a rózsához.

Ki az úr a háznál?

Irta: Bali Mihály IV. éves, Budapest.

— Hallod-e, ember, ha megegyszer ilyen részegen jössz haza, hát kikergetlek a házból, — ki én! — Az ilyen, meg az olyan . . . nyelvel Panni néni az urára, aki éppen most dülöng be a kapun. — Gazduram alig áll a lábán. — Végre betántorog a pitvarba. Ott aztán előbb kifujja magát, majd meg ő kezdi:

— Hanem te, asszony, ha nekem még egyszer ilyen zenebonát csapsz, hogy az egész falu tudja, hogy: „no, Deák gazduram az alvégen alighanem bekámfolt”, — hát ha a derekadat le nem is töröm, de a háztól elkergetlek — Hát utóvégre is én vagyok az úr a háznál, vagy mi? — hadarja Péter gazda egy szuszra.

— Micsoda, kend akar engem a házból kidobni, elkergetni? — rikkantja el magát Panni néni: Kend a vén részeges Deák? — Azt szeretném látni. Csak egy ujjal is nyúljon hozzám, úgy kipöndörítem kendet, hogy azt sem tudja, hogy az ajtón ment e ki, vagy az ablakon. — Még, hogy ő kidob, elzavar engem a háztól! Hát ezt érdemeltem én kendtől? Majd ellátom én ezután a kend baját. Mehet a korcsmárosnéhoz főzetni, mosatni, hisz' ugy is mindig ott ül kend — pergett tovább Panni néni kérépelője.

— Adjon az Isten szerencsés jóestét! Talán bizony lakodalomra készülnek, hogy olyan jó kedvük van? — köszönt be János sógor.

— Nem éppen, sógor, — de tudod az asszonnyal nem egészen egyezik a véleményem — szól gazduram, mialatt székét ad kedves komájának.

— Én pedig azt gondoltam — veti közbe ártatlan képpel a sógor.

— Hát tudod úgy áll a dolog, hogy a holnapi vásárra el akarom vezetni a csákót is, hátha jó pénzen elkelne, de az asszony nem akar belemenni.

— Micsoda?! — Pattan föl Panni néni.

— Jaj, édes anyjukom, hát a mi kedves sógorunkat meg sem kínárod? — siet gazduram más mederbe terelni a beszélgetést.

— Éppen azt akartam már csinálni — ragadja meg Panni néni az alkalmat, hogy legalább kifújhasa magát. — Azonnal itt leszek. — Ezzel formás alakja már ki is libben.

— Hallod, te sógor, de jó egy asszonnyal áldott meg téged az Isten! — veti föl a szót János sógor.

— Hát tudod, sógor, jónak jó lenne, csak egy a baj. A nyelve egy kicsit nagy. Nem akarja elismerni, hogy én vagyok a gazda, az úr a háznál! Már pedig ez úgy van, amióta világ ez a világ.

— Hát hiszen igaz, igaz, de azért, — no már itt is van a

sógorasszony. Pedig nem érdemlem meg, hogy miattam fáradozzon. Különösen ilyen későn — mentegetőzött János.

— Szót sem érdemel, sógor! Fogyassza csak egészséggel. Hiszen ez a jó mákvirág is csak most vetődött haza.

— Na, na! Lásd, sógor, nem akarja elhinni az asszony, hogy a Keserű komámnál voltam a holnapi vásár ügyében — akarja magát menteni Péter gazda.

— Hát pedig, sógor, én is a miatt gyüttem volna, böki ki János. — Tudod sógor szükség volna a háznál egyre-másra. Az asszonynak egy „beinder” re, a Jancsi gyerekeknek egy pár csizmára, no meg jó magamnak is szükségem volna egyre-másra. Ugy gondoltuk az asszonnyal, hogy ha nem lábatlankodnék, hát elmennék veled, sógor.

— Rendben van. Legalább nem leszek egyedül — egyezett bele Péter gazda.

— De hát a sógorasszony semmit sem szól? — kérdezte János gazda.

— Mit szólnék, sógor? — Elvégre is ő a gazda, az úr a háznál, úgy csinálja, ahogy akarja. Meg különben is nem lesz olyan nagy a teher, hogy el ne férne — válaszolt Panni néni engedékenyebb hangon.

— Akkor, sógor én megyek is, mivel már későre jár az idő és reggel jó lenne idejében elindulni. — Köszönöm a szíves vendéglátást — szól János és már fel is áll.

— Adja Isten egészségedre, sógor. Már menni is akarsz? Hiszen még ráérnél — próbálta gazd' uram marasztalni a sógort.

— Sógor, későn van már. Mindjárt éjfél. — Adjon az Isten nyugodalmas jó éjszakát! — köszönt el János.

Míg gazd' uram kikiséri a sógort, addig Panni néni az ágyvetéshez fog.

— No, lelkem, hát neked mit hozzak a vásárból? — kérdi kedveskedve Péter gazda, amint visszatért.

— Nem bánom én akármit. Ahogyan gondolja kend — válaszol békülékeny hangon Panni néni.

— H'szen csak azért kérdeztem, mert hát utóvégre én volnék az úr, a gazda a háznál, nekem kell erről is gondoskodni. — Na, nem úgy van?

Panni néni azonban kifordul a konyhába a bámuló Péter elől. — Gazd' uram egy ideig csak néz utána, majd maga elé mered és azon gondolkodik, vajjon ki az úr a háznál?

A tanár.

A fiúnak, aki elég rosszul állt a tanár tantárgyából, így szólt:

— Én, ha a maga bőrében lennék szeretnék elsülyedni!

Erre azt feleli a diák: Én is!

Gondolatok a margón.

Irta: Békés István, Kiskunfélegyháza.

Ismerek egy magyar urat. Kultúrember. Mindennap ugyanazon étterem ugyanazon asztalánál szokott étkezni.

Első nap egy ismeretlen francia úrral hozta őt össze a véletlen. Megismerkedtek és kedélyesen elbeszélgettek arról, hogy miért oly csábító Josephine Baker.

Másnap a magyar úr mellé egy jószívű, őszinte magyar parasztot hozott a fátum. A becsületes öreg jóegészséggel falatozott az ősi, családi bicsakkal.

A magyar úr le sem ült. Arcfintorítva hagyta faképnél az éttermet. És amikor másnap megkérdezték tőle, hogy miért maradt el még a vacsorától is, azt felelte bölcsen:

— Elment az étvágyam.

Hazám, vigyázz! Míg népednek alsó rétege nagy általánosságban tudatlanságban idegenkedik a hazaszeretet gondolatától, addig a felső régió nagy része fújja, fújja ugyan a „Szeretlek, nemzetem”-et, de hogy ez mit jelent, az iránt már elfelejt érdeklődni.

Petőfi ércszobra áll előttem.

(Azaz, hogy én állok Petőfi úr szobra előtt.)

Figyelem a járókelőket. Ahányan csak ránéznek a lelkesítő szoborra, mindnyájan azt gondolják — talán öntudatlanul: *Ez itt Petőfi, a költő.*

Én is ezt gondoltam az első pillanatban.

— Ott a jobb keze, mellyel egykor a Talpra magyar-t kísérte szenvedélyes gesztusokkal... Ott fent az ajkák, melyek a szabadságot harsogták s amelyek... (no, de ne háborítsuk Szendrei Julia emlékét!)... Ott a két szem, mely mindig ragyogott az ihlet tüzeitől...

Szegény, jó Petőfi!... Megsimogatom...

Enyje! De hideg vagy!

— Te hideg, élettelen anyag! Mi közöd van neked Petőfihez? Mi jogon hoztad őt eszembe? Közeledben sem járt Petőfi soha, te hitvány anyag s most itt feszítesz a képében?

Azért ne örülj! Csak az embert csalod meg. Nézd a kis verébet, mely az újjaid között... most meg a gallérod mellett keres helyet, hogy fészket megépíthesse.

A veréb: filozófus. Anyagban csak anyagot lát.

Ha azt akarod, hogy ellenségeid is igazat adjanak neked, csak sorold elé bátran tenhibáidat! Nem fognak meghazudtolni.

Tanító(nő)- jelölt vagy? Miért nem fizetsz elő a Magyar Tanítójelöltek Lapjára?

TETSZIK – NEM TETSZIK

Rovatvezető: BOGNÁR JÁNOS.

Pétör megérkezett... Megkapó kis történet a maga egyszerűségében. A téma nem egészen új, de beállításuk nem sablonos. Kitűnően tudja jellemezni a keménynyakú, daços magyar parasztleányt. A falusiak észjárását és beszédmódját nagyszerűen utánozza. Azonban a Kati nénirol tett megállapításokért nem merném tartani a hátamat. Gratulálok.

A cserkészlilium. A nagy prepa-fiú meleg diákszíve, fehér gyereklelke és derűs cserkészmosolya sugárzik a versikéből. Tartalma gyönyörű, ritmusa gördülékeny, azonban rímei túlságosan megszokottak. Tetszik.

A tanító úr levele. Végre egy történet, amelyben a tanító is szerepel. Rövid kis történet. De fölösleges is lenne többet írnia, hiszen megsejthetünk belőle mindent. Kedves ismerősei lehetnek, vagy lehettek a történet hősei, hogy ilyen meleg szeretettel emlékezett meg róluk. Szép.

A cseréppipa. Valahol hallottam már röviden, adomaszerűen előadni. Azonban a földolgozásért és alakjai jellemzéséért akarva-nem akarva gratulálnom kell. Utánzó nyelvezete jó stilsztának mutatja.

Jézusom, én Lázár vagyok! Ujszerű téma, jó ritmussal és rímmel. Kidolgozása sikerült. Hüen tükrözi vissza írója érzését. Néhány szép hasonlata van.

A Szűzanya... Rövidke vers. A Szűzanya iránti mosolygó bizalmat fejezi ki elég sikerülten. A formá kissé szabad. Itt azonban megállja a helyét. Szép!

Kirándulás a komló bányába. Nem ismerem a bányát, sem az ott használatos eszközök, gépek elnevezését. Elöttem ezek szak kifejezések. Mégis köszönetet mondok a tartalmas ismertetésért. A tanítónak mindenhez kell érteni és ebből — tanulhatunk. A birtokos ragot ma már nem használjuk. Pl. «A kacagó lányoknak vidám seregét...» Sokkal szebb és egyszerűbb így: «A kacagó lányok vidám seregét...» Egyébként meleg szíve van. Ilyen száraz témát kevesen tudnak ekkora közvetlenséggel feldolgozni. Irjon mások is kis lapunkba.

Mit tehet a tanítónő...? Nagy igazságot dob a férfitanító szeme közé. Bizony, sokan megtört alakok, elhanyagolt külsejűek, de a lelkük az más. A külső sokszor csalódást okoz. Manapság

azonban a megtört emberek tipusa mindenütt könnyebben megtalálható, mint éppen a tanítók között. Figyelje meg őket! A lelkes ambiciózus emberek 90 százalékát a tanítók teszik. Tervei gyönyörűek. Igaza van! Mi, jövőidők tanítói így indulunk munkaterrünkre. Esetleg hasonló értekezésben bővebben fogok válaszolni. Addig is szíves üdvözlöt.

A magyar irodalom ismerete... Azon kezdem, hogy a magyar irodalom ismerete mindenkinek fontos. Legalább is kellene, hogy az legyen. Miért éppen csak a tanítónőnek? Megragadott az a nagy szeretet, az a tűz és lelkesedés, amellyel a magyar irodalomról szól. Értekezése végén már elragadja a hév és ilyet ír: «... az irodalomban egy nemzet szelleme csillog...» Ugye mást akart írni? Csak azért írta így, mert nem akarta ismételni önmagát. Igaz? A szellem láthatatlan, tehát nem «csillog»-hat. Irjon máskor is. Szó bősége nagy, nyelve választékos, stílusa csiszolt. Gratulálok.

Az anyám.

Írta: Mészáros Ferenc V. éves, Esztergom.

Haszontalan gyerekésszel
Dehogy tudtam, dehogy hittem,
Hogy az Anyám áldott jószág
S mennyi gondba, könnybe vittem.

Messzi kellett jönni Tőle,
Nélkülözni, alig látni
Sok könnyes perc tanított meg
A szivemben rátalálni.

Magányomban jó Anyámat
Megbecsülni megtanultam.
Fáj a jelen — elszakítva —
S fáj az anyát bántó multam

Az életbe ifjúságot,
Vidámságot, álmot hozott
S rakoncátlan két gyerekért:
Értünk mindent feláldozott.

Messze Tőle, idegenben
Multbanézó esthez érve:
Szivemben így rátalálok
S imátkozom én is Érte.

Nincs is talán a világon
Anyák között párja, mása!
Minden vágya: gyermekeit
Boldogságban, jóban lássa.

Jót, örömet Neki a sors
Fukarkodva, ritkán mérte
S ha adott egy vidám napot.
Száz szomorút kapott érte.

Isten küldi: minden előtt
Alázattal fejet hajtva,
Alig nyilott életében
Panaszködő szóra ajka.

Fiaiért, akik Tőle
Olyan nagyon messze tértünk.
Reggel-este könnyet ejtve
Isten elé térdel értünk.

MATHEMATIKA ÉS TUDOMÁNY

Rovatvezető: KÓHALMI GYULA

Kitűzött feladatok!

1. Egy egyenlőszárú háromszög területe $32\sqrt{74} \text{ m}^2$; mekkora az átfogója?
2. Egy derékszögű háromszög egyik befogója 6 cm, kerületi 37 cm; mekkora a háromszög köré vonható gömb felülete?

$$3. \quad x + \frac{1}{2}(3x - y - 1) = \frac{1}{4} + \frac{3}{4}(y - 1)$$

$$\frac{1}{5}(4x + 3y) = \frac{7y}{10} + 2$$

$$4. \quad \frac{x+z}{2} = 9 \quad 3(z-y) = 6 \quad \frac{u+y}{4} = 3 \quad \frac{u}{2} + x = 13$$

$$5. \quad \frac{\frac{3x}{5} + 9}{5} + 18 = 36$$

6. Egy egyenes kúpnak az oldalmagassága 26 cm, a tengelyháromszög területe 240 cm^2 , mily nagy e kúp felülete és köbtartalma?

7. Kifejtendő alábbi egyenletből az m értéke

$$K = \frac{Am}{3} + \frac{am}{3} + \frac{m\sqrt{Aa}}{3}$$

8. Egy négyzetes alapú egyenes gúla alapéle $3\sqrt{5} \text{ m}$, magassága $5\sqrt{8} \text{ m}$. Mily magasságban kell elvágunk, hogy a kis alap területe 4 m^2 legyen. Ki-számítandó az így keletkezett csonkagula köbtartalma s felülete!

9. A négyzet alapú egyenes csonkapiamis alapéleinek aránya 4:9, magassága 9 m, térfogata 3591 m^3 , mekkorák az alapélek?

10. Mennyi puskagolyót lehet önteni 3 kg. ólomból, ha a puskacső 11 mm. átmérőjű, ha az olvasztásnál az ólomnak $8\frac{1}{10}$ -a elvész s ha az ólom tajsulya 1135?

Megjegyzés: Az 1. és 2. feladatot Kukla Ferenc szegedi V. tan. jel. bocsájtotta rendelkezésemre.

A 6. számbankitűzött feladatok megoldásai:

1. Kölcsöntőke = $8153\cdot60 \text{ P.}$
2. $t = 2913\cdot93 \text{ P.}$
3. $n = 10 \text{ év.}$
4. $\frac{1}{2} = 12\text{-féle}$ képpen.
5. $2 \cdot 4! \cdot 4! = 1152$ különböző sorrendben foglalhat helyet.
6. $2, \frac{4}{5}, \frac{8}{9}, \frac{16}{27}, \frac{32}{81}, \dots$

$$7. (-8)^{-2/3} = \sqrt[3]{(-8)^{-2}} = \sqrt[3]{\left(\frac{1}{-8}\right)^{-2}} = \sqrt[3]{\frac{1}{64}} = \frac{1}{4}$$

8. 10, 13, 16, 19, 22, 25

$$9. \frac{6}{x} + \frac{6}{y} = 1 \quad \frac{3}{x} + \frac{10}{y} = 1 \quad x = 10\frac{1}{2} \text{ nap} \quad y = 14 \text{ nap}$$

$$10. x = \frac{1}{3}, y = \frac{1}{4}, z = \frac{1}{2}$$

Hibaigazítás az 5. szám 6. feladatának megoldásához:

1. felosztás	2. felosztás
A : 3120 P	A : 2808 P
B : 4160 "	B : 3744 "
C : 5200 "	C : 5616 "
D : 6260 "	D : 6552 "
18720 P	18720 P

A 6. számban kitűzött feladatok megoldói:

Miklós Pál V. Esztergom, (10 dicséretreméltó megoldás.)

Berta György V. Szeged.

Szokol György V. Pécs. (Lásd A rovatvezető üzeneteit.)

Stiebel József V. Szeged.

Wagner Péter V. Baja, (Lásd A rovatvezető üzeneteit.)

Harda Béla (?) Pécs. (Lásd A rovatvezető üzeneteit.)

Milyen a jó nevelő?

Irtá: Szalay Zoltán IV. éves, Győr.

Maga Jézus is nemcsak kizárólag tanításánál és személyiségénél fogva volt isteni nevelő. Ő tanításának szent életével és élesztő példáival adott nyomatékot.

Szavai csodálatos erővel hatottak. Szeretete nagy hatást szült, mondja szt. Pál. És, ha ő a szeretetről azt mondja, hogy nélküle minden emberi tudomány semmi, világosan kitűnik, hogy valamint minden embernek, úgy különösen a nevelőnek szeretettel kell bírnia.

Évszázadok tapasztalata tanúskodik arról, hogy amire a nevelő növendékeit nevelni akarja, előbb magának kell azzá lennie.

Locke szerint minden nevelői törekvés terméketlen, ha jó példa nem szegődik hozzá.

Ha a nevelőnek nincs szeretete, mély erkölcsi, vallásos érzelme, mélyen a gyermekek magához öleli, minden fáradozás siker nélkül marad.

A nevelőnek mindenek előtt akaratát egy fensőbb isteni törvénynek kell alávetnie, a Megváltóval hit és szeretet által egyesülnie és vallásosan erkölcsösnek kell lennie.

Mi sem teheti tönkre jobban, döntheti pusztulásba az embert, mint az erkölcstelenség és vallástalanság.

És, ha a tanító is ilyen? — Az valóságos szörnyetege az emberiségnek, aki elhinti az ártatlan gyermeki lélekbe a képmutatás, aljasság csíráját.

Ő is nevelő, azaz tanító, — de nem Krisztus apostola, mint aki az erkölcsösség teljességében nevelt és oktatótt.

A revelő második tulajdonsága a gyermek iránti odaadó szeretet, mint egyik főerénye. Szeretni pedig csak úgy lehet, ahogy már említettük. ha önző akaratunkat Isten akaratára alá rendeljük, szóval Isten szeretjűk. Az ilyen lélek szereti a Teremtőt, szereti annak teremtményeit is, melynek koronája az ember, aki Istennek képmása s mint ilyen, nagyobb vonzalommal, szeretettel veszünk körül.

Szeretni kell tudni a tanítónak, különben nem lehet az. Mert aki az önszeretetet ki nem irthatja magából, az nem képes a tanítósággal járó sokféle lemondást, önmégtagadást gyakorolni. Lehet bármily tudása, széles neveléstani ismerete, de ha szeretete nincs, mind hasztalan.

A gyermekeket szeretetre kell vezetni, de amint vak vakot nem vezethet, úgy szeretetet sem adhat az, kinek az nincs. Szeretet nélkül, csak napszámosa iskolájának a tanító.

A nevelés egyik főfeltétele, a gyermekek bizalmát megnyerni, viszont erre csak a szeretet képes. Az a tanító, ki nemcsak örömet nem talál a gyermekek társaságában, hanem unatkozva, sőt undorodva és visszataszító idegenkedéssel jelenik meg közöttük, az sohasem fogja a gyermekek ajkát bizalmat, bátorságot és kedvet ébresztő szavakra megnyitni.

Nehéz a nevelés munkája, mert a nevelőnek mintegy meg kell fedkeznie magáról s úgyszólván csak a gyermekért élnie.

Ily szeretet és odaadás van a szülők szívében. — De feltalálható abban a tanítóban is, kiből Isten és felebarát iránti szeretet lakozik s aki a gyermekben Istennek képmását látja.

És az a tanító, aki a gyermeket szereti, az rendesen hivatását is kedveli.

Mert aki hajlam nélkül lép a nevelői pályára, az fonákul fogja azt teljesíteni s a reménylett jobb sors helyett az elégedetlenség lesz osztályrésze.

Éppen a nevelői hivatal az, mellyel a legtöbb teher és kellemetlenség jár, legnagyobb türelmet és alázatosságot kíván, hogy elviselhessük és lankadatlanul munkálkodhassunk körében.

Senki sincs annyi éretlen, hamis megítélésnek kitéve, senkinek sem jutott oly erős testi és szellemi munka, mint a tanítónak.

Hol találjon ezek ellenében menhelyet máshoi, mint hivatásának kedvelésében.

Hányszor nem merül ki a tanító hivatásának nehézségei között: hányszor nem kedvetleníti el őt tanítványainak pajkossága, könnyelműsége, hanyagsága, nyerssége. S ha mindent megtett, mi nevelői ügyességétől kitélt, s mégis fennmarad a keserűség; hol találjon menedéket másutt, mint éppen a türelemben, a Jézustól tanult szelídségben.

Senki sem nevel jobban, mondja Wagner «mint egy derék férfinak jelenléte, nem kell neki tanítani, az ő csendes, nyugodt ottléte naponként melegít.»

Ily tekintélye csak annak a nevelőnek lehet, ki a nevelői működése előtt lebegő eszményt mindig maga előtt tartja, aszerint él és aki maga is legpontosabban teljesíti azt, mit növendékeinek ajánl.

Amely nevelő csak szóval tanít és nem példáival is, az a siker egyik leghatásosabb segédeszköze nélkül működik, mert nem őszinte és igaz, a gyermekek szükséges bizalmát úgy nem nyerheti meg.

A gyermek hamar észreveszi a nevelő tettei és szavai közti különbséget.

A nevelőre nincs veszélyesebb, valami, mint a mesterkélttség.

Ha megnézünk olyan iskolát, hol a nevelő lelkesítő példája van, látni fogjuk, mily vidáman, mily szórakozottság nélküli fürgeséggel, munk szeretettel törekszik a legtöbb előre.

És ezzel a példával el lehet vezetni a gyermekeket az örök cél betöltésére.

Az ilyen tanítót szeretni, tisztelni és félni fogja növendéke.

Büntetését sem elégtételként szabja a gyermekre, hanem nevelői szeretetének utolsó intéséeként, hogy általa valamilyen gyermeki gyengeséget kiirtson. Tehát nem azért adja a büntetést, hogy indulatát kielégítse, hanem atyai jóakaróként, ki a sértett törvény elégtételének tekintti a büntetést.

A jó nevelő jelenléte, a büntetésnél is nagyobb hatású. Nem azért, mert talán félnék tőle növendékei, sőt inkább szeretik és tisztelik és az ilyen tanító tekintete mélyebben hat a gyermekek szívébe és határozottabban int, s ha kell büntet, mint a szó és az ami ő. — többet eszközöl, mint amit mond.

A gyermek nem is idegenkedik az ily tekintélytől, sőt a legártatlanabb bizalommal hajol meg előtte, örömmel engedi magát általa vezetni: mert hiszen minden gyermek, kit hiányos, vagy ferde nevelés nem rontott meg még végképpen, egészen természetesnek, szükségesnek érzi a felnőttektől való függését, hát még az olyantól, kit feláldozó szeretettel lát mindennap maga felé közeledni, kinek szellemi és erkölcsi fenségét, túlsúlyát érezheti, szóval a derék férfiú mintaképét szemlélheti, kit utánozni. kihez hasonlóvá lenni már természeti vágya is készíti.

Győrött, 1929. évi január hó 10.

Tudod-e, hogy ... ?

1. Ki volt Erdély utolsó választott fejedelme és mikor halt meg? 2. Hogy hívják az U. S. A. elnökének padotáját? 3. Melyik hajó mentette meg Nobile-t? 4. Ki a zene műzsája? 5. Ki fejeztette le I. Károly angol királyt? 6. Kinek volt a tanítványa Platon? 7. Ki és hány éves korában írta a «Mitrídates» c. dalművet? 8. Ki írta a «Leányvári boszorkány» c. verses elbeszélést? 9. Melyik festőművésznek köszönhetjük, hogy II. Rákóczi F.-től hű arcképünk van? 10. Mi Gárdonyi Géza sírfejrata? 11. Hogy hívják a déli sarkot másképpen? 12. Mi a neve annak a léghajónak, amellyel Amundsen az északisark fölött 1926. V. 12-én átrepült? 13. Zala György melyik szobrával alapította meg hírnevét? 14. Ki tartotta Atlas helyett az égboltot, míg ő a Hesperidák almájáért járt? 15. Milyen hosszú a «kínai fab»? 16. Hol olvasható ez: «Nincs a teremtésben vesztes, csak én!» 17. Ki nyerte meg az amsterdami olimpiász kardvilágbajnokságát; mi a foglalkozása? 18. Ki koronázta meg Napoleont (!)? 19. Ki a vonalas kottarendszer feltalálója? 20. Hogy hívják és milyen rendbe tartozott az a tanár, aki a Bach-korszakban, iskolájában mindvégig csak magyar nyelven tanított? 21. Hogyan szól Newton sírfejrata? 22. Hány éves korában és hol halt meg Jósika Miklós báró? 23. Ki hozta be a jubileumi búcsút és mióta van? 24. Ki és mely zsinaton rendelte el az évi kötelező gyónást? 25. Ki a hittudományok égi védője?

Megjegyzés: A fenti kérdéseket Tarr Márta és Matkovits Erzsébet voltak szívesek beküldeni.

A 6. számban kitűzött „Tudod-e, hogy ... ?” kérdések feleletei:

1. Edmondo de Amicis, 2. Hunyadi János, 3. 529-ben, 4. Tapolcán, 5. Szent Istvánnak, 6. P. dictus magister..., 7. 1526—1540., 8. «Pretium non vile laborum.», 9. Piccolomini, 10. Békéssy Gáspár, 11. Déván, 12. Kőrösy Márk esztergomi kanonok, Grodecz Menyhért S. J. és Pongrácz István S. J., 13. Gr. Benyovszky Móric, 14. Sajnovits István, 15. Kempelen Farkas, 16. Arany János, 17. Erkel Ferenc, 18. Mednyánszky B., 19. I. Lipóttól, 20. I. Lipót, 21. Bakócz Tamás, 22. Arácsón, 23. Eszterházyaké, 24. Fenséges, 25. P. E. grófnőnek.

Megoldók: Herbay Ilona, Bp. II., — Pál Mária, Bp. II., — Kalász Lili V. Debrecen (L. a rov. vez. üzeneteit!) — Kálmán András III. Pécs, — Pallagi György II. — Kovács Klára, Lengyeltóti János IV. Pécs és Tar József IV. Csurgó — a beküldött kérdésekkel kapcsolatban lásd a rovatvezető üzeneteit!

A rovatvezető üzenetei:

Jelen 7., 8. számunkban kitűzött feladatok megoldási határideje 1929. április 1. A határidőnél későbbben érkező megoldások nem vétetnek figyelembe. A megoldások eredményeit a következő (9.) számunkban közlöm. A rovat körébe vágó életrajzokat, értekezéseket, beküldött feladatokat (megoldásokkal) bárkitől szívesen veszek. A megoldások teljesen kidolgozva, egymás alá írva, tiszta miniszterpapirosra küldendők be a rovatvezető címére. Töb-beknek: A «Tudod-e, hogy ... ?» kérdéseire azok is beküldhetik feleleteiket, akik nem tudnak valamennyi kérdésre felelni. Mint-hogy érdeklődnek ily irányban: Ezen rovatban mindenki, (más középiskolás is) dolgozhat.

Szokol György V. Pécs: A megoldásokat is kérem!

Wagner Péter V. Baja: A 6. szám 4. és 5. feladatainak csak egy-egy megoldása lehetséges, amint láthatja. Állítása merész volt!

Horda Béla (?) Pécs: Szorgalma elismerésreméltó. Kár, hogy két megoldása közül egyik sem helyes!

Kalász Lili V. Debrecen: Az ügy kényes. Levélben fogok válaszolni!

Kovács Klára, Lengyeltóti János és Tar József beküldött «Tudod-e, hogy ... ?» kérdései egyesítve fognak jönni a köv. számban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Minden kedves olvasónknak boldog húsvéti ünnepeket kívánunk. Jelen kettősszám ára 40 fillér.

Következő számunk április elején, a rendes időben jelenik meg.

Mindenkinek. A jelvényről.

Személyesen jártam Budapesten a jelvény ügyében. Sikerült megállapodnom 60 filléres árban. A jelvény hegyes pajzsalakú lenne, zománcozva. Tetején égő fáklya. A pajzs vízszintesen piros, fehér, zöld színű, benne egy T betű. Erősítésre hosszú tü. Pajzs hossza, fáklya nélkül 10 mm. szélessége 6 mm. Azonban megrendeléseket 30%-ot, leszállításkor a többit kell kifizetni. Azért kérünk benneteket, hogy a 60 fillért minden intézetben gyűjtsétek össze és küldjétek be március 15-ig, hogy a pénz rendelkezésre álljon. A beküldött rajzokból azt láttuk, hogy a nagy többségnek ilyen forma felelne meg. Természetesen minden egyes kívánságot nem vehettünk tekintetbe, mert akkor éppen 5000 féle jelvényt kellene csináltatni. A jelvény értelme ez: Piros-fehér-zöld szín a hazát jelenti, melyet szeretni (láng) és védeni (pajzs) kötelességünk. A T betű pedig megmondja, hogy tanítójelöltek vagyunk.

Ezt a jelvényt büszkén hordhatja minden tanító- és tanítónőjelölt. Rajta, álljatok az ügy mellé. Győzünk!

S. P. Pakod. Kedves Jóska barátom! Ne haragudj, hogy elfoglaltságom miatt ezúton értesítelek. Leveleldről nem tudok semmit és így nem tudtam kérésedet teljesíteni. Az 5-ik számot F. J. küldte el. A zenemellékletet is megküldöm. Az üdvözlőket átadtam. **H. Gy. Eger.** Ha zenemellékletre van még szükségtek, tudok küldeni. Mi is járátjuk V. évesek a «Nemzetnevelést». Köszönöm buzgólkodástokat, örülnék, ha a lányok is többen csatlakoznának. Szervusz! **U. A. Várostantya.** A zenerovatban közöljük. Szervusz! **E. J. Kalocsa.** Küldje be a másik dolgozatát is, nem az a fontos, hogy más mit gondol, hanem az, hogy mi hogy gondoljuk a dolgot. Pláne, ha ilyen sikerei vannak, akkor egész bátran küldje dolgozatát. Üdvözlő. **B. M. Budapest.** Igazán örülök meleghangú soraidnak, melyből az igazi szeretet árad ki. Gratulálok farsangi ünnepélyetekhez. Zenemellékletet György barátunknak küldtem, tőle kérhetsz. Ha szükség volna zenemellékletre, úgy küldök. Már egy fél éve keresem a szerzőjét a munkának, azért jó aláírni a nevet, de most már közöljük. Az éneket átadtam bírálatra. Szervusz. **I évesek. Esztergom.** Mindnyájan aláírtatok, gratulálok. Az eszméit fogjátok jövendőbeli V. évesek igazán megvalósítani. Szervusztok. **Sz. J. Győr.** Kedves Zoli barátom! Ha Téged nagyon érdekel az ügy, úgy ha nem kaptad meg idejében a lapot, akkor megkérdezhetted volna Attilát és ő felvilágosított volna, ő bizonyára megkapta. Neked is elküldtem a lapot. Talán oka a rossz vonatkozlekedés is. Az a vádod, hogy a papírkosárba kerül e miatt a jó munka, nem áll, mert ha jó és nem téra lapba, azt eltezzük és a jövő számban közöljük. Ugy szeretném hinni, hogy nem így akartad magad kifejezni. Munkád jön. Húsvétkor nem mehetek Győrbe, mert minden V. évesnek itt kell maradnia. Szervusz. **L. J. Pécs.** Köszönöm soraidat. Jól fogod fel a dolgokat, sok dolgodat én is elfogadom, de látod ilyen részletes bírálatra képtelenek vagyunk. Küldtem a dombovári zárdába mutatványszámot. Szeretném, ha ők is csatlakoznának. Szervusz. **P. J. Eger.** Tudsz népiesen írni. Tudsz megfigyelni. Esemény hiányzik. **P. D. Pécs.** Munkád jó. Eltettem. **V. P.**

Bp. Tudsz te jobbat is írni. **I. J. Baja. Jön. V. T. Eger.** Téma jó, stílusa nagyon rossz. **P. Gy. Bp.** Nem rossz! Kissé vontatottó unalmas. Írj máskor is. **P. L. Csurgó.** Bírálatt alatt. **K. M. Szeged.** Sorra kerül. **H. J. Pécs.** Versed tele van erővel. Kifejezéseid azonban erősek, hogy ne mondjam, durvák! Igaz a test a lélek börtöne, sok bűnre csábít, de a «Szentlélek temploma» is. Bűnössége ellen lelki erővel küzdeni kell. Mint a Szentlélek templomát büntetlen megőrizve, tisztelnünk kell. Írj máskor is, ezt nem közölhetjük. **H. L. Bp.** Írjál minél többet hasonló módon. Ezt még nem közölhetjük. **L. J. Pécs.** Pénzt megkaptuk, számítástok pontos. **N. R. Eger.** Az előfizetést megkaptam. A lap késésének az az oka, hogy először a tömegmegrendeléseket bonolyoltjuk le és azután a számonkintő megrendelést. Ezért a legjobb volna, ha választanának maguk között egy bizottsági tagot és annak a címére küldenénk ezentul és akkor hamarabb megkaphatják lapunkat. Üdvözlő. **G. L. Budapest.** Az előfizetések gyarapodását tudomásul vettem. A jelvényekre vonatkozó utasításunkat olvasd el. Versedet most közöljük. Szervusz! **M. L. Eger.** Rajzaidban igazi ötleted vannak, de nehezen valósíthatók meg, máskülönbén egészen jó. Köszönöm a fáradságodat. Szervusz! **M. L. Eger.** Rajzaidban igazi jó ötletek vannak, de nehezen nyek szépek, de kicsibe, diszkrétan nehéz lenne a megvalósítás és ropant drága volna, a kiálló részek igen könnyen letöredeznének. Mindenesetre köszönöm fáradságtokat. Munkádat elküldöttem. Szervusz! **V. J. Sopron.** Zenemellékletünk van még és el is küldöm a példányokat. A jelvény a lányoknak is olyan lesz, mint a fiuknak, azt hiszem ez önöknek is tetszeni fog. Üdvözlő. **M. B. Kecskemét.** Gratulálok szépszámmal rendelik meg a zenemellékletünket. Én azt hiszem, hogy a többi számok is megnyerik tetszésüket. A pénzt megkaptuk. Lehet minden hónapban fizetni. Most még figyelmükbe ajánlom a jelvényre vonatkozó cikket is. Üdvözlő. **P. B. Budapest.** Úgyesen összeállítottad. Eltettem. «Lyceum.» Nem közlésre való, pajtás írj másokat. Szervusz! **P. D. Pécs,** Magyar tavasz nem jó. A másikat eltettem, rengeteg a munkánk. És ha hely lesz, akkor közlöm. Szorgalmad dicséretes. Írj máskor is sokkal jobbakat. Szervusz! «Mai divat.» Szeged. Divatját multa. **S. L. Jászberény.** Munkádat megkaptam. A jelvény remek szép, de kivihetetlen, mert egész kicsibe nem lehet megcsinálni. Köszönöm munkásságtokat. Próbálok ilyen levelezőlapokat szerezni. Szervusz! «Egervár.» Tudsz verset írni pajtás, egy-két helyen azonban döcögős. A sok munka miatt csak a legkiválóbbakat közöljük. Szervusz! **B. L. Baja.** A novella felépítése kifogásra ad alkalmat. Tartalma nem nyújt újat. Szép gondos kiállítású munka. Munkád szívesen elolvasom máskor is. Szervusz! **B. J. Kőszeg.** Egy pár versszakod jó, a többi lerontja igazi értékét. Ne egy, hanem több versedet küldd be és azok közül választunk közlésre. **U. G. Jászberény.** Jelvényedhez gratulálok szép, de egész kicsiben nem lehet megvalósítani. **P. Gy. Budapest.** Munkádat eltettem. **W. J. Szeged.** Vétek pajtás, amit itt leírtál. Hogyan kerül az öszhöz március 15.? Ezt így nem lehet, máskor vigyázz! **K. R. Baja.** Jól van fizehettek két részletben is. Köszönöm, hogy ti is így buzgólkodtatok, a jelvények megválasztásánál. Jelvényekre vonatkozókat olvasd el! Szervusz! **R. P. Baja.** Gratulálok a jelvényekhez, tényleg a legjobb az 5. számú. Van még egy másik jelvény, de nem tudom, hogy melyiket tudjuk megcsináltatni. A többi rajzolóknak is add át köszönetemet. Szervusz! **S. L. Jászberény.** A versenyre vonatkozólag olvasd el az utasításokat jelen számunkban. A zenemellékletbe küldött munkákat kiadtam bírálatra. Szervusz! **A. J. Miskolc.** Én neked pajtás igazat adok, de sok olyan dolog van, amit itt nem fejtegethettek és éppen ezért nem is tartom fontosnak, hogy ilyenmiről vitatkozzunk. Lehet, hogy túl pesszimistáskusan gondolom a dolgot. Munkáidat e számban közlöm, határozott tehetség vagy. És bizonyára még vagytok többen is! Miért nem léptek táborunkba, hisz látjátok

ha összefogunk, sok mindent megvalósíthatunk és százszor könnyebben! Szervusz. **A. Kecskemét.** Igen kedvesek sorai és a verse sem rossz. Sok a germanizmus benne. Szívesen olvasom máskor is versét, de névvel ellátva. Üdvözlét. «**Kápolna az erdőben.**» Bírálat alatt van. **Márc. 15. B. B.** Tele van szép gondolatokkal, de az emelkedettség teljesen hiányzik. **Elsőkőd.** A vers, hogy megnyugtassunk, jó, már akartuk leközoelni, de ki maradt és most már nem időszerű. **Március van.** Pajtás egy márciusi cikknek tüzzel, hévvel kell szólnia és gondolatokkal teltnék kell lenni, márpedig ez egy kicsit üres. Szervusz. **Isten jött, Nóta, Régen, Húzzad cigány.** Nem rossz versek, de hibánélküli csak egy, azt közöljük. Irj máskor is. A neved nem tudom, mert nincs a munkáidra írva. Szervusz! — **H. K. Esztergom.** Jön. — **T. E. Esztergom.** Fejlődj pajtás, ez még nem üti meg a mértéket. — **M. J. Esztergom.** Eltettük. — **G. L. Budapest.** Mindkét levelezőlapodat megkaptam, egyikre válaszoltam. A jelvény ügyet olvasd el. — **T. I. Szeged.** A jövő számban kapsz bírálatot. — **K. K. Budapest.** Születésnapon. Jövő számban bíráljuk. — A többi levélre a jövő számban — *A szavaló- és énekverseny* a jelentkezők csekély száma, az időjárás kellemetlen volta és az idő rövidsége miatt nem valósítható meg.

Névnap után.

Irta: Bognár János V. éves, Esztergom.

Tegnap
muzsikás lelkű gyerekpajtások
aranyos kedve körülorgonázott.
... Kacagtak.

Este
fölénk borult a jókedv azúrja
s kedves nótámat hegedű húrja
remegte.

Egynek
érezttük magunkat s az éjben kint
csillag reszketett és tudtam, hogy
[mind

szeretnek.

Ma tán
csak mosolygok a tegnapi napon
és minden élemszört öröm atom
illatán.

III. évfolyam.

9. szám

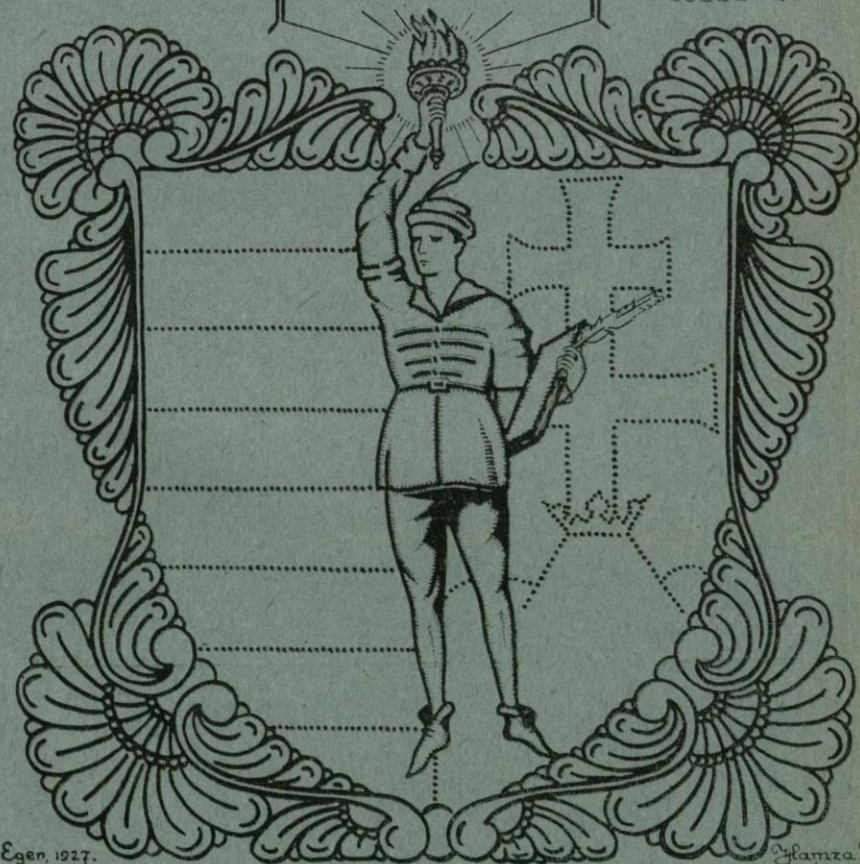
1929 április hó.

MAGYAR
TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE: 250 P.
EGY SZÁM: 25 FILL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DEAK BÁRDOS GÁBOR

SZERKESZTŐSÉG:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED.

Eger, 1927.

Zlamza J.
v.é.n.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE 2.50 P.
EGY SZÁM 25 FILL.FELELŐS SZERKESZTŐ:
DEÁK BÁRDOS GÁBORSZERKESZTŐSÉG:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKEPZŐ INT.
UJSZEGED.

TÁRSSZERKESZTŐK:

Kiss Ferenc V. é. és Kovács István V. é.

Szerkesztői bizottsági tagok:

Baja:	Klingler Rezső III. é.
Budapest I. ker.	Grüber László V. é.
Budapest II. ker.	Sáfrán Györgyi IV. é.
Budapest VIII. ker.	Budai László V. é.
Csurgó:	Lantos Hilár V. é.
Eger:	Hornyák György V. é.
Esztergom:	Bartal Györgyi III. é.
Esztergom:	Bognár János V. é.
Győr:	Bécsy Attila IV. é.
Jászberény:	Sándor László V. é.
Kalocsa:	Hütter Lipót V. é.
Kecskemét:	Matkovics Erzsébet IV. é.
Kiskunfélegyháza:	Békés István III. é.
Kőszeg:	Rodig Tibor III. é.
Miskolc:	Andók István V. é.
Nyiregyháza:	Kiss Lajos V. é.
Pécs:	Weszely Margit V. é.
Pécs:	Lengyeltóti János IV. é.
Sopron:	Varga Irén IV. é.

Kérem a többi intézetet is, hogy a szerkesztői bizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

A kiadásért felelős: HORVÁTH B. KRISTÓF

A mi tavaszunk.

Irta: Bozó József IV. éves, Nyiregyháza.

A játszi napfény beszökött hozzám
Első tavaszi köntösében.
Csacsogó ajkkal fülembe sügta
Hogy a rideg tél elvonult szépen.

Aztán kisurrant vig táncot ropva
Örömeben a helyét nem lelte.
Kesergő szívem magával lopta
Míg édes csókját reám lehelte.

S átsuhant velem himes mezőkön,
Hol a hóvirág kelyhét bontotta.
Rügyező fák közt tarka madárnép
Az első vidám trillát dúdolta.

Míg a természet kacagva hódolt
A tavasz ifjú vendégségének,
Énbennem felsírt a régi nóta,
Fájó keserve a magyar népnek.

A mi énekünk hosszú tíz éve
Kinlobogása pislogó mécsnek.
Ez maradt csupán a vak sötétségben
Szürke, kis fényként kétes reménynek.

Nem kelünk táncrea a napsugárral
Nem üzünk pillét madárkacajra.
Ajunkra sóhajt fakaszt dal helyett,
Szemünkbe könnyet gyűjt „Trianon“ jajja.

Látogatás Apor Péter villájában.

Irta: Eckert Irma II. éves, Kalocsa.

Félhomály borongott szobámban, csak az állótükör fölött égett egy selyemernyős lámpa. Fénye kerek foltban esett a fiókos szekrény fölött függő régi-régi arcképre. Belenéztem a tükörbe és elképzeltem, hogy egy óra múlva táncolok valami szép, finom zenére lassú tangót, vagy karosszékbe mélyedve, vidáman beszélgetek. Ekkor a tükörből megpillantottam ösanyám képét, amint a ráeső lámpafény kerek foltjában kiemelkedett a háttér sötétjéből; szinte élni látszott a keretben.

Kérdés villant át az agyamon: «Hát ti hogyan szórakoztatok, mulattatok, Gyöngyössy Brigitta asszony?»

Finom selyem suhogott mellettem és a tükörből láttam egy pillanatra, hogy hátam mögé lép ösanyám, ugyanazon bájos, különös mosollyal az arcán, melyet századok előtt megrögzített a vászon egy festő ecsetje.

György-aranyos, himzett, földigéró díszmagyarja erős ellentétben volt az én rövid, fodros, pirossal díszített, sötétkék ruhámmal, világos cipős lábammal. — Haja dúsan csillogott aranyos fejkötője alatt, míg az ényém rakoncátlanul hullott homlokomra. — Arcán megelégedettség, gyöngéd nőiesség, felémáradó szeretet tükröződött; az én szememből ideges nyugtalanság tört elő.

De mindez csak egy pillanatig tartott, mert kézenfogva vezetett a ház előtt váró csengős szánhoz. Hatalmas bundákba burkolózva repültünk a fehér havon. Lassan elmaradtak a város lámpái és úgy tetszett, mintha századokat hagytunk volna a hátnk mögött hangos csilingeléssel.

Hatalmas udvarba fordultunk be. Szövétnek lángolt a szolgák kezében, az imbolygó fényben az erdélyi fejedelmek rezidenciája tornyosodott előttünk. Vig muzsikaszó foszlányai szűrődtek ki az ólomkarikás, festett üvegablakokon. — 1665-öt írtak. Apaffi Mihály volt a fejedelem, de inkább a felesége, Bornemissa Anna kormányozott. Most is nagy dalidót rendezett a fejedelemszóny, hogy kedvességével megengesztelje a férje által megbántott külföldi követeket.

Ösanyám felvezetett a grádicson a fogadóterembe, hol sziporkáztak, csillámlottak a gyertyák fényében Erdély előkelőségeinek ékszerei és selyem díszmagyarjai. Nagyon furcsán éreztem magam, mikor ösanyám bemutatott a fejedelemasszonynak és észleltem, hogy az egész társaság különös, kérdő tekintettel néz felém. De a kínos helyzetnek hamarosan véget vetett a főudvarmester vacsorára hívó szava. Lassú lépésben megindultunk az ebédlő-palota felé. Elöl a férfiak, azután a lányok és

asszonyok; nekem kellett elől mennem a leányasszonyok között, mert legrövidebb volt a szoknyám, de éppen ezért a kézmosásnál és az asztalnál majdnem utolsó lettem. Az áldás után végre leülhettem a törökszőnyeggel leterített falmelletti lócára.

Különös, de nagyon szép látvány volt a szarvasagancs-csillárookban égő gyertyákkal megvilágított terem. A fény csillogva tört meg a pohárszékek arany-, ezüst- és kristályedényein. Az asztal remek damaszt abrosszal volt megterítve, közepe és lecsüngő szélén nehéz fehér selyemből készült dús aranyhímzéssel. Egy szorgalmas élet munkája réjtözött a kigyózó mintákban. — De bizony az arany-ezüsttányérokon kívül semmiféle evőeszköz nem volt terítékemnél, a házigazda pedig már erősen kínálta az első fogást. Végre a szembenülő ifiúr megszánt és átnyújtotta az övén csüngő hüvelyből előhúzott kését. Az első fogás három tál ételle után már csak nézni tudtam, hogy hordják fel a hatalmas ezüst tálakon a kappant tiszta borssal, tehénhúst petrezselyemmel, kacsát sütvé, nyulat gyümölcsös lével, halat sóban, ludat ispekkkel, disznóhúst tormával, bányahúst ecettel, tehénhús pecsenyét és mérhetetlen mennyiségét a fehér, vörös, nehéz óboroknak. Bizony csak egy közös «kalan» és villa volt s így órákhosszat tartott, míg mindenki végigkanalazta a tányérját.

A remek italtól olyan jókedy kerekedett, hogy hamarosan kihordták az asztalokat és a muzikusok fenn a karzaton rázendítettek a ropogós talpalávalóra. A fiatalok különös igyekezettel járták a táncokat, mert a fejedelemszóny finom kis aranygyűrűt ígért a legügyesebbeknek. Nekem is be kellett állnom a táncolók közé; persze nagyon örültem neki. Az egeres következett, melyben a lány volt az üldözött egér és ügyesen ki kellett csúsznia a kergető legény keze közül. Egy halk sikoltás: a gonosz macska megfogta az egérkét....

Most felém közeledett egy dalia. Meggyesín dolmányt viselt, rubintos gombok sziporkáztak rajta. Bizony a könnyű, rövid szoknyában jobban tudtam mozogni, mint a többiek uszályos, himzett, nehéz rokolyáikban és úgy kifárasztottam a szegény fiút, hogy boroskancsókban keresett vigasztalást; hogy talált-e, nem tudom. Bornemissza Anna gyűrűjét tehát az idegen leány nyerte el, de mi volt ez a többiek káprázatos ékszerpompájához képest?!

Azonban a süveges, gyertyás táncok, lengyel változó után már hazakíváncoltam. Brigitta asszony betakart nyusztprémes mentéjébe, ismét felültünk a szánra és repültünk vissza a XX. századba.

Ott álltam ismét szobám derengő fényében — egyedül; ösanyám a képről titokzatosan mosolygott felém: «Megmutattam neked a mi multságainkat, hasonlítsd össze a tieiddel!» — Az órára pillantottam; indulnom kell! A hirtelen kialvó fénnel mintha a kép suttogta volna utánam: «Jó mulatást!»

Tanítónő leszek!

Jelige: „Iris”

Megyek közétek küzdő emberek,
Oda, hol nagy a szenvedés, a nyomor,
Leszek egy parányi napsugár,
Mely ködös éltetekbe titkon beoson.

Mosolyt lopok a csüggedt ajakra,
Szívemre ölelek minden gyermeket,
Megcsókolom a munkás kérges kezét,
Felszárítom a forrón pergő könnyeket.

Élő hittel, szent reménnyel, égő
Szeretettel közétek megyek,
Ápolni . . . szeretni . . . , magamat feledni,
Hisz Isten munkatársa — tanítónő leszek!

Isten veled Erdély! . . .

Irta: Kozstódith Kálmán, Csurgó.

Isten veled Erdély, Isten veled hazám,
Rólad álmodozom, érted szól ez imám.
Nincs éjem, nappalom, mióta nem látlak,
Elapad a könnyem, elemészt a bánat.

El kellett bujdosni, elhagyni apámat,
Anyámnak sírhalmát s imádott hazámat.
Lehet, hogy örökre búcsúzom tőletek . . .
Isten tudja, mikor látlak benneteket.

Székely asszony nevelt, tanított beszélni,
Gyönyörű szép hazám, légedet szeretni.
Érted szülőhazám, ontom a könnyemet,
Mint . . . hontalan bujdosó tengetem éltemet.

Talán nem is régen, én is boldog voltam,
Mikor bérceiden végig pillantottam.
Tegnap még láttalak, titeket zöld hegyek,
Szívem smaragdjai veszték el veletek.

Isten veled Erdély, Isten veled hazám,
Rólad álmodozom, érted szólt ez imám.
El kellett bujdosni, elhagyni titeket,
Oh ti áldott rögök, Isten veletek . . .

Janó pálfordulása.

Irta: Sándor István IV. éves, Szeged

Sűrű fekete felhőbe merült a Kriván; Janó füttyöreszve
ereszkedett le az oldalán. Amint leért, nyakába szedte a lábát
és a kastély felé vette az útját. Ott laktak a pán Karayak. Ott
nagyon kedvelték Janót. De a vén kastélynak sem volt hívebb
embere Janónál, az ablakosnál. Mindig örült, ha «pán Karay»
nemzetessel beszélhetett. Most különösképp sietett, mert azt
gondolta, hogy jó hírt visz a kastélyba.

A kapuban egy kis baj akadt. Ott állt a ház vonító öre, ki
Janót ki nem állhatta. — Érdekes, hogy a kutya a tótot és a zsi-
dót nem szíveli. — Most is egy kis nézeteltérése akadt Janóval.
A szokott vámot kihasította a jobb világot látott daróc-nadrág-
ból és nagykegyesen bebocsátotta Janót, ki két perc múlva ott
állt a kastély ambitusán Karadomb nemzetes pánja előtt. Miután
meggyőződött, hogy nincs a közelben kutya illően rákezdte:

— Dobre ranó, pán nemzetes!

— Isten hozott Janó; hintón jöttél, vagy lóháton?

Janó vigyorogva forgatta zsíros kalapját, esetlenül lóbázta
hosszú alakját.

— Sem hintón nem jönni, sem lovon nem járni; én jönni
enyém becsületes lábacskámon... de nem sokára járni enyém
lovon.

— Haha . . . tréfálsz te tót; honnan vennél te lovat . . . ta-
lán a nagybácsid küldött Amerikából?

— Ördög bújni enyém picsburgi nagybácsi; nem küldeni az
semmit; még enyém tartozást sem fizetni. Na de a gazember,
csak jönni haza...

— Hát akkor honnan veszel te lovat; talán az én istállómból?

— Honnan? Hozni cseh testvér, kik nem soká jönnek. «Mi»
leszünk itt az urak, hozni azok pénzt . . . szabadságot, kulturát a
szegény tótnak . . . azután mink sem leszünk tótok; emberek le-
szünk.

A «pán nemzetes» arca elborult, rosszkedvűen nézett Janóra.

— Janó, mondjad, nem volt neked itt jó dolgod? Van házad,
kenyered. Mi kell még több?

— Pár nemzetes; volt kenyér, szalonna, krumplipálinka, az
igaz, de ezután lesz *kultura* is . . . Janónak lesz szép nagy kultu-
rája, mint a pán nemzetesnek; — vigyorogva — lesz nekem szép
kövér kultura.

Karay Károly, Karadomb ura, most már dühös volt.

— Janó, az ördög vinné el azt a kótyagos fejedet, ne beszélj
bolondokat . . . te szamá; tudod te, mi az a kultura?

— Pán nemzetes, ne haragudni Janóra. Ő azt nem tudni. Majd
ha hoz a cseh testvér, akkor majd megmutatni és adni a pán

nemzetesnek is... Hej, ne haragudni pán nemzetes, lesz itt jó világ. Lesz szabadság, lesz pálinka Janó gyomrocskának; cifra viganó az asszonynak. Mindennap enni tejet krumplival, inni rá pálinka. A gyerekek lenni majd nagy urak, báró, gróf, herceg, talán még eleven pán szolgabíró is.

* * *

A nap elbújt a sötét felhőkárpit mögé, mikor a cseh rezesbanda megharsant a szégyenkező Kriván alatt. Hol hajdan a fejedelem kurucái táboroztak, ott cseh légióisták meneteltek. Arcukon ott ült a «hódítók» gógós bizakodása.

A magistrátus helyett Janó fogadta őket. A jó fiú a rekedtségig éljenezte a testvéreket. A nyakukba ugrott, megkínálta őket pálinkával és kért tőlük egy kis kulturát... A testvérek hátbaverték, kinevették; majd pedig elkergették. Janó este lefekvéskor azt gondolta, hogy nem is olyan kedvesek, de még csak néhezelt rájuk. Másnap elhajtották a tehenét, mikor a pénzt kérte, kinevették, mikor csendőrt emlegetett, oldalba vágták jobbról egy kicsit; azután balról, de már nem kicsit. Végül püfölték, ahol érték. Janó most már haragudott rájuk. Harmadnap, mikor a nap készült lebukni a Kriván mögé, felment a pán nemzeteshez. Nem fogadta most kutya. A vén udvarház szomorúan csendes volt. Olyan volt a vén kastély, mint egy óriás és csendes ravatal. Az ámbituson sem találkozott Janó senkivel. Most már rosszat sejtett. Hangos torokköszörüléssel benyitott a szellős cinterembe... a következő pillanatban ijedten rebben szét a kastély órmán pihenő madárcsapat. Janó hangos sikoltással leomlik a hideg kőkockákra. Mellette fekszik Karadomb utolsó pánja... ravatalon kiterítve.

* * *

A «nemzetes pán» ott állt az erkélyen, mikor feltűntek a Kriván alatt a cseh fegyverek. Mikor a légióisták a kastély elé értek, hangos nyikorgással becsapódott a hatalmas vaskapu. A nemzetes pán gúnyos mosolygással fogadta a hódítókat. Rákiáltott a peckesen lépkedő cseh légióistákra:

— Kutya, nem látjátok azt ott... tisztelegj!

A «nemzetes pán» a kastély homlokzatára mutatott, hova lassan, méltóságteljesen felkúszott egy szép selyem zászló; a megálázott ország elárult piros-fehér-zöld lobogója. Azután eldőlt egy puska a Kriván alján. A vonuló felhők vitték a hírt le délre, hogy a «pán nemzetes» már nem él, már halott.

* * *

...Janó reggelenként hangos zokogással borúl a «nemzetes pán» sírboltja elé. Síratja Karadomb utolsó pánját. Azután kihúzza faradt alakját, tekintete messze néz; messze... messze délre. Lesi és várja a magyarok jöttét... Janó most már gyűlöli a cseh testvéreket.

„Jeles“ Jóska.

Irta: Pillér Dezső IV. éves, Pécs.

Jóska az urasági gulyásnak egyetlen fia. Tömzsi, világra való gyerek. Az ük-apja is gulyás volt, természetesen ő is akar lenni. Vörös Jóska a családi neve, de a «becsületes» neve «Jeles» Jóska. A haragosai azért hívják így, mert arcán egy «jel» van, egy forradás. Evvel csúfolják. A jó emberek azért hívják így, mert valóban «jeles» dolgot cselekedett.

Még a nyáron történt. A majorban nem volt otthon senki. Dolgoztak a mezőn. Csak két ács munkálkodott hátul, az udvar mögött. A csikók kifutóját javították, mert a szilaj paripák egy helyen kidöntötték a korhadó korlátot.

Addig, míg az ácsok elvégezték a foltozást, a jószágot betelítették a birkaakolba. Ez volt a legegyszerűbb dolog, mert a rozszant épület ott állott, nem messze a korláttól és a birkák is a legelőn voltak.

Az ácsok kopácsolása behallatszott a tág udvarra, ahol Józsi játszadozott. A szomszédból átszűrődött egy női hang:

Túl a Tiszán faragnak az ácsok...

Igy múlt az idő lassan-lassan, mikor hirtelen megváltozott minden. A rozszant hátsó épületből láng- és füstoszlopok törtek elő. Józsi vette észre először. Tisztában volt mindennel.

— Tűz van, segítség, — kiabált és rohant az égő épület felé. Már érezte a tűz pokoli melegét, hallotta a szikrák pattogását, de csak rohant egyenesen az ajtó felé. A bezárt állatok rémülten tombolnak, hullanak a szikrák, üszkös gerendák vágódnak a földre. Jóska e pokoli zaj és hőség közepette kirántja a láncos szeget az ajtóból. Az ajtó felpattan és egymás hegyén-hátán száguldanak ki a bőszült paripák. Jóska maga is menekül, de futás közben egy kormos gerenda vágódik le mellette és hogyan-hogyanse — mély sebet hasít Józsi arcán. Ekkorra már gyülekezett a nép a szélrózsa minden irányából.

Józsi egyenesen az ispán fogadja. Bekötözi sebeit — égési sebet is kapott — és az urasági lakba vezeti.

* * *

— Derekasan megálltad a helyed, fiam, — szólal meg az uraság. A sebed meggyógyítottam, kapsz egy öltözet új ruhát... és mi a harmadik kívánságod?

A bekötött fejű fiú gondolkodik, a szeme csillog és magyar büszkeséggel mondja: «Ha majd arra kerül a sor... édesapám után... tegyen meg hát engem az úr... számadó gulyásnak.»

A lányokat ismerni kell...

Irta: Kisházy Mihály IV. éves, Szeged.

A nyáron igen nagy úr voltam. Helyettes kántornak nevezett ki a helybeli kántor, mivel ő nyaralni ment. Állítólag betegsége miatt, de rossz nyelvek beszéltek, hogy más állás után nézett. Persze, nekem mindegy volt, ha Balatonfüredre, ha Kuku-tyinba ment, vagy otthon maradt nekem csak az volt a fontos, hogy helyettes kántor lettem. Ez pedig mindenképen előnyös mesterség, mert a kántorság elsősorban havi 60 pengőt és a stóla háromnegyedrészt biztosította (tessék elképzelni: 40–80 pengőig a temetések ára), de a kóruson ráadásul én voltam az úr. Ez pedig nagy szó! Azt engedem föl a kórusra, akit akarok, vagy pedig egyáltalán senkit. (Persze ez csak az ifjúságra vonatkozott mert az idősebbeket nem olyan egyszerű dolog lett volna kitiltani.)

Volt akkor pedig a helybeli női nem ifjabb generációjának igen rossz szokása. Egészen megszokták már, hogy a kórusra följárjanak és onnan nézegetik, tárgyalgatják, hogy a templomjáró hívek közül kinek van új ruhája; mikor volt utoljára templomban; ez a gyógyszerészné hogy kifestette magát! Hogy milyen csúnya az a régi divatú ruha az egyik tanítónő? stb., stb.

Az első alkalommal orgonáltam a vasárnapi nagymisén. A kórus orgonakörülí része tömve volt lányokkal. Mint rendesen, nevetgéltek, suttoztak. Nyeltem egy nagyot. A prédikáció végén a plébános úr kihirdette hivatalosan, hogy a kántor úr betegsége miatt nyaralni ment és, hogy én fogom őt helyettesíteni. Hát a lányok erre mind felém fordultak. Egész mise alatt engem bámultak. Bosszankodtam. Nem vagyok én új kapu — gondoltam.

Ötthon azután ebéd után el is készítettem szépen a táblát:

A KÓRUSRA CSAK
AZ ÉNEKKAR TAGJAI
JÖHETNEK FÖL!

Litánia előtt azután kifüggesztettem. Nyugodtan vártam a kezdetét. Nem mernek feljönni a lányok, gondoltam — ők nem énekkari tagok.

De uramfia! Egyszer csak falkástól jönnek. Egyszerre. Lármáznak rettenetesen. Nagy nehezen leorgonáltam — általános bámulás között — a litániát.

Dühösen mentem haza. Gondolkoztam azon, hogy lehetne leszoktatni őket erről a rossz szokásukról. Persze, hát ezzel a fölírással nem értem célt: énekkar nincs, hát mindenki tekintheti

magát «tag»-nak, még lányok is. Rövid idei gondolkodás után rájöttem, hogy mást kell kitalálnom.

Szép délután volt, hát elindultam sétálni. Utközben találkoztam Sári bácsival, a vezérénekessel.

Igen büszke ember; a kaputos-nadrágos embereket különösen nem kedveli. Így annál nagyobb lett azután a csodálkozásom, amikor megszólított:

— Hát nem szép dolog az, hogy már csak maga akar maradni a kóruson. Egészen meglepődünk mi öregek a figyelemzetésén!...

— De kedves Sári bácsi, nem az öregeket akarom és kifüstölni ezzel a kórusról, hanem a leányokat. Hát nem tartja maga is különösnek, hogy ők ott fenn — hogy is mondjam — rontják a levegőt?...

— Szép, szép a törekvése. De én azt mondom, nem igen sikerül majd véghezvinni...

Fűtött önbizalommal feleltem néki:

— Csak bízsa rám...

II.

Há nem később láttam, hogy igaza volt Sári bácsinak: könnyebb volt a töröktől Budát visszavíni, mint nekem a lányokat leszoktatni a kórusrajárásról.

Már a következő vasárnap másik táblát tettem ki: Csak férfiak jöhetnek fel a kórusra. A leányok csak nevettek: «hiszen gyermekek is vannak fönt» mondogatták. Utóbb már abba is beleegyeztem volna, hogy maradjanak fönt, csak énekeljenek legalább. De nem tették meg, sőt annál inkább beszélgettek, nevetgéltek.

Megtettem a jelentést a plébános úrnak is. Csóváltgatta a fejét. «Nehéz dolog, mindenesetre nehéz dolog! De majd megpróbáljuk.»

És egy legközelebbi szentbeszédében megemlítette a temploni illemt, rendes viselkedést. Dehát ez csak annyiban használt, hogy a leányok nem kaszinóztak ezután fönt, de nem is énekeltek. Csak bámulták hol az orgonajátékasztalt, hol engem, mint...

Persze, ez sehogyan sem tetszett nekem. Mit tegyek? Nem tudtam máj semmi okosat kitalálni. Féltem a vasárnaptól már előre.

Egyszer a bátyáméknál beszélgettem. Szóba került ez az ügy is. Elmondtam, mennyire bosszant a dolog. A sógorasszonyom mosolygott:

— Nem ismered a lányokat — öcskös.

— Én? Elmondom valamennyit névsorban, s hozzátettem: Bár ne ismerném őket.

Ó csak mosolygott:

— Nem úgy értettem én azt. Nem ismered a lelkivilágukat. Ird ki majd ezt a táblára: 18 éven aluliaknak tilos a kórusra jönni. Fogadom, hogy egy lány sem megy föl.

Csoválgattam a fejem. De végre is a sógorasszony csak volt lány — nem is olyan régen — és ismeri a maga nemét. Ezen a téren előttem mindig szaktekintély volt. S más okosat nem is tudtam volna hirtelen én sem kitalálni. Megtettem a kivánságát. Kiírtam:

A kórusra csak 18 éven fölüliek jöhetnek.

Vártam a hatást, ámbar egyáltalán nem reméltem semmi jót. S csodák csodája. Beharangoznak, megkezdődik a mise, már vége is lett — de egy lányt sem láttam.

Hm! Hogy lehet ez? Fúrta a kíváncsiság az oldalamat. Kimenve a templomból megszólítottam egy 22 év körüli, volt szorgalmas kóruslátogatót:

— Miért nem jönnek a kórusra?, Maga miért nem jött fel? Haragosan nézett rám, majd szendén válaszolt:

— Mert én még csak 16 éves vagyok...

Csak én maradtam jobbágy!...

Írta: Völgyesi József V. éves, Budapest.

Fülembe sir egy ódon, bús ének,
Véremben zúgnak nagy energiák.
A halál csábít s én élni vágyok,
Szomorú szemű, hallgatag diák.

Meddig parázslék éget a szívem?
Meddig köt még ily' gyáva tetszhalál?
— Uram, úgy szeretlek! Old fel a rabod!
Itt a halottak rémes árnya jár.

Hallod? Tefeléd hozsannáz a szél,
Feléd suttognak, hajlongnak a fák...
Csak nyögni tudok, oldozz fel, Uram!
Meglásd, a lelkem ezerszín-világ.

Tefeléd nyílna minden gyöngy szirma,
Tehozzád futna csacsogó kis ér,
Madárka, méhzéne, bűvös illatok,
Szébb élet szerelme, permetező vér.

Úgy fáj! Oly nehéz! Bénit a bilincs!
— Csak én maradtam jobbágy, jó Uram! —
Aludt az apám negyvennyolc alatt,
Talán virágos, véres rög alatt,
Hozzád esengek: nyisd meg az utam!

MATHEMATIKA ÉS TUDOMÁNY

Rovatvezető: KÓHALMI GYULA

Nagy számok.

Írta: Pécsy Gizella, okl. tanítónő, tanárnőjelölt, Szeged.

(Első közlemény.)

A cím — úgy vélem — sokféle gondolatot kelt az olvasókban. Bizonyára lesznek akik félnek a számóriásoktól, melyek végtelen, elképzelhetetlen távolságot, időt vagy tért jelentenek. Pedig szeretném, ha egynéhány olyan adatot nyújthatnék, mely a nagy számokról egy tisztább, konkrétebb fogalom kialakulását segítené elő.

«Nagy szám», ez relatív fogalom. Elgondolása függ az egyén értelmiségétől, illetve műveltségétől. Vannak, akik már a milliót és billiót sem különböztetik meg képzeletükben, vannak akik még az 1000 milliót egész jó ismerőseknek vélik, azonban kevesen vannak, akik a billiót vagy ennél nagyobb értékű számokat helyesen, vagy egyáltalán el tudják képzelni.

Ennek különféle okai vannak. A mindennapi életben ritkán fordul elő kérdés, melyre az 1000 milliónál nagyobb számmal kellene felelnünk. Még az ipar és kereskedelem is alig használ ennél nagyobb számokat, azonkívül az írásmód is nagyon megkönnyíti a számolást: hisz egy-két 0 hozzáírásával mindjárt 10, 100-szorosát kapjuk a számoknak.

Nagy szám alatt az olyan számokat értem, melyek a mindennapi életben nem fordulnak elő pl. a billió.

De valamit a millióról!

Mennyi idő kellene ahhoz, hogy valaki 1-től számolva eljusson a millióig? (A természetes számsorban egyesével haladva fölfelé.) Ha az illető másodpercenként egy számot mondva ki naponként 10 óra hosszat számolna, 28 nap múlva jutna a millióhoz.

Az 1 pengőst nagyon jól ismerjük, de elbírnuk-e képzelni 1 millió egy pengősből összeállítható oszlopot? Milyen magas lenne? Számításom szerint 1500 m. hosszú.

Nézzük az 1000 milliót, vagy — amint a köznyelvben használják a milliárdot.

Ha pl. egy amerikai milliárdosnak 1 dollárosokban lenne a vagyona és megakarna számolni, mennyi idő alatt lenne kész? A milliónál mondott feltételek szerint évenként 300 napon át számolva 50 év múlva csak 540 millióig jutna. Tehát az emberi élet nem is elég, hogy 1000 millióig számolhassunk.

Schubert hamburgi matematikus kiszámította, hogy Krisztus sz. óta 1902 április 29-én 10 óra 40 percig éppen 1000 millió perc múlt el.

Ezek után lássuk az első «nagy szám»-ot a billiót! Próbáljuk összehasonlítani a millióval. Az előbb megállapítottam, hogy 1 millió pengősből 1500 m-es oszlop állítható össze, tehát 1 billió pengősből 1500 millió m-es oszlop, mely 37 és félszer érne körül az egyenlőt.

Vajjon éltünk-e már 1 millió mp-ig? Okvetlen, hisz 1 millió mp. 11.57 nap alatt telik el. De éltünk-e 1 billió mp-ig? Bizonyára sokan igennel felelnének, pedig 1 billió mp. 31.700 év alatt telik el.

A köbcéntiméter elég kicsi, ha meggondoljuk, hogy egy 100 m-es élű kocka 1 billió köbmétert tartalmaz, fogalmat alkothatunk a billió nagyságáról.

A tér különösen alkalmas a nagy számok szemléltetésére. Meglehető eredményeket kapunk, ha nagy termék (pl. tornaterem) köbtartalmát kiszámítjuk, vagy a benne levő levegő súlyát.

Nagy számokat nyerünk, ha a természetes számsor 1. 2. 3. stb. tagjait egymásutáni sorrendben összeorozzuk. Ezek a faktoriálisok. (Faktor latin szó tényezőt jelent). Jelölésük úgy történik, hogy a szám után felkiáltó jelet teszünk, pl. $10!$ azt jelenti, hogy $10!$ g $(1 \times 2 \times 3 \times \dots \times 10)$ a számokat össze kell szorozni. A faktoriálisoknál az első billió eredményt $15!$ adja - 1307674368000. Már pl. az $50!$ — számításom szerint — 65 jegyű szám:

3041409320171337788191260816606476884437764156896051200000000000.

A faktoriálisok segítségével érdekes gyakorlati példákat oldhatunk meg. Pl. Egy 10 tagból álló társaság hányféleképp ülhet asztalhoz? A feladat megoldása nem más, mint 10 különböző elem permutációja, azaz $10!$ - 3628800 féleképp ülhetnek asztalhoz. Ha tehát napenként egyszer ünnének — különböző sorrendben — asztalhoz, 9941 év 335 napig kellene élniök, hogy az összes lehetséges esetben üljének.

Hasonló kérdés: hányféle kártyaszétosztás lehetséges?

Pl. 32 kártyát 3 ember között úgy osztanak szét, hogy mindegyik 10 kártyát kap, kettőt pedig külön tesznek:

$$\frac{32!}{10! 10! 10! 2!} = 2753 \text{ billió } 294408 \text{ millió } 204640$$

féleképp osztható szét. Ha a földön élő emberiség nap-nap után játszana — minden játékot átlag 5 perc alatt befejezve — 52-53 év alatt játszának át az összes eseteket. (Folyt. köv.)

Dugonics András.

Irta: Kóhalmi Gyula.

Szegeden, 1740 október 17. született. Szülei jómódú magyar emberek voltak, kik minden anyagi megerőltetés nélkül járathatták fiukat abba a szegedi piarista gimnáziumba, melynek növendékei manapság kegyeletteljes önérzéssel ejtik ki ajkukon Dugonics András nevét.

Nevelőintézetének légköre hatással volt rá; tizenhatéves korában felöltötte a kegyesrendiek egyszerű reverendáját és főiskolai hallgató, később pedig tanár lett. Történelemszeretete — melyet kiváló tanárai oltottak belé, — adta számára az intenciót a szépirodalom művelésére, mely ténykedés eleinte saját, később pedig már mások szórakoztatását volt hivatva szolgálni. Szívesen foglalkozott nyelvtanulással, ezzel kapcsolatban idegen vigjátékoknak magyarra való átültetésével.

Ezerhétsházhetvennégyben a nagyszombati egyetem matematika tanárává nevezték ki, később követvén az egyetemet, Pestre költözött, hol — nyugállombahelyezéséig — még 28 évig tanított. Szegeden — szülővárosában — 1818 július 25-én halt meg.

Dugonics Andrásnak legnagyobb érdeme, hogy Bessenyei György hatására megindítója lett a «népies» vagy «magyaros» irodalmi irányzatnak, mely: «nem zárkózott el a külföldi irodalom mozgalmaitól, de az idegen tárgyat és gondolatokat magyar színbe öltöztette s nyelvben,

stilusban, versformában a régi hagyományhoz, Gyöngyösihez ragaszkodva, valamint maradi felfogásával erősen konzervatív jellegű volt.»

Nevét «Etelka» c. regényével (1788) alapozta meg. E regény a honfoglalás köréből meríti tárgyát s finn-magyar rokonságunk elméletét volt hivatva — természetesen érdekes formában — fejtegetni. Drámái közül általában, mint a legjobban sikerültebbeket: «Toldi Miklós», «Báthori Mária», «Kún László», «Etelka Karjelben» címűeket szokták emlegetni, mint olyanokat, amelyek kiválóak, — de nem eredetiek.

«Tudákosság» c. nagy mennyiségű munkájának célja (a szerző szerint) az volt, hogy bebizonyítsa II. József császárnaknak, hogy ezen a «lenézett» magyar nyelven is ki lehet fejezni a matematika elvont igazságait.

Dugonics András jelentőségét, nem műveinek értékében, hanem hazafias érzéseiben, reánkgyakorolt hatásaiban kell keresnünk!

... Szegeden hatalmas ércszobor (Dugonics-téren, az egyetem előtt) s a róla elnevezett társaság, (melynek tagjai választás útján kerülnek be a társaságba) hirdeti emlékét...

Kitűzött feladatok!

1. Háromszor annyi idős vagyok, mint a nőm volt akkor, mikor én annyi idős voltam, mint ő ma. Ha nőm annyi idős lesz, mint én ma, akkor éveink számának összege 119. Hány éves leszek akkor, mikor nőm annyi idős lesz, mint én ma? (Beküldötte: Péter Pál, V. Baja.)

2. Mekkora annak a gömbnek a felülete és köbtartalma, amit egy olyan négyzetalapú egyenes gúlna helyezhetünk, melynek alapéle 6 cm., oldalmagassága 5 cm.? (Beküldötte: Reiner Imre, III. Baja.)

3. Egy postatakarékpénztári könyvecskébe 1929 január 6-án beteszünk 20 pengőt s minden következő hónap 6-án 12 pengővel többet; mennyi lesz e könyvecske értéke 1929 december 31-én, ha viszont minden második hónap 3-án 8 pengőt kiveszünk s a postatakarékpénztár 6%-os kamatot fizet?

4. Hány % melett diszkontálták le 45 napra ama 1425 pengőről szóló váltót, melynek diszkontált értéke 1392.83 pengő?

5. Valamely 50 méteres lejtőn az első mp-ben 2 m-t, a másodikban 6 m-t, a harmadikban 10 m-t tesz meg a leguruló golyó. Mennyi idő alatt fut le és mekkora utat tesz az utolsó másodpercben?

6. Az eke 2.5 dm. mély és 3.2 dm. széles földszalagot hasít le minden barázdából; ha a szántás alatt levő föld egy oly egyenlőoldali háromszög, melynek alapja 500 m., hány köbméter földet fordít meg az eke ezen földnek felszántása alkalmából, ha a szántóföld száz barázdából áll?

7. Egy egyenes gúlnak alaplapja derékszögű háromszög, mely háromszögnek két befogója együtt 35 dm. A gúla magassága 7 dm., köbtartalma 273 köbdeciméter. Mekkora az alap oldalai?

8. Egy kúp alkotója 48.6 cm. magassága pedig kétszer akkora, mint az alaplap átmérője. Mekkora ezen kúp felülete, köbtartalma és tengelymetszetének a területe?

9. Valamely 25 dm-es sugaru gömböt úgy metszünk síkkal, hogy e sík az erre vont merőleges gömbsugarat éppen felezi. Milyen nagy az így keletkező gömbkór területe?

10. Két gömb felületének összege 3847.6304 négyzetdeciméter, sugaruknak különbsége 6.8 dm, mekkora a két gömb sugara?

A 7., 8. számban kitűzött feladatok megoldásai:

1. $c = 11,44$ m (derékszögű háromszögről lévén szó).
 2. $F_{gb} = 811,89$ cm². 3. $x = 3\frac{1}{3}$ $y = 6\frac{2}{3}$ 4. $x = 10$ $y = 6$ $z = 8$ $u = 6$.
 5. $x = 1035$ 6. $F_{kp} = 1130,4$ m², $K_{kp} = 2512$ m³.
 7. $m = \frac{3K}{A + a + \sqrt{A \cdot a}}$ 8. $F_{csga} = 44,74$ m², $K_{csga} = 19,22$ m³.
 9. $E = 27$ m, $e = 12$ m. 10. 349 db-t lehet önteni.

Megoldók: Stiebel József, V. Szeged. — Kallász Lili, V. Debrecen. — Miklósy Pál, V. Esztergom. — Péter Pál, V. Baja. — Reiner Imre, III. Baja. — Egyed Sándor, V. Baja. — Berta György, V. Szeged. — Csurgai János, IV. Szeged. — cs. Kovács József, III. Baja. — Szokol György, V. Pécs. — Bogdán János, III. a Baja. — Svarda Béla, IV. Pécs. — Pálkás Antal, III. Eger. — Kemenesi Tibor, II. Szeged. —

Tudod-e, hogy . . . ?

1. Kitől származik ez a mondás: «A tudás hatalom»!
2. Ki másolta a Margit legendát?
3. Hány éves korában halt meg Ábrahám?
4. Ázsia melyik taván úszkál szabadon a természetes aszfalt?
5. Hol van a legnagyobb Budha-szobor?
6. Ki, kiktől és mikor mondotta: «Rossz ideje van ma a marquise nek»?
7. Ki volt Michelangeló szerelme?
8. Ki volt a nagybátyja Janus Panoniusnak?
9. Mi volt II. Pius pápa családi neve?
10. Melyik székesegyházban van Murillo «Pádai Szent Antal» c. képe?
11. Mi az a Campanile?
12. Mikszáth melyik regényében szerepel a Gróf Buttler család?
13. Hol van eltemetve Kolumbusz Kristóf?
14. Melyik királynéknak használta nálunk először a villát evőeszközként?
15. Melyik pápa misézett nuncius korában a pesti bazilikában?
16. Hol furták az első ártézi kutat?
17. Ki találta fel a himlőoltást és mikor?
18. Hol laktak az aztékok?
19. Mikor találták fel a vesztegelleni oltást?
20. Mikor halt meg Magalhães?
21. Ki készítette az első zongorát?
22. Mikor halt meg Mohamed?
23. Hány karátos az Orlov?
24. Hol született Kozma Andor?
25. Ki állított elő legelőször hidrogént?

Megjegyzés! Ezen kérdéseket Kovács Klára, Lengyelóti János és Tar József tanítójelöltek beküldött kérdéseiből állítottam össze!

A 7–8. számban kitűzött „Tudod-e, hogy . . . ?” kérdések feleletei:

1. II. Apaffi Mihály, meghalt 1713. II. 1. 2. «Fehér ház.» 3. «Krassán.» 4. Entrepé. 5. Cromwell Olivér. 6. Sokratesznek. 7. 8. Gróf Zichy Géza. 9. Mátyóki Adámnak. 10. «Csak a teste!» 11. Antarktisz. 12. «Norge.» 13. «Férfi a baba.» 14. Heraklész. 15. 2500 km. 16. Katona: «Bánk bán» 17. Terstyánszky Ödön alezredes. 18. Sajat-

maga! 19. Arezzói Guidó. 20.

22. 71 éves korában — Drezdában. 23. VIII. Benfác. — 1475. 24. III. Ince, IV. lateráni zs. ut. 25. Aquinói Szent Tamás.

Helyesen feleltek: Herbay Ilona, Bp. — Pál Mária, Bp., Spannenberger Laura, V. Pécs.

A rovatvezető üzenetei:

Jelen 9. számunkban kitűzött feladatok (kérdések) megoldási határideje 1929 május 1. A határidőnél később érkező megoldások nem vétetnek figyelembe! A megoldások eredményeit a következő (10.) számunkban közlöm. A megoldások teljesen kidolgozva, egymás alá írva, tiszta miniszterpapirosra küldendők be a rovatvezető címére. **Többeknek:** A «Tudod-e, hogy...?» kérdéseire azok is beküldhetik feleleteiket akik nem tudnak valamennyi kérdésre felelni. Minthogy érdeklődnek ily irányban: Ezen rovatba mindenki, (más középiskolás is) dolgozhat.

Kallász Lili, Spannenberger Laura, Varga Erzsébet és Lázár Margit beküldött kérdései, minthogy a 10. számban már nem tűzünk ki kérdéseket — elkéstek! Mindenesetre nagyon köszönöm őket.

«A számok birodalmából» a 10. számban jön. Szeretném tudni, hogy felfedezéseis az Ön nevéhez fűződik, vagy csak ismertetés? Feleljen három kérdésére!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

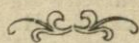
Mindekinek. A jelvények megvannak, akik fizettek, azonnal küldöm és kérek mindenkit, hogy most minél nagyobb számmal álljanak az ügy szolgálatába. Szeretnénk, ha minden tanító- és tanítónőjelölt viselné.

Kérem, hogy az összes előfizetéseket, azaz utánfizetéseket szíveskedjete a szerkesztő bizottsági tagoknak befizetni, hogy azok beküldhessék nekünk. Mert egyrészt fizetési kötelezettségeink vannak, másrészt szeretnénk mindenről leszámolni, hogy a képesítői vizsgákra zavartalanul készülhessünk. Kérlek ezért benneteket, hogy úgy a jelvény, mint a lap, mint a zenemelléklet árát e hónapban, vagy a jövő hónap 5–6-ig szíveskedjetek beküldeni.

Legközelebbi számunk és ez iskolai év utolsó száma május 15-én fog megjelenni. Kérem a munkatársakat, hogy ezért május 10-ig munkáikat szíveskedjenek beküldeni. Később érkezett munkák, csak a jövő évben vehetők figyelembe. Elsősorban tehát az utolsó számban az V. évek munkái jönnek.

G. L. Bp. Pénzt megkaptam. Ha a jelvények megérkeznek, azonnal küldöm. **E. L. Pécs.** Jelvény mintáitok között van eredeti és jó dolog, de már választottunk. Mindenesetre fáradozástokat köszönöm, szerintünk legjobb a c. l. Szervusztok. **H. L. Kalocsa, B. J. Esztergom, R. J. Sopron, T. M. Eger.** Ha a jelvények megérkeznek azonnal küldöm! Szervusztok. **Dr. V. K. Kalocsa.** Köszönjük szíves figyelmét tanár úrnak, hogy intézetünk ünnepélyeire mindig küld egy-egy meghívót. Szívesen tennék eleget a kedves meghívásnak, de... sajnos nem lehet. **T. A. Szeged.** Verseit jónak találtam. Közljük. A levélben írt dolgoz-

megértem és gondolom is az okokat. Üdv. **F. M. Eger.** A jelvényeket a lappal egy időben küldöm. Ha kell aztán küldök még többet, de egyelőre csak ezret készítettünk. **A. J. Miskolc.** A jelvényekre a pénzt megkaptam. A jelvényeket küldöm. Sajnálom, hogy husvétra nem lett kész. **V. A. Szeged.** Munkád jó, de már nem időszerű. **Téli sport.** Jó, kár hogy, elkésve küldted. **B. A. Győr.** Az «Egy prepa naplójából» című munkád csak jövőre jöhet számításba, mivel lapunk ezenkívül csak egyszer jelenik meg. Szervusz. **B. E. Kecskemét.** Köszönjük kedves figyelmét a jelvényekre vonatkozólag, de mi azt másképp gondoltuk már el. Nehéz is volna megvalósítani, mert akkor minden ruhához kellene egyet venni. Üdvözlét. **P. D. Pécs.** Megboesájtás, Jeles Jóska, című munkád jók. Eltettem, egyiket most közöljük. **Kápolna az erdőben.** Jól tudsz leírni. Témád nem érdekes. **P. L. Csurgó.** Nincsenek tömör gondolataid és így nem tudja munkád az érdeklődést biztosítani. **K. K. Bp.** Nem ünneplések. Gondolatai zavarosak. Hiányzik a ritmus és a forma. Talán prózával próbálkozzék. **Magyar vagyok!** Ez nem megfelelő, de tudsz verselni. **B. J. Nyiregyháza.** Mindkét versed jó, egyet közlünk. **K. F. Szeged.** Munkád ügyes, jön. **T. J. Bp.** Három versed között kettő, az első és az utolsó jó. A második gyenge. Egyet közlünk. Szervusz. **A. K. Kőszeg.** Majd meglátjuk. Biztosat nem ígerek **K. K. Csurgó.** Lásd előbbi üzenetet. **S. J. Pécs.** Jó. Jön. **T. J. Szeged.** Tele helyesírási hibával, gyatra, olvashatatlan írás. A munka elég jó. Jön. **L. A. Győr.** Mindkét munkája jó. **B. A. Győr.** Versenyzés nem jó. Tanító úr stb. A tartalma megfelelő volna, élénkebb leírással. **Az első csónakázás.** Gyenge, kiforratlan stílus. Sokat kell még írnia. Ez bizonyára az első munkája. Ugy gondolta az első csónakázás után, megírom az első munkámat. A második talán már jobban fog menni. **E. J. Kalocsa.** Munkája jó, igen kedves, megható. Szépen leírja a mult eseményeit. Két munkája közül egyet biztosan közlünk. Üdv. «Diák» **Esztergom.** (Tahítófalu) Köszönjük megemlékező soraidat. Szervusz. **K. R. Baja.** Ha megérkeznek a jelvények, azonnal küldöm. A pénzküldeményt megkaptuk. Szervusz. **N. M. Győr.** Ha megérkeznek a jelvények, azonnal küldök egy mutatványt. Örülnek, ha mindannyian viselnék. **T. R. Pécs.** A kért jelvényeket küldöm azonnal ha megérkeznek. **F. M. Eger.** Levél ment. **B. J. Baja.** Jellemzése kíti nő, itt-ott, egy kissé erőltetett, eltettem. Valószínűleg közöljük. Szervusz. **H. L. Kalocsa.** Munkád jó! «Jelölt» Munkád, stílusod jó. Eltettem. Közlését nem ígérem. Szervusz. **S. J. Pécs.** Szerénád. Stílusod jó. Témád nem megfelelő. A papír mindkét oldalára írtál. Irj máskor is más témáról. **B. L. Miskolc.** Ez kezdetleges, a másik jó. **V. J. Bp. Tavaszban.** Túl-fűtött pesszimiztikus vers. Az életnek dalolj. Valami nagyon bánthat téged pajtás. Azért nagyon szép vers. **K. F. Szeged.** Szép. Jön. **N. A. Tavasz,** Balaton stb. Verseidben a hazaszeretet lángja nagyon szép, de nem művésziességek verseid. **H. L. Kalocsa.** Munkád igen szép, kedves, kár hogy elkészt. **H. J. Esztergom.** Munkád jó. **B. J. Esztergom.** Bírálát jön. **A beteg.** Esztergom. Nekem is tetszik egy pár sor kivételével. — A többi levélre a jövő számban.

Tornász, vivó és atléta
 Trikók, nadrágok
 és cipők
 speciális készítője

Schäfer Tibor

BUDAPEST

I. Döbrentei-tér 4.

Telefon 539.—31.

Egyensapkák szövetségi, bársonyból, zománczott jelvénnel saját műhelyemben a legszebb kivitelben készülnek.

Közismert legolcsóbb beszerzési forrás!

Tessék árajánlatot kérni!

III. évfolyam.

10. szám

1929 május hó.

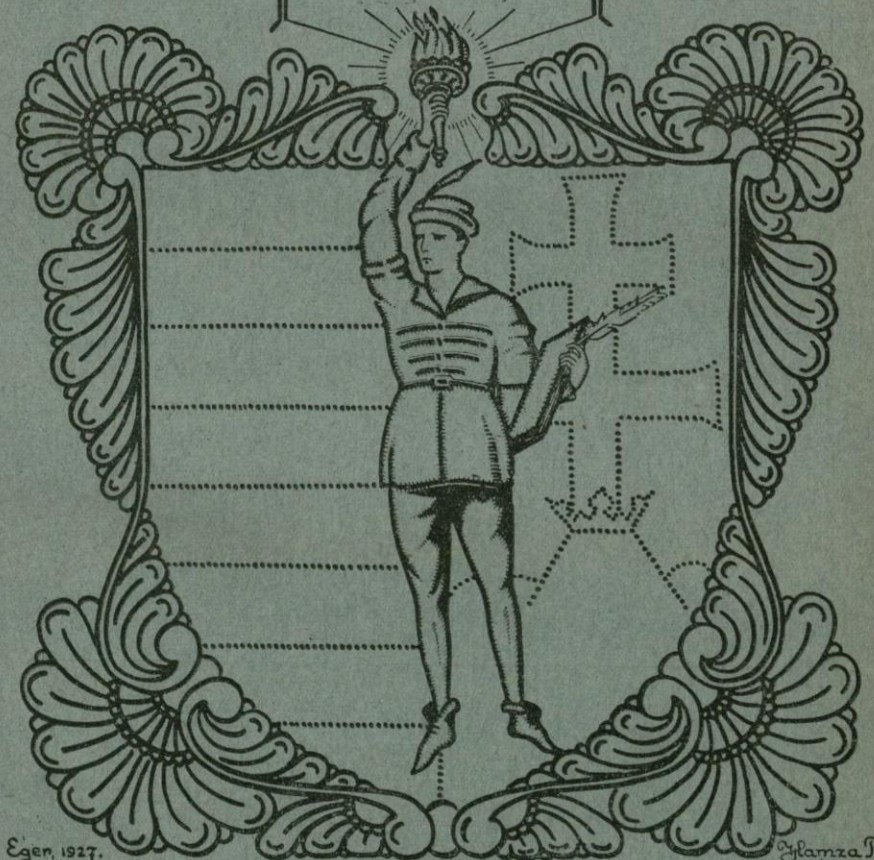
MAGYAR

**TANÍTÓJELÖLTEK
LAPJA**

ELŐFIZETÉS:
EGÉSZ ÉVRE: 2.50 P.
EGY SZÁM: 25 FILL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
DEÁK BÁRDOS GÁBOR

SZERKESZTŐSÉG:
KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED.

Eger, 1927.

Glanza J.
v.é.t.n.

MAGYAR

TANÍTÓJELÖLTEK LAPJA

ELŐFIZETÉS:

EGÉSZ ÉVRE 2:50 P.
EGY SZÁM 25 FILL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DEÁK BARDOS GÁBOR

SZERKESZTŐSÉG:

KIR. KATHOLIKUS
TANÍTÓKÉPZŐ INT.
UJSZEGED.

TÁRSSZERKESZTŐK:

Kiss Ferenc V. é. és Kovács István V. é.

Szerkesztői bizottsági tagok:

Baja:	Klingler Rezső III. é.
Budapest I. ker.	Grúber László V. é.
Budapest II. ker.	Sáfrán Györgyi IV. é.
Budapest VIII. ker.	Budai László V. é.
Csurgó:	Lantos Hilár V. é.
Eger:	Hornnyák György V. é.
Esztergom	Bartal Györgyi III. é.
Esztergom:	Bognár János V. é.
Győr:	Bécsy Attila IV. é.
Jászberény:	Sándor László V. é.
Kalocsa:	Hütter Lipót V. é.
Kecskemét:	Matkovics-Erzsébet IV. é.
Kiskunfélegyháza:	Békés István III. é.
Kőszeg:	Rodig Tibor III. é.
Miskolc:	Andók István V. é.
Nyíregyháza:	Kiss Lajos V. é.
Pécs:	Weszely Margit V. é.
Pécs:	Lengyeltóti János IV. é.
Sopron:	Varga Irén IV. é.

Kérem a többi intézetet is, hogy a szerkesztői bizottsági tagok nevét szerkesztőségünkbe minél előbb sziveskedjenek beküldeni.

A kiadásért felelős: HORVÁTH B. KRISTÓF

Megyünk...

Telnek a hetek, gyorsan, mulnak a napok és elérkeznek az órák végpercei. Közeleg az idő, mikor az iskola csengő szava utoljára hívja az „Alma Mater“ fiait előadásra. A dermesztő csendben elszorul a szívünk, még egyszer felsóhajtunk, a szemek könnyben úsznak, de énekeljük a bús melódiát, melyet oly nehezen vártunk és most csukló hangon, félig örülve, félig sírva énekeljük: „Ballag már a vén diák, tovább, tovább“. Csodálatos, hogy annyi örömmel, lázas vágyakozással vártuk ezt a pillanatot s most, hogy elérkezett elérzékenyülve könnyes szemekkel énekeljük: „Az út hazámba visszavisz“. Azután nekivágunk az életnek, lelkesedéssel, tüzzel, acélos akarattal. Nem tudjuk mit hoz a jövő, mit tartogat az élet számunkra, de azt érzem, hogy olyan útra térünk, ahol tövises is teremnek.

Azért egy sem fél, hanem büszkén éneklí a búbájos melódiát. A szív dobog, az ajak dalolja tovább: „Isten veletek cimborák“. Fáj nagyon, mikor az utolsó szavakat hallom, ezt már nem is tudom énekelni. Ti kedves cimborák és kedves munkatársak töletek kell búcsuznom. Nagyon nehezemre esik. Hisz úgy megszerettük egymást a 3 év alatt. Összeforrott szívünk, lelkünk a küzdelemben. S most, hogy búcsuzom, köszönöm mindnyájatoknak azt a szeretetet és megértést, mellyel a lap iránt viseltettetek. Nem örökre és teljesen búcsuzom. Lelkem mindig ott lesz a lapnál, hisz szívem úgy csüggött rajta! Minden mozzanata érdekel, fejlődése örömmel tölt el. Megnyugodva hagyom utódomra, mert tudom, hogy Horváth B. Kristóf tanár úr keze tovább is irányítója marad a lapnak.

„Isten veletek cimborák!“

Isten veled!

Irta: Sándor István IV. éves, Szeged.

Mikor az idő kereke 1929/30. tanévbe fordul, a „Magyar Tanítójelöltek Lapja” címlapjára mosolygó szemek és derűs tekintetek között *felkerül* egy új szó, amely eddig nem volt ott. Ez a szó: „*IV. évfolyam*”. Ismét lezárult a lapunk életében egy év, lezárult gondjával, bajával; hogy helyet adjon egy új lezáruló reményének. Büszkében csillognak a képzők fiainak szemei, mert örömhír ez minden képzősnek; hisz a „mi lapunk” életrealitását jelenti ez az évfolyam.

Milyen jó volna most letenni a tollat és örülni tovább, ne írni arról, ami fáj... De nem lehet; a krónikásnak kötelességei vannak, arról is kell írni, amit oly jó volna elhallgatni.

Mikor felkerül ez a szó, hogy: „*IV. évfolyam*” ugyanakkor *lekerül* egy név, *Deák Bárdos Gábor* neve. A szerkesztő és a lap létrehozója íthagy bennünket. Elmegy... hívja a kötelesség. Örülünk mint kollégái; sajnáljuk mint a lap olvasói.

Ő elmegy, íthagy bennünket. Elmegy íthagyja a lapot, melyért annyit harcolt, fáradott és futkosott. Íthagy bennünket a nagy álmodozó, ki arról álmodozott, hogy a „Magyar Tanítójelöltek Lapja” nemcsak Bajára, Csurgóra, Kalocsára, Egerbe stb. megy, hanem megjelenik Temesvár, Arad, Pozsony, Kassa képzőiben is... Szegény Deák Bárdos, ezt az egy „programját” nem tudta beváltani, hanem ezt a be nem váltott ígéretet itt hagyta a lapnak örökségül a közeli beváltás lehetőségének kiharcolása érdekében... Szép, dicsőséges örökség.

Deák Bárdos Gábor! Kedves Barátom! Az olvasók nevében megindulva mondok köszönetet. Tudom, hogy szerénységed tiltakozik ez ellen, én tiszteletben tartom érzékenységedet, csak annyit mondok: *Deák Bárdos Gábor, Isten veled!*... Az Ég áldása kísérjen utaidon!...

Temetés...

Szeretettel osztálytársaimnak.

Irta: Kovács István V. éves.

Elmerengve ülök ligetünkben,
Körülföttem tarka virágözön.
Eszembejut szöszeke diákévem,
Távolbatúnt kacagó emlékem
Smint lánykacsók bucsuzó „pá”-tköszön.
Én viszonzom kalapom lengetve...
Nem jó vissza! Ah hiába várom!
Dalos szívem csacska muzsikáját,
Diákévem tünt romantikáját...
Erekiyeként most lelkembe zárom.

Legényszobám májusi magányán
A nyugvó nap hogyha bibor színt fest;
Tünt diákkor titkon visszasírlak,
Álmaimban ismét visszahívlak
Még odakint gyászfényt ölt az est.
A nagy világ ne is tudjon arról,
Hogy álmodom rólad férfifejjel.
Tünt diákkor, akkor is szeretlek...
Szűz liliomszirmokba temetlek
És behintlek örök Nefejejtssel.

Vezérlőtök Isten legyen!

Irta: Béke, Félégyháza.

Csak egy kicsit hallgassatok még ránk, hadd búcsúzzunk Tőletek!

Csak még egy szót szólhassunk Hozzatok utóljára... azután menjetek amerre a sorsotok szólít, hogy betöltsétek hivatástokat.. Csak még egy pár egyszerű szót!

... A tantermekben egyszerre csak elhal a szó. Csitt, csend... A sok szív megdobban. A lélegzet is visszafojtódik.

És a szemekben megcsillan valami...

A nyitott ablakokon keresztül a tavasz lehelletével együtt még valami beszűrődik. Belereszket a szívekbe a dal:

«Ballag már a vén diák... Tovább... tovább...!»

... Hátatok mögött már ime az utolsó tanítási óra is. Ti hát szép libasorban meglátogattok még egyszer minden régi kedves követ — utóljára. (Istenem, mit érezhettek Ti ekkor?) Hát csak menjetek tovább és énekeljete tovább... A mi bensőnkben megremeg valami. Szónkat az izgalom fojtja vissza. Ilyen perc — sugja a meghatottság hangja — nincs több... Nézd csak a tanár urat! Látod? Neki is van szíve. Ő is könnyezik...

«Ti alsó s felső tantermek,

Örökre Isten veletek...»

Örökre... (Istenem, mit érezhettek Ti most?)

Érzem: intésre nincs szükségetek. A szívetek dicsér benneteket és munkátok dicsérete önmagában rejtezik: egy fölemelt nemzetben...

«Menjete addig rendeltetétek pályafutásin!»

Majd mi is követni fogunk Titeket nemsokára. Addig is

«Fel búcsúcsókra cimborák!»

Május.

Irta: Egy II. éves t. n. Szeged.

Május van, harangszós, áhítatos május. A napsugár csókjától életre kelt virágok bájoló varázsa: a májusi gyöngyvirágok áhítatos zenéje, egy szál nefejejts égből kapott kékje, a liliomok főséges fehérsége; a nappal csodásan finom, illatos szellője, friss életereje, ezer madárdaltól csengve-csengő muzsikája, a csillagsugáros esték, az éjszakáknak álomszövegető mesélő zenéje, mint egy főséges zsoldtár, nemes érzelmekre hangolta ifjú lelkünket s eljöttünk Hozzád, óh Május Királynője, Mária. S míg ajkunk dalt zeng Neked, óh halld, mit kérnek Tőled a magyar tanítójelöltek, akiken egy

meggyalázott, szétmarcangolt, ezer sebből vérző nemzet reményteljes szeme függ. — Óh Anyánk, Te tudod, mi tanítók, nevelők leszünk s jövőnk hivatásunk, hogy egykor majd a Te kedvenceidet, a lilimos gyermekeket óvjuk, hogy égő nap ne perzselje, a vihar le ne tépje őket, hogy ép, egészséges, társadalommá érlelődjenek és vihartálló oszlopai lehessenek egykor annak a hatalmas, szép épületnek, amely után annyian oly nagyon vágnak, amit úgy hívnak: boldog Magyarország. Óh Mária, országunk védőanya, emlékezzél meg s add, hogy eszményi hivatásunk kötelességeit mindig híven teljesíthessük... s ha majd áldásos működésünk azurkék eget beárnyékolja a keserű csalódások fekete fellege, mikor majd azt kell látnunk, hogy fáradozásunk, munkánk nem hoz izletes, aranysárga gyümölcsöt, mert elhervad, sárbatiporják a hátlátlan szívek, vagy pocsolyába dobják s midőn látod óh Anyánk, hogy fölkavart szívünkben rettentő vihar dúl, s a pusztító orkán hajlékony náddá akarja gyöngíteni a sudár tölgyet, ha majd a csalódások, szenvedések és kísértések tüze, az emberi gyöngeség harsogó tengerének tajtékzó hullámóriásai végig akarják söpörni lelkünk üde tavaszi illatot árasztó, rügyeket fakasztó virágos kertjét; mikor a kísértésektől üzetve, szenvedésektől meggyötörve, már-már csaknem elhagyunk téged, óh Anyánk akkor engedd, hogy az isteni kegyelem ragyogó napjának szíporkázó gyémántsugara homlokodon csókoljon minket lankadókat s megmutassa Hozzád az utat, kiknek Te vagy az öröme. Te vagy a reménye, Te vagy a vigasztalása Mária.

Őn május királynője Mária, légy velünk a Te oltalmad alá futunk, emlékezzél meg...

Hableány.

Irta: Kiss Ferenc V. éves, Szeged.

Nyáron két hétig Hableányon nyaraltam. A két hét alatt majdnem mindennap festettem. A vén szomorúfüzek vízbehajló ágai — közbül tarkítva rikitószerű kabinokkal — vagy a kikötőben veszteglő karcsú gőzösök, a somogyi part, a fonyódi hegyekkel, a mohos tetejű, gyönyörű fekvésű borospincék, mind-mind ecset alá való anyagot szolgáltatottak.

Egyik nap — a délutáni fürdés után — hozzáfogtam egy kis tájkép festéséhez. Csaknem kész volt már a kép, mikor hangokat hallok a hátam mögött: «Nem lát már a fiatal úr fösteni.»

Hátranézek. Egy öreges bácsit láttam puskával a vállán. «Tényleg nem látok — szóltam — nem is vettem észre, hogy esteledik.»

— Jó nagyon a kép, csak holnap fösön a vitorlásba embereket is. Hanem én mondom a fiatal úrnak valamit, azt fösse le!

— Lefestem én, csak mondja.

— Most megyek haza, de hol is lakik a fiatal úr?

— Szütséknél nyaralok.

— Szüts Jánoséknál? No, akkor majd még este fölmegeyek, oszt elmondom, jó?

— Köszönöm, jó lesz.

Kezet fogott velem, akkor mondta meg, hogy kicsoda. Szántó István hegypásztor volt.

Amint hazaértem, azonnal ujságoltam, hogy megismerkedtem a Szántó István bácsival és eljön vacsora után, mond nekem valamit, amit lefesthetek. Nagyon vártam az öregot. Tényleg el is jött. Kiültünk a pince előtti padra és elkezdte: «Hát tudja, ez már régeen történt. Akkor állt még a Badacsony-tetőn a vár. Hasszán kanizsai bég szokott eljönni ide nyaralni, meg hogy megkóstolgassa a badacsonyi «kéknelyűt», meg az aszút. Gyönyörű virágos kertje ott volt, ahol most a kereszt van. Azt minden nap reggel és este elfogott magyar fiúk öntözték és a vizet a Balatonból kellett odáig felvinni. Esténként kievezetett a Balatonra, hogy az esti szellő egy, kissé felfrissítse. De még másért is kievezett. Hallotta, amint suttozták, beszéltek, hogy hableányokat láttak a halászok. Ő is ezeket akarta megnézni. Gyönyörű este volt, mikor a kissé kótyagos bég újra kievezetett. Már jól benn voltak, mikor lágy, hárfaszerű hangokat hallottak. «Hableányok» — suttozta a bég, csendesesen evezetek. Szinte hangtalanul siklott a kis hajó. A két ór is felfigyelt. A bég fölkelte a nyugágyról, a hajó orrához ment. Merően nézett befelé. Szinte hűledezett a gyönyörűségtől. Hableányok fürödtek a Balatonban. Dévajkodtak, játszottak a hullámokkal. Énekeltek is hozzá. Amint megállták az odalopózkodó hajót, szétrébbentek. «Utánuk kiáltott a bég. A legények erősen húzták az evezőket, szinte repültek. Már benn voltak a Balaton közepében, 3—4 km. nyire a parttól. Egyszerre a csillagok kezdtek eltűnedezni. Az eső is csepegett. «Hirtelen vihar lesz» — mondta a bég. «Csak kifelé, hagyjuk ezeket a hableányokat.» A szél erősödött, megeredt az eső, dörgött, villámlott. A villám olykor kísértetiesen bevilágította a haborgó hullámokat. «Bennvesztünk» — sügták az evezősök egymásnak. «Csak a bég, meg ez a két ór, mi kiúszunk» — fellelte vissza a másik. Egy hullám becsapott. «Süllyekünk» — ordította a bég. «Mentsetek meg, 100 aranyat kaptok. Szabaddá teszlek benneteket.» A hajó oldalát dőlt, majd egy hullám egészen felborította. Mindnyájan a vízbe estek. Az evezősök — szálas balatoni gyerekek — bírták az úszást tudóval. Egyik, amint hátranézett, épp — a villám megvilágításában — látta, mint sodorja le a hullám a felborult csónakra felkapaszkodó béget.

Reggel — még a nap fel sem kelt — már valami 50—60 ember kapákkal, kaszákkal (ki amit foghatott) ment a várba és agyon-

verté a 150 tagból álló alvó őrséget. Este, mikor a véres fejét mosta a nap a Balatonban, a környékbeliek már mindent elvittek, amit a várban találtak. Ettől kezdve hívják ezt a helyet Hableány-nak.

«Vége?» — kérdeztem. «Vége» — mondja az öreg. «No, mit főst le belőle, mert én csak azt szeretném látni, a bég hogyan fuladt bele a Balatonba. Ha kész lesz, megnézem.» «Jóéjszakát» — köszönt az öreg, «jóéjszakát» feleltem, mire kezét fogtunk és elkocogott.

A képet még most sem festettem le és nem is tudom, mit fogok az öregnek mondani, ha az idei nyaralásomkor találkozom vele.

Kicsi fehér virág...

Irta: Bognár János.

Kicsi, fehér virágot láttam.
Fehér volt s tiszta, mint a gyermekálom,
Tűzpiros szívem kelyhébe zártam
S ringattam a libbenő illatáron.

Fehérbe öltözött a lelkem...
Megremegett bennem a boldogság és
Míg tűnődtem ott örömeire lelten,
Ajkamra csitult a merengő kérdés:

Ha ünnep lesz egyszer minálunk,
S fehérke virág lesz kis szobám díszé
— Kis virág! Ha egyszer odaszállunk
Illatod örömet hoz-e, vagy visz-e...?
Örülsz-e a sugárnak, amit
Tisztanézésű szemem kelyhedbe rejt?
S visszajáró sóhaj titkait
Mesélve lelked hív-e, vagy elfelejt...?

Szállt feléd a hang. Gyors volt a röpte.
S a messzi kék hegy vissza ezt remegte:

Lelked halk, finom harangszava
Csilingel majd nékem szép melódiát
S leszálló esték aranybitorából
Szó a fejem fölé békés gróriát...

— Csöp kis Virág! Hőfehér Virág!

MATHEMATIKA ÉS TUDOMÁNY

Rovatvezető: KÓHALMI GYULA

Nagy számok.

Irta: Pécsy Gizella, okl. tanítónő, tanárnőjelölt, Szeged.
(Második befejező közlemény.)

Nagy számot kapunk, ha egy most élő ember őseinek a számát akarnánk kiszámítani. Minden embernek van 2 szülője, 4 nagyszülője, 8 dédszüloje. Ha most egy századra 3 emberöltő jut, így az illetőnek 100 év előtt 8, 200 év előtt 64, 1900 év előtt 8^{19} őse élt, mely számításom szerint: 144115188075855572. Hogy ennyi ember elférhessen a földön, minden dm^2 -re 2—3 embernek kellene jutni.

Nagymagyarország lakói elférnének a Duna mentén (Dévénytől Orsováig) felsorakoztatva, ha m-enként 20 embert számítunk. A földkerekség összes lakossága pedig elférne a Balatonon.

Különös adatokat tanulmányozott egy német ember, aki megállapította, hogy a Bibliában 31173 vers, 773962 szó, 5566480 betű van. „Jehova“ előfordul 6855-ször, az „és“ kötőszó 46227-szer. Ez adatokat 3 teljes évig naponta 8 órán át számolta.

A kamatos-kamat számításánál is meglepő nagy számokhoz juthatunk. Így kiszámították, hogy Jézus korában 4% -ra elhelyezett 1 fillér 1875 év végére 800000 quadrillió pengőre növekedett volna.

Igen érdekes számítás a következő: Van 40,000.010 m. hosszú kötelünk, mellyel a földet akarjuk körülfgni az egyenlítő mentén. Kérdés, hogy a 10 m. képes lesz-e a 40 millió m-es területet köröskörül annyira megnagyobbítani, hogy egy légy átbujhasson? Ime a számítás: $2 R^{3 \cdot 14} = 40,000.000 \text{ m.}$ x-szel nagyobbodik a sugár.) $2 (R+x)^{3 \cdot 14} - 2 R^{3 \cdot 14} = 10 \cdot 2^{3 \cdot 14} x = 10$ és $x = 1 \cdot 59$ Tehát még egy 159 cm. magas ember is átbujhatna.

Most utazzunk egy kissé a világűrben: Földünk egyenlítőjét — óránként 75 km. sebességgel haladó gyorsvonaton 22 nap alatt tudnánk körülutazni, de már a holdra 200 nap alatt jutnánk el. A napba pedig 228 év alatt. A csillagászatban használnak nagy számokat a számításoknál, hol a távolságokat fényévvvel mérik. Így a Földhöz legközelebbi állócsillag 41 billió km. (4 fényév)re van. Ha tényleg utaznánk a világűrben, még pedig a fény terjedésénél (300.000 m/sec) nagyobb sebességgel és ezt fokoznánk, egymásután vonulnának el szemeink előtt az 1920., 1918., 1848., stb. események.

Igen sokat lehetne még írni a nagy számokról. Akit különösebben érdekel, sokat olvashat róla Gáspár Pál: „A számóriások és számtörpék birodalma“; Mikola Sándor: „Matematikai szünórák“; König Dénes: „Matematika multságok“ című könyvekben.

Bizonyos fogalmak ismerete hozzátartozik az intelligenciához. Számóriásokat könnyen leírunk, de próbáljunk belátni a végtelen messzeségbe, amelyet jelentenek. Lám, gyermekkorunkba, mikor a végtelen operenciás tengerről hallottuk az első meséket, képzeletben eljutottunk az azon túlevő tündér és boszorkánylakokba. S ma, amikor már komoly tanítónő, illetve tanítójelöltek vagyunk, szent borzalommal gondolnánk arra a hosszú számsorra, mely megmutatja, hány km. az út odáig? Remélem nem!

A számok birodalmából.

Írta: Szita István V. tan. jel. Győr.

Ha a feltaláló csodás fantáziájában megszületik valamilyen új alkotás, úgy annak élete csak a próba után kezdődik.

Minden elméleti, sőt nem egy esetben a gyakorlati — munkának is a helyességét tehát a próba mutatja meg.

A mennyiségben terén is tapasztalhatjuk ezt.

Az egyenletek helyességéről akkor győződünk meg, amikor a kiszámított értéket a szövegbe beillesztjük.

De vannak próbák (azaz ellenpróbák) az alpműveleteknél is:

A kivonás ellenpróbája az összeadás, az osztásé a visszaszorzás.

De van-e a szorzásnál is valami ezekhez hasonló próba?

Igen! Mivel ez az iskolákban kevésbé ismeretes, itt alább közlöm is.

Előttünk áll egy szorzás:

$$\begin{array}{r} 7 \times 5 = 35 \quad 3 + 5 = 8 \\ 57346 \times 4,298 \\ \hline 229384 \\ 114692 \\ 516114 \\ 458768 \\ \hline 246473108 \\ 3 + 5 = 8 \end{array}$$

Kíváncsiak vagyunk, hogy jó-e? Tehát a következőképp járunk el: Összeadjuk a szorzandóban a számjegyek helyi értékét, $5 + 7 + 3 + 4 + 6 = 25$, itt ismét összeadva $2 + 5 = 7$. Ugyanígy járunk el a szorzóban: 23 ezt ismét $2 + 3 = 5$.

Most a szorzandó és a szorzó ezen egy-egy számjegyét összeszorozzuk: $7 \times 5 = 35$ —

Ezek helyiértékét ismét összeadjuk $3 + 5 = 8$ — (Tehát a

számjegyek helyiértékének összeadását addig folytatjuk, míg végül csak egy számjegyünk marad.) —

Igy járunk el a szorzásban is:

$$2 + 4 + 6 + 4 + 7 + 3 + 1 + 0 + 8 = 35. \text{ Ismét összeadva } 3 + 5 = 8$$

Mindjárt észrevesszük, hogy az előző számolások eredménye is a 8 volt. Ebből kitalálhatjuk, hogy a helyes szorzásnál e két számnak egyeznie kell.

Ennek a próbának a jelentősége abban áll, hogy hat vagy még több jegyű szorzás eredményében, ha nem vagyunk biztosak, úgy ezen próba segítségével néhány másodperc alatt meggyőződhetünk arról.

Mig a szorzás ismételt elvégzése egy, sőt több percre is tarthat. — Három kérdést intézek a tanítójelöltek érdekelt táborához:

1. Mily törvényszerűséggel magyarázható meg e próba?
2. Mindig biztos-e ezen próba?
3. Praktikus-e ez a próba?

A három felelet a következő:

1. A törvényszerűség abból magyarázható, hogy a számok helyi értékének figyelembe vétele nélkül, alaki értékeiből is megkapjuk azt a bizonyos értéket, melyből — a részletekben hozzágondolt nullákkal együtt — az eredeti értéket megkapjuk. Ez áll a műveletek elvégzése után is! (E téren folytatott tanulmányaimat, szükség esetén közölhetem.)

2. A próba mindig biztos, kivéve egy esetet, ha a szorzásban előfordult tévedés kilenc (vagy olyan több szám, melyek helyi értéke együtt kilenc.)

3. E próba praktikussága a sokjegyű szorzásoknál érvényesül, mert ismeretével pillanatok alatt meggyőződhetünk műveletünk helyességéről és nem vagyunk kitéve annak, (amire számtalan példa van) hogy szorzásban elkövetett hiba fölött percekig rágódjunk és a benne lévő hibát újra és újra elkövessük.

Gondolatok.

Olvasd a lapunkat; terjeszd a jelvényünket!..

Testvér miért nem hordod jelvényünket?!

Ha azt akarod, hogy megbecsüljenek mások; becsüld meg te is magadat. Mások előtt se szégyeld hivatásodat; sőt... a szövétnekes „T“ betűs jelvény hirdesse büszkén, hogy tanító jelölt vagy.

Naptár: aug 31. javítóvizsga — szept. 1. Beiratkozás — szept. 2. Előfizetés a „Magyar Tanítójelöltek Lapjára“

Milyen jelvényt viselsz? A „Mucsai sport kör“-ét, vagy pedig a „Magyar Tanítójelöltek“-ét...?

Szegény Apáczai Cseri... Ő nem olvashatta a „Magyar Tanítójelöltek Lapját!“

Kezdő tanító levelei az új élet küszöbéről.

Irta: Preicz Sándor áll. h. tanító, Tömörkény.

Kedves Fiúk!

Ha megengeditek, néhány szóra én is közéték jövök. Itt érzem jól magam, köztetek.

Ugyan emlékeztek-e még rám?

Nó nem baj, majd megismerkedünk. Meglássátok, víg cim-bora leszek: ajkamon még az utolsó csepp mézzel, amit az Alma Mater csókolt a számra.

Hej, még nem is olyan régen . . . ! Csak éppen egy éve annak, hogy még én is diák voltam. Gondtalan, bohém s minden bolondságra kapható. Az „Aranyifjúság” lüktető lelke lobogott bennem s álmodó idealizmussal néztem a tavaszba . . .

Éppen úgy mint most.

„ . . . Tavaszbanéző, új kertészgyerek . . . ! ” — Multkor helyettesíteni voltam s ott kapott meg ez a gondolat. A tanító és a tanítónő beteg volt s én tanítottam helyettük. Betöltötte a lelke-met valami csodás muzsika. Alig hallható kis lant-pengés. S míg néztem az apró kis magyar virágokat, szivemben megsimogatta őket a gondosan féltő szeretet.

Kedves fiúk! Ugye néztetek ti már zöld szemüvegen át? Vagy más színes üvegen? Ugye igen? Gyermekkorunkban! Néhány törött, sörös üvegcserepen.

Milyen szépnek láttuk azon át az egész világot!

Igy nézem én most — mint kezdő tanító — mindazt, ami hatáskörében elér; körül ölel és ismeretlen új-ként hat rám.

Mosolygó diáklélekkel kitárom szobám ajtaját és azon át mutatom meg, hogy miképpen fest az én tanyám.

Ez még diákszoba. Butor benne egy ágy, egy szék s egy kályha. És semmi más. S ebből egy sincs, ami az enyém. Az ágyat és széket kölcsön kaptam a házigazdám-tól, a kályhát pedig a főtisztelendő urtól. De azért nem zúgolódom. Néztetek csak, hogy milyen érdekes ez így minden! Az egyik sarokban van a ruháskosár, ez a szekrény. A könyvespolc az egyik ablakpárkány. A másik az éjszakaasztal. Ezen írok. S a földön szana-szét, költői rendben: könyvek, füzetek, levelek, fényképalbum és egy képgyűjtemény, Finnlandból . . . Előtte a „Zászlónk” számai mosolyognak rám. Szomszédságban van két diáknaptár. — Néha, ha időm van s a magányos percek néma csendje megnyugtatja zaklatott lelkemet, szeretek bennük böngészni, mosolyogni. S ilyenkor emlékezem s nagyon boldog vagyok. — Oh édes Aranykor! Bohó diákkorom Aranyifjúsága!

Ugye szép ez a szó, hogy: Aranyifjúság! Az én lelkemet is megkapta ez a kifejezés. Egyik tanáromtól hallottam. Azóta nem

tudom elfelejteni. Mindig itt cseng a fülemben, mint valami méh-döngicsélés. S mosolygom . . . Aranyifjúság . . .

Úgy érzem, mint aki a napba néz — a meleg napsugár megaranyozza az arcom. — Aranyifjúság! Nézzetek a nap felé! — Lecsukott szemmel, álmodjuk nagygyá megcsonkított hazánk!

Innen az új élet küszöbénél, még visszaneztek, hogy sóbál-vánnya váljon bennem a lélek . . . De már érzem, hogy új tavasz vár az új kertben. — Fiúk, ha kikerültök, vajjon ti is ilyen szre-tettel, megértéssel gondoltok-e majd vissza az elmúlt diákévek-re?

Érzem: bennem már a „vénasszonyok nyara” lángol . . .

De nem!

Örök tűz ez! Örök láng ez! A tanító lelke ez! A tanítóé . . . Tudjátok-e fiúk, hogy a tanítónak sohasem szabad megöregednie? Tudjátok-e, hogy az nem is lehet? A tanító örökké ifjú marad: Aki nem érzi lelkében az új utakon át az Örökifjúság, az Aranyifjúság lelkét, az nem is lehet jó tanító. Sőt még rossz tanító sem lehet. Az nem való tanítónak.

Ugye nem haragusztok rám, hogy eljöttem közéték? Hoztam egy csipetnyit a kezdő-tanító életéből. Igaz inkább a lelkiekből, — az én lelkemen át. — S gazdag tarisznyát hozok én el, ha a ti, ha a „mi” Lapunkat olvasom.

Vérem veletek lüktet, életem veletek él. — Szeretem látni erőmegfeszítéste, mellyel az új kor piramisát felépítitek. Az új korét, melyben nem a halottakat temetik el, hanem az újszülött lelkeket ápoljátok, hogy erősödjön, éljen:

Fiúk! Úgy szeretném most együtt mondani veletek, hogy: Építsünk dómot! Építsünk templomot! A lelkek templomát, melybe kincset hordunk össze, a szeretet, az Örök-szeretet oltárára.

S majd a magyar sarjából kinől az eszme, az egy cél: Isten! Haza! Király!

Szeretettel ölel a ti barátotok.

A 9. számban kitűzött feladatok megoldásai:

1. A neje 51 éves, Ő pedig 68 éves lesz akkor.
2. $F_{gb} = 28 \cdot 26 \text{ cm}^2$. $K_{gb} = 14 \cdot 13 \text{ cm}^2$.
3. A postatakarékpénztári könyvecske értéke 1929 december 31-én 107 P.
4. 18^{0/0}.
5. $n = 5 \text{ mp}$, $u = 18 \text{ m}$.
6. $K = 2000 \text{ cm}^3$.
7. $a = 26 \text{ dm}$, $b = 9 \text{ dm}$.
8. $F_{kp} = 2221 \cdot 74 \text{ cm}^2$, $K_{kp} = 6805 \cdot 836 \text{ cm}^2$, tengelymetszet ter. = $555 \cdot 76 \text{ cm}^2$.
9. Gömbkör ter. = $1471 \cdot 88 \text{ dm}^2$.
10. $r = 8 \cdot 5 \text{ dm}$, $R = 15 \cdot 3 \text{ dm}$.

Megoldók: Stiebel József V. Szeged, — Berta György V. Szeged, — Miklóssy Pál V. Esztergom, — Péter Pál V. Baja, — Reiner Imre III. Baja. — cs. Kovács József III. Baja, — Kemenesi J. Tibor II. Szeged, — Kattauer Lajos IV. Baja, — Veréb Zoltán II. Kalocsa.

A 9. számban kitűzött „Tudod-e, hogy...? kérdések feleletei:

1. Bacontól. 2. Ráskai Lea. 3. 175. éves korában. 4. Holt-tengeren. 5. Peguban. 6. XV. Lajos, Pompadourról, annak temetésekor. 7. Pittoria Colona hercegnő. 8. Vitéz János esztergomi érsek. 9. Aeneas Silvio de Piccolomini. 10. A sevillai székesegyházban. 11. Harangtorony. 12. „Különös házasság“-ban. 13. Sevillában. 14. Beatrix. 15. XI. Pius. 16. Artois grófságban. 17. Jenner Eduard (1796). 18. Mexicóban. 19. 1885-ben. 20. 1521. 21. Bartolomeo Cristofori. 22. 632. 23. 182. 24. Marczaliban (Somogy m). 25. Cavendisch.

Helyesen feleltek: Herbay Ilona III. Bp., II. ker. — Pál Mária III. Bp., — Spannenberger Laura V. Pécs.

A rovatvezető üzenetei:

Örömmel közlöm, hogy Nagyságos Főtisztelendő *Dr. Becker Vendel*, pápai kamarás, a szegedi kir. kath. tanítóképző igazgatója három díjjal jutalmazta a „Mathematika és Tudomány“ rovatnak ezen évfolyamban a legtöbb eredményt produkáló három munkatársát.

Az első díjat (10 P) — előterjesztésemre — *Berta György* V. éves tan. jel.-nek (Szeged),

a második díjat (6 P), *Stiebel József V.* éves tan. jel.-nek (Szeged),

a harmadik díjat (4 P), *Miklóssy Pál V.* éves tan. jel.-nek (Esztergom) — adományozta a nemesen adakozó igazgató úr, kinek ezúton is köszönetet mondok áldozatkészségéért, annál is inkább, mivel ez a megnyilvánulás már a negyedizben történik.

Mindenki búcsúzik, nekem sem illik köszönés nélkül távoznom. Nem szeretnék azonban feltűnően távozni. Olyan észrevétel nélkül szeretném itthagyni e kedves lapot s vele a rovatomat, mint amilyen észrevétel nélkül jelent meg nevem először a fejlécen.

Búcsúzóul csak egyet óhajtanék, ne hanyagolják el olvasóim ezt a rovatot, vele a tudomány iránti érdeklődést, akkor főleg, ha jövőre egy új név kerül a felső margóra, annál is inkább, mert nagyon is lehetséges, hogy az „új rovatvezető“ sokkal tehetségesebb, ambiciózusabb és hivatottabb lesz e rovat vezetésére, — mint én voltam.

Köszönetet mondok e helyen Nagys. és Főt. *Dr. Becker Vendel* pápaikamarás, igazgató, *Kiss József* és *Kövessy Jenő* tanár uraknak, mert támogatásuknak tulajdonítható az az eredmény, melyet Isten segítségével talán sikerült elérnem.

H I R E K.

Quint József

Irta: Bali Mihály IV. éves, Budapest.

Ujraéled a természet! Az éltető napsugár életre kelti az eddig alvó növényeket, előcsalja az erdő víg dalosait, vidámsággal, boldogsággal, reménykedéssel tölti el az emberek szívét. A mi tavaszunk azonban ridegebb, reménytelenebb a legzordonabb télnél; a mi szívünk bánattal, fájdalommal teli, lelkünk megremeg, feljajdul, felzokog fájdalmasan; reménytelenül, csaknem kétségbeesetten nézünk a jövő elé.

Nem akarjuk elhinni, nem tudjuk elhinni, hogy Quint József c. főigazgató, a mi szeretett, áldott szívé, meleg lelkű atyánk elment közülünk, itthagyt bennünket, itthagya az ő nagy családját árván, egyedül. Nem tudjuk elhinni, hogy örökké mosolygó, jóságos arca eltűnt közülünk. Pedig úgy van! A nagyeszű, fáradhatatlan ember itthagyt bennünket! Nem is mertünk erre gondolni. Hiszen betegsége előtt is olyan vidáman járt az ő «fiai» között; arcáról életkedv, derű sugárzott. Nagy szelleme folyton, pihenés nélkül dolgozott, működött. Azonban fáradhatatlan szellemével nem tudott lépést tartani szervezete. Ő ennek ellenére is csak dolgozott fáradhatatlanul, csakhogy a magyar közoktatásügy, a magyar tanügy előrehaladjon. A pihenés nélküli munka azonban ágybadöntötte. Betegsége alatt remegve, aggódva vártunk minden hírt. Állapota azonban annyira válságosra fordult, hogy kórházba kellett szállítani. Milyen hosszan, sokáig nézte intézetünk falait, amikor a kórházba szállították. Talán az ő érzékeny szíve megérezte, hogy már nem látja viszont az annyira kedves, megszokott hajlékot. Mennyire megkönnyebbülten, boldogan lélegzettünk fel, mikor pár nap múlva jött a hír, hogy a mi atyánk jobban van. Reménykedni kezdtünk. Azonban a hír csalóka volt, mint az áprilisi napsugár. Néhány nap múlva ugyanis jött a megrendítő hír, hogy a szerető, fiait mindig megértő szív megszűnt dobogni, lelkét visszaadta Teremtőjének. A hír nemcsak bennünket, az ő fiait, rendítette meg, akik atyánkat, mesterünket veszítettük el vele, de mélyen megrendítette, fájdalmasan érintette a magyar tanítósság, a magyar tanügy minden tagját. Nagy, pótolhatatlan veszteséget jelent az ő halála a mi intézetünknek, amelynek oszlopa, irányítója, éltetője volt, de még nagyobb veszteséget jelent a magyar közoktatásügyre, a magyar tanügyre vonatkozólag, amelynek előrehaladásáért egészségét, életét

feláldozta, amelynek vértanúja lett. Búcsúunk szerető szívű átyánktól, szeretett tanítómesterünktől, búcsúunk a derékon tört sudár tölgytől, búcsúunk a magyar közoktatásügy vértanújától! Reménytelen, csaknem kétségbeesett, vígasztalan helyzetünkben az ad erőt a további küzdéshez, hogy nagy lelked tartalma, fáradhatatlan szellemed elhintett magvai jó talajra találtak, nőni, növekedni fognak; meghozzák a termést, vállóra váltják a Te régi álmodat, amely minjén igaz magyar álma: a szebb, boldogabb Magyarországot. Szeretett Atyánk! A Te szellemed fog továbbra is élni, nemcsak az intézet falain belül, de élni fog, irányítani fog az egész országban. Isten veled, szerető Atyánk! Isten veled Mesterünk!

«Békén nyugodjál csendes, hűs sírodban,
Ránk munka vár még itt a földi honban.
Korán bevégezd pályafutásodat;
Ég lett jutalmad!»

A szegedi Kir. Kath. Tanítóképző «Ifjúsági Vöröskereszt» Egyesülete f. hó 9-én nagyszerű ünnepélyt rendezett. Az ünnepélyen Dr. Glattfelder Gyula csanádi püspök és Dr. Somogyi Szilveszterné — a polgármester neje — is megjelent. Az illusztris vendégek a legnagyobb meglepéssel távoztak a jólsikerült ünnepélyről. A kiváló rendezés Bocskay István tanár úrnak az «Ifjúsági Vöröskereszt Egyesület» tanárelnökének érdeme. (K)

Tetszik — nem tetszik.

Rovatvezető: Bognár János.

Márciusi hittel... Erőteljes, emelkedett hangú buzdítás. Érzései szép költői képekben csillan meg. Tömör stílusa, egyéni kifejezés-módja megkapó. Szép!

Vezeklés. Tehetséges, keményszavú, fiatal magyar lélek tükröződik a versben. Új téma, új s kissé szokatlan hang. Lélekkel előre testver! Gratulálok.

Hadúr. Formában, hangban egyszerűbb, mint az előbbi, mégis úgy tetszik, mintha egyszerűsége mellett is a türelmetlen várakozásnak végét vető, szinte követőldöző imádság lenne. Tetszik.

Március 15-e a határokon túl. Egyszerű kis történet, teleirritizmussal, amit a tüzes, fiatal magyar diák lelke szó mondanivalója közé. Szép!

Emlékezzünk... Néhány sorban emléket állít feledhetetlen, láng-lelkű püspökatyánknak. Úgy látszik, a nagy mester művei kedvenc olyasmányai lehetnek. Stílusa erre enged következtetni. Gratulálok. Jól sikerült munka!

Meddig várjunk még? Ne haragudj pajtás, de tőled már szebbet is olvastam. Nem mondasz újat és a múgond is kevés versedben. Szervusz!

Örzsé rendet teremt. Elsősorban gratulálok a téma megválasztásáért, másodsor pedig a gondos kidolgozásért. A reális élet elevenedik meg e sorokban és hozzáértő tárja elénk itt-ott jóízű humorral. Tetszik.

Magyarok sóhaja. Sójajnak sóhaj és hozzá magyar, de mégis én újat, valami mást, erőteljesebbet várok a magyarság leendő nevelőitől. A második fele határozottan sikerült, ahhoz gratulálok.

A harmatcsepp meséje. Egyszerű, de szép. A kidolgozás is. Tetszik.

A tanterem. Ujszerű téma. Ennek örülök. Van néhány igen szép kifejezés benne. Miért nem írta kötöttebb formában?

Hazatér, visszajő... Előbbi munkái után itt határozottan haladást látok. Nyelve választékosabb, stílusa csiszoltabb lett. Téma, kidolgozás jó. Tetszik.

Nagymama meséje. A «Nagyanyó meséi» c. dal feldolgozása elbeszélés formájában, összekapcsolva egyéni életéből vett motívumokkal. Ugye igaz? Stílusa, mondatai szépek. Utóbbiakösszeállítás mintha virágsziromból lenne. «Rokokó, Fodros-bodros, illattól terhes, csupa illem-kellem és finomság.» Jellemeztem saját szavaiat. Akarva, nemakarva gratulálnom kell.

Magyar sóhaj. Azt a benyomást kelti, mintha sok-sok énekből és dalból kiszedett részekből állana. Egészben véve mégis szép!

Husvét. A feltámadás után vágyakozó magyar lélek kiáltása Krisztushoz, aki meggyőzte a halált. Legnagyobb ereje a tömör, kifejező nyelv. Szép!

Tövises az út. Nagy életigazság rejlik a sorok között, amit csak a végén árul el. Úgyesen van megírva. Tetszik!

Ki az úr a háznál? Jóízű történet, megfelelő mennyiségű humorral feltálalva. Eléggé sikerült rajza a falusi házaspár életének. Tetszik!

Gondolatok a margón. Igaz, igaz! Talán azért is esett rosszul nekem. Azért én példának mégsem az elrettentőt, hanem a követendőtt állítottam volna mások elé. A második és harmadik gondolatban is van igazság. A második gondolatra vonatkozólag kérdelem: Mi lenne az emberiséggel, ha nem állítanának emléket nagyjainak és az idealizmus helyett a materializmus anyaghoz tapadó gondolatvilágában élnének? Erről is próbáljon filozofálni.

Az anyám. Az érett ifjú visszaemlékezése a multra és a jóságos édesanyára. Szerkezet, ritmus, rím jó. Tetszik.

Milyen a jó nevelő? Igaza van! Csak a szeretet tehet bennün a Mester követőivé. E nélkül nincs eredményes tanítás, még kevésbé nevelés. Gratulálok!

Névnap után. Sikerült. Azonban kiérezni, hogy a gyerekpajtások aranyos jókedvét nem teljesen a szeretet szülte. Verseles 10. rímek nagyjából tiszták. Egyedül az «örömatom illat» erőltetett. (mf.)

A mi tavaszunk. Az elején jól indul. Ez sikerült. A vége sablonos, nincs benne semmi új. Tud ügyelni a formára. Ritmusa, rímei jól.

Pünkösdkor.

Mészáros Ferenc V. éves, Esztergom.

Szívem dallal van teli.
Égnek száll ma mind a dal:
Ostromolja az Eget
S lesz ma édes diadal,
Szép pünkösdi diadal.

Nézd Uram e szép hadat!
Harcra-bátor víg sereg,
Fehérségük: tisztaság,
Nézd Uram, hogy díszleg,
Mily pompában díszleg.

Csatát viszi, jó Uram,
— Egy sem erős — mind merész!
Érted dobban, jó Uram,
Bennük minden szívverés,
Minden ifjú szívverés.

Adj szívükbe szent erőt,
Áldd meg ezt a szép hadat,
Úgy, ha Érted síkra száll:
Mindig diadalt arat,
Tiszta diadalt arat!

S nézd, Uram, óh szeretőn
Sok fehérbe öltözött
Lányka közti e kisleányt:
Legfehérebb mind között,
Legtisztább ő mind között.

Nézd Uram, mily jó, mily szép,
Alázattal térdelő,
Szentlélektől szent erőt
Mily őszintén kérlelő,
Igaz hittel kérlelő!

Nézd Uram, és áldd meg őt!
És — mert oly nagyon szeret —
Ne veszítse soha el:
Úgy add néki Lelkedet,
Isteni Szent Lelkedet!

Szívem ily dallal teli.
Égnek szállva mind a dal
Ostromolja az Eget
S ha így lesz: ez diadal
Szent pünkösdi diadal.

Szerkesztői üzenetek.

Mindenkinek: E helyen is köszönetet mondok mindenkinek a lap iránt tanúsított szeretetért és ragaszkodásért. Köszönöm a szerkesztőbizottsági tagoknak fáradozásukat, az íróknak a munkálkodásukat, az olvasó közönségnek szíves támogatását. Arra kérek mindenkit, támogassa kiki a maga módja szerint még nagyobb szeretettel kedves lapunkat továbbra is.

A levelezést bárkivel szívesen fenntartom, bárkinek kérdéseire szívesen válaszolok. Szívesen látlak benneteket, ha felkerestek a nyáron. Címem: Budapest, IX., Ferenc-körút 12. I. 5.

Jó végzést és igen kellemes vakációt!!

Kottamellékletet már nem adunk ki többet ez évben.

«Vágó». Csupa gúnyolódás, nem találó. «II. éves». Van verselési tehetséged pajtás, de még gyakorolnod kell sokat magad. Szükséges, hogy verseid erőteljesebb legyenek. H. F. Gy. Nyiregy-

háza. Dícséretes munkásságod, verseid nem is rosszak, de nem közölhetjük a jó munkák túlszofaltsága miatt. Majd jövőre állj a munkatársak közé. «Zsuzsanna». Szerelemtől túlfűtött versek, a saját érdekeiért sem közölhetjük. Jövőre is szívesen olvassuk munkáit. P. S. Kalocsa. Ha többször kopogtál volna szerkesztőségünkben, akkor biztosan nem lettél volna bátortalan. Verseid televannak hazaszeretettől áthatott szavakkal, versforma jó, ritmus egy kicsit dőcög. Remélem, jövőre többször fogsz jönni. Szervusz. B. J. Esztergom. Kedves Barátom! Most, hogy elválnak, eszembe jut az első versikéd, amikor legelőször küldted be. Te voltál az első vidéki munkatársam és azóta rendületlenül kitartottál. Köszönöm is Neked pajtás, sokat dolgoztál a lap érdekében. Ha közelemben lennél, megölelnék, de így egy baráti üdvözetem küldöm. Kívánom, hogy fáradhatatlan munkásságod az életben is érvényesülést szerezzen. A kottákat és számadásokat megkaptam. Helyes minden tekintetben. Ölel barátod: Gábor. M. T. Esztergom. Megértelek pajtás, utolsó kívánságod teljesítem. B. A. Győr. Sajnálom, hogy szerzeményedet nem adhatom ki, mert nem lesz több zenemelléklet, de már bekonferáltalak a többi társaknak, akik majd távollétem alatt vezetni fogják a lapot. Munkásságodat köszönöm. Szervusz. M. O. Esztergom. Szerzeményedet eltettem a jövő iskolaévre. Az első zenemellékletben jön. **Helyreigazítás!** «Látogatás Apor Péter világlájában» helyett «Látogatás Apor Péter világában». B. M. Bp. Ez a cikk nem késett el. A zeneművedre vonatkozólag annyit, hogy most már több zenemelléklet nem jelenik meg, így jövőre eltettük. Te még jövőre sokat találkozol a lappal. Szervusz. P. F. K. A. Jászberény. Zeneműveiteket eltettük a jövő iskolaévre. Szervuszok. «Nefejejts». Rímei megvannak, de ilyen hosszú soros vers ritkán van. Nem tudja magát magasan szárnyalva kifejezni. Ez még nem jó. «Hajnalkő». Tiszta szív, meleg érzése kissé naiv. Irjon, van tehetsége! «Öröm». Ez pajtás fájdalom. Talán jövő iskolaévben több sikered lesz. **Köszeg ifjúsága.** Kívánságtoknak eleget teszek, de kérlek benneteket, akkor pontosak legyetek. Jövőre szeretettel várunk ismét benneteket. Szervusztok. «Creola». Kár, hogy olyan bátortalan, ha foglalkozott volna a dologgal, akkor már régen a munkatársak között üdvözölhetném. «Templomban» c. verse határozottan tehetséget árul el. Kár volt nem előbb jönnie. Ha most nem is közöljük, de a jövő iskolaévben számíthat közlésre. Üdvözet! «Iréne». Népeni ne aludjál című versében a rím megvan, és a forma is, de olyan erőtlén, hogy szinte elalszunk. «Májusi gyöngyvirág». «Csak titokban» című verse tartalmát nem szerencsésen választotta meg. «Kápolnánk este» című versében valami megcsillan, de még ez kevés arra, hogy közölhessük. Ha kedvét leli a verselésben, foglalkozhat vele. Üdv. «Sólyom». Van verselési tehetsége, de sokat kell még gyakorolnia. Jövőre remélem, munkatársaink közé lép. Üdv. «An Pa». Igaza van, jövőre már elmegyek, de azért jövőre is dolgozhat, mert utódaim kedves fiúk és megértők. A verse a második verzzak kivételével jó, de e nélkül nincs értelme, ezért nem kö-

zölhettük, de jövőre küldje be kijavítva. A levélben írt szigorú bírálatom annak köszönheti, mert nem írta meg a nevét, de most már tudom. Üdv. «II. évesek. Sz». Köszönöm a megemlékezést. Látom, jókedélyű lányok és szeretnek viccelődni. Kár, hogy ezekkel a szellemes viccekkel előbb nem jöttek. Csak azt nem tudom, hogy azt a találó lev. lapot honnan szerezték, az «Nagyon jó». Hanem a vers?... Maguké a világ, örüljenek. Üdv. Mindenkinek. Fiúk, lányok, akik még jelvényt akarnak rendelni, úgy tíz napon belül szíveskedjenek nekünk beküldeni a megrendelést, mert egyenkénti megrendelés nagyon bajos és hosszadalmas is. Szeretném, ha mindenki viselné. A jó munkákat a jövő évfolyamra eltettük.

Tornász, vivó és atléta
trikók, nadrágok
és cipők
speciális készítője
Schäfer Tibor
BUDAPEST
I. Döbrentei-tér 4.
Telefon 539.—31.
Egyensapkák szövetből, bársonyból, zománcozott jelvénnel saját műhelyemben a legszebb kivitelben készülnek.
Közismert legolcsóbb beszerzési forrás!
Tessék árajánlatot kérni!

